

MIC. # 9864

MAIMONIDES, MOSES,
SEFER KEDUSAH.

ספר קדושה.

MISHNEH TORAH, SEFER
KEDUSAH.

משנה תורה, ספר קדושה.

YEMEN: 1622
YEMENITE SCRIPT

הלכות חקורי ביאה

טובלת ביום השמיני או בימים שלאחריו ביום" ה כל הנשים שיש להן
וקט בחזקת טהרה לבעליהן עד שתאמר לו טמאה אני או עד שתחזק נדה
בשכנותיה הלך בעלה למדינה אחרת והעחה טהורה כשיבוא אינו צריך לשאול
לה ואפילו מצאה ישינה הר"י זה מותר לו לבוא עליה שלא בעונת וסתה ואינו
זושש שמא טיה היא ואם העחה נדה אסורה לו עד שתאמר לו טהורה אני
ט האשה שאמרה לבעלה טמאה אני וחזרה ואמרה טהורה אני ודיוך
שחוק והתל אמרתי לך תחלה אינה נאמנת ואם נתנה אמתלה לצבדיה
נאמנת כיצד תבעה בעלה ואחוזתו או אמו עמה בחצר ואמרה לו טמאה
אני ואחר כך חזרה ואמרה טהורה אני ולא אמרתי לך טמאה לא מנע מחוק
או אמר שמא יראו אותנו הר"י זו נאמנת וכן כל כיוצא בזה ; היה
משמש עם הטהורה ואמרה לו נאמנתי לא יפרוש מיד והוא בקשויין שהעיה
לו ביציאתו כביאתו ואם פירש והוא בקשויין חייב כרת כמי שבעל נדה והוא
הדין לשאר עדיות חלף כיצד יעשה נועץ צפדני רגלו בקרקע ושוהה ואינו
מזדעזע עד שימות האבר ואחר כך נשמיט ממנה" יא ואסור לו
לארס שיבוא על אשתו סמוך לוסתה שמא תראה דם בשעת תשמיש שכל
והזדווג את בעי ישראל מטמאתם וכמה' אם היה דרכה לראות ביום אסור
לשמש מתחלת היום ואם היה דרכה לראות בלילה אסור לשמש מתחלת הלילה
עבר וסתה ולא דחתה מותרת לשמש אחר שתעבור עגת חוסת כיצד היה
דרכה לראות בשש שעות ביום אסורה לשמש מתחלת היום עברו שש שעות
ביום ולא דחתה אסורה לשמש עד לערב וכך אם היה דרכה בשש שעות בלילה
ועברו ולא דחתה אסורה לשמש עד שתזרח השמש" יב דרך בבי
ישראל ובנות ישראל לעולם לבדוק עצמן אחד התשמיש כיצד מתפוצצת
האיש עצמו במטלית נכונה לו תסננות האשה עצמה במטלית נכונה לו
ורואין בהן שמא דחתה דם בשעת תשמיש ויש לאיש להבטח שמו שיהיה

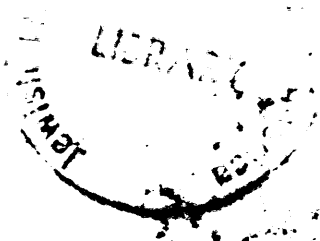
משנה תורה קדושה

במטות שלן מתוך שחמנת על שלה נחמנת על שלן יב בברים אלו
שחמנתין בהן צריכין שיהיו שלפשתן שהקים ולבעס והן הנקראין עדים בענין
זה והבגד שמקנח בו נקרא עד שלן והבגד שמקנחת היא בו נקרא עד שלה
יד הצנועות אינן משמשות עד שיבדקו עצמן תחלה קודם תשמיש
ואשה שאין לה וקת אסורה לשמש עד שתבדוק לטכך היא משמשת בשני
עדים אחד לפע התשמיש ואחד לאחר התשמיש אבל אשה שיש לה וקת
אינה צריכה עד לפע התשמיש לא משום צניעות אבל אחרי תשמיש הכל
צריכין שני עדים ^{אחד לה ואחד לה} כן אמרנו מעוברת ומניקה וזקנה וקטנה לא תשמש
לא בשני עדים אחד לו ואחד לה אבל בתולה ויושבת על דם טהור אינה
צריכה עדים שהרי הדם שותת ממנה ין המשמש מטהו פעמים
רבות אינן צריכין לבדוק שני העדים שלהן על כל ביאה וביאה לא מקנח
בעד שלן והיא מקנחת בעד שלה אחר כל ביאה וביאה כל הלילה ולמחר
יצדקו העדים נמצא דם על עד שלן או על עד שלה הרי זו טמאה
יז שמשקה מטהה וקינחה עצמה ואבד העד הרי זו לא תשמש מעם
שעיה עד שתבאוק בעד אחר תחלה שמא דם היה על העד שאבד הנחה
העד תחת הכר או הכסות ונמצא עליו דם אם משוך טמאה שחזקתה מן
הקינוח ואם היה דם עגול טהור שאין זה לא דם מאכולת שנהדגה תחת
הכר יח קינחה עצמה בעד הבדוק לה וטחתו בידיה ולמחר נמצא
עליו דם הרי זו טמאה ואין אומרים שמא כשטחה אותו בידיה נהדגה מאכולת
יט קינחה עצמה בעד שאינו בדוק לה ולא ידעה אם היה עליו דם קודם
שנקנח בו או לא היה ונמצא עליו דם אם היה הדם כגריס ועור הרי זו טמאה
כאשר מיכה טהורה שאינו לא מן המאכולת כ מי שראתה דם
בשמימי נשחך הרי זו מותרת לשמש כשתטחיד פעם שיעה ראתה דם בפעם
שני ונשחך בפעם שלישית ראתה דם כך בשלישית הרי זו אסורה לשמש

כלתא
לחמא

וקת

אמרה
לוקמה

עם בעלה זה כעונם כ"א ב"א שלא היה שם דבר לתלות בו אבב
 אם שימשה סמוך לוסתה תולה בוסת היתה בה מכה תולה במכה ואם היו
 דם מכתה משונה מדם שתדחה בשעת התשמיש אינה תולה במכה ונזמנת
 אשה לומר מכה יש לי בתוך המקור שוממה הדם יוצא ותהיה מותרת
 לבעלה וא"ע שהדם יוצא מן המקור בשעת תשמיש כ"ב מי שראת
 דם בשעת תשמיש פעם ראשונה ושניה ושלישית וא"י שם דבר לתלות בו
 הרי זו תתגרש ומותרת להנשא לשע נשאת לשע ודאבוס כך בשעת
 תשמיש שלשה פעמים הרי זו תתגרש ומותרת להינשא לשלשי נשאת
 לשלשי ודאבוס כך בשעת תשמיש פעם ראשונה ושניה ושלישית הרי
 זו תתגרש ואסורה להינשא עד שתבריא מחולי זה כ"ג כיצד בודקין
 עצמה לדעת אם נתרפאת או לא נתרפאת מביאה שכופרת שלאבר ופיה
 רצוף לתוכה ומכנסתה שפופרת עד מקום שהיא יכולה ומבנקת בתוך
 השכופרת מכחול ומוך מונח על ראשו ודופקת אותו עד שיגיע המקור
 לצוחר הדחס ומוציאה המקור אם נמצא דם על ראש המקור בידוע שהדם
 שהיא רואה בשעת תשמיש מן המקור ואם לא נמצא על המקור כלום
 בידוע שהדם שדו זה מדוחק הצדדין וטהורה היא ומותרת להנשא לאחרים
 כמו שביארנו בהלכות אישות

פרק חמישי

החשה מיטמאה באונק בין לנדה בין לזיבות כיצד כגון שניצצה
 ממקום למקום או דחת בהמה או ענף מתעסקין זה עם זה וחמדה ודחת
 דם וכן כל כיוצא בזה הואיל וראת דם מכל מקום נטמאת ומיטמאה בכל
 שהיא אפלו דחת דם טפה כחרדל הרי זה כמי שזב ממנה דמים הדבה
 ב כל הנשים מיטמאות בבית החיצון וא"ע שלא יצא הדם לחוץ
 אלא נעקר מן הדחס וכל שחת הואיל ויצא מבין השפופה הרי זו טמאה ואם
 שעדיין הדם בבשרה שזרם יהיה זובה בבשרה ועד היסוד הוא בין השנים

משנה תורה קדושה

עד מקום שיגיע חלו האבר בשעת גמר ביאה וכן השניים עצמו כל פעם
ג' מעל מעל חכם בשה הרחם שבו נוצר הולד והוא הנקרא מקור
והוא שדם נדה וזיבה יוצת ממנו קורין אותו חדר שהוא לפע לפע וצוחר
הרחם כולו והוא המקום הארוך שמתקבץ ראשו בשעת העיבור כדי שלא יפול
הולד ונפתח הרבה בשעת לידה קורין אותו פרוזדוד כלומר שהוא בית שער
לרחם ובשעת גמר ביאה האבר נכנס בפרוזדוד ואינו מגיע עד ראשו שמצפנים

נדה

הוא שדם נדה וזיבה יוצת ממנו קורין אותו חדר שהוא לפע לפע וצוחר הרחם כולו והוא המקום הארוך שמתקבץ ראשו בשעת העיבור כדי שלא יפול הולד ונפתח הרבה בשעת לידה קורין אותו פרוזדוד כלומר שהוא בית שער לרחם ובשעת גמר ביאה האבר נכנס בפרוזדוד ואינו מגיע עד ראשו שמצפנים

לא רחוק ממנו מעל לפי האצבעות ו
הפרוזדוד בין חדר לפרוזדוד והוא המקום שיש בו שתצצים שלמה והל
והשכילים שבהן מתבטלת שכבת זרע שלה מקום זה הוא הנקרא עלייה וכמו
נקב פתוח מן העלייה לבג הפרוזדוד ונקב זה קורין אותו לול והאבר נכנס
לפעם מן הלול בשעת גמר ביאה ה' דם הבח מן החדר כולו למח חוץ
מדם טהור שהתורה טיהרתו ודם קושי כמו שיתבאר ודם העלייה כולו טהור
שהוא כמו דם מכה שבמעשים או בכבד או בבוליה וכיוצא בהן ודם הנמצא
בפרוזדוד אם נמצא מן הלול ולפעם הרי זה טמא שמזקתו מן החדר וחייבין
עליו על ביאת המקדש ושורפין עליו תדומה וקדשים ואין אומרים שטמא
מן העלייה ירד דרך הנקב שרוב הדמים הנמצאת בה מן החדר ו
נמצא הדם בפרוזדוד חוץ לנקב הרי טומאתו בקטן שטמא מן החדר בזה
או מן העלייה שנת דרך הלול לפיכך אין שורפין עליו תדומה וקדשים ואין
חייבין עליו על ביאת המקדש ז' לא כל משקה היוצת מן החדר
מטמא לא הדם בלבד שזרם יהיה זובה לפיכך אם שנת מן הרחם לובא או
משקה ידוק אעפ שמיכתו כדם הואיל ואין מראיו מראה דם הרי זה טהור
והוא דמים טמאים בשה והשאר טהור ולוה האדום והשחור ופ' תב
בדכם וטמא אדמה וטמא חומר ה' האדום כיצד הוא עינו כעמוד
עין ראשו מדם הקדש שצפנים מים ביום ומקור לו ורתא והשחור

בע"ה דיו היבש כ" כתר כרכום כיצד יבוא כרכום לח בגוש האדמה
שעלו ולוקח מן הבדור שבו הקנה האמצעי שלו שכולו כמו קנה הוא ובכל
אחד שלשה קנים ובכל קנה וקנה שלשה עלים ומקיף הדם לעלה האמצעית
שבקנה האמצעי ודואה בו " כ" כמימי אדמה כיצד יבוא אדמה מבין ענ
פ"כ וכו' יא בה שהיא אדמה ודואה עליה מים בכל עד שיעלה המים על
העפר בקליפת השום ואין שיעור לא למים ולא לעפר ומעבר בכל ומשער בה
לשעתו ובמקומו כשהן עכורים ואם יבואו חוזר ומעבר י"א ארבע
מראות האלו אם היה מראה הדם במראה כל אחד מהן או עמוק מהן הרי
טמא היה דוהה מעמנו הרי זה טהור י"ב כיצד היה הדם שחור יתר מן
הדיו היבש טמא היה כתר מעמנו כבן הזפת או כעין העורב הרי זה טהור
וכן בשאר השלש מראות י"ג כ" המזוג כיצד חלק אחד י"א מן הי"א
השדוע של צד ישראלי וחדש ושני חלקים מים היה מראה הדם עמוק ממק
או דוהה ממק הרי זה טהור עד שיהיה כמזג זה בלבד ונאמנת חשה כול
במראה זה רחיתו וחדותו והחכם מטמא או מטהר י"ד כיצד מקיף
ורואה לוקח המטלית שיש בה הדם בידו ומביט בו ובדיו או בעלה שלכרכום
או בדם הקזה שבכוס או במימי אדמה או במזג שבכוס ועורך לפי מה שעניו
רואות ומטמא או מטהר ואינו מביט בזכוכית שלכוס מבחוץ לא במשקה
שבכוס ויהיה הכוס רחב מעקלו מענה ומחזית שני לוגין כדי שתיכנס בו
החורה ולא יהיה אפלי כ"ו אין בודקין הדם לא על גבי מטלית לבנה ובחמה
ועושה על בידו על הדם והוא עומד בחמה כדי שיראה עינו כמות שהוא ולא
כל הדואה צריך לכלל או הדברים בכל עת שיראה לא טביעות עין יש לחכם
בדמים ובעת שיראה מיד יטמא או יטהר ואם נסתפק לו במראה מן המראה
צריך להקיף ולערוך לדם או לדיו או לשאר המראות י"ז המעלה חזרה
הנפ"ש שהיא אדמה אם יש עמדה דם טמא ואם לאו טהור ואם יבוא נקדעה

ס"ז
מקו"ס

ס"ח
מקו"ס

ס"ט
מקו"ס

החתיכה ונמצאת מליאה דם הרי זו טהורה שאין זה דם נדה לא דם חתיכה
הפילה חתיכה קדושה ודם חגור בתוכה טמאה י"ג הפילה כמין קטנה משין
שערה כמין עט כמין יבחושי' אם היה מעמה דברים או אדום תטיל למי'ם
פוערין אם נמחו הרי זו טמאה שדם הוא וקפץ וכל הדומה דם יבש טמאה
ואם נהו בפוערין מעט לעת וחד כך נמחו הרי זו ספק טמאה ואם לא נמחו
מעט לעת הרי זו טמאה וטהורה היא הפילה כמין חגבים כמין דגים שונים ודמם
אם יש עמה דם טמאה ואם לאו טהורה י"ח האשה שהכניסה שפופרת
בכרזרז וראת הדם בתוך השפופרת טהורה שדם היא זונה בבשרה עד
בבשרה בדרך שהנשים רוחות ואין דרך האשה לראות בשפופרת
האשה שהשתנה מים ויצא דם עם מימי רגלים בין שהשתנה והיא
עומדת בין שהשתנה והיא יושבת הרי זו טהורה ואפילו הרגיש גופה ונודעזעה
אינה חוששת שהרגשת מי רגלים היא זו שאין מי רגלים מן החדר ודם זה דם
מכה הוא בחלולת או בכולה י"ז דם בתולים טהור הוא ואינו לא דם נדה
ולא דם זביה שאינו מן המקור לא כמו דם חבורה וכיצד דין הצתולה בדמים
אם נשאת קטנה בין לא ראת דם מימיה בין שראת דם בבית אביה הרי זו
טהורה עד שתחיה המכה שכל דם שתראה מחמת המכה הוא ואם ראת דם
אחר שתחיה המכה הרי זו נדה י"ח נשאת כשהיא נערה אם לא ראת
דם מימיה הרי זו מותרת לבעלה ארבעה ימים ביום וציללה אע"פ שהדם שותת
הוא שלא חית המכה ואם ראת דם בבית אביה ואחר כך נשאת אין לו לבא
שבה לא בעילה ראשונה וכורש ויהיה דם בתולים זה כאן הוא תחלת גדה וצומה
שלא ראת דם מימיה כותעין לה כל לילה הראשון י"ט ארבעה לילות
שלא ראת דם לא ראת דם לא נשאת בקירובין בועל לילה ראשון ואמה
שלא ראת דם לא נשאת בקירובין שניה והוא שלא חית המכה וכך קטנה
שלא ראת דם לא נשאת בקירובין עד שתחיה המכה הרי זו טהורה כל השנה בין

מכה מע

גמ

המכה

בקירובין בין יום אחד יום" כ"ג קטנה שנשאת ועשית נעדרה תחת בעלה
ועדין הדם שותת מחמת המכה כל בעילות שבעל כשהיא קטנה נחשבות
לו כליכה אחת ומשלמין לו ארבעה ימים בימי הנערות ואפילו היו השלשה
ימים שנותנין לו בימי הנערות בקירובין ובעל בכל שני חדשים לילה אחת הרי
זה מותר והוא שלל תהיה המכה" כ"ד כיצד יוצאין אם חית המכה או
לא חית היתה רוחה הדם בעת שהעמוד וכשתשכ לא תראה ובעת שתשכ על
הקרקע תראה ואם תשכ על כרים וכסתות לא תראה עדיין לא חית המכה
כ"ה כסק הדם ולא דאת כלל בין עומדת בין יושבת על הכל בבר חירה
המכה וכ"ו אם לא כסק כלל לא תראה הדם ואפילו כשהיא יושבת על הכרים
ועל הכסתות אין זה דם מכה אלא דם נדה היתה רוחה בעת תשמש הרי זו
מחמת מכה שימשה מטתה ולא דאת דם ואחר כך דאת דם שלל מחמת תשמש
הרי זה דם נדה" כ"ז הבועל בתולה ולא יצא ממנה דם וחזר ובעלה ויצא
דם אפילו היתה קטנה הרי זה דם נדה שאו היה דם בתולים היה בא בתולה הבועל
פחות מבית שלש שנים ויצא דם הרי זה דם בתולים"

פרק ששי

דם הנדה ודם הזבה ודם הקושי ודם
היוולדת ודם טוהר שלולית כולו דם אחד הוא ומין המקור הוא לא
זמנין אחד ובזמנים בלבד הוא שישתנה דינו ותהיה רוחה דם זה טהורה
וזו כזה וזה זבה" כ"ב כיצד כשתראה התשק דם תחלה או אשתראה
בבעת נקתה והוא השת שקבעה לנדתה הרי זו נדה כל שבעת ימים בין דאת
כל שבעה בין שלל דאת לא טיפה ראשונה בלבד דאת דם ביום השמיני הרי זה
דם זיבה מפני שהוא בלא עת נדתה וכ"ג כל דם שתראה בתוך הימים שבין וסת
גדה ווסת נדה הרי הוא דם זיבה והלכה למשה מקיץ שאין בין זמן נדה לזמן
נדה חלף אחד עשר יום בלבד" כ"ד כל שבעת הימים שנקבעה לה וסת
בתולתן הן הנקראין ימי נדתה בין דאת ביה בין לא דאת ומפני מה נקראין ימי

משנה תורה קדושה

נדה מעב שיה' ראויין לנדה וכל דם שתראה בה' דם נדה יחשב וכל אחד עשר
 יום שאחר השבעה ה' הנקראת ימי זיבתה מעב שיה' ראויין לזיבה וכל דם שתראה
 בה' דם זיבה יחשב והזהר בשע שמות או שה' ימי נדתה וימי זיבתה" ^ה
 כל ימי האשה מעט שיקבע לה וקת עד שתמנות או עד שתיעקר הוסת
 ביום אחד תקפור לעולם שבעה מתחלת יום הוסת ואחריה' אחד עשר שבעה
 ואחריה' אחד עשר ותיזהר במע' כדי שתדע בעת שתראה דם אם בימי
 נדה ראתה או בימי זיבה שכל ימיה שלא עשה כך ה' שבעה ימי נדה ואחר עשר
 ימי זיבה לא אם כן הספקה הלכה כמנ שיתבאר" ^ה אשה שראתה דם
 בימי זיבתה יום אחד בלבד או שני ימים זה אחר זה נקראת זבה קטנה ונקראת
 שומרת יום כנגד יום ואם ראתה שלשה ימים זה אחר זה הרי זו זבה גמורה והיא
 הנקראת זבה גדולה ונקראת זבה קטנה שצ' ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים'
 מעט ימים שנים רבים שלשה" ^ו איך בין זבה גדולה לזבה קטנה לא
 ספירת שבעה והבאת קרבן שזבה גדולה צריכה לקפור שבעת ימי נקיים וזבה
 קטנה תצא מוכרת לא יום אחד בלבד וזבה גדולה מביאה קרבן כשתטהר אבל
 לזבה קטנה ואיזה ביאתה שתייה נשות" ^ז כיצד ראתה דם בימי
 זיבתה בין שראתה בתחלת הלילה בין שראתה בקוף היום הרי אותו היום כולו טמא
 ובא לא פקד דם מעט שראתה עד ששקעה החמה ומשמרת כל הלילה אם לא
 סמך בלום בלילה משכמת למחר ואובלת אחר שתנץ החמה ומשמרת כל
 היום אם לא ראתה בלום הרי זה יום אחד טהור כנגד היום הטמא והרי היא מעשרת
 לטוהר לערב" ^ח ראתה דם גס בשני בין ביומו בין בליל אחד שטבלה
 וראתה שני טמא ומשמרת כל ליל שלשי אם לא ראתה משכמת למחר ואובלת
 וראתה שני טמא ומשמרת כל היום אם לא ראתה בלום הרי זה יום אחד טהור
 כנגד יום הטמא ומעשרת לטוהר לערב" ^ט ראתה דם גס בשלשי
 בין ביומו בין בליל הרי זו זבה גדולה וצריכה לקפור שבעת ימים טהורים בלא

דם שז' וספירה לה שבעת ימים ואחר תטהר וטובלת ביום השביעי אחר הנץ החמה
 והרי היא מותרת לבעלה לערב וביום השמיני מביאה קרבנה שתי תורים או שני
 בעי יונה. ז' זבה קטנה שטבלה בלילה שליוס השמור או זבה גדולה שטבלה
 בליל שביעי כאלו לא טבלה והרי היא כנדה שטבלה בתוך שבעה. י' וא' הבא
 על זבה גדולה ביום השביעי שלספירה אחר שטבלה או על זבה קטנה ביום השמור
 אחר שטבלה פטור מן הכרת כיון שטבלה בזמנן הראוי לטבילתה טהורה ונאשה
 זו תדבות רעה שהרי בעלתה ומגעה תלויין. יב' כיצד הן תלויין אם
 נשאלם היום אחר הטבילה ולא דחת דם הרי כל שנגעה בו אחר טבילתה טהור
 ובעלתה אחר הטבילה ולא דחת איך חייבין עליה כלום ואם דחת דם ביום זה
 אחר שטבלה נמצאת זבה למכרע וכל שנגעה בו למכרע טמא והיא ובעלה
 חייבין בקרבן ולפיכך היא אסורה לבעלה עד לערב שלא תבא עצמה לזר ספק.
 יג' זבה שספירה ששתי ימים נקיים ובשביעי דחת דם חטלו סמוך
 לשקיעת החמה סתרה הכל וחוזרת למנות מאחר היום הטמא שבעת ימי
 נקיים כלטה שכבת זרע בתוך ימי הסתירה קודמת קום אחר מנפץ שהיא כזב
 שדחה קרי שסותר יום אחר. יד' דחת דם בעשירי מימי זיעתה ובאחד
 עשר ובשנים עשר אע"פ שהחזת בשלשה ימים זה אחר זה אינה זבה גדולה.
 לא יצאת מזיבות קטנה לנה שיום שנים עשר מתחלת ימי נדותה והרואה בימי
 נדותה אינה זבה כמו שביארנו. טו' ומה הוא זה שכתוב בתורה או
 כי תזוב על נדותה שאם דחת שלשה ימים סמוך לנדותה הרי זו זבה כגון שהחזת
 בשמיני לנדותה ובתשיעי ובעשירי שהן ראשון ושני ושלישי מהאחד עשר
 יום שהן ימי זיעתה. יז' דחת דם באחד עשר מימי זיעתה וטבלה לערב
 שהוא ליל שנים עשר ושימשה מטתה אע"פ שהיא טמאה ובעלה טמא ונשך
 משכב ומושב אינן חייבין כרת מפני שאינן יום שנים עשר מצטרף ליום אחד
 עשר לעשותה זבה הוסיפה לה טבילה ליל זה לה עילתא הקרבן. יח' טבלה

ביום שנים עשר אחר שתנח החמה הרי זו אסורה לבעלה עד לערב כד"ל בלזנה
 קטנה ואם עבד ובעלה שניה פלוג' מכלום ואכלו דאח' דאח' שבת עליה ביום
 שנים עשר אין בכך כלום שזה דם נדה הוא ואינו מצטרף ליום שלפניו י"ה
 דאח' דאח' בקורן שביעי לנדתה בין השמשות ודאח' בתשיעי ועשירי הרי זה ספק
 זבה שמא ראיה ראשונה בליל שמיני היתה ונמצאת שראת שלשה ימים זה
 אחר זה בתחילת ימי זבתה" ו"ו וב' אם דאח' דאח' בתשיעי ובעשירי מימי
 זבתה וראת בקורן יום אחר עשר בין השמשות הרי זו ספק זבה שמא ראיה
 אחרונה ביום אחר עשר היתה והרי דאח' שלשה ימים זה אחר זה בימי זבתה" ^כ
 נדה שבדקה עצמה בתוך ימי נדתה ומצאה שפקק הדם ואפילו פסק
 בשני לנדתה ושגגה חו' הזידה ולא בדקה עד לאחר נדתה בימים רבים ונשכחה
 מצאה למא' אין חומרי' שמא כל אחת הימים שלם בדקה בחזקת טהרה" ^{כא}
 לא בדקה עצמה ומצאה למא' אפילו בדקה בשביעי לנדתה ובין השמשות
 לא בדקה עצמה כדי לפדוש מטומאת נדה לא המתינה ימים ואחר כך בדקה
 ומצאה טהור הרי זו ספק זבה ואם מצאה למא' הרי זו זבה ודאית שבי' שבתה
 מצאה למא' ובקורן למא' הרי זו בחזקת שלם ויום ראשון שלנדה א"נ
 שמצאה בו טהור הרי זו כמי שמצאה למא' שיום ראשון כולו הוחזק המעט פתח
 כ"ב זבה שבדקה עצמה בראשון מימי הקפירה ומצאה טהור ולא בדקה
 עד יום שביעי ומצאה טהור הרי זו בחזקת טהרה וכאן בדקה כל שבעה ומצאה
 טהור וב' אם בדקה ביום ראשון מימי הקפירה ומצאה טהור וציוס השמיני ו"ז
 ומצאה טהור הרי זו בחזקת טהרה" כ"ג בדקה ציוס שלשי לזיבתה
 ומצאה שפקק הדם ולא בדקה ביום ראשון מימי הקפירה ובשביעי בדקה
 ומצאה טהור הרי זו בחזקת טהרה והוא הד"ל לזב בכל' או הצדיקות שהוא
 כ"ד כל אשר שהיה ספק נדה ספק זבה צריכה
 לזב ולזבית ימי נקיים מספק ולזבלת בליל שמיני ואחר כך תהיה מותרת לבעלה

ואינו נאכל כמו שיתבאר במקומו

פרק שביעי

מעובדת

חבלי לידה והתחילת הדם

ומביאה קרבן זבה

שהתחילה להעטער ואחזזה

לצאת קודם שתלך תותן הדם הוא הנקרא דם הקושי והואך דינו חסבא בימי לידתה
הרי זה דם גדה והרי זה טמאה נדה ואם בא בימי זיבתה הרי זה טהור שגבזזה
דם יהיה זובה בבשרה מצי השמועה למדו זובה מחמת עצמה ולא מחמת ולד
ובלבד שתלך ולד חי אבל אם הפילה איך קושי לכפלים ב אפילו היה
הדם שותת ויורד עם החבלים והצער ארבעה עשר יום קודם שתלך הרי זה
דם קושי וטהור אבל אם התחיל הדם קודם הלידה בחמשה עשר יום או יתר הרי זה
דם זיבה והרי היא יולדת בזוב ג בלח בשלל פסקו הצירים והחבלים והצער
לא מתקשה והולכת עד שילדה אבל אם דחת דם שלשה ימים או יתר בימי
זיבתה בצער וחבלים ופסק הצער וריוח לה מן החבלים אחר השלשה ימים
ועמדה בנחת עשרים וארבע שעות או יתר אע"פ שלל פסק הדם ואע"פ שחזר
הצער והחבלים אחר ארבע ועשרים שעה הרי זה זבה שאו היה הדם מחמת הולד
לא פסק הצער ולא החבלים ואם ילדה אחרי כך הרי זה יולדת בזוב ד
דחת דם יום אחד בלח צער ושנים בקושי וילדה או שנים בלח צער ויום בקושי
וילדה או יום בקושי ויום בלח צער ויום בקושי וילדה ימיה יולדת באב אבל אם
דחת יום אחד בקושי ושנים בלח צער וילדה או שנים בקושי ואחד בלח צער
וילדה או יום בלח צער ויום בקושי ויום בלח צער וילדה הרי זה יולדת בזוב
זה הכלל קושי הסמוך ללידה איך זה יולדת בזוב שופי הסמוך ללידה הרי זה יולדת
בזוב ה חל שלשי לראייתה להיות ביום הלידה אפילו כל היום כולו
בשופי איך זה יולדת בזוב שהרי יום הלידה סמוך לקושי דחת שני ימים ובשלישי
הפילה ואיך ידוע מה הפילה הרי זה ספק זבה וספק יולדת ו כיצד דין יולדת
בזוב צדיקה לטב שבעת ימי נקיים וטובלת לערב ואחר כך תהיה מועדת לבטלה
ואחר כך יהיה לה דם טהור ומביאה קרבן זבה וקרבן יולדת ז לביכך אם

ילדה זכר אפילו כסך הדם ביום הלידה סופרת שבעת ימי נקיים ואוכלת ואם
 ילדה נקבה וספרה שבעת ימי נקיים ושלמנו עם ארבעה עשר שללילה או א'
 לאחריהן הרצון טובת ומותרת לבעלה ואם שלמנו ימי הספירה בתוך ארבעה
 עשר הרי זו חסורה לבעלה עד ליל חמשה עשר" ח' כיצד הרי שדחת דם
 שלשה ימים וספרה שבעת ימי נקיים הרי עשרה ימי היא חסורה עד ליל חמשה
 עשר שפס ארבעה עשר היא כנדה" ט' ולמה אין מצריכין את היוולדת
 בזבז לספרות שבעה אחר שבעה שלזכר ואחר ארבעה עשר שלנקיבה מפני
 שאיני לידתה וימי נדתה שאינה רואה בהן עולין לה לספרות שבעה כמון שיתבאר
 ילדות בזבז שלא כסך דמה אין לה דם אחר לא כל דם שתראה בדם
 זיבה הוא אבל אם ספרה שבעת ימי נקיים ושלמנו ארבעה עשר שלנקיבה ואכלה
 ואחר כך דחת דם בתוך ארבעים שלזכר ושמונים שלנקיבה הרי זה דם אחר" י'
 ספרה שבעת ימי נקיים ולא אכלה ואחר כך דחת דם הרי זו אכלת
 ומתבת לבעלה מיד שכל ימי אחר אינן ראויות לא לנדה ולא לזיבה אבל עזמו
 שלום טמא וטמא כדן דם הנדה עד שתטבול" י"ב היוולדת נקיבה
 וליתר ארבעה עשר גלה נתעברה והתחיל דם הקושי לבא לה בתוך שמונים
 הרי טמא דם אחר וזהו שחש קושי לנפלים שכל דמים שתראה בתוך
 ימי אחר אחר הוא עד שתפיל הולך וכשתפיל תהיה טמאה לידה אם הפילה
 ביום אומנות זכר נאם הפילה נקבה טמאת נקבה ומונה ימי טמאה וימי מלחוח
 מולד שני אפילו היו תחומים והפילה היום אחד והפילה האחר אחר כמה ימים
 מונה לשני ימי טמאה וימי מלחוח" י"ג זבה שפסק אבה והתחילה
 למנות שבעת ימי נקיים ובא לה דם קושי בתוך ימי נקיים אינן סותר וימי הקושי
 עולין לה למנות שבעה וכן אם ילדה בשבעת ימי נקיים אין הלידה סותרת וימי
 הלידה עולין לה למנות שבעה ואחרי שהיא טמאה בהן שני ואם אהרה מזובה
 שני אהרה מזובה חלף שהיא טמאה אומתה אחרת כגון אומתת לידה או

טומאת נדה או טומאת צרעת הרי זו סופרת בהן ואין טמאות לאו וכיוצא בהן
 סותרין הקפידה" ^{יד} ימי נדתה וימי צדקה אם לא ראתה בהן דם הרי זו
 עולה לה לקפידת שבעת ימי נקיים ואם ראתה בהן דם אין עולה לה ימי הראייה
 ולא סותרין כל הימים אלא משלמית על הימים שפכדה כשיפסק הדם שאין
 סותר הכל לא ראייה שלזוב חבל או סותרין יומן בלבד" ^{טו} מנחה ^{טז} ערב
 כל העיקרים או שביארנו יתבאר לך מה שאמרנו חכמי שאפשר שתראה האשה
 דם מן המקור יום אחד יום מנחה וארבעה עשר יום ולא תהיה זבה כיצד שנים
 לפע נדחה ושבעה ימי נדתה ושנים לאחר ימי הנדה וארבעה עשר קורין
 ושמנונים שלנקבה ושבעה נדה ושנים אחד ימי הנדה" ^{יז} היא למדות
 שכל דם שתראה האשה אחר ימי מלאת תחלת ימי נדתה ואין
 משביחין על נסותות שמקורם לפיכך הרואה דם בסוף ימי מלאתה השומעות
 הרי זו ספק נדה שאין בליכה ראתה דם שהוא תחלת ימי נדתה" ^{יח}
 כבד ביארנו שהנדה שראתה דם מותרת לשמש בליל שמיני אחר שתטבול
 וזבה קטנה משמדת יום אחד טהור וטובלת ומותרת לשמש לערב וזבד
 גדולה סופרת שבעת ימי נקיים וטובלת ומותרת לשמש בליל שמיני ואין בן
 אמן נדה לנדה אלא אחד עשר יום בלבד ובאותן האחד עשר יום תהיה זבה
 קטנה או גדולה ומאחר שתהיה זוכר כל העיקרים האלו יתבאר לך זה שאמרנו
 חכמים" ^{יח} האשה שהוחזקה כל ימיה יום תראה דם ויום לא תראה
 דם בתחלה משמשת בליל שמיני וציון שמיני שהוא יום אחד אחר ימי נדתה
 ומשמשת בכל שמונה עשר יום ארבע לילות בלבד ואינה יכולה לשמש בימים
 שהיום טהור הוא שמור ליום הטמא לכך אם היתה רואה דם בכל יום טמא
 מתחלת הלילה אינה משמשת אלא בשמיני בלבד שהוא יום אחד אחר נדתה"
^{יט} היתה רואה שני ימים טמאים ושני ימים טהורים משמשת בשמיני
 ובשנים עשר וששה עשר ויום עשרים" ^כ היתה רואה שלשה ימים

פ
 ח' צול
 תרגום
 והאיתנים
 ועיקריא

משנה תורה קדושה

למאנים ושלשה להורים משמשת שני ימים מהשלשה להורים שאחר ימי
נדתה שהתחד מהן שמור לשנים למאנים הקמוצין לנדתה ושוב אינה
משמשת לעולם שהרי הוחזקה זבה גדולה ואין לה שבועת ימי נקיים"
כ"א היתה רוחה הרבעה ימים למאנים וארבעה להורים משמשת יום
אחד שאחר נדתה ושוב אינה משמשת לעולם" כ"ב היתה רוחה חמשה
ימים למאנים וחמשה להורים משמשת השלשה הקמוצין לנדתה ושוב אינה
משמשת לעולם" כ"ג היתה רוחה ששה ימים למאנים וששה להורים
משמשת בחמשה ימים הקמוצין לנדתה תחלה ושוב אינה משמשת לעולם"
כ"ד היתה רוחה שבעה למאנים ושבעה להורים משמשת השבוע הדאטון
השמונה למאנים לנדתה ויצא אחריו שבוע למאן תקצע בו זבה והשבוע האחר
עצמו אחריו כספירה ואסורה לשמש בו ונמצאת שלא שמה מלתה בארבעה
שבועות לא שבוע אחד וכך כל ימיה משמשת שמונה עשר יום בכל שמונה
שמונה שבועות כ"ה כיצד שבוע חמישי הרי היא זבה שבוע ששי הרי
היא זבה וכו' כספירה שבוע שביעי זבה שבוע שמיני כספירה שבוע תשיעי
שמונה שבועות חמשה ימים למאני נדתה ושנים מתחלת ימי זיבתה ומשמרת
יום אחד מן השבוע העשירי האהור ומשמרת ששה שבוע אחד עשר
שהערדוה בו שנים משוף ימי זיבה וחמשה מתחלת ימי נדתה ומשמשת
חמשה ימים משבוע שנים עשר האהור" כ"ו שבוע שלשה עשר זבה
וארבעה עשר כספירה וכך שבוע חמשה עשר זבה ושבוע ששה עשר
כספירה ושבוע שבעה עשר זבה ושבוע שמונה עשר כספירה וסומדת עלדרך
זו לעולם" כ"ז נמצאת חומד שבכל שמונה עשר שבועות משמשת
שמונה עשר יום לאן לא חידע להחול זה והיתה שבוע נדה ואחר עשר יום האהור
היתה משמשת בכל שמנה עשר שבועות אחד עשר שבועות שהן שבעה
ושבעים יום וצריך שהיא רוחה שבוע למאן ושבוע להור משמשת שמונה עשר

יום שהן כמו רביע הימים וזו היא שאמרו חכמים משמשת רביע ימיה
 ל"ה היתה רואה שמונה ימים למאן ושמונה ^{ימים} להור הרי זו משמשת חמשה
 עשר יום מתוך ארבעים ושמונה יום כ"ט כיצד שמונה ימים למאן שבת חלה
 שבעה מהן ימי נדתה ויום אחד זיבות סמוך לנדתה משמדת כל יום אחד מהן
 השמונה הטהורים ומשמשת שבעה ואחר כך יבואו לה שמונה ימים למאן
 מהם שנים תשלוס ימי זיבתה ושעה מימי נדתה ויבואו שמונה טהורים יום
 אחד מהן תשלוס ימי נדתה ומשמשת שבעה שעות ואחר כך יבואו לה שמונה
 למאן מהם ארבעה תשלוס ימי זעתה וארבעה מימי נדתה נמצאת זבה
 גדולה וצריכה פירות שבעה יבואו לה שמונה טהורים סוכת מהן שבעה
 ומשמשת יום אחד נמצאת משמשת חמשה עשר יום בכל ארבעים ושמונה
 ל"ה היתה רואה תשעה ימים למאן ותשעה ימים להור משמשת שמונה
 ימים בכל שמונה עשר יום לעולם כיצד תשעה הטמאים שבעה מהן לנדתה
 ושנים זיבות סמוך לנדתה משמדת לה יום אחד מהן התשעה הטהורים
 ומשמשת שמונה וכך לעולם ל"ה היתה רואה עשרה ימים למאן ועשרה
 טהור ומעשרה ולמעלה אפילו אף יום למאן ואף יום טהור יהיה ימי שימוש
 במטף זיבתה כיצד עשרה הטמאים מהן שבעה נדה ושלשה ימי זיבה ועשרה
 הטהורים סוכת מהן שבעה ומשמשת שלשה נמצאו ימי השימוש שלשה
 וימי זיבות דמה שלשה ל"ב וכן מאה יום למאן ומאה יום טהורים
 המאה הטמאים שבעה מהן לנדה ושלשה ותשעים זיבות המאה הטהורים שבעה
 מהן לקפידה ושלשה ותשעים לשימוש וכך אף וכן כל מטף ומטף על דרך זו
 יש אשה שיש לה וסת ויש אשה

פרק שמיני

שאין לה וסת לא תרגיש בעצמה עד שיצא הדם ואין
 לה יום קבוע לדאיותה זו שיש לה וסת הוא שיש לה יום קבוע או מעשרים יום
 לעשרים יום או מארבעה ועשרים יום לארבעה ועשרים יום או פחות או יתר

כ
תחם
במקדח

כא
הוספת

וקודם שיבוא הדם תרגיש בעצמה מכה קת ומתעטשת וחוששת כי כריסך
ושיפולי מעיה ויקתמר שער בשרה או ייחס בשדה וכיוצא במאורעות אלו
ויבואו לה וקתות לו או אחד מהן בשעה קבועה לה מיום וקתה" ב כבר
ביארנו שכל אשה שאין לה וקת אסורה לשמש עד שתבדוק עצמה תחלה
ועיש לה וקת אסורה לשמש בכל עונת וקתה אם וקתה ביום אסורה לשמש כל
אותו היום ואם וקתה בלילה אסורה לשמש כל אותו הלילה ושמעת חלת יום הוספת
תספור ימי נדתה וימי זיבתה לעולם לפיכך צריכות הנשים להזהר בוקתות
עד שתדע היום והשעה שנקבעה בה וקתה" ג היה דרכה לדאות ביום
עשרים ובא יום עשרים ולא דאת ובא יום שלשה ועשרים ודאתהרי יום עשרים
ויום שלשה ועשרים שניהם אסורין וכך אם דאת פעם שניה ביום שלשה ועשרים
ולא דאת ביום עשרים עד"י שניה אסורין דאת פעם שלשית ביום שלשה ועשרים
ולא דאת ביום עשרים אחר יום עשרים ונעקרה חקת ליום שלשה ועשרים שאין
האשה קובעת לה וקת עד שתקבענו שלשה פעמים ואינה מיטרת מן הוספת
עד שתעקר ממנה שלשה פעמים" ד כל וקת שנקבע מחמת אונס
אפילו דאת בו כמה פעמים אינו וקת שמכע האופק דאתה קפצה ודאתה" ז
ודאתה קבעה לה וקת למים בלא קפיצה" ה כיצד קפצה באחד בשבת
ודאתה ולאחר עשרים יום קפצה באחד בשבת ודאת דם ולאחר תשעה עשר
קפצה ביום השבת ולא דאת דם ולאחר השבת דאת בלא קפיצה הרי נקבע אחד
בשבת ואחר עשרים שהרי נודע שהיום גרם לה לדאות ללא הקפיצה וכבר
נקבע יום זה שלשה פעמים וכך כל כיוצא בזה" ו דאת ביום חמשה
עשר באחד זה ויום ששה עשר באחד ששלאחריו ויום שבעה עשר באחד ש
שלאחריו הרי קבעה וקת לדי ילוג באחד שרביעי ודאת ביום שמונה עשר עד"י
לא סקבע לה וקת וכל יום שדאת בו חוששת לו להבא בבוא שהגיע אותו היום
ולא דאת בו אחר אותו היום מן הוספת שאין צריך עקירת שלשה פעמים לא

יום שנקבע שלשה פעמים ז' היה דרכה להיות דווחה יום חמשה עשר
 ושינת לששה עשר שנה אסורין שינת לשבעה עשר הותר ששה עשר ונאסר
 שבעה עשר וחמשה עשר באיסורו עומד שינת לשמונה עשר נאסר שמונה
 עשר והותרו כולן ח' היה דרכה לראות יום עשרים ושינת ליום שנים
 ועשרים שנה אסורין הגיע יום עשרים ולא ראת שנים ועשרים וראת עדיין
 שנים אסורין הגיע יום עשרים וראת טהר יום יום שנים ועשרים שהרי חזרה
 לנסתה הקבוע לה ונעקר שנים ועשרים ממנו שלא נקבע שלשה פעמים
 ט' איך האשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדתה שראת בהן כיון שראת יום
 אחד אינה קובעת וסת בכל השבעה וכן איך האשה קובעת וסת בימי זיבתה ש
 האחד עשר יום אבל קובעת וסת בימי נדתה שאינה רוחה בהן ואם נקבע לה
 יוסת בימי זיבתה הרי זו חוששת לוסת וכל וסת שנקבעה בימי זיבתה אם נעדרה
 אפילו פעם אחת נעקרה ואינה צריכה להיעקר שלשה פעמים שחזקת דמים
 מקולתין הן בימים אלו ז' כיצד חוששת לוסת אם ראת דם בוסת זו
 אפילו יום אחד תשב לנדה מקפץ ואסורה לשמש באותו היום ואפילו לא ראתה
 בשאר ימי הוסתות ואם ראתה שלשה ימים הרי זו צבה יא כל אשה
 שמדבה לבדוק עצמה תמיד הרי זו משובחת ואע"פ שיש לה וסת קבועה
 שחמש עשר ביום בלא שעת הוסת וכל האחד עשר יום שלימי זיבתה הרי
 היא בהן בחזקת טהרה ואינה צריכה בדיקה אבל אחר ימי זיבתה צריכה לבחון
 ישבה ולא בדקה בין באונס בין ברצון הרי זו בחזקת טהרה עד שתבדוק
 ותמצא טמא יב האשה שלא בדקה עצמה בשעת וסתה ולאחר
 ימים בדקה ומצאה טמא אע"פ שהיא טמאה למפרע עד שעת וסתה כמנו
 שיתבאר בענין טומאה וטהרה הרי זו אינה מטמאה את בועלה למפרע ואינה
 מונה לא משה שראת ואם מצאה עצמה טהרה הרי זו בחזקת טהרה
 יג וכן אשה שראת דם מקמת מכה שיש לה בסקור אע"פ שראת בשעת

משנה תורה קדשם

וקתה היא טהורה והדם טהור שהוקטות מדבריהם כמו שיתבאר בהלכות
מטמא משכב ומושב" **ד'** הקומה בודקת עצמה ומראה להבדותיה
אבל החרצת והשוטה צריכות פתחות לבדוק אותן ולקבוע להן וסתות ואחר
כך יהיו מותרות לבבליהן" **ה'** כל חשה שטעת ולא ידעה עת וסתה וראת
דס חוששת לציבות לפיכך אם ראת דס יום אחד או שנים יושבת תשלוש שבעה
שמן דס זה בימי נדתה הוא ואם ראת שלשה ימים סופרת שבעת ימי נקיים
שמן בימי ציבתה היא עומדת וביצד היא עושה לתקן וסתה ולדע אם היא זנה
ודאית או ספק זבה ולדע ימי צבתה הכל לפי ימים שתראה בהן" **ו'**
כיצד ראת דס יום אחד או שנים משלמית עליהן השבעה ותתחיל למנות האחד
עשר יום מאחר השבעה" **ז'** ראת שלשה ימים הרי זו ספק זבה שמא
יום אחד מהן קודם נדתה ושנים מתחלת הנדה ובן אם ראת ארבעה שמא שנים
קודם הנדה ושנים מתחלת הנדה ותשב חמשה תשלוש ימי נדה ואחד עשר ימי
זבה אחר החמשה" **ח'** ובן אם ראת תשעה ימים הרי זו ספק זבה שמא
שנים קודם ימי נדה ושבעה שלנדה ומתחלת יום אחד עשר יום מאחר
השבעה שפסק הדם" **ט'** ובן אם ראת אחד עשר יום הרי זו ספק זבה
שמא שנים קודם הנדה ושבעה שלנדה ושנים לאחר הנדה ונשאר לה מימי
צבתה תשעה" **כ'** ראת שנים עשר יום הרי זו זבה ודאית שאמלו היו
מלא שנים לפי הנדה ושבעה שלנדה הרי השלשה לאחר הנדה ונשאר לה
מימי ציבתה שמונה" **כ"א'** ובן אם ראת שלשה עשר יום ישאר לה מימי
ציבתה שבעה והן ימי הקפירה מטבה בראיית הדם אכילו ראת לפי יום כשיפתח
הדם סופרת שבעת ימי נקיים ואחר השבעה יתחילו ימי הנדה לזו שטעת
כ"ב' היא למדת שכל הטועה תינה מונה משיפסוק הדם פחות משבעה
ולא יתיר על שבעה עשר ויבואו ימי נדתה" **כ"ג'** כיצד ראת יום אחד ופסק
חזר מונה שבעה עשר נשאר לתשלוש נדתה ואחד עשר ימי ציבתה ויבואו ימי

פ
וסת
תפסירה
לעדה
והכח
יקולו
לל שני
וסת
תחלת
כל חולו
יעני
פלייך
לשורה
כס
ויצבת

נדרתה ואם ראת שלשה עשר או יתר מונה שבעה משיפקוק הדם ויבואו ימי
 נדרתה כמו שביארנו

פרק תשיעי ^{אין האשה מטמאה}

מן התורה בנדה או בזביה עד שתרגיש ותרחה דם
 ויצא בבשרה כמו שביארנו ותהיה טמאה מעת שתרחא ולהבא בלבד ואם
 לא הרגשה ובדיקה ומצאה דם לפעם בטרזדוד הרי זה בחזקת שבת בהרגשו
 כמו שביארנו ב ומדברי סופרים שכל הרחא כחם דם על בשרה
 או על בגדיה אעפ שלא הרגשה ואעפ שבדיקה עצמה ולא מצאה דם הרי זו
 טמאה ובא מצאה דם לפעם בבשרה וטמאה זו בקפך שמא כתם זה מן דם
 החדר בא ג וכך מדברי סופרים שכל הרחא דם בלא עת וקתה וכל
 הרחא כחם טמאה למפרע עד עשרים וארבע שעות ואם בדיקה בתוך זמן
 זה ומצאה טהור טמאה למפרע עד זמן בדיקה ואעפ שהיא טמאה למפרע
 מדבריהם אינה מטמאה את בועלה למפרע כמו שאמרנו ואינה מונה לנדרתה
 או לכתמה לא מעת שראת הדם או שמצאה הכתם וכל הרחא כחם הרי זו
 מיר ולקחל שמא מן החדר בא ונתקלקלה וקתה ד הרחא דם בשעת יציאה
 אינה מטמאה למפרע לא בשעתה בלבד וכך מעוברת ומניקה בתולה וזקנה
 דייך שעתן ואינן מטמאות למפרע ה אינן היא מעוברת משינפר
 עוברת שלשה חדשים מעיקה כל ארבע ועשרים חדש אפילו מת בנה או גמלנו
 או נתנתו למניקה בתולה כל שלא ראת דם מימיה אעפ שראת מחמת נשואין
 או מחמת פידה זקנה כל שעברו עליה תשעים יום סמוך לזקנותה ואינן היא
 זקנותה כל שקורין לה זקנה ואינה מקפדת ו מעוברת ומניקה וזקנה
 בהמן בראייתן ואינן מטמא למפרע בתולה שלא ראת דם מימיה ועדיין היא
 קטנה כתמה טהור עד שתראה דם שלש וסתות ז מה בין כתם הנמצא
 על בשרה לכתם הנמצא על בגדיה שהכתם הנמצא בבשרה אין לו שיעור
 והנמצא על הבגד אינו מטמא עד שיהיה כגדיק הקלקי שהוא מרובע שיט

כ
 כתם
 למטה

מעשה תורה קדושה

בו כדי תשע עד שות שלש על שלש היה כחות משיעור זה להור נמצא
 טפח טפח חץ מצטרפות היה ארוך הרי זה מצטרף" ח כתם הנמצא
 על דבר שאינו מקבל טומאה להור ואינה חוששת לו כיצד יעשה על אצבע
 בלי אומה בלי גללים או על עור הדג או על כל חרש מגבולו או על בגד שאין
 בו שלש אצבעות על שלש אצבעות ונמצא עליה דם להורה אפילו בדקה
 קרקע וישבה עליו ונמצא כתם על הקרקע כשעמדה הרי זו להורה שכל
 שאינו מקבל טומאה לא גזרו על כתם שימצא בו ולא במקבל טומאה
 לא אם כן היה לבן אבל כל צבעונין חוץ חוששין לכתם הנמצא בהן למיכר
 תיקנו חכמינו שיתלבש האשה בגדי צבעונין כדי להצילה מדין הכתמים
 לא בכל מקום שתמצא הדם על בשרה תטמא משום כתם עד
 שימצא כנגד בית תורה כיצד נמצא על עקביה טמאה שומת נגע בבית
 תורה בעת שיצתה וכך אם נמצא על שוקה ועל כרסותיה מבפנים והן
 המקומות הנצרכות זו בזו בעת שתעמוד ותדביק רגל לרגל ושוק לשוק הרי
 זו טמאה" נמצא על ראש גודל רגלה טמאה שומת נגע מן החור
 על רגלה בעת שהלכה וכך כל מקום שאפשר שינתז עליו דם נדחה כשהלך
 ונמצא שם דם טמאה וכך אם נמצא דם על ידה אפילו על קשרי אצבעות
 וידיה טמאה שהידיים עסקניות הן" ואם אכלאם נמצא הדם על שוקה
 ועל כרסותיה מבחוץ או מן הצדדין ואין צריך לומר אם נמצא מן הידיים
 ולמעלה הרי זו להורה שאין זה לא דם שנתז עליה ממקום אחר" יב
 הכתם הנמצא על בשרה שהיה אחך כרעוה או עבול או שהיה טפח טפח או
 שהיה אורך הכתם על רוחב ידיה או שהיה כדמה כלאו הוא ממטה למעלה
 הואל והוא כנגד בית תורה הרי זו טמאה ואין אומרים לאו נטף מן הבוץ לא היה
 כזה שכל דם הנמצא במקומות אלו מחמירין בו ואנש שהוא ספק" יג
 הכתם הנמצא על החלוקת שניה מחבור ולמטה טמאה מחבור ולמעלה להורה

נמצא על בית יד שלה אם היה מגיע כנגד בית תורפה טמאה ואם לאו טהורה
היתה פושטתו ומתכסה בו בלילה כל מקום שימצא בו הדם טמאה וכך האיזור
שלה כל מקום שימצא בו הדם טמאה" י"ד היתה לובשת חלוק אחד ושהה
עליה שלשה ימים או יתר בליל שת נדתה ובדיקה ומצאה עליו שלשה כתמים או
כתם אחד גדול שיש בו שיעור שלשה כתמים הרי זה ספק זבה שמא כתם נטף
ממנה בכל יום וכך אם לבשה שלשה בגדים בדוקים ושהו עליה שלשה ימים בימי
זיבתה ומצאה כתם בכל אחד ואחד מהן אע"פ שגזר כנגד זה הרי זה ספק זבה"
ט"ו מצאה כתם אחד שאין בו כדי שלשה כתמים אם בדיקה עצמה בלבד
השמשות שלום ראשון ומצאה טהור ולא בדיקה חלוקה וביום השלישי מצאה זה
הכתם שאינו כשלשה כתמים אינה חוששת לזיבות אע"פ שאין בכתם כדי שלשה
כתמים" י"ז מצאה כתם על חלוקה היום וראתה דם חסר כך שע ימים זה
אחר זה או שראתה שע ימים וביום השלישי מצאה כתם הרי זה ספק זבה"
י"ח הוואה כתם ואחר כך ראתה דם. תולה כתמה בראייתה כל מעשה לשת
בין שבדיקה עצמה בעת שמצאה הכתם ומצאה טהור בין שלא בדיקה אבל
הוואה כתם אחד כתם בתוך עשרים וארבע שעות אינה תולה כתם בכתם אם
אם כן בדיקה ביניה שאם הפסיקה טהרה בין הכתמים חיי מצטרפין למעט
זיבות" י"ח כיצד ראתה כתם בערב שבת בשעה ראשונה מן היום אע"פ
שלא בדיקה עצמה ולא ידעה אם טהורה היא אם טמאה וראתה דם אחד כך עד
שעה ראשונה מיום השבת אינה מונה לכתם אם תולה הכתם בראייה ואם ראתה
באחד בשבת ובשבת שבת תהיה זבה" ט"ז ראתה דם ביום השבת בשעה
שניה הרי זה טמאה שע ימים עד שבת שמצאה בו הכתם ובשבת שראתה דם
שהרי אין שניה בתוך מעט לשת ואם דאתה דם באחד בשבת חוששת לזיבות"
ט"ח לא ראתה דם בשבת אבל ראתה כתם אחר בשעה ראשונה מיום השבת
אם בדיקה עצמה בערב שבת ומצאה טהור אינה מונה לא לכתם אחר שהיא

השמשות הוא יכלול
בדיקה חלוקה
ושהה עליה שלשה
ימים בימי זיבתה
חוששת לזיבות
אע"פ

משנה תורה קדושה

ביום השבת הואיל ושעה בתוך מעת לעת ואם לא בדקה ולא ידע אם הפסוק
 טהרה ביעה או לא הפסיקה הרי זו מונה לערב שבת ואם דחתה באחד בשבת
 חוששת לזילות לא דחתה הכתם השע בשעה שניה מיום שבת בין
 בדקה בין לא בדקה הרי זו טמאה שע ומים שהרי אין שעה בתוך מעת לעת
 ואם דחתה אחד בשבת אחד מעת לעת חוששת לזילות דחתה בשעה ראשונה
 מיום אחד בשבת כתם שלשי אם הפסיקה טהרה ביעה אין מעטרין ואינה
 חוששת ואם לא בדקה חוששת לזילות כל כתם שאמרנו שהיא
 טמאה בגללו אם יש לה דבר לתלות בו ולומר שמא כתם זה מדבר כלוע הוא
 אם נמצא על הבגד הרי זו טהורה שלא אמרו חכמים בדבר להחמיר לא להקל
 ואם נמצא על בשרה ספיקן טמא ואינה תולה בו ואם היה לה לתלות בבשרה
 יתר מחלוקה אף על בשרה תולה וספיקה טהור כל כיצד שחטה בהמה
 או חיה או עוף או שנתעסקה בכתמים או שישבה בצד העוקרין בה או ש
 שמה בשוק של טבחים ונמצא דם על חלוקה טהורה ותולה בדברים אלו שהם
 באהבתם נמצאה כתם על בשרה בלבוז אפילו מחבור ולמעלה טמאה שלא
 היה דם זה ראשיתה או מן השוק היה לו שימצא על בגדיה והואיל ונמצא על
 בשרה ולא בגדיה טמאה כל היתה בה מכה אעפ שקיות אם יכולה
 לתגלע ולהציא דם ונמצא דם על בשרה תולה במכה וכן כל כיוצא בזה נמצא
 כתם על בגדה ובשרה כאחד תולה בכל שיש לה לתלות כל ותולה
 במאכלות שמא בעת שישבה נהרגה מאכלות ודם זה דם מאכלות הוא ועד כמה
 עד בגדים אבל אם נמצאה הכתם יתר מכבדים הואיל והוא יתר מכבדים אינה
 תולה במאכלות כל וכן תולה בבנה ובבעלה אם היו עסיקין בדם או שהיו
 ידיהם מלוכלכות בו או שהיתה בה מכה תולה ואומרת הן נגעו בה והיא לא
 ידעה דם זה מחמתן הוא כל אין מחזיקין דם ממקום למקום לתלות
 בו כיצד היתה לה מכה בכתיפה ונמצא כתם על שוקה אין אומרים שמא בידיה

אם תולה במאכלות ואפילו היתה מאכלות
 רצון
 בכתם
 הוא

נגעה במכה ונגעה במקום זה וכן כל כיוצא בזה איך תולין בו בין בגופה בין
 בחלוקה" לא שתי נשים שנתעסקו בזכור אחד ואיך בו לא כסלע דם
 ונמצא על כל אחת משתי^{כתם} כסלע שתי^{כתם} למאות נתעסקה בדם שאי אפשר
 שיהיה ממנו כתם לא כגדים ונמצא עליה כתם כשע גדיסין הרי זו תולה כגדים
 בדם שנתעסקה בו וכגדים במאכלות נמצא הכתם יתר מכשע גדיסין למאה
 נתעסקה באדם איך תולה בו שחור נתעסקה בעוף שיש בו מינין הדבה ונמצא
 עליה מגרה אחד מהן תולה בו" לא היתה לובשת שלש חלוקות אם יכולה
 לתלות תולה את בתחתון ואם אינה יכולה לתלות אינה תולה אפילו בעליון כיצד
 עברה בשוק של לבחיים אע"פ שנמצא כתם על התחתון לבדו תולה בדם הטבחים
 לא עברה בשוק של לבחיים וכיוצא בו אע"פ שנמצא הכתם בעליון לבדו הרי זו
 למאה" לא ספק עברה ספק לא עברה ספק נתעסקה ספק לא נתעסקה
 אינה תולה עיר שיש בה חזירים או שהן בתיך לה תמנץ איך חוששין לכתמיה
 הנמצאין בחלוק" לא האשה שהשאינה חלוקה לטהרה בין מידה בין ישראלית
 וחזרה ולבשה אותה קודם בדיקה ומצאה עליו כתם הרי זו תולה בנגדה שלבשה
 אותו השאינה אותו לזבה קטנה ביום הטמא שלה או לזמנת עלדם טוהר
 או לזמנה שדמיה טהור הרי זו תולה בו אבל אם השאינה אותו לזבה קטנה
 ביום השמור לה או לזבה גדולה בשבעת ימי טהור וחזרה ולבשה אותו קודם
 בדיקה ונמצא עליו כתם שתייה מקולקלות השואלת והמשאלת אותה שואל ושואלת
 שואל מקו השאינה אותו לזמנת על הכתם אינה תולה בו שאיך תולין כתם
 בכתם" לא בדקה חלוקה ובדקה עצמה ומצאה עצמה טהור והשאינה
 החלוקה לה בריתה ולבשתו ונמצא עליו כתם כשהחזירתו לה השואלת למאה
 ואינה תולה בבעלת החלוק שהרי בדקה אותו קודם שתשאינה לה ארובה שלבשה
 חלוקה שלקצרה ונמצא בו כתם אם מגיע כנגד בית תורפה למאה ואם לאו
 טהורה שכתם זה שלקצרה הוא" לא שלש נשים שלבשו חלוק אחד זה אחד

זו ואחר כך נמצא עליו כתם וכך אם ישנו במטה תחת כאחד ומצא עם תחת
 אחת מהן כולל שמות ואם בדקה אחת מהן עצמה מעיד ומצאה עצמה למטה
 הדי השתים להורות בדקו כולל ומצאו עצמן להורות תולה מי שאינה ראויה
 לראות דם בגי שהיא ראויה ותהיה שאינה ראויה להורה והראויה למאה"ל
 כ"ד כיצד היתה אחת מעוברת ואחת אינה מעוברת המעוברת להורה
 ושאינה מעוברת למאה מעיקה ושאינה מעיקה המעיקה להורה זקניה ושאנה
 זקניה הזקניה להורה בתולה ושאנה בתולה הבתולה להורה ה"ו כולל מעוברת
 כולל זקניות כולל מעיקות כולל בתולות הדי כולל שמות"ל כ"ה שלש
 נשים שעלו דרך מרגלות המטה וישבו כולל ומצא דם תחת האמצעות
 שלשתן שמאות תחת הפעמית היא ושבעה שמאות והחיצונה להורה תחת
 החיצונה היא ושבעה שמאות והפעמית להורה ואם לא עלו דרך מרגלות
 המטה שהרי איך סדר ומצא דם תחת אחת מהן כולל שמאות"ל
 כ"ו בלא שבדקו כולל ומצאו להור ולא תוכל אחת מהן לתלות בחברתה
 סמנו שביארנו אבל אם בדקה אחת ומצאה עצמה להורה וחברתה לא
 בדקה תולה זו ה"א בלא בדקה וזו שלא בדקה למאה"ל כ"ז
 כל כתם הנמצא על הבגד שאיך לו במה יתלה אינו מטמא עד שיוודע שהוא
 עם נסתפק לה שמא הוא דם או צבע אדום מעבירין עליו שבעה קוממטין
 לו על הקדר אם עבר או כהה עינו הדי זה כתם ואם עמד במות שהוא הדי
 זה צבוע להורה ולו הן השבעה קוממטין על קדר דוק תכל ולעיסת בדיסין
 שלכל ומי רגלים שהחמיצו ונתר ובורית קימוניא ואח"כ"ל כ"ח ועדיך
 לכתבם שלשה פעמים על כל קס וקס ומוליך ומביא בכל כסכוס העבירין
 שלד על הקדר או שהעבירין כאחד לא עשה כלום הקדים אחרונים לראשונים
 לו שהעביר באחרונה שהן הראשונים עליו לו וחוזר ומעביר אחריו האחרונים
 שהקדים עד שיעבירו השבעה על הקדר"ל כ"ט איזה הוא דוק תכל זה
 תחת מן שלב

שלא טעם כלום מתחלת הלילה והיה ישן כל הצי הלילה האחרון למחר קודם
שאכל גזרת דוק תכל והוא שלא יצא רוב דבורו עד שלש שעות ביום ואם
השכים ונשה פדקו קודם שלש שעות איך זה דוק תכל שהדיבור מבטל חזק
הרוק ומחזירו כמים" מ' ואיזה הוא לעיסת גדיסין הוא שילעוק הגדיסין
עד שיתעלב עם הפול דוק הדבה מכין ואיזה הוא מי רגלים שהחמיצו אחר
שלשה ימים או יתר" מ"א כל אשה שהיא טמאה מעשום כתם אם
מצאה הכתם בימי נדתה הרי זו ספק נדה ויושבת עליו שבעה וטובלת בלילה
שמיני ואחר כך תהיה מותרת לבעלה ואם מצאה אותו בימי ציבתה הרי זו
ספק זבה גדולה או קטנה כמו שנתבאר בפרק זה ויושבת יום אחד אם היתה
קטנה או שבעת ימי נקיים אם היתה גדולה מקפך והכל מדברי סופרים במו
שביארונו לפיכך הבא עליה בזדון מכין אותו מכת מרדות ופסוקי מקורבן

פרק עשירי כל היולדת טמאה כנדה ואעפ

שלא ראתה ואתה היולדת חי או מת ואפילו כפלים זנו
יושבת לזכר ואם נקבה יושבת לנקבה והוא שתיבמר צורתה ואיך צורתה
הולך כמדת לפחות מארבעים יום אחד הזכר ואחד הנקבה והמפלה בתוך
ארבעים יום אינה טמאה לדה אפילו ביום ארבעים" ב' הפילה ביום
ארבעים ואחד מאחד התשמיש הרי זו ספק יולדת ותשב לזכר ולנקבה ולנה
היתה צורת האדם דקה ביותר ואינה נבדת בעליל הרי זו תשב לזכר ולנקבה
וזה הוא הנקרא שפיר מרוקס" ג' איזה הוא שפיר מרוקס תחת צדדיו
של אדם בוכו בעדשה שתי עיניו כשתי טיפי זבוב מרוקקת זה מזק שתי
חוטמין כשתי טיפי זבוב מקורבין זה לזה פיו פתוח כחוט השערה וחתוך ידים
ורגלים איך לו" ד' נתבארה צורתו יתר מזה ועדין אינו ניכר בין זכר
לנקבה איך בודקין אותו במים לא בשמן שהשמן מתחזקו ומביא קצת שראשו
חלק ומגעגוע באותו מקום ומעלה למטה אם מסכסך בידוע שהוא זכר ואם
פ' חלק חלק מן ואנכי איש חלק" ומגעגוע יחרך באותו מקום כלום באותו מקום הידיון

בס' לחמי
מתאחז
יקרב מ
שכל
ג' ד'

הידיון

משנה תורה קדושה

כאן באותו מקום כשעברה סדוקה הרי זו נקבה ואינה צריכה בדיקה ובכלל
 חריקומות שלגבלים איך נותנין לה ימי טוהר עד שישעיר הולך ה' הפילה
 חתיכה לבנה אם נקרעה ונמצא בה עצם הרי זו טמאה לידה הפילה שפיר מלא מים
 מלא גנים מלא בשר הואיל ואינו מרוקם אינה חוששת לולד ו יוצא
 דופן אין אמו טמאה לידה ואין לה ימי טוהר וימי טהרה שם אשה כי תזריע
 וילדה עד שתלך מעמקום שמזדעזעתה מקשה וילדה ולד דרך דופן הרי דם הקושי
 חבת דרך הרחם זכות או נדה ודם היוצא דרך דופן טמא ואם לא יצא דם דרך
 הרחם הרי האשה טהורה אלעזר שהאדם יוצא מדפנה טמא שאין האשה טמאה
 עד שיצא מדנה דרך עדותה ז נתחתך הולד במעיה ויצא חבד אבר
 מן שיצא על סדר האברים כגון שיצאה הרגל ואחריה השוק ואחריה הירך בין
 שיצא שלם על הקדר אינה טמאה לידה עד שיצא רובו ואם יצא ראשו כולו
 כאחת הרי זה ואם לא נתחתך ויצא כדרכו משותף רוב פדחתו הרי זה כילוד
 ואלעזר שנתחתך אחר כך הוציא העובר ידו והחזירה אמו טמאה לידה מדברי
 סופרים ואין לה ימי טוהר עד שיצא הולד או רובו כמו שאמרנו ה
 המפלט כמיץ בהמה חיה ועוף אם היו פטו כפט האדם הרי זה ולד אם זכר תשב
 לזכר ואם נקבה תשב לנקבה ואם איך כיכד בין זכר לנקבה תשב לזכר ולנקבה
 אלעזר ששחר הבוץ דומה לבהמה או לחיה או לעוף ואם איך פטו בצורת פט האדם
 אלעזר ששחר הבוץ בוף אדם שלם וידיו ורגליו ידי אדם ורגליו והרי היא נקבה או
 זכר אינו ולד ואמו טמאה לידה ט ואינו היא צורת פט האדם שיהיה
 חמץ והבצים והעצים והלקטות ובבות הזקן בצורת האדם אבל הפר
 והחזם והאף אלעזר שהן כשל בהמה וחיה הרי זה ולד ו המפלט דמות
 כח אמו טמאה לידה מפע שלגבל עינו עבול כשל אדם המפלט דמות אדם
 שישלן כנים שלבש אמו טמאה לידה כבדא בעין אחת ודרך אחת אם היו מע
 פנים שהרי הוא כחצי אדם אמו טמאה לידה ואם היו באמצע אמו טהורה שאין

משדוקה

אשה

במים

בזנים

ואם

שומע

כח

הולעים

גבהות

גבהות

גבהות

גבהות

גבהות

גבהות

גבהות

גבהות

גבהות

הלכות אסורי ביאה

כ

זו בדיה אחרת
והרי הוא אטום
או שהיה חסר מטבורו ולמטה
או שהיה אטום או שהיתה בזלגלתו אטומה או שהיו פניו טוחות ואין בהן הכר
פנים או שיש לו שני גבין ושתי שדרות או שהפילה ברית ראש שאינו חתוך או יד
שאינו חתוך כל כפל מאלו אינו ולד ואין אמו טמאה לידה י"ב אבל אם חתכה
יד חתוכה ורגל חתוכה הרי חזקתה מולד שלם ומצטרף לרוב איבריין י"ג
פעמים יתפה משאר הדמים שנוצר מהן האדם חתיכה כגון לשון השור ותהיה
ברוכה על מקצת הולד והיא הנקראת סנדל ולעולם לא יעשה סנדל זה לא עם
ולד אבל חתיכה שנוצרה לצדה בלד ולד אינה נקראת סנדל ורוב העוברים לא יהיו
עמהם סנדל ופעמים יכה המעוברת צד על בטנה ויפקד העובר ויעשה כסנדל
זה ופעמים ישאר בו הכר פנים ופעמים ייבש הולד וישתנה ויקפאן עליו הדמים
עד שלא ישאר בו הכר פנים י"ד לפיכך המכלת זכר וסנדל עמו א"ע שיהיו
הכר פנים בסנדל הרי זה תשב לזכר ולנקבה שמת סנדל זה נקבה היה וחומרה
החמירו בו לטמא בו משום ולד א"ע שאין בו צורת פנים האילן והיא טמאה
לידה מסע הולד שעמו י"ז הן חוללת העבה שהיא כגון חמת שבתוכה
נוצר הולד והיא מקפת אותו ואת הסנדל אם היה עמו סנדל וכשיגיע צמק צמח
קודם חותה ויוצא היא הנקראת שליה ותחלת בריתה דומה לחוט שלערב וחללה
כחצוצרת ועבה בקורקב התורגלג ואין שליה פחותה מטפח י"ח המכלת
שליה תשב לזכר ולנקבה לא שהשליה ולד לא שאין שליה בלד ולד הפילה בכל
ואחר כך הפילה שליה חוששין לשליה והרי היא כולד אחר ואין אומרים אז שלית
הנפל שאין תולד את השליה לא בולד שלית יומה לפיכך אם ילדה ולד שלית יומה
והפילה שליה אפילו אחר שלשה ועשרים יום תולד אותה בולד ואין חוששין לולד
אחר שהולד קדע את השליה ויצא י"ט הפילה שליה תחלה ואחר כך ילדה
ולד שלית יומה חוששין לשליה שהיא ולד אחר ואין תולד אותה בולד הצא אחריה
שאין דרכה שלשליה לצאת לבד הולד יצאת מקצת השליה ביום ראשון ומקצתה

זו בדיה אחרת
והרי הוא אטום
או שהיה חסר מטבורו ולמטה
או שהיה אטום או שהיתה בזלגלתו אטומה או שהיו פניו טוחות ואין בהן הכר
פנים או שיש לו שני גבין ושתי שדרות או שהפילה ברית ראש שאינו חתוך או יד
שאינו חתוך כל כפל מאלו אינו ולד ואין אמו טמאה לידה י"ב אבל אם חתכה
יד חתוכה ורגל חתוכה הרי חזקתה מולד שלם ומצטרף לרוב איבריין י"ג
פעמים יתפה משאר הדמים שנוצר מהן האדם חתיכה כגון לשון השור ותהיה
ברוכה על מקצת הולד והיא הנקראת סנדל ולעולם לא יעשה סנדל זה לא עם
ולד אבל חתיכה שנוצרה לצדה בלד ולד אינה נקראת סנדל ורוב העוברים לא יהיו
עמהם סנדל ופעמים יכה המעוברת צד על בטנה ויפקד העובר ויעשה כסנדל
זה ופעמים ישאר בו הכר פנים ופעמים ייבש הולד וישתנה ויקפאן עליו הדמים
עד שלא ישאר בו הכר פנים י"ד לפיכך המכלת זכר וסנדל עמו א"ע שיהיו
הכר פנים בסנדל הרי זה תשב לזכר ולנקבה שמת סנדל זה נקבה היה וחומרה
החמירו בו לטמא בו משום ולד א"ע שאין בו צורת פנים האילן והיא טמאה
לידה מסע הולד שעמו י"ז הן חוללת העבה שהיא כגון חמת שבתוכה
נוצר הולד והיא מקפת אותו ואת הסנדל אם היה עמו סנדל וכשיגיע צמק צמח
קודם חותה ויוצא היא הנקראת שליה ותחלת בריתה דומה לחוט שלערב וחללה
כחצוצרת ועבה בקורקב התורגלג ואין שליה פחותה מטפח י"ח המכלת
שליה תשב לזכר ולנקבה לא שהשליה ולד לא שאין שליה בלד ולד הפילה בכל
ואחר כך הפילה שליה חוששין לשליה והרי היא כולד אחר ואין אומרים אז שלית
הנפל שאין תולד את השליה לא בולד שלית יומה לפיכך אם ילדה ולד שלית יומה
והפילה שליה אפילו אחר שלשה ועשרים יום תולד אותה בולד ואין חוששין לולד
אחר שהולד קדע את השליה ויצא י"ט הפילה שליה תחלה ואחר כך ילדה
ולד שלית יומה חוששין לשליה שהיא ולד אחר ואין תולד אותה בולד הצא אחריה
שאין דרכה שלשליה לצאת לבד הולד יצאת מקצת השליה ביום ראשון ומקצתה

והרי היא כמי שלא ילדה" כ"ד וכל דם שתדאה מעום שהפילה עד שמועט
 יום אם בא בימי נדתה הרי זו ספק נדה מאחר השבעה מעום שהפילה ואם בא בימי
 זיבתה הרי זו ספק זבה שכל ימי מלאת ח"י בהן וקת וכך אם דאתה ביום אחד
 ושמעט עד"י היא מקולקלת ותדאה ספק נדה כמו שביארנו ח"ע שלח דאת לא יום
 אחד וכשיקבע לה וקת אחר השמועט יסור קלקולה ותחזור להיות נדה ודאית או
 זבה ודאית וכך מעום שהפילה עד שבעה ימים תהיה נדה ודאית אם הפילה בתוך ימי
 נדתה כמו שביארנו" **פרק אחד עשר** כל שאמרנו

בנדה וזבה ויולדת הוא ד" תורה וצומעט ים
 א"ל עושי כשהיו בית דין הגדול מצויין והיו שם חכמים גדולים שמגבירין הדמים
 ואם נולד לה ספק בראיות או בימי נדה או זבה יעלו לבית דין וישאלו כמו שהצטוו
 תורה עליה ש"כ כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לבין דם נדה לבין זבה
 ובאותם הימים היו בגות ישראל נזהרות מדבר זה ומשמדות וסתותיהן וסופרות
 תמיד ימי הנדה וימי הזיבה" ב וטורח גדול יש במנין הימים ופעמים
 רבות יבואו לדין ספק שאפילו דחת הבת דם ביום הלילה מתותו היום מתחיל
 למנות לה ימי נדה וימי זבה כמו שביארנו ולפיכך לא תטמא הצת בזבה אלא
 בת עשרה ימים שאם דאת ביום שנקלף הרי זו נדה שבעת ימים ושלשה ימים
 סמוך לנדתה הרי עשרה ימים הנה למדת שמתחלת ראיה מתחלת למנות ימי
 נדה וימי זיבה כל ימיה ואפילו דחתה והיא צטה" ג ובימי חכמי תלמוד
 נקתבין הדבר הרבה בראיות הדמים ונתקלקלו הוסתות לט' שלא היה כח בכל
 הנשים למנות ימי נדה וימי זיבה ולפיכך החמירו חכמי צדבר וגזרו שיהיו כל
 ימי האשה בימי זיבתה ויהיה כל דם שתדאה ספק דם זיבות" ד ועוד
 החמירו בגות ישראל על עצמן חומרה יתירה על זו ונהגו כולם בכל מקום שיש
 בו ישראל שכל בת ישראל שתדאה דם אפילו לא דאת לא טימה כחרדל בלבד ומפץ
 הדם סופדת לה שבעת ימי נקיים ואפילו דאת בעת נדתה בין שראתה יום אחד

משנה תורה קדושה

שנער
בצל ולמה
נקדחת
שנער
שמנוערת
מז המצוות
לא תחונה
ולא מעשות
ולא שפיות
שנער
שאנים
המשחק לא
יד ולא רחיצה
תורה עשרין
של צוים
לכל ישראל
לכל ישראל

סוף פרק א'

此

שהיא חסורה ונזהר מזה ולא יקרבה עד שתטבול : דין הכתמים בזמן
הזה כמו שביארנו ואין בדבר חידוש ולא מנהג אבל כל כתם שאמרנו שהיא טהורה
הרי היא טהורה וכל שאמרנו שהיא טמאה קופרת שבעת ימי נקיים מעוס שנמצא
בו הכתם ואם היה שיעור הכתם כדי לחוש לזיבות קופרת שבעת ימים ומאחר יום
שנמצא בו הכתם שאין הרואה דם כרוואה כתם יא' וכן כל שאמרנו ביוגדת
שאמר טהורה הרי היא טהורה בזמן הזה וכן האשה שראתה לבן או דם ירוק או
שהשליכה חתיכה אדומה שאין עמה דם הרי היא טהורה וכן בזמן הזה שלא
החמירו לא ברואה דם טמא ואין זו רואה דם טמא וכן אם היתה בה מכה והיה
הדם שזותת ממנה או שבא הדם עם מימי רגלים הרי זו טהורה ולא נתיחדש דבר
לא ספרת שבעת ימי נקיים לכל רואה דם טמא כמו שאמרנו ושיהיו כל מראה
דמים טמאים יב' זה שתמצא במצצת מקומות שהנדה יושבת שבעת
ימים בטמאה ואעפ"י שלא ראתה דם לא יום אחד ואחר השבעה תשב שבעת ימי
נקיים אין זה מנהג לא טעות היא מעמי שהורה לה כך ואין ראוי לפנות לדבר
זה כלל לא אם ראתה יום אחד קופרת אחריו שבעה וטובלת בליל שמייע שהיא
ליל שע"כ אחר ימי נדותה ומותרת לבעלה יג' וכן זה שתמצא במצצת
מקומות ותמצא תשובות למצצת באונס שיולדת זכר לא תשמש מטתה עד
סוף ארבעים ויולדת נקיבה אחר שמשש ואעפ"י שלא ראתה דם לא בתוך השבעה
אין זה מנהג לא טעות היא באותן התשובות ודרך מינות באותן המקומות
ומן הצדוקין למען דבר זה ומצוה כלכופך כדי להוציא מליבך ולהחזירך לדברי
החכמים שתקפור שבעת ימי נקיים בלעד כמו שביארנו יד' אין האשה
עולה מלימיתה וימצאה מידי ערוה עד שתטבול במי מקוה כשר ולא יהיה
דבר חוצץ בין בשרה ובין המים ובהלכות מקוות יתבאר המקוה הכשר והפסול
ודרך הטבילה ומשפטי החיצונה טו' אבל אם רחצה במרחץ אפלן נפלו
עליה כל מימות שבעולם הרי היא אחר הרחיצה כמות שהיתה קודם הרחיצה
בכרת שאין לה דבר שמעלה מטמאה לטהרה לא טבילה במי מקוה או

במעיו או בימים שהם כמעיו כמו שיתבאר בהלכות מקוות" ^{יז} כל
שבעת ימי נקיים שבזמן הזה אעפ"י שהם כמק"אם טבלה בהן כאלו לא עלתה לה
טבלה ואם טבלה בשביעי ואעפ"י שאסור לעשות כן לבת חלה שמא יבוא לבעול
בשביעי אחר הטבילה הואיל וטבלה בגמנה אפילו היתה זבה ודאית הריזו עלתה
לה טבילה" ^{יח} ואסור לאדם שידבק באשתו בשבעת ימי נקיים ואעפ"י
שהיא בכפותה והוא בכפותו ולא יקרב לה ולא יגע בה אפילו באצבע קטנה ולא
יאכל עמה בקערה אחת כללן שלדבר ינהוג עמה בימי ספירה כמו שינהוג בימי
נדה שעדיין היא בכרת עד שתטבול כמו שבארנו" ^{יט} כל מלאכות
המאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה חוץ מהרחצת פניו ידיו ורגליו ומזיגת
הכוס והצעת המטה בפניו בזירה שמא יבוא לידי עבירה ומפני זה לא תאכל עמו
בקערה אחת ולא יגע בבשרה מכע הרגל עבירה וכך בשבעת ימי נקיים
לא תעשה לו שלש מלאכות אלו ומותר לאשה להתקטט בימי נדה כדי שלא
תתגנה על בעלה" ^כ

פרק שנים עשר

שבועל בויה משאר האומות ^א דרך אישות או
ישראלית שנבעלה לבני דרך אישות הרי אלו לוקין מן התורה שז' לא תתחתן
בן אחיך שבעה עממים ואחד כל האומות באיסור זה וכך מפורש עלידי עזרא
אשר לא נתן צונו לעמי הארץ ואת בנותם לא נתן לבטננו ולא אסרה תורה
לא דרך חתנות" ^ב אבל הבא על הגויה דרך זנות מכאן אותו מנת
מדדות מדברי סופרים בזירה שמא יבוא להתחתן ואם יחדה לו בזנות חייב
עלה משום נדה ומשום שטחה ומשום בויה ומשום זונה ואם לא יחדה לו אלא
בזנות נקדו חייב אלא משום בויה וכל חיוצא לו מדברי סופרים" ^ג
בזמן בשהיה הבועל ישראל אכל כהן הצא על הגויה לוקה מן התורה משום
זונה ואחד זונה בויה ואחד זונה ישראלית ובבעלה בלבד לוקה שהרי אינה בת
קידוש" ^ד כל הבועל בויה בין דרך אישות בין דרך זנות אם בעלה

לא חתנות

הוא שטחה בויה זונה

בכרה קי"א והוא שיבעול לעיני עשרה משרא או יתר אם כבעובו קנאים
והרבוהו הרי אן משובחין וזריזין ודבר זה הלכה למעשה מביני וראייה לדבר
זה מעשה פנחס בזמרי" ^ה ואין הקנאי דשאי לכבוע בהן אלא בשעת
מעשה בזמרי שז' ואת האשה אלקתה אבל אם פירש אין הורגין אותו ואם
הרגו נהרג עליו ואם בא הקנאי לטול רשות מבית דין להרגו אין מורין לו ואעפ"י
שהוא בשעת מעשה ולא עוד אלא אם בא הקנאי להרוג את הבעול וכשכנס
הבעול והרג הקנאי כדי להציל עצמו מידו אין הבעול נהרג עליו והבא עלבת
בר תושב אין הקנאין פוגעין בו אלא מפני אותו מכת מרדות" ^ו לא פגעו
בו קנאין ולא הלכוהו בית דין הרי עונשו ממורש בדברי קבלה שהוא נכרת
שז' כי חלל יהודה קדש יצא אשר אהב ובעל בתו נכר יכרת יצא לאיש אשר
יעשה עד ועונה אם ישראל הוא לא יהיה לו ער בחכמים ועונה בתלמידים
ואם כהן הוא לא יהיה לו מגיש מנחה כיצ' עצמות הא למדת שהבא על גויה
כאן נתחתק לענף שז' ובעל בתו נכר ונקרא מחלל קדש" ^ז עין זה אעפ"י
שאין בו מיתת בית דין אלא יהי קל בעיניך אלא יש בו הפסד שאין בכל העדות
כמותו שהבן מן הערוה בנו הוא לכל דבר ובכלל ישראל יחשב ואעפ"י שהוא מוגזר
והבן מן הגויה אינו בנו שז' כי יסיר את בנך מאחרי מסיר אותו מלהיות אחרי
יצ' ודבר זה בורח להדבק באים שהבדילנו הקצף מהם ולשוב מאחרי יצ' ולמעול
בו" ^ח בוי הבא על בת ישראל אם אשת איש היא נהרג עליה ואם כנויה
היא אינו נהרג אבל ישראל שבא על הגויה בין קטנה בת שלש שנים ויום אחד בין
בדולה בין כנויה בין אשת איש ואמלו היה קטנה בשלש שנים ויום אחד כיון שבעל
הגויה בזדון הדין זה נהרגת מפני שבאת לישראל תקלה על ידיה כבהמה ודבר זה
מכונה בתורה הן הנה היו לבעי ישראל בדבר בלעם למסר מעל ציץ על דבר
פעור זכ' וכל אשה יודעת איש למגשכב זכר הרגו" ^ט העבדים שהטבילו
אותם לשם עבדות וקיבלו עליהם מצוות שהעבדים חייבין בהן יצאו מכלל הגוים

פ
מורה
בדברי
תורה
ולשון
חכמי
אחרים
עיריות

מעשה תורה קדושה

ולכלל ישראל לא באו לפיכך השפחה אסורה לבן חורין אחד שפחתו ואחד
שפחת חבירו והבא על השפחה מכין אותו מכת מרדות מדברי סופרים שהרי
מכורש בתורה שהארון בותן שפחה כנענית לעבדו העברי והיא מותרת לו שם
אם ארזנו יתן לו אשה וכו' ולא גזרו חכמי בדבר זה ולא חייבה תורה מלקות
בשפחה לא אם כן היתה נחדפת לאיש כמו שבארנו" ; אלא יהי עון
זה קל בעיניך מפני שאין בו מלקות מן התורה שגם זה גורם לבן לקור מאחרי
יין שהבן מן השפחה עבד ואינו משרא ונמצא גורם לזדע הקודש להתחלל
נפשות עבדים והרי אנתלוק המתרגם כלל בעיני עבד ושפחה בכלל לא יהיה
קדש ולא תהיה קדשה" וא' הבא על השפחה אפילו בפדוקיא ובשעת
עבודה אין הקנאתו כובעין בו וכא' אם לקח שפחה דרך חתנות אינו לוקה מן התנאי
שנמעת שטבלה וקיבלה מעצות יצאת מכלל הבנים" יב' נתעבב ולי
ישאלית בולד שפחה הרי שעה קמך וכל אחד מהן ספק עבד וכופין בעל השפחה
ומשחרר את שעה וכן אם היה הבן הוא אדון לעבד כשיגדילו ישחררו זה את
זה ויהיו מותרין לבוא בקהל יא' היו התעבבות בנות הרי שניהן ספק שפחות
והבא על אחת מהן הולד ספק עבד וכא' אם נתעבב ולד גויה בולד ישראלית
מטבילין את שעה לשם גירות וכל אחת מהן ספק גירות" יג' כל
הבנים כולן כשיתגידו ויקבלו עליהן כל המצוות של תורה והעבדים כשישתחררו
הרי הן כישאל לכל דבר שנקהל חקה אחת כלם ולבד הגר ומותרין להיכנס
בקהל יא' מיז והוא שישא הגר או המשוחרר בת ישראל וישא ישראלית גירות ומ
ומשוחררת חוץ מעדבעה עממין בלבד עממין ומואב ומצרים ואדום שהאומות
האלן כשיתגיד מהן אדם הרי הוא כישאל לכל דבר לא לעט ביאה בקהל"

יד' וכיצד דינם עממין ומואב אסורין חיקור עולם זכרים ולא נקיבות
שכל לא עבד עממין ומואב בקהל יא' והלכה למשה מסיני שהעממין הזכר
המואבי הזכר הוא שאסור לעולם לישא בת ישראל ואפילו בן בנו עד סוף כל
שלא קדמו את ישראל בלחם בחנם שהרי בדינים אין להחזיק להם טובה ואם מר גדולה לגימה שהדחיקה
אחרי משפחות וכו' "

עממין
ומואב
כשיתגיד
מלכות
בקהל
עממין

העולם אבל עמונית ומואבית מותרות מיד כשאר האומות" טו

מצרי ואדומי אחד זכרים ואחד נקיבות דור ראשון ודור שני אסורין לבוא
בישראל ודור שלישי מותר שנבטם אשר יולדו להם דור שלישי יבוא להם וסו
מצרית מעוברת שנתגיירה בנה שני מצרי שני שנשא מצרית ראשונה או
מצרי ראשון שנשא מצרית שנייה הולך שני שנבטם אשר יולדו להם הכתוב
תלך בלדה" יז בר עמוני שנשא מצרית הולך עמוני ובר מצרי שנשא
עמונית הולך מצרי זה הכלל הולך באומות הולך אחר הזכר נתגיירו הולך אחר
הנקבות" יח מי שנתגייר משבעה עממין אינן אסורין מן התורה לבא
בתהל והדבר ידוע שלא נתגייר מהם לא הבביונים ויהושע גזר עליהם שיהיו
אסורין לבוא בתהל אחד זכרים ואחד נקיבות ולא אסר אותם שיש במקדש שנ
חוטבי עצים ושואבי מים לבית אלהי תלה הרחקתן במקדש והן התקדשן נתינים
לפי שנתנם לעבודת המקדש" יט בא דוד וגזר עליהם שלא יכנסו
בתהל לעולם ואכלו בזמן שאין מקדש וכך מכורש בעזרא ומן הנתינים שנת
דוד והשרים לעבודת הלויים הא למדת שלא תלה אותם במקדש ולמה גזר
עליהם הוצא ובית דינו לפי שראה עזות ואכזריות שהיתה בהם בעת שצקשו
שבעת בני שאול בחירי שן לתלותם והרגום ולפי דיחמו עליהם" כ
כשעלה סנחריב מלך אשור בלבל כל האומות ועירבם זה בזה והגלה אותם
ממקומם ואלו המצרים שבארץ מצרים עתה אנשים אחרים הן וכך האדומים
שבשדה אחס והואיל ונתערבו ארבע אומות האסורין בכל אומות העולם
שהן מותרין התיר הכל שכל הכורש מהן להתגייר חזקתו שפירש מן הדוב
לפיכך כשיתגייר הגר בזמן הזה בכל מקום בין אדומי בין מצרי בין
עמוני בין מואבי בין כושי בין שאר האומות אחד הזכרים ואחד הנקבות מותרין
לבוא בתהל" כב
פרק שלשה עשר
בשנשה דברים נכנסו ישראל
לברית במדבר

כ
דור
שלישי
לפי ששם
כוסקה
הקורבה
כדכתוב
ולא
תספר
באזני
בנך ובן
בנך ואח
עליה
לבערם
ספרו
ובטנם
לבערם
ובטנם
לדור
אחר

מעשה תורה קדושה

וּטְבִילָה וְהָיָה מִיֵּלֶה הִיטָה בַּמִּצְוֹת שֶׁכָּל עַד לֹא יִחַלְּבוּ מִלְּאֻחֹתָם
מִשֶּׁה דְּבִינוּ שְׂכֻלִּים בִּיטְלוּ בְּדִית מִיֵּלֶה בַּמִּצְוֹת חוץ מִשְׁבָּט לִנִּי וְעַל זֶה נֶאֱמַר
וּבְרִיתְךָ יִנְצֹרוּ וְטְבִילָה הִיטָה בַּמִּצְוֹת קוֹדֶשׁ מִתֵּן תּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר וְקִדְשֶׁתָּם הַיּוֹם
וּמִחָר וּכְבָּדוֹ שְׂמֵלֹתָם וְקִרְבָּן כֶּשֶׁן וְיִשְׁלַח אֶת נְעָרָיו בְּעֵשָׂא וְיַעֲלֶנָּה עוֹלֹת עַל
יְדֵי כָל יִשְׂרָאֵל הַקְרִיבוּם וְכִן לְדוֹרוֹת כְּשִׁירָצָה הָגוּ לְהִיכָנֵס לְבִדּוּת
וּלְהַקְטֹפָה תַּחַת כְּנָפֵי הַשְּׁכִינָה וְיִקְבֹּל עֲלֵינוּ עוֹל תּוֹרָה עֲדִיק מִיֵּלֶה וְטְבִילָה וְהִרְצִית
קִרְבָּן וְאִם נִקְבָּה הִיא טְבִילָה וְקִרְבָּן שֶׁכָּסֵּב כָּבֵד מִה אֵתָם בְּמִעִלָּה וְטְבִילָה
וְהִרְצִית קִרְבָּן אִפֹּי הָגֵר לְדוֹרוֹת בְּמִעִלָּה וְטְבִילָה וְהִרְצִית קִרְבָּן
וְאִם הוּא קִרְבָּן הָגֵר עוֹלָת בַּהֲמָה אוֹ שְׁתֵּי תוֹרִים אוֹ שֶׁעַ בַּעַי וְנֶה וְשֵׁנִים עוֹלָה
וּבְזֶמֶן הַזֶּה שֶׁאֵין שֵׁם קִרְבָּן עֲדִיק מִיֵּלֶה וְטְבִילָה וְכַשִּׁיבֵנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ יֵבִיא
קִרְבָּנוֹ וְכִי שֶׁמֶל וְלֹא טָבֵל אוֹ טָבֵל וְלֹא מִל אֵינוֹ גֵּר עַד שִׁימּוֹל וְטָבֵל
וְעֲדִיק לְטָבֵל בְּפֶע שְׁלֹשָׁה הוֹאִיל וְהַדָּבָר עֲדִיק בֵּית דִּין אֵין מִטְבִּילִין אֹתוֹ בְּשֶׁנֶּה
וְלֹא בִּיּוֹם טוֹב וְלֹא בְּלֵילָה וְאִם הַטְבִּילוֹת הָרִי זֶה גֵּר גֵּר קָטָן מִטְבִּילִין אֹתוֹ עַל
דַּעַת בֵּית דִּין שֶׁזִּכְרוֹת הֵאֵן לוֹ מִעוֹבְרֵת שְׁנֵת גִּיּוּרָה וְטָבֵל אֵין בְּנֵה עֲדִיק טְבִילָה
וְכִי טָבֵל בֵּינוֹ לְבִין עַצְמוֹ וְנִתְּבִיר בֵּינוֹ לְבִין עַצְמוֹ וְאִפִּילוֹ בְּפֶע שְׁנֵים אֵינוֹ
גֵּר בִּין וְאִם נִתְּבִירָה בְּבֵית דִּין שֶׁלֹּא טָבֵל וְהַטְבִּילוֹת אֵינוֹ נֶאֱמַר לְבִיא בְּתָהֵר
עַד שִׁיבִיא עֲדִים הִיָּה נֶשׂוּי לִישְׁרָאֵל אוֹ לְגִיּוּרָה וְיֵשׁ לוֹ בָּנִים וְאִם נִתְּבִירָה
בֵּין לְבִין עַצְמוֹ נֶאֱמַר לְפָסוֹל אֶת עַצְמוֹ וְאֵינוֹ נֶאֱמַר לְפָסוֹל אֶת הַבָּנִים וְחֹזֵר וְטָבֵל
בְּבֵית דִּין גִּיּוּרָה שֶׁרָאִינוֹה נֹהֶגֶת בְּדִרְכֵי יִשְׂרָאֵל תָּמִיד כְּגוֹן שֶׁטָבֵל
לְגִדְתָּהּ וְתִפְרִישׁ תְּרוּמָה מִעֵיקוֹתָהּ וְכִי נֶאֱמַר בָּהּ וְכִי גֵר שֶׁנֹּהֵג בְּדִרְכֵי יִשְׂרָאֵל
שֶׁטָבֵל לְתַרְוִיָּו וְעוֹשֶׂה כָּל הַמִּצְוֹת הָרִי אֵין בְּחֻזְקַת גִּיּוּרָה וְאִם שֶׁאֵין שֵׁם
עֲדִים שֶׁמִּעֲדִיק בְּפֶע מִי נִתְּבִירָה וְאִם נֶאֱמַר אִם בִּינוֹ לְהִתְעַדֵּב בִּישְׂרָאֵל אֵין מִשִּׁיתִין
אֹתוֹ עַד שִׁיבִיא עֲדִים אוֹ עַד שֶׁטָבֵל בְּפֶענוֹ הוֹאִיל וְהוֹחֲזָקוֹ בּוֹיִם
אֲבָל מִי שֶׁבִּיא וְאִם שֶׁהִיָּה גוֹי וְנִתְּבִיר בְּבֵית דִּין נֶאֱמַר שֶׁהִפָּה שֶׁאִסֵּר הוּא הִפָּה

הבכורות
שבת
היתרה
העבודה
בבכורות
וכן
שחטא
מילה
מה
ונתנה
ללויים
כדכתב
ואם
היה
לקחת
את
הלויים
וגו'

שהתיר בזה בארץ ישראל ובאותן הימים שחזקה הכל שם בחזקת ישראל אבל
 בחוצה לארץ צריך להביא ראיה ואחר כך ישא ישראלית ואם אומ' שזו מעלה
 ב"חוסין" ה' בשם שמולך ומטבילך את הגרים כך מולך ומטבילך את
 העבדים הנלקחים מן הגוים לשם עבדות הלוקח עבד מן הגוים וקדם העבד וטבל
 לשם בן חורין קנה עצמו והוא שיאמר בעת טבילה הריני טובל בפניכם לשם
 בירות ואם טבל בפני רבו אינו צריך לפדש אלא כיון שטבל נשתחרר
 ט' לפיכך צריך רבו לתקנו במים עד שיעלה והוא תחת שעבדו ומודיעו
 בפני הדיינים שלשם עבדות מטבילן ואין העבד טובל אלא בפני שלשה וציוס
 כבוד שמקצת בירות היא' ; כשישתחרר העבד צריך טבילה אחרת
 בפני שלשה ציוס שבה תיגמר גירותו ויהיה כישראל ואין צריך לקבל עליו מצוות
 עיקרי הדת שכבר הודיעוהו כשטבל לשם עבדות ובמקוה הכשר לטבילה
 נדה שם מטבילך את הגרים ואת העבדים ואת המשוחררים וכל דבר שחוצץ
 בנדה חוצץ בגרים ובעבדים ובמשוחררים יא' אלא יעלה על דעתך
 שמשמין המושיע את ישראל או שלמה מלך ישראל ידידיה נשאו נשים נכדיות
 בבינות אלא סוד הדבר כך הוא שהמצוה הנכונה בשיבוא הגר או הגיורת להתגייר
 בודקין אחריו שמא בכלל ממון שיטול או בשביל נדירה שיטע לה או מפני
 הפחד בן להינש לדת ואם איש הוא בודקין אחריו שמא עיניו נתן באשה
 יהודית ואם אשה היא שמא עינה נתנה בבחור מבחורי ישראל יב' אם לא
 נמצא להם עילה מודיעין אותם כובד עול התורה וטורח שיש בעשייתה על עמי
 הארצות כדי שיפדשו אם קיבלו ולא כירשו ודאו אותם שחזרו מאהבה מקבלין
 אותם שז' ותרא כי מתחממת היא ללכת איתה ותחד ל' לדבר אלהה' יג'
 לפיכך לא קיבלו בית דין בירים כל ימי דוד ושלמה בימי דוד שמא מן הפחד חזרו
 ובימי שלמה שמא בשביל המלכות הטובה הגדולה שהיו בה ישראל חזרו שכל
 החוזר מן הגוים בשביל דבר מהבלי העולם אינו מגידי הצדק ואעפ"כ היו

אחדים הדבר מתבירים בימי דוד ושלמה בפע הדיקות והזבית דין הגדול וחסד
להם לא עזב אותם אחר שכלב מכל מקום ולא מקדבין אותם עד שתיראה
אחריתם וכן שביד שלמה נשים ונשים וכן שמשון ביד ונשא
והדבר ידוע שלא חזרו לא בשביל דבר ולא על פני בית דין גיורוס חשב הכתוב
פניה מיותב ויפורק עומדין ופוד שהוכיח סוף על תחלתה שהן עובדות על
שלה וכן להן במות והעלה עליו הכתוב כלן הוא בניה שגמל יצא שלמה בזה
בן - בן שלם בדקו אחריו או שלא הודיעוהו המצוות וענין ומל וטבל
בפני שלמה הדיקות זה גר ואפילו נודע שבשביל דבר הוא מתביר הואיל
ואם וטבל יצא מכלל הגוים וחוששין לו עד שיתבדר צדקותו ואפילו חזר ועבד על
הדי הוא כשרא משומד שקידושו קדוש ומצוה להחזיר אבידתו מאחר שכלב
נעשה בישל ולפני ימים שמשון ושלמה נשותיהם ואעפ שגבלה סודין ין
ומפני זה אמר חכמים קשים להם גדים לישל כנגד צדעת שרוב חזר בשביל
דבר ומלעך את ישראל וקשה הדבר לפרוש מה אחר שנתבירו יצא ולמד מה
אירע במדבר במעשה העגל ובקבדות התאוה וכך רוב הנסיונות האפקוקים היו
בזה תורה

פרק ארבעה עשר

מקבל גירי הצדק כשיבא להתביר וידקו
אחריו ולפי ימנאו עליה אומרים לו מה ראית שבאת להתביר אי אתה יודע
שישראל בזמן הזה דנים דחופים ומקוחים ומאדפים ויקורין בתי עליהם אמר
אני יודע וזהו כדאי מקבל אותם מידי - ומודיע אותם עיקרי הדת
שהוא יחוד השם ותיסור על ומאדפי בדבר זה ומודיע אותם מת עת מצות צליל
אעפית מצות המדות ואין מעדיפין בדבר זה ומודיע אותם עין לקט שפחה
בזה ומעשר עני ומודיע אותם עונש של מצוות - כיצד אומרים לו
הימנע שער שלא באתה לדת זו אם אכלת חלב חן אתה ענוש כדת אם
אכלת בשר חן אתה ענוש חקלה ועכשיו אחר שתביר אכלת חלב אתה

ענוש כדתאס חיללת שבת אתה ענוש סקילה ואין מרביץ עליו ואין מדקדקין עליו
 שמת גזרם לו לטרוח ולהטותו מדרך טובה לדרך רעה שבתחלה אין מושכין
 את האדם לא בדברי רצון רבים ובין הוא אומה בחבלי אדם אמעשכם ואחר כך בעבודות
 אהבה" ^ו וכשם שמודיעין אותו עונשן של מצוות כך מודיעין אותו
 שכרן של מצוות ומודיעין אותו שבעשיית מצוות אין יצא לחי"ה העולם הבא ושם
 שם צדיק גמור לא בעל חכמה שעושה מצוות אן ויודיע" ואומדן לו הוי יודע ש
 שהעולם הבא איך צפוף לא לצדיקים והם ישראל וזה שתראה ישראל בצער בעולם
 הזה טובה צפונה היא להם שאינם יכולין לקבל חב טובה בעולם הזה באומנות
 שמא ירום לבדם ויתענו ויפסידו שכר העולם הבא בעצמם שז' וישמך ישורון ויבעט
 ואין הקב"ה מבין עליהן רוב פורענות כדי שלא יאבדו לא כל האומנות כלל והן
 עומדין ומעריכין בדבר זה כדי לחבבן" ^ה אם חזר בו ולא רצה לקבל
 הולך לדרך כו ואם קיבל אין משהין אותו לא מעלין אותו מעד ואם היה מזהור
 מטיפין ממנו דם בדעת ומשהין אותו עד שיתרפא רפואה שלמה ואחר כך
 מטיבין אותו ושלשה עומדין על גביו ומודיעין אותו מקצת מצוות קלות ומקצת
 מצוות חמורות פעם שניה והוא עומד במים" ^ו ואם היתה אישה
 מושיבות אותה במים עד צוארה והדייטן מבחנן ומודיעין אותה מקצת מצוות
 קלות ומקצת מצוות חמורות והיא עשבת במים ואחר כך טובלת בפטה והן
 מחזירין כשהן ויוצאין כדי שלא ידחו אותה כשתעלה מן המים" ^ז
 איזה הוא גד תושב זה שקיבל עליו שלא יעבוד ע"ז עם שאר המצוות שנצטוו
 בע"ז ולא מל ולא טבל הרי זה מקבל אחריו והרי הוא מחסיד חומות העולם
 ולמה נקרא שמו תושב לפי שמותר לו להושיבו ביטנו בארץ ישראל כמו שביאר
 בה"ל ^ח ואין מקבל גד תושב לא בגמץ שהזבל טהם אבל בזמץ הזה אכלו קיבל
 כל התורה כולה חוץ מדקדוק אחד אין מקבל אחריו" ^ח העבד
 הנלקח מן האומות לו מה ראית שצאת לא אומדן לו דמנך שיתכנס

משנה תורה קדושה משנה תורה קדושה

בכלל עבדי ישראל וזהו מה שהקדים לו לאמר אם רצה מושיע אותם עיקר
הדבר ומקצת מצוות קלות וחמורות וענשן ושכרן כמו שמושיע את הקדוש ומש
ומטבילין אותם בגד ומושיע אותם כשהוא במים פא ואם לא רצה ללכת
מבבל לך עמו כל שנים עשר חדש ומוכרו לבנים ואסור לך ימו יתר על כך
ואם התנה עמו מתחלה שלא ימלו ולא יטבול לא יהיה בגד תושב מותר לך ימו
בעבדותו כשהוא גר תושב ואין מקיימין עבד כזה לא בזמן היוכל
הבנים אין אסור עליהן משום עדות חלף אמנו ואשת אביו ואחותו מאמו ואשת
איש וזכור ובהמה כמו שיתבאר בהלכות מלכים ומלחמות אבל שאר עדיות
מותרות להן יא בר שנתביר ועבד שנשתחרר הרי הוא כקטן שגור
ושלשית בשר שהיו לו כשהוא בן או כשהוא עבד אינו שאר בשר ואם נתגר
חלוצהם אינו חייב על אחת מהן משום עדות כלל יב דין תורה שמואל
למר שישתאמו או אחותו מאמו שנתבירו אבל חכמים אסרו ובר זה כדי
שלא יאמרו באת מקדושה חמורה לקדושה קלה שאמנש היתה זו אסורה לו
והיום מותרת וכך בר שבי על אמנו או אחותו והיא במותרת הרי זה כבא על
העבדות יג כיצד דין הגרים בעבדות שלשאר בשר אם היה נשוי
כשהוא בן לאמו או לאחותו ונתבירו מפדיושן אותן כמו שביארכו ואם היה
נשוי לשאר עדיות ונתביר הוא ואשתו חג מפדיושן אותן יד בר
אסור בשאר האם אחר שנתביר מדברי סוברים ומותר בשאר האב אעפ
שיוצא בוראני ששה שאירו מאביו בגין תאומים שדבר ברור שאביו שלשה
הוא אביו שלשה ואעפ כך לא גזרו על שאר אביו טו למיכך נושא המ
האב אביו מאביו ואשת אחי אביו ואשת אביו ואשת בנו אעפ שנשאת לאחיו
מן לאביו או לאח אביו או לבנו אחר שנתביר וכך אחות אמו מאביו ואחות
מאביו ובתו שנתבירה מותרת לו אבל אינו נושא לא אחותו מאמו ולא אחות
אביו מאביו ולא אשת אחיו מאמו ואשת אחיו מאמו אחר שנתביר אבל

תורה

אם נשאת אחיו כשהוא בן הרי זו מותרת לו" י' שעממים תאומים
 שהיתה הורתן שלא בקדושה ולדתן בקדושה חייבין משום אשת אח הנושא
 בזרת ובתה הבירות או שתי אחיות מן האם יושב עם אחת מהן ומגדש השניה
 נשא בירת ומתה הרי זה מותר לישא אמה או בתה שלא גזרו אלא בחייה ומותר
 לאדם לישא שתי אחיות בירות מן האב שלא גזרו בשאר האב כמו שביאדנו
 י"ז השניות כולן לא גזרו עליהן בגרים לפיכך מותר הגד לישא אם אמו
 ונושא אדם בזרת ואם אסא אמה או בבת בת בתה וכך שאר השניות י"ח
 העבד מותר לישא אמו כשהוא עבד ואין צריך לומר בתו ואחותו כיוצא בהן
 שכלל יצא מכלל גוים ואין העדיות האסורות על הגוים אסורות עליו ולא צא
 לכלל ישראל כדי שיאסרו עליו עדיות האסורות על הגוים ויראה לי שאם צא
 העבד על זכור ובהמה יהרג ושיאסור שתי עדיות אף שזה בכל האדם שצדים
 ששחררו הרי הן כגרים כל שאסור לגרים אסור להם וכל המותר לגרים מותר
 להם י"ט כותף אדם שפחתו לעבדו או לעבד חבירו ומוסר שפחה
 אחת לשני עבדים לכתחלה ואין צדיק שם דבר לא הרי הן כבהמות וטמא
 שהיא מיוחדת לעבד זה או שאינה מיוחדת אחת היא לפי שאין אישות אלא
 לישראל או לגוים על הגוים אכל לא לעבדים על העבדים ולא לעבדים על
 ישראל

פרק חמשה עשר

איזה הוא ממזר

האמור בתורה

זה הבא מערוה מן העדיות
 חוץ מן הנדה שאין ממנה פסוס ואינו ממזר אבל הבא על שאר העדיות
 בין באונס בין בדעת בין בזדון בין בשגגה הולד ממזר ואחר זכרים ואחר
 נקיבות אסורין לעולם שנגס דור עשירי כלומר לעולם ב' אחרי
 ממזר שנשא ישראלית או ישראל שנישא ממזרת כיון שבעלן אחר התיידיש
 לותין תידיש ולא בעל אינו לותה בעל ולא תידיש אינו לותין משום ממזרות
 שאין לך בכל חייבי לאוין מי שלוקה על בעיניה בלא תידיש לא כהן בזה על

פ
 אבל
 קודם
 אומר
 בבן שפח
 מן הנדה
 בר נדה

מענה תורה קדושה

הלאמנה כמו שיתבאר" ג המעמיד ברושיתו משטשאת הולך כשר שחדי
 אינה עדות גוי ועבד הצא על בית ישראל הולך כשר בן בפנויה בן באשת איש
 בן באונס בן ברצון וגוי ועבד הבאים על המעצדות הולך ממזר וממזר הבא
 על הגויה הולך גוי נתגייר הרי הוא כשר כשר גרים ואם בא עלה שפחה הולך
 עבד שחדרו הולך כשר כשר עבדים משוחררים ומותר בצתי ישראל זה הכלל
 הצא מן העבד או מן הגוי או מן השפחה או מן הגויה הרי הוא כאמו ואין משגיח
 על האב" ד לפי דבר זה התירו לממזר לישא שפחה כדי לטהר את
 בנה שהרי הוא משחרר אותן ונמצאו בע חורין ולא גזרו על השפחה לממזר
 מקט תקנת בעם" ה מי שחציו עבד וחציו בן חורין הצא על אשת איש
 אוקר הבן אין לו תקנה מבע שצד עבדות וצד ממזרות מעורבין בו לפיכך
 אסור בשפחה ונמצאו בניו כמותו לעולם" ו גוי הצא על השפחה שטבל
 הרי זה עבד ועבד שטבל שבא על הגויה הולך גוי הולך אחר האם אבל גוי הנא
 על שפחה גויה או עבד גוי שבא על גויה בת חורין הולך הולך אחר הזכר
 ז ממזר מותר לישא בורות וכך המעצדות מותרות לגד ואצעים משניה
 ממזרים שהולך הולך אחר הכבוס שנצקה ל' וקהל גרים אינו קרוי קהל"א
 גירות שכל שאת לגר והולידו בן אעפ שהודתו ולידתו בתך ושה הרי זה מותר
 במעצדות וכך בן בנו עד שישתקע שם גיותו ממנו ולא יודע שהוא גר
 ואחר כך יאסר במעצדות ואחד הגרים ואחר עבדים משוחררים דין אחד לכלם
 כי ששאת בת ישראל או ישראל ששאת בורות הולך ישראל לכל דבר ואסור במעצדות
 ח שלשה ממזרים הן ממזר ודאי וממזר ספק וממזר מדצדיהם אי
 לא הוא ממזר ודאי שבא מן הערוה הזדאית כמו שביארנו וממזר ספק זה
 קצת מספק עדות כגון הצא על אשה שנתקדשה ספק קידושין או נתגרשה
 ספק בידושין וכיוצא בהן" ט האשה ששמעה שמת בעלה ועשה ארבע
 דברים בעלה קיים ובא בעלה עליה והיא תחת השע הרי הבן ממזר מדצדי

סופרים" ו' פנויה שנתעברה משנות אמרו לה מה הוא העובר הזה או
 הולד הזה אם אמרה בן כשר הוא ול' שרל נבעלתי הרי זו נאמנת והבן כשר
 וא' ע' שרוב העיר שזינתה בה פקולים ואם לא נבדקה אמו עד שמתה או שהיתה
 חדשת או תילמת או שוטה או שאמרה לפלוט ממזר נבעלתי או לפל הטען
 נבעלתי אפי' אומן כל מודה שהיא ממנו הרי זה הולד ספק ממזר כשם
 שזינת עם זה שהודת להם כך זינתה עם אחד וזה הוא הנקרא שתוקי שמכיר
 את אמו ואינו מכיר את אביו ודאי" ו' וכך הבן הנמצא בשותק והוא
 הנקרא מקומי הרי הוא ספק ממזר שאין אנו יודעים מה הוא" ו' פנויה
 שזינת ואמרה בן זה בן פלוט הוא אם אותו כל כשר הרי הבן כשר ואינה
 נאמנת להיות זה בנו של כל וידאה לו שתוששין לדבריה ויהיה הבן מקור
 בתרובות אותו כל מקסן ואם אותו כל ממזר אינה נאמנת להיות הבן ממזר
 ודאי על פ' אמו כמו שבארנו לא יהיה ספק ממזר" ו' אבל האב
 שהוחזק שזה בנו ואמר זה בע ממזר הוא נאמן ואם יש לבן בעס אינו נאמן
 שלא האמינה אותו תורה לא על בנו ש' כי את הבכור בן השואה יכיר יכיר
 לאחרים וכשם שנאמן לומר בע זה בכור כך נאמן לומר שהוא ממזר או בן
 גרושה או בן חלוצה" ו' וכן אם היתה אשתו מעוברת נאמן לומר
 עובר זה אינו בע וממזר הוא ויהיה ממזר ודאי והאומר על עצמו שהוא
 ממזר נאמן לאסור עצמו בבתי ישראל ואסור במעשרת עד שיודע שהוא ממזר
 ובנו כמותו ואם יש לו בע בעס אינו נאמן לכסול בע בנו ולא יפסול לא עצמו
 א' ארוסה שנתעברה והיא בבית אביה הרי הולד בחזקת ממזר ואסור
 בבתי ישראל ואסור במעשרת ואם נבדקה אמו ואמרה מאדוסי נתעברתי נאמנת
 והולד כשר ואם הכחישה הארוס ואמר מעולם לא ביאתי עליה הרי הולד
 ממזר שאפילו הוא בחזקת בנו ואמר בע זה ממזר נאמן והאם אינה בחזקת
 זונה ואם עשאת לבן לא תצד וזוהי ממנו כשר" ו' היו העם

פ
 מקומי
 אינו
 מכיר
 לא
 אב
 אביו
 ולא
 אב
 אמו

משנה תורה קדושה

מדנען אחריה והיא ארוסה עם ארוסה ועם אנשים אחרים אעפ"י שבא עליה
 ארוסה בבית חמיו הרי זה ספק ממזר כשם שהפקידה עצמה לארוסה המזוה
 לאחרים ואם נבדקה ואמרה עובר זה מארופי הרי זה כשר כמו שבארנו"
 ז' אשת איש שהיתה מעוברת ואמרה עובר זה אינו מבעלי אינה
 נישאת לפקל והרי הבן בחזקת כשרות שלא האמינה תורה לא האב אמר האב
 אינו בנו או שהיה בעלה במדינת הים הרי זה בחזקת ממזר ואם אמרה מגוי
 ועבר נלעבדתי הרי הולד כשר שאין הבעל יכול להכחישו בדבר זה ואין
 העובר משתנה במעיו אמו יתר על שנים עשר חדש" וז' אשת איש
 שיצא עליה קול שהיא מזונה תחת בעלה והכל מדנען אחריה אין חוששין לבניה
 ואם הן ממזרין שרוב בעילות אצל הבעל ומותר לישא בזה לבת חלה אבל
 אם הן חוששין לה משום זונה ואם היתה כרוצה יתר מדאי אף לבניה חוששין
 דיין תורה שספק ממזר מותר לבוא בקהל שנ' לא יבוא ממזר בקהל
 י' ממזר ודאי אסור לבוא בקהל ולא ספק אבל חכמים עשו מעלה ב"חוסין
 ואסרו כל הספיקות לבוא בקהל לפיכך ממזר ודאי מותר לישא ממזרת
 ודאית אבל ממזר ספק או שתוקי או אסופי אסור לישא בת ישראל ואסור
 לישא ממזרת ואפילו ממזרת מספקת אסורה לו שגמא אחד מהן אינו ממזר
 זהשע ממזר דאי וממזר שלדבריהם מותר לישא ממזרת שלדבריהם"
 כ' וכך שאר הספיקות אסורין לישא זה מזה כיצד שתוקים ואסופים
 וספק ממזרים אסורים לבוא זה בזה ואם נשאו לא נתקיימו לא יוציאו בגט והולד
 ספק בתיבותיו ואין לספיקות לו תקנה לא שישאו מהן הגרים והולד הולך אחד
 חפזם כיצד שתוקי או אסופי שנשא בזרת או משוחדות או גר ומשוחדר
 שישאו שתוקים או אסופים הולך שתוקי או אסופי" לא האסופי שנמצא
 בעיר שיש בה גוים ב"ד שהיה רוב גוים או רוב ישראל הרי זה ספק גוי לבעול
 כ"ב - קידוש אשה צריכה גט מספק מי שהרבו אינו נהרג עליו

פד
 מדינת
 הים תורין
 חזקה
 חולה
 לארץ
 זמן
 בדיק
 מותר
 אסור

הטבולוהו בית דין לשם גירות או שטבל משהגדיל הרי הוא כשאר אסופים הנמצאים
בערי ישראל כל היה רוב העיר גויים מותר להאכילו נבילות וטריפות היה
רוב ישראל מחזיקין לו אבידתו כישל מוחצה למחצה מצוה להחיותו כישל
ומפיקין עליו את הגל בשבת והרי הוא לעני נזקים בכל ספק ממון המוציא
מחבירו עליו הראיה כל יראה שכל מדינה שיש בה שטחה או גויה ^{במנו} ^{במנו}
לולד הואיל והאסופי הנמצא שם ספק גוי או ספק עבד כשישא הגירות שאמרנו
הרי זו ספק חשת חיש והבא עליה סור שאין הורגין מספק כל וכן יראה
ל שהשתוקי שנשא אשה שאפשר שהיא ערוה עליו הרי היא ספק חשת חיש
שאין קידושין תופסין בעריות ואינו היא האשה שאפשר שתהיה ערוה עליו
כל אשה שהיה אביה או אחיה קיים כשתעברה בו אמר זכר אשה שנתגרשה
או נטלמה שמצא אשת אביו היא או אשת אחי אביו כל ומעט ^{המנו}
שאין השתוקי והאסופי אסור בכל אשה שאפשר שתהיה ערוה עליו שהרי
הכשר שנצטקה אמר אינו אסור בכל אשה שאפשר שתהיה ערוה עליו והרי
נאם בתורה אל תחלל את בתך להזנותה ואמרנו חכם שאם יעשה זה נמצא
האב נושא בתו ואם נושא אחותו זלו היה הדין שכל מי שאינו יודע אביו בודאי
אסור בכל אשה שאפשר שתהיה ערוה עליו לא היינו באים למדה הזאת
לעולם ולא היתה הארץ מלאה זמה כל הא למדת שאין אוסרין עדיות
ומחזיקין אותן בשאר בשר בספק עד שיודע בודאי שזו ערוה עליו שאם אין
אזהרה אומר בן כל היתומים שבעולם שלח הכירו אבותיהם היו אסורין להינשא
בכל מקום שמצא יכגעו בערוה כל הולך שהיה מושלך בדרך ובא אחד
ואמר בעי הית ואע השלכתינו נאמך וכך אמר נאמנת נאמך ואף השותף ובאו אביו
ואמו אחד כך ואמרנו בטובה הוא איך נאמנת הוחיל ויצי עליו שם אסופי ובעני
דעבון נאמנת שמכע הדעב השליכוהו והן דויען שיתנו אחדים ולפניך שתתן
עד שנאסר כל נמצא הולך מהול או שהחל או שהומה ^{אזתו}

פ
יכנס
עליה
הבדל
שרחה
רבינו
כל
פ
מסל
כחיס

פ
המנו
מעיינות
הדרך

שהיה הכוחל בעינו או הצמיש בצוארו או שנמצא תחת אילן מקובך שאין
 חיה נכנסת לו והיה קמוץ לעיר או שנמצא בבית הכנסת הקמוץ לעיר או בעיר
 דעות הרבים אין בו מעש אסופי מאחר שהן משמדין אותו שלא ימות בחזקת
 בשר הוא אבל אם נמצא מושלך באמצע הדרך או רחוק מן העיר אכלו וזאת
 אילן או בבית הכנסת או שנמצא תלוי באילן מקום שחיה מגעת לו הדין זה
 אסופי" ^ל נאמנת חיה לומר זה הבן כהן הוא או כו' או נתיב או ממנה
 מפני שלא הוחזק ואין אנו יודעים יחוסו ^{אפ"ל} בלא בשהוקחה בנאמנת ולא עדער
 עלהאזם אבל אם עדער עליה אחד ואמר מעידה היא בשתף אינה נאמנת
 והדין הבן בחזקת בשר ואין לו יחוס" ^ל לא דבר בדור שהשתוקי חסור
^ל שששתוקי והאסופי חסור ^ל אסופות מפני שהן ספיקות אבל ממזרים ודין
 מותרין לבוא זה בזה והולך ממנה ושתוקי ואסופי מותרין בנתינים
 כשאר גרים והולך ספק ממנה

פרק ששה עשר

כצוה דבא וכרות שפכה שנשא בת
 כותץ שז לא יבא כצוה דבא וכרות שפכה ומותרין לישא גיורת ומשוחררת
 ואפילו כהן שהוא כצוה דבא מותר לישא גיורת ומשוחררת שאינו בקדושתו ואין
 נענה או אחת מן הספיקות מותרת לו הואיל ופצוה דבא אסור לבוא בקהל לא
 גזרו בו על הנתינים ולא על הספיקות אבל כצוה דבא וכרות שפכה אסור
 בממזרת ודאית שהדין אסורה מן התורה ^ב חזקה הוא כצוה דבא
 כל שנפצעו הביצים שלו וכרות שפכה כל שנכרת הגיד שלו ובשלוה דברים
 אפשר שיוכלו הדבר בגיד וביצים ובשבוטים עבה תהבשל שכבת זרע והן
 הנקראין חוטי ביצים וכיון שנפצע אחד משלושה איברים אלו או נכרת או נדך
 חזי זה נפסל ^ג כיצד נפצע הגיד או נדך או שנכרתה העטרה או
 כמעלה מעטרה פסול ואם נכרת מראש העטרה ונשתתיר ממנה ואפילו בחוס
 השערה מוקף לגל הגיד הדין זה כשר נכרת הגיד למעלה מעטרה כקולנגוס או

מאד זה כשרי' 4 ניקב למעלה מעטרה כשר ניקבה העטרה עצמה אם
 נשירא קרי תצא שכבת זרע מן הנקב כסול נסתם הנקב חזר להכשירו ניקב
 למטה מעטרה שכנגדו למעלה בתוך העטרה כסול שהעטרה כולה מעכבת
 נסתם שביל שכבת זרע וחזר לראות שכבת זרע משביל שמשתי' בן חדי זה
 כסול" 5 נכרתו הביצים או אחת מהן או שנפצעה אחת מהן או שעדוכו
 או שחסרה או שנקבה הרי זה כסול נכרתו חוטי ביצים או אחד מהן או שנידון
 או נפצע הרי זה כסול ניקב חוט מחוטי הביצים לשביל מי רגלים והרי הוא מטיל
 מים מגשע מקומות משביל המים ומשביל שכבת זרע הרי זה כשרי' 6
 כל כסול שאמרנו בענין זה בשלל היו בידי שמים כגון שכתו אדם או כלב או הס
 תוך וכיצא בדברים או אבל אם טלף כדות שכבה או פצוע דכא או שכולד בלא
 ביצים או שהלה מחמת גוסן ובטלו ממנו איברים או או שכולד לו בהן שהיו
 והמטה חותך או כרתן הרי זה כשר לבוא בקהל שכלל בידי שמים" 7
 וסוד להפסיד איברי הזרע בין בבהמה חיה ועוף אחד טמאים ואחד טהורים בין
 בארץ בין בחוצה לארץ אעפ"י שז' ובאדעם לא תעשו מפי השמועה למדו שזב
 זה כוהג בכל מקום וענין הכת כלוג לא יעשה זאת ביע"א בין בגוי בין בגופות
 יחידים" 8 וכל המקדש לוקח מן התורה בכל מקום ואמלו מיעדס אחר
 המיעדס לוקח כיצד הרי שבא וכתת את הגוי ובא אחר וכתת את הביצים או
 נתן ובא אחר וכתת חוטי הביצים או שבא אחד ומיעד את הגוי ובא אחר
 ונתן ובא אחר וכתת בולן לוקח ואעפ"י שכל סידק האחרון לא מקורס בין אדם
 בין בהמה חיה ועוף והמקדס את הנקבה בין באדם בין בשאר מינים פטור
 9 המשקה עיקרין לאדם או לשאר מיניו כדי לסדקו הרי זה אסור ואין
 לוקח עליו ואשה מורדת לשתות עיקרין שמסדקין אותה עד שלל תלך הרי
 שכפת את האדם ושיקה בו כלב או שאר חיות עד שעשוהו כדוג שכבה או
 שהושיבו במים או בשלב או שכלל ממנו חבדי תשמיש אינו לוקח עד שסדק

לפיכך נראה כי ביצות
 הוא חותך המים
 בין שיהיה לארץ
 בין שיהיה למים

הוא עיקרין
 אגוד סי
 מכלל
 חסד
 חסד
 חסד

בִּידוֹ וּרְאוּיָהּ לְהַכּוֹתוֹ מִכֶּת מִדְּרוֹתֵי אִסּוּר לֹאמַר לְגוֹי לְקַדֵּם בְּהִמָּה שֶׁלֹּא
וְאִם לְתַחַת הַגּוֹי מִעֲצָמוֹ וְקִדְּם אֹתָהּ מִוֹתֵר וְאִם הָעֵרִים יִשְׂרָאֵל בְּדַבָּר זֶה קוֹנְסִין אֹתוֹ
וּמִכּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל אֶחָד וְאֵין לָבֹנוּ הַגְּדוֹל מִוֹתֵר לְמַכְרָה אֲבָל לָבֹנוּ הַנָּטָף אֵין מִוֹתֵר
פֶּרֶק שִׁבְעָה עֶשְׂרִי
שֶׁלֹּשׁ נָשִׁים נִאֲסְרוּ עַל כָּל

הַכֹּהֲנִים
גְּרוּשָׁה וְזוֹנָה וְחִלָּה וְעַל כֹּהֵן גָּדוֹל אֲרָבַע
אִלּוּ הַשְּׁלֹשׁ וְהָאִמְנָה אֶחָד כֹּהֵן גָּדוֹל הַמְשֹׁחַ בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה אוֹ הַמְדֻּבָּה בַּבָּגָדִים
וְאֶחָד כֹּהֵן הָעוֹבֵד אוֹ כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁמְכַוֵּהוּ וְעַבְדוֹ וְכֹהֵן מְשֹׁחַ מַלְחָמָה כּוֹלֵן מִצִּוּוֹ
עַל הַבִּטּוּלָה וְאֶקֻּדֵּי בְּאִמְנָה" בְּ כָל כֹּהֵן שֶׁנִּשְׂאָ אֶחָת מֵהַשְּׁלֹשׁ נָשִׁים
בֵּין כֹּהֵן גָּדוֹל בֵּין כֹּהֵן הַדִּיּוֹט וְבַעַל לֹקָה וְאִם בִּיא עֲלֶיהָ דֶּרֶךְ זָנוּת אֵין לֹקָה מִשּׁוּם
זוֹנָה אוֹ גְּרוּשָׁה אוֹ חִלָּה שֶׁלֹּא יִקָּחוּ עַד שִׁיִּקָּח וְיַבְעוּל אֲבָל כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁבַע לֹקָה
אֲלֻמְנָה לֹקָה אֶחָת אֲנֵפִי שֶׁלֹּא קִידַשׁ מִשּׁוּם וְלֹא יִחַלֵּל כִּיֹּן שֶׁבַע לֹקָה חִלָּה וּמַסְלָה
בֵּין רִכְיוֹנָה אֲבָל זוֹנָה וְחִלָּה וְגְרוּשָׁה הִיא מִחֻלָּלוֹת וְעוֹמְדוֹת קוֹדֵם בְּעִילָתוֹ
לְפִיכָךְ לֹקָה כֹּהֵן גָּדוֹל לְבָדוֹ עַל בְּעִילַת אִמְנָה אֲנֵפִי שֶׁאֵין שֵׁם קִידוּשִׁין שֶׁהִרִי
חִלָּה וְהוּא מוֹזֵהֵר שֶׁלֹּא יִחַלֵּל כְּשֵׁרִים לֹא אִשָּׁה וְלֹא זָרָעָה" ג' קִידַשׁ כֹּהֵן
גָּדוֹל אִמְנָה וְבַעַל לֹקָה שְׁתֵּים אֶחָת מִשּׁוּם אֲלֻמְנָה לֹא יִקָּח וְאֶחָת מִשּׁוּם לֹא יִחַלֵּל
וּבֵין כֹּהֵן גָּדוֹל בֵּין כֹּהֵן הַדִּיּוֹט שֶׁנִּשְׂאָ אִשָּׁה מִן הָאֲרָבַע וְלֹא בַעַל אֵין לֹקָה וְכָל
מִקְוִים שֶׁהוּא לֹקָה הִיא לֹקָה וְכָל מִקְוִים שֶׁאֵין לֹקָה הִיא אִינָה לֹקָה שֶׁאֵין הַפֶּדֶשׁ
בֵּין אִשָּׁה לְאִישׁ לְעוֹנָשִׁין אֲלֻמְנָה בְּטַפְחָה חֲרוּפָה כִּמּוֹ שֶׁצִּיָּאֲרִנוּ" ו' כָּל כֹּהֵן
הַבָּא עַל הַגּוֹיָה בֵּין גָּדוֹל בֵּין הַדִּיּוֹט לֹקָה מִשּׁוּם זוֹנָה שֶׁהִרִי אֵין בֵּת קִידוּשִׁין וְהוּא
אִסּוּר בְּבִעֻלַת זָנוּת בֵּין יִשְׂרָאֵלִית בֵּין גּוֹיָה" ה' הַחֲלוּצָה אִסּוּרָה לְכֹהֵן מִדְּבָרֵי
קוֹמָרִים מִפֶּעַ שֶׁהִיא כְּגְרוּשָׁה וּמִכֵּין אֹתוֹ מִכֶּת מִדְּרוֹת מִדְּבָרֵיהֶם כֹּהֵן שֶׁנִּשְׂאָ
סִפְתָּ חֲלוּצָה אֵין מוֹצִיָּאתָּ אֹתָהּ מִתַּחְתּוֹ וְהִיא כְּשֶׁרָה וְלֹא כְּשֶׁר מִפֶּעַ שֶׁלֹּא גָזְרוּ
עַל סִפְתָּ חֲלוּצָה לֹא עַל חֲלוּצָה וְדֹאִית וְכָן מִי שֶׁהִיתָה סִפְתָּ גְרוּשָׁה אוֹ סִפְתָּ זוֹנָה
אוֹ סִפְתָּ חִלָּה מִכֵּין אֹתוֹ מִכֶּת מִדְּרוֹת וּמוֹצִיָּא בָּבֶט" ו' כָּל גָּדוֹל הוּא

ס
שוח וזל
רבי זל
פי תלמי
חזיונות
תפקיד
למטה
הוא נזה
מדובה
בגדים
לפי לא
ימשח
בשמן
המשחה
לזה לבש
שמונה
בגדים
וכלבאסה
נתיבה על
שאר הכדנים
לאנהא איצ
תקדמה כמו
בין וקל ונלו
מת יד לבוש
אין קדמים
והוא כמו
לזה ביה
למלו עוס
המשחה וקד
דכרמיה מלאת

בכל איסורי שבתורה שאין איסור חל על איסור לא אם כן ה'ן שע האיסורין צ"ל
באחת או שהיה האיסור האחד מוסק דברים אחרים על אותו האיסור או אם היה
כולל דברים אחרים עם איסור זה ז' למיכך אשה שהיתה אלמנה ועשית
גרונה ועשית חללה ועשית זונה ובא עליה כהן גדול אחר כך לוקה ארבע מלקיות
על ביאה אחת לפי שהאלמנה אסורה לכהן גדול ומותרת להדיוט חזרה להיות
גרונה בוסף בה איסור ונאסרה לכהן הדיוט למיכך בוסף בה איסור אחר על איסור
האלמנה ועדיין היא מותרת לאכול תרומה נעשית חללה בוסף בה איסור שהרי נאסרה
בתרומה ועדיין היא מותרת לשהא נעשית זונה הואיל ויש שם זנות שאוסרת
אותה על ישראל אם זינת אשתו ברצון בוסף בה איסור אחר ח' והוא הדין
לכהן הדיוט שבא על הגרושה שנעשית חללה ואחר כך זונה שהיא לוקה שלש
על ביאה אחת אבל אם נשתנה קודם זה אינו לוקה לא אחת מי שנתאלמנה
מאנשים הרבה או נתגרשה מאנשים הרבה אין לוקין עליה לא אחת על כל
ביאה וביאה ט' אלמנה בין מן האירוסין בין מן הנשואין אסורה כהן
גדול שמת אחיו אע"פ שהוא מן האירוסין הרי זה לא יבס לא חולץ נמלה לו עמה
והוא כהן הדיוט ונתמנה להיות כהן גדול אע"פ שעשה בה מתמר כשהוא כהן
הדיוט הרי זה לא יבס אחד שנתמנה אבל אם אירס אלמנה ונתמנה להיות כהן
גדול הרי זה יכנס אחד שנתמנה היתה מתודשת ספק תירושין ומת ארוסה הרי
ז' ספק אלמנה מנצות עשה על כהן גדול שישא נערה בתולה ומשתבגוד
תיאסר עליו ש"ו והוא אשה בצתוליה יתק' אשה לא תטנה בצתוליה לא בוגדתהא
כיצד יצאת מכלל קטנות ולכלל בגדות לא באה זו נערה ואינו נושא שת נשים
לעולם באחת ש"ו יתק' אחת ולא שתיס"ו כהן גדול לא ישא מוכת ע"פ
אע"פ שלא נבעלה נבעלה שלא כדרכה הרי זו כנבעלת כדרכה נבעלה לבהמה
הרי זו מותרת כהן גדול שנשא בעולה אינו לוקה אבל מוציא בגט נשא בוגדת או
מוכת ע"פ הרי זה יקיים י"ב אירס בעולה ונתמנה כהן גדול הרי זה יכנס

מחמר
הוא לתדושץ

מוכת ע"פ
היא שנבעת
בזנות וק"ס
ע"פ תשדו
במלוק

קדושה

ואת משה
 מן העדה
 שאמר
 נשמע
 ונא
 ונא

שהזונה

五

מִה וְלֹא
יָצֵאתָ לָהּ
תַּלְדָּה וְנִזְדָּרָה
וְאַיִן מִחַיִּים
כִּי יֵשׁ רֶגֶץ
יְקָרִית וְעֵצָה
וְדַעַת פְּרוּעַ
וְשׂוֹה בַּשּׁוּךְ
וְעֹבֵד עֵם
עַל מַדְרֵס אֲבוֹת
יְהוֹשֻׁעַ

20

אז מאיסורי ששה ואין צריך לומר למי שהיא אסורה לו משום עדות או לגוי ועבד
הואיל והיא אסורה להינשא לו הרי זו זונה וכן הגיורת והמשוקדית אפי' נתגיירה
ונשתחררה פחותה מבית שלש שנים הואיל ואינה בת ישראל הרי זו זונה ואסורה
לכהן" **ד** מפני אמרו גוי או עבד או נתין או מעמד או בר עמוס ומאבי
או מצרי ואדומי דור ראשון ושני או פסע דבא וכרות שפטה או חלל שבאו בגל
היהודית עשו אותה זונה ונפקלה לכהונה ואם היתה כהנת נפקלה מן התרומה וכן
יבמה שבת עליה דר עשה זונה והאילונית מותרת לכהן ואינה זונה" **ה**
הבא על אחת מן השניות וכיוצא בהן בגין הבא על קרובת חלוצתו או על חלוצתו
לא עשה אותה זונה שהרי אינה אסורה להינשא לו מן התורה כמו שביארנו בהלכות
יבום" **ו** הא למדת שאין היותה זונה תלוי בבעילה של איסור שהרי הבא
על הגדה ועל הקדשה והנרבשת לבהמה נבעלה בבעילה של איסור ולא נעשית
זונה ומי שעשאת לחלל נבעלה בבעילה שלהתר כמו שיתבאר ונעשית זונה ואין
הדבר תלוי לא בפגיעה ומפי השמועה למדו שאינה פגומה לא מאיס האסור לה
או מחלל כמו שביארנו" **ז** כל הנבעלות לאדם שהוא עושה אותה זונה
בין באונס בין ברצון בין בשגגה בין כדרכה בין שלא כדרכה באשה ערה
בה נפקלה משום זונה ובלבד שתהיה בת שלש שנים ויום אחד ויהיה הזוועל בין
תשע שנים ויום אחד ומעלה" **ח** לפיכך חשת איש שנבעלה לאחר בין
באונס בין ברצון נפקלה לכהונה ואשת בהן שנאנסה בעלה לוקה עליה משום
טומאה שז לא יוכל בעלה הראשון אשר שילחה לשוב לקחתה הכל בכלל שאם
נבעלו באסרו על בעלה פירט לך הכת באשת ישראל שנאנסה שהיא מותרת
לבעלה שז והאן לא נתמשה אבל אשת בהן באיסורה עומדת שהרי היא זונה
אשת ישראל שנאנסה אעפ' שהיא מותרת לבעלה ארי זו אסורה לכהונה" **ט**
אשת בהן שאמדה לבעלה נאנסת או שגבת וצא עליה אחד או
שבא עוד אחד והעיד לו עליה שזינת בין באונס בין ברצון הרי זו אינה אסורה

ז
מנן
נאסר
השניות
מתוך שז
ושמדת
את משמדת
וצאה קוצה
עשו משמדת
למשמדת
וזו הוא
סימ שעשה
תורה
לדבריה
והן עשרים
שניות

משנה תורה קדושה

עליו שמא עינה מתנה באחד ואם היא נאמנת לו או העד נאמן לו וסמכה דעתו
לדבריהם הרי זה יוציא כדי לנצות מידי ספק" ; אשת כהן שאמרה
לבעלה נחנקתי אעפ"י שהיא מותרת לבעלה כמו שביארנו הרי היא אסורה לכל
כהן שבעולם אחר שימות בעלה שהרי הודת שהיא זונה ואסרה עצמה ונעשית
כחתובה האסורה" יא כהן שקידש אשה גדולה או קטנה ואחר זמן בא עליה
וטען שמצאה דרוסת איש נאסרה עליו מקפץ שמא קודם קידושיה נבעלה או
אחר קידושיה אבל ישראל שטען טענה זו לא נאסרה עליו שיש שם שתי סמיות
שמא קודם קידושיה שמא אחר קידושיה" יב ואפילו נאמא אחר קידושיה
שמא באונס שמא ברצון שהאנוסה מותרת לישראל כמו שביארנו" יג
למכר אם קידשה אביה לישראל והיא פחותה מבית שלש שנים ויום אחד וטען
שמצאה דרוסת איש נאסרה עליו מקפץ שאין כאן לא ספק אחד שמא באונס
שמא ברצון וספק איסור של תורה להקמור" יד כל אשה שקינא
לה בעלה ונסתרה ולא שית ממנו שוטה" ^{הרי"ז} אסורה לכהן מפני שהיא ספק אנה בין
שלא רצתה היא לשאתו בין שלא רצה הוא להשקותה בין שהיתה שם עידות
שמנעה אותה מעשותו בין שקינאו פה בית דין בין שהיתה מן הנשים שאין
ראויין לשמות הואיל ולא שית ממנו מקום הרי זו אסורה לכהונה מקפץ"
טז פנויה שראוה נבעלה לאחר והלך לו ואמרו לה מי הוא זה שבא עליך
ואמרה אדם כשר הרי זו נאמנת ולא עוד לא אפילו ראוה מעובדת ואמרו לה מעי
נתעבדת ואמרה מאדם כשר הרי זו נאמנת ותהיה מותרת לכהן" יז ברא
בשהיה המקום שנבעלה בו פרשת דרכים או בקרנות שבשדה שהכל עובדין
שם והיו רוב העובדין שם כשרים ^{ורוב העיר שממנה פירשון אלו העובדים כשרים} שריכזו שם
רובות אבל אם היו רוב פוסלי ^{העובדין} בגן גוים וממזרים וכיוצא בהן אעפ"י שרוב המקום
שבחו ממנו כשרים או שהיו רוב אנשי המקום פסולין אעפ"י שרוב העובדין שם
כשרים חוששין לה שמא למי שפוקל אותה נבעלה ולא תינשא לכהן לכתחלה

ואם נשאת לא תצד ^ז ראוה שנבעלה בער או נתעברה בער אפילו לא
היה שוכן שם אלא גוי אחד או חלל אחד ועבד וכיוצא בהן הרי זו לא תשא לכתלה
לבה שכל הקבוע כמחצה על מחצה הוא ואם נשאת לא תצא הואיל והיא אומרת
לכשר נבעלתי ^י היתה אינאמת או חדשת או שאמרה תיע יודעת למי
נבעלתי או שהיתה קטנה שאינה מכרת בין כשר לפסול הרי זו ספק זונה ואם
נשאת לבה תצא אלא אם כן היו שני הרובים המצויין אצלה בשרים ^י
השבוייה שגפדית והיא בת שלש שנים ויום אחד או יתר תקורה לכהונה מפע שהיא
ספק זונה שמא נבעלה לגוי ואם יש לה עד אחד שלא עתיד הגוי עמה הרי זו
כשרה לכהונה ואפילו עבד או אשה או קרוב נאמן לעדותה ^י שתי עדים
כל אחת מהן להחברתה הרי זו נאמנות הואיל ואיסור כל הקפיקות מצדדי סופרים
לפיכך היתקלו בשבוייה ^כ וכן קטן שהיה מסיח לפי תומו נאמן מעשה
באחד שנשבה הוא ואמו והיה מסיח לפי תומו ואמר נשבינו לבין הגוים יצאתי
לשאוב מים ודעתי על אמי ללקט עצים ודעתי על אמי והשיאו אותה חכ לבת על
פיו ^ל לא א"ן הבעל נאמן להשיך באשתו השבוייה שלא נאמנת שתי
אדם מעיד לעצמו וכן שפחתה לא תעיד לה אבל שפחת בעלה מעודה לה
ושפחתה שהיתה מסיחה לפי תומה נאמנת ^ל כהן שהעיד לשבוייה
שהיא טהורה הרי זה לא ישאף שמא עינו נקבה ואם כד"ה וקעיד לה הרי זה
ישאנה שאין לא טהורה ^{ידע שהיא} לא נתן מעות תוכה ^ל האשה שאמרה נשבית
וטהורה אם נתמנת שהפה שאמר הוא הפה שהתיר ואפילו היה שם עד אחד
שמעיד שהיא שבוייה אבל אם יש שם שני עדים שנשבית אינה נאמנת עד שיעיד
לה אחד שהיא טהורה ^ל ה"ן שם שני עדים שנשבית ועד אחד מעיד
שנאמנת ואחד מבחיש אותו ומעיד לה שהיא טהורה ^ל אשה או שפחה הרי זה שמעיד
זו מותרת ^ל מי שאמרה נשבית וטהורה אם והתירוה בית דין להישא
ואחר כך באו שני עדים שנשבית הרי זו תישא לכתלה ולא תצא מהתירה ^ל ואפילו נכנס
שהתירוה ומשמרין אותה מעתה עד שתפודה ^ל באו לה שני עדים והרי היא
שבויה לפיכך
ביד אדונה הרי זו
לא תצא מהתירה
שהתירה

אחר כך שנטמאת ואפילו נישאת ואפילו היו לה בנים הריוזו תצא ואסבא עד אחד
אינו כלום אמרה נשבותי וטהורה אע ויש לי עדים שאע טהורה אין מומדי נמות
עד שיבואו עדים אלא מתירין אותה מעד ולא עוד לא אפילו יצא עליה קול שיש
עליה עדי טמאה מתירין אותה מעד עד שיבואו שבשבויה היקלו" כ"ז
האב שאמר קידשתי את בתי וגירשתיה והרי היא קטנה נאמן קידשתיה וגירשתיה
כשהיתה קטנה והרי היא גדולה אינו נאמן להחזיקה בדושה נשבית ופדיתיה בן
שהיא גדולה בן שהיא קטנה אינו נאמן שלא האמינה אותו וטהרה לא לאסרה משום
אישות שנאת בתי נתי לי ש הזה אבל לא לפסלה משום זנות" כ"ח אשת
כהן שנאסרה עליו משום שבויה הוחיל והדבר ספק הרי זו מותרת לדור עמו בחור
אחת וכלבד שיהיו עמוצמו ובעיניו תמיד לשמרו" כ"ט עיר שבאה
במנוח ונכבשה אם היו הגוים מקיפין את העיר מכל רוחותיה כדי שלא תימלט
תשה אחת עד שיראו אותה ותעשה ברשות הדי כל הנשים שבתוכה פקולות
לכהונה כשבאות שמה נבעלו לגוים לא מע שהיתה מבית שלש שנים ולמטה כמו
שבארנו ואם היה אפשר שיתמלט תשה אחת ולא ידעו בה או שהיתה בעיר
מחבואה אחת אפילו חיה מחזקת לא תשה אחת הרי זו מצלת על הכל
ל" כ"י מצלת כל אשה שאמרה טהורה את נאמנת ואעפ שאין לה עד
מתוך שיכולה לוטר נמלטת כשנכבשה העיר או במחבואה חיית ועצלת נאמנת
לוטר לא נמלטת ולא נאמנת ולא נאמנת" לא ב"א בדור שלמותה מלבית
שוק חמש שבי בצד ואנא ידאין לפיכך חוששין לה שמה נבעלו אבל בדור שלמותה
אחרת שמשט ושטף ועבר לא נאסרו הנשים מפני שאין לה פנאי לבעול שה עשיין
בשכל ובזרחין להם ואם שבו נשים ונעשו ברשות אעפ שרדו אחדיהם ישראל
והצילו אותן מידם הדיין אסורות" ל"ב האשה שנאצשה ביד גוים על ידי
מנוח מותרת ועל ידי נפשות אסורה לכהונה לפיכך אם היה בעלה כהן נאסרה
עליו ב"א בזמן שיד ישראל תקיפה על הגוים והם ידאין מהם אבל בזמן שיד הגוים
וסתרה עליה אפילו על ידי מנוח כיון שעשית ברשות הגוים נאסרה לא אם כהן העיר לה

פרק תשעה עשר

אחד בשבוע כמו שביארנו

אין זה היא חללה זו שנוכח מתיסורי

כהונה וכן

אחת מהנשים האסורות לכהונה שנבעלה לכהן נתחללה אבל הכהן עצמו שעבר
עבירה לא נתחלל בין שנבעלה באונס בין שנבעלה בשגגה בין כדרכה בין שלא
כדרכה משהערה בה נתחללה והוא שיהיה הכהן בן תשע שנים ויום אחד ומעלה
ותהיה זו האסורה לו בת שלש שנים ויום אחד ומעלה" **ב** כיצד בין תשע
שנים ויום אחד שבא על הגדושה או על הזונה וכהן גדול שבא עליה או על האמה
או שנשא בעולה ובא עליה הרי לא נתחללו לעולם ואם חלף ממנה בן זה שחיללה
בין כהן אחר הולך חלל אבל כהן שקידש אשה מתיסורי כהונה ונתחלמה או
נתגרשה מן האירוסין לא נתחללה ואם נשאת אַע"פ שלא נבעלה נתחללה שכל
הנשואה בחזקת בעולה אַע"פ שנמצאת בתולה כהן גדול שנשא ^{במדת} ביהמה או מעוברת
על לא חיללה ואם בעל בעולה בלא נשואין לא חיללה" **ג** כהן הבא על
ערוה מן העריות חוץ מן הנדה או על אחת מחייבי לאוין השוין בכל עשה אותה
זונה כמו שביארנו חזר ובא עליה ביאה שיעיה בין הוא בין אחר פעשית חללה
וזרעו ממנה חללים" **ד** לפיכך כהן שבא על זקוּתה יצא ומתעברה מביאה
ראשונה הולך כשר לפי שאינה מתיסורי כהונה ונעשית זונה חזר ובא עליה ביאה
שעיה ונתעברה וילדה רדיא חללה וולדה חלל לפי שהיא מתיסורי כהונה וכן כהן
הבא על הבירות ומשוחררת חיללה וזרעו ממנה חללים" **ה** כהן שבא
על הנדה הולך כשר ואינו חלל שאין איסור נדה מיוחד בכהנים לא שווה בכל
ו כהן שנשא גרושה מעוברת בין ממנו בין מאחר וילדה כשהיא חללה
הולך כשר שהרי לא בא מטיפת עבירה" **ז** וכבר ביארנו שהחללה אסורה
לכהן מדברי סופרים לפיכך כהן שבא על החלוצה הרי זו חללה וזרעה מכהן
חללים ^{והכל} מדבריהם אבל כהן שבא על אחת מן השניות היא כשרה וזרעו ממנה
כשר אלא איסור השניות השוה בכל ואינו מיוחד בכהנים" **ח** כהן שבא על
ספק זונה כגון ספק ביהמה או משוחררת או שבא על ספק גרושה וכן כהן גדול

מעשה תורה קדושה

שצא על סמך אלמנה הרי זו סמך חללה וולדה חללה
 שלשה חלל מן התורה וחלל מדבריהם וסמך חלל וכל סמך נותני עליו חומה בזה
 וחומרי ישראל לא מיטמא למתים ככה ונושא אשה הראויה לכהן ואם חלל או נשא
 או נשא ברושה מביט אותו מכת מדדות והוא חרף לחלל של צדיקים חלל ש
 של תורה הודאי הרי הוא כזר ונושא ברושה ומיטמא למתים שז' אמור אלה הנה
 בע אהרן אעפ"י שה' בע אהרן עד שיהיו בניהו"ם כהן זכר הוא שאסור
 לישא חללה וזונה ולפיכך אסור בגיורת ומשוחררת שהיא הזונה כמו שביארנו
 אבל הכהנת מותרת לישא לחלל ולגר ולמשוחרר שלא הוזהרו בשרות להינשא
 לפקולם שז' בע אהרן ולא בנות אהרן נמצא הקר מותר לישא ממעדת ומותר
 לישא כהנת י"א גרים ומשוחרדים שנשאן א' מאל והולדו בת אפי' אחד
 כח דורות הומיל ולא נתערב בהן זרע ישראל הרי אותה הבת אסורה לכהן ואם
 טעמא לא תצא הומיל והודתה ולדותה בקדושה אבל גר או משוחרר שנשא בת
 ישראל או ישראל שנשא בגיורת ומשוחררת בתו כשרה לכהונה לבתולה
 גר עגמני שנשא בת ישראל וכך מצדו שני שנשא בת ישראל אף על פי
 שביאתם בעצמה והרי נשואיהם זונות כמו שביארנו בצותיהם בשרות לכהונה
 לבתולה י"ב חלל שנשא כשרה זרעו ממנה חללים וכך בן בנו אפ"ל
 אחד אף דור שכן החלל הזכר חלל הוא לעולם ואם היתה בת אסורה לכהונה
 שהרי היא חללה אבל ישראל שנשא חללה הולד כשר לפיכך אם היתה בת הרי
 א' תנשא לכהונה י"ד כהנים ולויים וישראלים מותרין לבוא זה בזה
 וחולד הולך אחר הזכר לויים וישראלים וחללים מותרין לבוא זה בזה והולד הולך
 אחר הזכר שז' ויתלדו על משפחותם לבית אבותם בית אביו היא משפחתו וי"ח
 בית אמו משפחתו י"ז לויים וישראלים וחללים וגרים ומשוחרדים
 מותרין לבוא זה בזה והגר והמשוחרר שנשא לוייה או ישראלית או חללה הרי הן
 שתי ישראליות א' חלל שנשאן בגיורת או משוחררת הכל הולך אחר הזכר
 כל המשפחות בחזקת בשרות ומותר לישא מהן לבת חלה ואעפ"י כן

חומר
 הן אלה
 וכל מוצע
 תגר יחול
 פיה קל
 וחומר
 ידיו בראש
 אן יחכם
 פ"א
 א"כ

הלכות איסורי ביאה

אם ראית שתי משפחות שמתגרדות זו בזו תמנע מן ראית משפחה שהיא בעלת
מנה ומריבה תמנע מן ראית איש שהוא מדבה מריבה עם הכל ועם מעט ביות
חוששין לה וראוי להתרחק מהן שאין מניע פסלנות להן יג וכן כל הפוסל
את אחרים תמנע בגן שנותן נאמץ במשפחות או ביהודים ואומר עליהם שהן
ממזרים חוששין לו שמא ממזר הוא ואם אמר עליהן שהן עבדים חוששין לו
שמא עבד הוא שכל הפוסל בממנו הוא פוסל יח וכן כל מי שיש בו
עזות פנים ואכזריות ושנא את הבריות ואינו גומל להם חסד חוששין לו ביותר
שמא גבעוני הוא שסימני ישראל האומה הקדושה ביושנים רחמנים וגומלי חסדים
ובגבונים הוא אומל לא מביע ישראל המה למי שהענין את פניהם ולא נתפייסו
ולא ריחמו על בע שאול ולא גמלו לישראל חסד למחול לבע מלכס והם עשו
עמהם חסד והחיוס בתחלה יט משפחה שקרא עליה ערעל והוא
שיעידו שנים שנתערב בהן חלל או ממזר או שיש בהן עבירות הרי זו ספק
ואם משפחת כהנים היא לא ישא ממנה אשה עד שיבדוק עליה ארבע
אמהות שהן שמונה אמה ואם אבי אמה וכן הוא בודק על אסאבין
ואם אסאבין ואם אסאבין אבין פ ואם היתה משפחה זו שקרא עליה
ערעל ישראלים או לויים מזקיף לבדוק זהו אחר ומעצא בודק עשר אמהות
שהערוצ בלויים וישראלים יתר מן הכהנים לא ולמה בודק בנשים
בלבד מפני שהאנשים בכל עת שירצו זה בזה יחרף את חברו במקול שישבן
ב"חוסן ולא היה שם מקול היה נשמע אבל הנשים אין מחר פות ב"חוסן ולמה
יבדוק האיש כשידעה לשא ממנשטחה זו שהודעה חזקתה ולא תבדק אשה
שתינשא להם מפני שלא הוזהרו פשרות להינשא למסולים כז כל
שקורין לו ממזר ושותק או טפן ושותק או חלל ושותק או עבד ושותק חוששין
לו ולמשפחתו ואין נושאין מהם לא אם כן בודקין אחריהן כמו שביארנו
משפחה שנתערב בה ספק חלל כל אלהנה מאותה משפחה

אמר
בישבים
דבר ובעבור
תהיה נאמץ
על כפולת
זה פירוש
שאין חסא
וכל מי שיש
לו כשפחה
זכר ברור
שלא עמד
אבוחו על
הר סיני
רחמנים וס
וסתף רחמים
ורחמך שכל
המרחם
מרחמין עליו
גומלי חסדים
דבר ושומר
ש לאין לך
את הבריות
ואת החסד
וגד ולוק
שלש עשר
אבות שנתן
הקדש לישראל
על קד סיני

אסורה לכהן לכתחלה ואם נשאת לא תצא מפע שהן שתי פפיקות שמא זו אלוה
אותו חלל שמא אינה אמתו' אם נשאת תצא והוא הדין במזמר שהיא חללמנשה
שמא חלל ודאי כל אשה מהן אסורה לכהן עד שיבדוק ואם נשאת תצא והוא הדין
אם יתערב בה ספק ממזר או ממזר ודאי שאשת ממזר ואשת חלל לכהונה
חיסור תחז הוא כמו שביארנו

פרק עשרים

כל הכהנים שבזמן הזה בחזקה הם

כהנים ואינן

אובדן לא בקדשי הבבול והוא שתהיה תרומה שלדבריהם אבל תרומה שלתורה
וחלל שלתורה אין אוכל אותה לא כהן מיוחד ב' אינה הוא מה מיוחד
זה שהעידו לו שני עדים שהוא כהן כל הכהן וכל בן כל עד איש כל שחיונו
צריך בדיקה והוא הכהן ששימש על גבי המזבח שאין לא בדקו בית דין הגדול
אחר לא היו מעלה אותו לעבוד לפיכך אין בודקין מה המזבח ולמעלה ולא מה
המזבח ולמעלה שאם מענין בסנהדרין לא כהנים ולוויים וישראלים מיוחדים

חלל בזמן הזה ואפילו בארץ ישראל אינה שלתורה שזבואכס חל
הוא ביאת כולם ולא ביאת מקצתם וכשעלו בני עזרא לא עלו כולם ובן
מנשה בזמן הזה שלדבר קופרים ולפיכך אוכלי אותה הכהנים שבזמננו שהן
מי שהעידו לו עדים שראוהו שהיה אוכל תרומה שלתורה

זה מיוחד ואין מעלה לייחוסין לא מעשיאות כפים ולא מקריאה בתורה ראשון
לא מתולדות תרומה בבית הגדנות ולא על פי עד אחד ה' כהן מיוחד שאם
בן דב' הוא אין מעלה אותו ליתוסין על פי עד שביא עדים שהוא בנו כהן
מיוחד שביא הוא ואשתו שידענו שהיא כשרה למדינה אחרת ובא הוא והיא
ובסדרים אחרים ואמר אשה שיצאת עמנו היא זו ואן בעה אינו צריך להביא
על קדשה ולא על גנים מתה ואן בעה צריך להביא עדים שאן בני
צריך להביא עדים על אמן שהיתה כשרה מפע שכבד החזק שיצא
באשה בשורה

יציא כהן מיוחד למדינה אחרת ובא הוא ואשתו
ואם יצא אשה ובעלה ענה ואחרי אמת אשונה שחר ושמיים בחלוקת ואין צורך אחי
שואל פול בעל קומה בעל מראה נכונ להש ויהי יודע בדוב הלשונות ויהי יודע
אמת ואין יודע דרכי המעוננות והקוסמים והכשפים והכל עני יודעין חשבי מקומות ומעלות

ובנין ואמר אשה זו נשאתי ולא בנה צריך להביא עדים שאשה כשרה ואינו
 מביא עדים שלא בנה והוא שיהיו כרוכים אחריה ואם בא בשנת נשים והביא ראיה
 על האחת אעפ"י שהבנים קטנים וכרוכים אחריה צריך להביא ראיה עליה שמא
 בעו מן האחרת הן וכבר פנו אחר זה המיוחסות בא הן ובעו ואמר אשה נשאתי
 ומנה ולא בנה מביא עדים שאותה האשה כשרה היתה ושלא בנה" ז
 וכדין הזה דנין בישראל מיוחס ובלוי מיוחס ואחר כך נעיד על בנו זה שהוא
 מיוחס כדי שיהיה ראוי לקנין דין" ח אין מעלה משטרות לכהונה
 כיצד הרי שהיה בשטר פלוני כהן לזה מפל או הלוהו כך וכך והעדים מעלה
 אין מחזיקין כהן זה שהוא מיוחס שמא לא העיד לא על המלה" ט
 בדא לענין ייחוס אבל לחזקה שיהיה בחזקה כהן ככהע זמין זה ויאכל בתרומה
 וחלה שלדבריהם סופדים ובשאר קדשי הבזול מעלה מן השטרות ועל פי
 עד אחד ומגשיאת כפס ומקדיאה בתורה ראשון וכך כהן שאמר בע זה כהן
 צאמן להאכילו בתרומה ולקוחותו בחזקה כהן ואינו צריך להביא ראיה על
 הבנים ולא על האשה" י שנים שבאו למדינה זה אומר אני וחבירי
 כהן וזה אומר אני וחבירי כהן אעפ"י שנראין כגומלין זה את זה הרי לא נאמרים
 ושנים בחזקה כהנים וכך עד אחד שאמר ראיתי זה שנשא כפין או שאכל
 בתרומה או שחלק על הגורן או שקרא בתורה ראשון וקרא אחריו לוי מחזיקין
 אותו לכהונה על פיו וכך אם העיד שזה קרא שש בתורה אחר כהן מחזיקין
 אותו בלוי"ה יא העיד שראה זה חלק עם אחיו בבית דין תרומה
 שהניח לה אביה הכהן אין מעלה אותו לכהונה בעדות זו שמא חלל הוא ולקח
 חלק ירושתו מתרומה למכרה" יב מי שבא בזמן הזה ואמר כהן אני
 אינו נאמן ואין מעלה אותו לכהונה על פי עצמו ולא יקרא בתורה ראשון ולא
 ישא את כפין ולא יאכל בקדשי הבזול עד שיהיה לו עד אחד אבל אוקד עצמו
 בגדושה וזונה וחללה ואינו מיטמא למתים ואם נשא או טמא לזונה והנבעל

לו ספק חללה ואם היה מקוה לפי תומנו נאמץ י' כיצד מעשה בזה שיהיו
מקוה לפי תומנו ואמר זכור את כשתע תינוק והיית מורכב על כתפו של אביו
והוציאנו מבית הקבר והפשיטנו בותנה והטבילנו לאכול תרומה לערב וחבירי בולת
ממנו והיו קורין אותו יוחנן אוכל חלות והעלהו רבינו הקדוש לכהונה על פני עצמו
י' נאמץ הגדול לומר זכור את כשהיית קטן וראית פלוג טובל ואוכל
בתרומה לערב ומחזיקי אותו בכהונה בעדותי' ט' מי שבא בזמן הזה
ואמר כהן את ועד אחד מעיד לו שאת יודע באביו שלזה שהוא כהן אין מעלין
אותו לכהונה בעדות זו שמא חלל הוא עד שיעד שזה כהן הוא אבל אם הוחזק
אביו כהן או שבאן שנים והעידו שאביו שלזה כהן הרי הוא בחזקת אביו
י' מי שהוחזק אביו כהן ויצא עליו קול שהוא בן גרושה או בן חלוצה
חוששין לו ומטרידין אותו בא עד אחד והעיד שהוא כשר מעלין אותו לכהונה
על פי' באו שנים אחר כך והעידו שהוא חלל מטרידין אותו מכהונה י'
בא עד אחד אחר כך והיעיד שהוא כשר מעלין אותו לכהונה שזה האחרון
מזלזל לעד ראשון והרי שנים מעידים שהוא כשר ושנים מעידים שהוא פסול
ידחו או לאו וידחה הקול שהשנים במאה וישאר כהן בחזקת אביו י'
אשה שלא שהת שלשה חדשים אחר בעלה וילדה ואין ידוע אם בן תשעה לראשון
או בן שבעה לאחרון והיה אחד מהן כהן והשני ישראל הרי זה ספק כהן וכאן אם
נתערב ולד כהן בולד ישראל והגדילו בע התערובת כל אחד מהן ספק כהן ונותנין
עליהן חומרי ישראל וחומרי כהנים נושאין נשים האויות לכהונה ואין מיטמאין
למתיים ולא אוכלין בתרומה ואם נשאן מוציאין ואין לויתן י' שני כהנים
שנתערבו ולדותיהן או אחת כהן שלא שהת אחר בעלה שלשה חדשים ועשרת
לכהן ואין ידוע אם בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון נותנין עליו הולד
חומרי שעה הוא אונן עליה והן אינן מונעין עליו הוא אין מיטמא לה והן אין
מיטמאין לו ועולה במשמרו שלזה ושלזה ואינו חולק ואם היו שנים במשמר

פ
רביט
הקדוש
הזן
הנקרא
ל יחודה
הנשיא
הזן
הנקרא
רבי קתם
שבימיו
נתיב
אכילתו
מללל והוא
שחבר את
חומרה
שחבר
מורה שכל
הוא ולמה
כחל שמו
רבינו הקדוש
שחבר
למה
שחבר

אחד ובית אחד נוטל חלק אחד" ז בלא בזמנן שהן באין מבח עשואין
 אבל בזנות גזרו חכ' שמשמתקין אותם מדין כהונה כלל הואיל ואינו יודע אביו
 הוראיו ונאמ' וק'תה לו ולזרעו אחריו עד שיהיה זרעו מיוחס אחריו" זא
 כיצד עשרה כהנים שפירש אחד מהן ובעל שארי הולד בהן ודאי ואעפ"כ הואיל
 ואינו יודע אביו שיתחכם לו משמתקין אותם מדין כהונה ואינו עובד ולא אוכל
 ולא חולק ואם נטמא למתים או שאת גרושה לוקה שאין כאן קצת הנד'

ע"פ
 במד'ש
 הגדול
 במד'ש
 כינחם

פרק אחד ועשרים

כל הבא על עדות

דרך איברים או שחייבין ועשק

דרך תלויה ונהנה בקרוב בשר הרי זה לוקה מן התורה שז' לצלתי עשות מחקות
 התועבות ונאמ' לא תקרבו לגלות עבד כלום לא תקרבו לדברים המביאין לידי
 גלוי עדות והעושה דבר מחוקות לא הרי הוא חשוד על העדיות" ז

ואסור לאדם לקרוא בידיו וברגליו או לדמוע בעיניו לאחת מן העדיות וכן לשחזק
 עמה או להקל ראש ואפילו להריח בשמים שעליה או להביט ביניה אסור ומכ'
 המתכוין לדבר זה מכת מדרות ואפילו והמסתכל אפילו באמצע קטנה שלא שר

ונתכוון ליהנות כמי שנסתכל במקום התורף ואפילו לשמוע קול הערוה או
 לראות שערך אסור" ג וכל הדברים האלו אסורין בחיצו' לחוץ ומותר

להסתכל בפני הפנויה ולבדקה בין בתולה בין בעולה כדי שידאק אם היא נדה
 בעיניו ישאנה ואין בזה צד איסור ולא עוד אלא ראוי לעשות כן אבל לא יסתכל

דרך זנות הרי הוא חוג ברית כדתי לעיני ומה אכתוב על בתולה" ד

ומותר לאדם להביט באשתו כשהיא נדה ואעפ"כ שהיא עדות ואעפ"כ שיש לו
 הנחת לב בראייתה הואיל והיא מותרת לו לאחד זמן אינו בא בזה לדבר ממשות

אבל לא ישחק ולא יקל ראש עמה שמא ירגיל לעבירה" ה אסור להשתמש
 באשה כלל בין קטנה בין שפחה בין משוחררת שמא יבוא לידי הרהור באיזה

שימוש אמרו בגין דהיצת פניו ידיו ורגליו והצעת המטה בפניו ומציבת הכוס

ז
 כלום
 בחוץ
 מקום

ז אמר רב ששת שער באשה עדות שז' שערך בעור העדים" אמר ר' יוחנן שוק באשה עדות דכל
 גלי שוק עבדי נהריתוכת תגל ערוהך" אמר שמאל קול באשה עדות דכל כ' קולך ערב ומרא' ג' זנות

משנה תורה קדושה

שאת עושה לאיש דברים לא לא אשתו כלל ואין שולח בשלום אשה כלל ואין
 על יד שליח ו המהבב אחת מן העדיות שאין לבו של אדם נוקט
 עליה או שעשק אחת מהן כגון אחותו הגדולה ואחות אמו וכיוצא בהן אעפ"י שאין
 עם תחנה ולא העיה כלל הרי זה מגונה ביותר ודבר זה חסור הוא ומעשה טעם
 הוא שאין תרביץ לערוה כלל בין גדולה בין קטנה חוץ מן האם לבנה והאב לבתו
 ז כיצד מותר האב לחבב בתו ולנשקה יתען עמו בקרוב בשר וכך האם
 עם בנה כל אמן שהן קטנים הגדילו ונעשה הבן גדול והבת גדולה והוא שיהיו
 שדים נכונם ושערה צמח זה יישך בכפותו וזה יישך בכפותו ואם היתה הבת
 מושה לעמוד עדותה בפי אביה או שעשאת וכך אם האם בושק לעמוד עדותה
 בפעולה ואעפ"י שהן קטנים משהגיעו להכלם מהן אין ישיש עמהן לא בכפות
 ח נשים המסוללות בן בן אסור וממעשה מצדים הוא זה שהזהרנו
 עליו שז' כמעשה ארץ מצדים אשר יסבתם בה לא תעשו ואמרו חז' מה הרי
 עושין איש נושא איש ואשה נושאת אשה ואשה נושאת לשני אנשים פו
 אעפ"י שמעשה זה חסור אין מלקין עליו שאין לו לאו מיוחד והרי אין שם
 ביאה כלל לפיכך אין טענות לטהרה משום זנות ולא תאסר על בעלה בזה
 שאין כח זנות ודאוי להבות מכת מרדות הואיל ועשו איסור ויש לאיש להקטר
 על אשתו בדבר זה ולמנוע הנשים הידועות בכך ליכנס לה וליצאת היא
 אלהי' אשתו של אדם מותרת היא לו למיכר כלמה שאדם רוצה
 לעשות באכזתו מושה בועל בכל עת שירצה ומנשק בכל חבר שירצה וזה
 עלה בין כדרכה בין שלא כדרכה בין דרך איברים ואעפ"י כן מדה חסידות שג' ^{לחיים}
 יקל אדם את ראשו לכך ויקדש עצמו בשעת תשמיש כמעט שביארנו בהלכות
 דעות ולא יסור מדרך העולם ומנהגו שאין זה לא כדי לפרות ולרבות
 וא' ואסור לשמש מטתו לאחר הער הרי שהיתה לילי שבת ולא היה לו
 בית אחר והיה הנר דולק הרי זה לא ישמש כלל וכך אסור לישב ראש לשמש

פ
 כשמש
 דאח
 אין
 שולח
 בשלום
 אשה
 כלל
 במסכת
 קדושין

פ
 משניות
 והמהבב
 כהן
 שליח
 חז' מה
 דאח
 דאח

כל סדקנים באין נכפין

הנכבות איקורי ב'אה

[illegible]

מתב

11

14

25

58

1

3

10

1

49

...

5

34

22

373

131

1

1

לא יהיה אדם דש מבטנים וזורה מבחון ולא ישא תטנה שאינה ראויה לולד אבל
א שתכונת ביד ומרמא" שכתב זרע לא דאי שהוא איסור גדול לא שדעושה
זה ענין הוא יושב ועליו כח ידיו דמים מלאו וכאן הרגו נפש" ו"ט וכן אסור
לאדם שיקשה עצמו לדעת או יביא עצמו ליד הרעה לא אם יבא לו הרעה וקשה
ללא ענין הפך והשחתה ויפנה לבו לדבר תורה שהיא אילת אהבים ויעלתה למען
אסור לאדם לישן על ערכו ויכניו למטה עד שיטה מעט כדי שלא יבא ליד קישור
ולא יסתכל בבשרה חיה ועוף בשעה שמזדקקין זה לנקבה ומותר למרביע
בהמה להכניס במכחול בשפופרת מנע שהן עסיקין במלאכות ולא יבואו ליד
הרהור" כ וכן אסור לאדם להסתכל בנשי בשעה שהן עומדות על
הכביש ואפילו להסתכל בבגדו צבע שלשה ימים ואם מכירה אסור שלא יבוא ליד
הרהור" כא מי שפגע באשה בשעת אסור לו להלך אחריה לא רץ ומקלח
לעצדיו או לאחוריו וכל המהלך בשוק אחרי אשה בדיוק מקטל עמי החרץ ורא
יעבור אדם על פתח אשה זונה עד שירחיק ארבע אמות שאל תקרב אל פתח
ביתה" כב ואסור לא שאינו נשוי לשלוח ידו במבוסין שלא יבוא ליד הרעה
ואכלו מתחת טבורו ולא זכנא אדם ידו שמת יבוא ליד הרעה והם השתין נשים
לא יאחז באמה שמא יבוא ליד הרעה ואם היה נשוי מותר ובין נשי בין שאינו
נשוי לא יושב יחבאמה כלל לא בשעה שהוא ערוך לנקביו" כג הקידוש
הראשונים וגדולי החכמי התפאר אחד מהן שמעולם לא נסתכל במילה שלו ומהן
אם שהתפאר שלא התבונן מעולם בצורת אשתו מפני שלבו פונה מדברי הבאי
לדברי האמת שהן אוחזות לבב הקדושים" כד מצות חכמה להשיא אדם
בנו ובנותיו סמוך לכריתן שאם יניח יבוא ליד זנות או הרעה ועל זה באמר
וכתבת נפש ולא תקטא ואסור להשיא אשה לקטל במו זנות היא ואין החיט רשאי
לשעב בלא אשה ולא ישא עקרה וזקנה שאינה ראויה לולד ודעות לאשה שלא
תניש לעולם או תניש אלמי שאינו מוליד או לסריס ולא ישא בחור זקנה ולא
ישתדק ילדה שדבר זה אדם לזנות" כה וכן מי שבידו את אשה

כתב בחדש
הגדול כ
היה לא
תנע מדובע
שלא ינא
לא ביד ולא
בדל ולא
בעי ולא
בלב ואע
עוד מזה
ית ידיו
ימים מלאו
ומען שהיה
יפה דבר
אשר בזה
חולא וכן
שהיה
נשים וכן
לא יתנו
אחרי לבבם
ויחיד שיהיה
אשר אדם
אדם אחרי

אמר

מן הנשיאין לא תדור עמו בחצר שממז' יבוא לידי זנות ואם היה כהן לא תדור
 עמו במבוי וכפר קטן כדון כמבוי היה לה מלוה ^{אצל} עמו עושה שליח לתבעו בדין
 וגרושה שבאה עם המגרש לדין מנדן אותן או מכין אותן מכות מרדות ואם
 תגרשה מן האירוסין מותרת לתבעו לדין ולדור עמו ואם היה לבו גס בה אף
 מן האירוסין אסור ומי נדחה ממנו מי היא נדחית ממנו ואם היתה חצויה שלה
 הוא נדחה ממנה כן אסור לאדם לישא אשה ודעתו לגרשה ^{משל} שמא יאמר
 תגרש על דעך דעה ואם הידיעה בתולה שהוא נושא אותה לזמנים מותר ולא ישא
 אדם אשה במדינה זו ואשה במדינה אחרת שמא יתרכו הימים וימצא בן נושא
 ההותו ואחות חמו ואחות חבין וכיוצא בהן ואינו יודע ואם היה אדם גדול ששמו
 ידוע והרי זה עו מפורסמן וידועין הרי זה מותר כן לא ישא אדם אשה
 לא ממשיכה מצורעים ולא ממשיכה נכרים והוא שהוחזקו שלשה פעמים
 שיבואו בזה כך אשה שעשתה לגוי אנשים ומתו לשלש לא תנשא ואם נשא
 לא תצא ואמלו נתקדשה יבנס" כן לא ישא ישראל עם הארץ בזה
 שזה כמו חילול הוא לזרעו של אחיה ואם נשא אמרו חכמים אין זיווג עולה ימי
 לא מת בלא בעם או מת הוא או היא במהרה או קטטה תהיה ביניהן אבל תלמיד
 חכם שנשא כהנת הרי זה נזהר ומשובח הרי תורה וכהנה כחך כן
 לא ישא אדם אשה בת עם הארץ שאם מתו גלה בעיו עמי הארץ יהיו שתי
 אימת יודעת בתד התורה ולא ישא בתו לעם הארץ שכל הנותן בתו לעם הארץ
 כמו שכתב ונתנה לפני הארץ מכה ובוטל ואין לו בשרת נעים ולעולם ימחור אדם
 בל אק שיש לו וישא בת תלמיד חכם שאם מתו גלה בעיו תלמידי חכמים וכן
 ישיא בתו לתלמידי חכמים שאין דבר מגונה בביתו ^{ולא מדינה} של תלמיד חכמים

פרק שנים ועשרים

אסור להתאחד עם

העריות בין זקניה בין ילדה

ערוה מן

שדבר זה בודם לגלות ערוה חוץ מזהאם עם בנה והאב עם בתו והבעל עם
 אשתו נדה וזוהי שפדשה אשתו נדה קודם שיבעול אסור להתאחד עמה לא

הוא ישיב בין האנשים והיא ושינה בין הנשים ואם בא עליה ביאה ראשונה ואחר כך
 גמלת ממנו להתעורר עמה" ב לא יחשדו ישראל על משכב זכור ועל
 בהמה לפיכך אין אסור להתעורר עמה ואם נתרחק חטלו מייחוד זכור ובהמה
 הרי זה משבח וברוב החכמים היו מרחיקין הבהמה כדי שלא יתעורר עמה ואסור
 ייחוד עביות גמלי הקבלה" ג כשאירע מעשה אומנו ותמר גזר דוד ובית
 דינו על ייחוד סבויה ואעפ"י שאינה ערוה בכלל ייחוד ערוות ושמתו והלל בזרו על
 ייחוד גוים נמצא כל המתעורר עם אשה שאסור להתעורר עמה בין ישראליות בין
 גויה מכי את שניה מכת מדרות האיש והאשה ומכריעין עליהן חוץ מאשה
 איש שאעפ"י שאסור להתעורר אס נתיחד אין לוקין שלא להוציא לעז עליה שזנית
 ונמצאו מוציאין לעז על הבנים שהן ממזרים" ד כל אשה שאסור
 להתעורר עמה אם היתה אשתו עמו הרי זה מותר להתעורר מעט שאשתו משמרתו
 אבל לא תתעורר ישראלית עם הגוי אעפ"י שאשתו משמרתו שאין אשתו של גוי
 משמרתו ואין להם בושה" ה ובין איין מוסרין תינות ישראל לגוי וללמדו סמ
 וללמדו אומנות מפע שכולן חשודין על משכב זכור ואין מעמידין בהמה
 בסוגריות של גוים ואפילו זכרים אצל זכרים ונקיבות אצל הנקיבות ואין מוסרין
 בהמה חיה ועוף לרועה גוי אפילו זכרים לזכר ונקיבות לנקבה מפע שכולן חשודין
 על הדבשת בהמה וכבר ביארנו שהן אסורין בזכור ובהמה ונחמ ולפע עור
 לא תתן מכשול" ו ומפע מה אין מוסרין בהמה נקבה לגויה מפע
 שהן בחזקת נואשים נשעיוא הנואף לשכב עם גויה זו אפשר שלא ימצאנה
 ישכב עם הבהמה או אפילו ימצאנה ישכב עם הבהמה" ז לא תתעורר
 אפילו אשה אחת עם אנשים הרבה עד שתהיה שם אשתו שלאחד מהן ובין לא
 יתעורר איש אחד אפילו עם נשים הרבה אנשים הרבה עם נשים הרבה אין חוששין
 לייחוד היו האנשים מבחוק והנשים מבטנם או האנשים מבטנם והנשים מבחוק
 ופרשה אשה לבין האנשים או איש לבין הנשים אסורין משום "חור" ח
 אפילו איש שעסקו ומלאכתו עם הנשים אסור לו להתעורר עם הנשים כי צד

יעשה יתעסק עמה ואשתו עמו או יכנה למלאכה אחרת ט מותר
 להתיר עם שתי יבמות או עם שתי צרות או עם אשה וחמותה או עם אשה
 ובת בעלה או עם אשה ובת חמותה מפני ששונאות זו את זו איך מחסות זו
 על זו וכך מותר להתיר עם אשה ותינוקת קטנה עמה שיודעת טעם ביאה
 ואינה מוסרת עצמה לביאה שאינה מזנה בפניה שהרי זו מגלה חת סודה
 ; תינוקת מבית שלש ולמטה ותינוק מבן תשע ולמטה מותר להתיר
 עמה שלא גזרו לא על ייחוד אשה הראויה לביאה ואיש הראוי לביאה ואנדרגנס
 אינו מתיר עם הנשים ואם נתיחד איך מכין אותו מכת מרדות מפני שהוא ספק
 חבל האיש מתיר עם האנדרגנס והטומאס י אשת איש שהיה
 בעלה בעיר אינה חוששת לייחוד מפני שאימת בעלה עליה ואם היה זה גס בה
 כבן שגדלה עמו או שהיתה קרובתו לא יתיחד עמה ואעפ"י שבעלה בעיר וכך כל
 המתיר יגס אשה והיה הפתח פתוח לרשות הרבים איך חוששין משום ייחוד
יב מי שאין לו אשה לא ילמד תינוקות מפני שאימות הבעם באות לבית
 הספר לבעהם ונמצא מתגרה בנשים וכך אשה לא תלמד קטנים מפני אבותיהם
 שהן בגלל בעהם ונמצאו מתירין עמה שאין המלמד צריך שתהיה אשתו
 שרואה עמו בבית הספר לא היא בביתה והוא מלמד במקומו יג תיקנו
 חכמי ז"ל הנשים מקפדות זו עם א בבית הכסא כדי שלא יכנס שם איש משום
 ייחוד יד איך ממעך אדם נחמץ וכשר להיות שומר חצר שישבה נשים
 אעפ"י שהוא עומד בחוץ שאין אסור פוס לעריות ואסור לאדם למנות אסור פוס
 על ביתו שלא ינהיג אשתו לזבל עבירה טו אסור לתלמיד חכם לשכון
 בחצר שיש בה למנה אעפ"י שאינו מתיר עמה מפני החשד לא אם כן היתה
 אשתו עמו וכך למנה חסודה לגדל כלב מפני החשד ולא תזנה אשה עבדים זכרי
 אפילו קטנים מפני החשד יז איך דורשין בקתרי עדיות בשלשה מפני
 שהאחד טרוד בשחילת הדב ושנים נושאין ונותנין זה עם זה ואין דעתם פנויה לשמע
 ולפי שדעתו של אדם קרובה אל עדיות אם נסתפק לו דבר ששמע מורה להקל

משנה תורה קדושה

לפיכך אין דורשין לא לשעם כדי שיהיה האחד השומע מפנה לבו ויודע שישמע
מן הדב"י אין לך דבר בכל התורה כולה שהוא קשה לדוב העם חלץ
לפניהם מן העדיות והבאות האסורות אמרו חכ"ם שנצטוו ישראל על העדיות בבו
וקיבלו מצוה זו בתדעומת ובצדיק שזכורה למשפחותיו על פסקי משפחות
ואמרו חכ"ם בזלועדיות נפש שלאדם מתחזה להן ומחמדות ואין אתה מוצא קהל
בכל זמן וזמן שאין בהן פדושים בעדיות ובביתות אסורות אמרו חכ"ם דוב בגזל
ומיעוט בעדיות והכל באבץ לשון הרע"י"ה לפיכך ראוי לו לאדם לכונן יצרו
בדבר זה ולהרמל עצמו בתדושה יתירה ובמחשבה טהורה ובדיעה נכונה כדי
להינצל מהן ויזהר מן הייחוד שהוא הגורם הגדול גדולי החכמים היו אומרים
לתלמידיהם הזהרו בי מפני בתי הזהרו בי מפני כלתי כדי ללמד לתלמידיהם שלא
יתביישו מדבר זה ויתרחקו מן הייחוד"י"כ וכן ינהוג להתרחק מן השחוק
ומן השכרות ומעבדי עגבים שאן בורמין גדולים הן והן מעלות שלעדריות ולא
ישב בלא חשה שמנהג זה גורם לטהרה גדולה יתירה מכל זאת אמרו יפנה עצמו
ומחשבתו לזבדי תורה וידחיצ דעתו בחכמה שאין מחשבת עדיות מתבצרת
לא בלב פניו מן החכמה ובחכמה הוא אומר אינתי אהבים ויעלית חן ודויה ירוף
בכל עת בזה בזה תשגה תמיד"י בדרך רחמנא דסי"ע

הלכות מאכלות אסורות

יש בכלל שמזנה ועשרים מצוות אדבע מצוות עשה ואדבע ועשרים מצוות
לא תעשה וזה הוא פרט"א לבדוק בקימט בהמה וחיה להצדיק בן טמאה
לטהורה"ב לבדוק בקימט העוף להצדיק בן טמא לטהור"ג לבדוק
בקימט חגבים להצדיק בן טמא לטהור"ד לבדוק בקימט דגים להצדיק בן
טמא לטהור"ה שלא לאכול בהמה וחיה טמאה"ו שלא לאכול עוף טמא

א שלא לאכול דגים טמאים ה שלא לאכול שרץ העוף ט שלא
 לאכול שרץ החדש ז שלא לאכול דמש החדש יב שלא לאכול תולעת
 הפירות בשעת צא לארץ יג שלא לאכול שרץ המים יד שלא לאכול
 נבלה יו שלא ליהנות בשור הנסקל יז שלא לאכול טרפה יח
 שלא לאכול אבר מן החי יט שלא לאכול דם יזח שלא לאכול חלב
 בהמה טהורה יטל שלא לאכול גיד הנשה כ שלא לאכול בשר בחלב
 כא שלא לבשלו כב שלא לאכול לחם תבואה חדשה כג שלא לאכול
 קל מן החדש כד שלא לאכול כרמל מן החדש כה שלא לאכול ערלה
 כו שלא לאכול בלתי הכרם כז שלא לאכול טבל כח שלא לשטוף

פרק ראשון

י"ג נקד" וביאור מצוות א' בפרקים א'

מצות עשה ה' סימנך שמבדילין בהן בין
 ועוף ודג וחבב שמותר לאכלן ובין שאין מותר לאכלן שנ' והבדלתם בין
 בהמה הטהורה לטמאה ובין העוף הטמא לטהור ובין החיה הנאכלת ובין
 החיה אשר לא תאכל ב סימנך בהמה וחיה נתפרשו בתורה והן
 שני סימנך מפרקת פרקה ומעלת גרה עד שיהיו שניהם וכל בהמה וחיה שהיא
 שהיא מעלת גרה אין לה שניים בלחי העליון וכל בהמה שהיא מעלת גרה
 הדי היין מפרקת פרקה חוש מן הגמל וכל בהמה שהיא מפרקת פרקה הדי היא
 מעלת גרה חוש מן החזיר ג לפיכך המוצא בהמה במדבר ואינו מעירה
 ומצאה חתוכה מפרקות בודק בפיה אם אין לה שניים למעלה בידוע שהיא
 טהורה והוא שיכיר גמל מצא בהמה שפיה חתוך בודק במפרקותיה אם היא
 שסושה טהורה והוא שיכיר חזיר ד מצא פיה חתוך ורגליה חתוכות
 בודק בה אחר שישחטנה בכנפי העוף אם מצא בשרה שם מהלך שתי וערב
 טהורה והוא שיכיר עדור שכן הוא בשרו מהלך שתי וערב ה בהמה
 טהורה שילדה כמנץ בהמה טמאה אע"פ שאינו מפרק פרקה ולא מעלה גרה

פ
 והבדלתם
 בין הבדל
 וג' פרטי
 ערך לומר
 בין צבי
 לעדור והלך
 כבר נמדרש
 ה' לא בין
 שכולו בה
 סימנך טרפה
 כשרה לנולד
 בה סימנך
 ט' כפולה

פ
 סמחה
 ופיאס

כ"ת בגמ'
נדה בפרק
המכלת אמ'
רב חנן בר
רמבא ה'
השקועה
בריה שיש
לא שט גבין
ושתי שדור
רב עבד ברי
בעלמא ליה
וכי אמריה
דחנניה למש
בפני אמר
וחמריה
ושטלא
בדכ בעלמא
איתא וכי
אמריה דחנ'
אמר בעלמא
אמר ליה
בפני אמר
ער

בְּמִדּוֹת י

בוא במין שאינו מכיר אבל שבעת מיני חיה האמורים בתורה אם היה מכיר אותם
אכלו לא מצא לו קרנם הרי זה אוכל חלב וחיוב לכפות דמו"י יג שור
הבר מין בהמה הוא והקדש אע"פ שאין לו לא קדש אחת הרי הוא חיה וכל שיתקן
לך אם הוא מין חיה או מין בהמה חלבו אסור ואין לוקין עליו ומכסין את דמו"י יד
כלאים הבא מבהמה טהורה עם חיה טהורה הוא הנקרא כו' וחלבו
אסור ואין לוקין עליו ומכסין את דמו"י ואין מין טמא מתעבד ממין טהור כלל
טו סימני עוף טהור לא נתפרשו בתורה לא מנה מיני טמאין בלבד
ושאר מיני העוף מותרין והמיני האסורין ארבעה ועשרים מין ואלה נשל פס'
עלמה דלה והיא הדחה האמורה במעשה תורה וזה והיא הדחה האמורה במעשה
תורה ומין החיה שכן כתוב בה למינה מכלל שהן שני מיני ועורב וזרזיר שכן
נחמ בעורב למינו להביא את הזרזיר ויענה ותקמס ושחף ונץ ושלשית והוא
מין הנץ שכן כתוב בו למינהו ולס' ושלך וינשוף ותגשמת וקאת' ורחם
חסידה חנפה ומין האנפה שכן כתוב בה למינה הדוכיפת והעטלף הרי ארבעה
ועשרים יז כל מי שהוא בקי במינין לא ובשמותיהן הרי זה אוכל
כל עוף שאינו מהן ואין צריך בדיקה ועוף טהור נאכל במקורות והוא שיהיה
דבר פשוט באותו מקום שזה עוף טהור ונחמץ צייד לומר עוף זה הותר לי רבי
הצייד והוא שהוחזק אותו הצייד שהוא בקי במינין לא ובשמותיהן יח
מי שאינו מכיר ואינו יודע שמותיהן בודק בסימנין או שנתנו חכמים כל עוף
שהוא דורס ואוכל צדוע שהוא מאן המינין וטמא ושאינו דורס ואוכל אם יש בו
אחד משלשה סימנין לא הרי זה עוף טהור ואלה ארבע יתירה וזכר והיא המורה
או שיהיה קרקעו נקלף ביד יח לפי שאין בכללן המינין האסורין
מין שאינו דורס ויש בו אחד משלשה סימנין לא חוץ מפרס ועזשה ופרס
ועזשה אינן מצויין בישוב לא במרבדות א"י היום הרחוקות עד מאד שהן סוף
הישוב יט היה הקרקע נקלף בסכין ואינו נקלף ביד ואין בו סימנין
ואחר אע"פ שאינו דורס הרי זה ספק היה חזק ודבק והניחו בשמש ונתרפה
פ' ותיק פ' לחצק

קל
יבנו יל
פ' ספר
המצוות
סימני עוף
טהור לא
נתפרשו
בתו לבנה
חצלת
באמתקמא
יג
פ' מעלה
פ'
מצר
פ'
יבטל
לעז
ויאכלה
ועמדה
עלי
לתימה

ונתת ביד הדי זה מותר " כ' אמרו הגאונים שמקורת צדיהם שאין
 פורק להתיר ענין הבא בסמך אחד לא אם כן היה אותו סימן שיתקן קדקבנו ביד
 אבל אם אינו נתקן ביד אעפ"י שיש לו ספק או אצבע יתירה מעולם לא התירוהו
 לא כל ענין שחולק את דגלו בשמותיו לו חוט שנים לבין ושתים
 לבין או שקולטת האויר ואוכל באויר הדי זה דורס וטמא וכל השוכן עם
 הטמאים ונדמה לה הדי זה טמא כ"ב מיני חגבים שהתירה תורה
 שמונה ולא ה' חגב ומין חגב והיא הדבעת הרגול ומין חרמול והיא עצרניא
 ארבה ומין ארבה והיא ציכורת פרחים סלעס ומין סלעס והיא יוחנה ירושלמית
 כ"ג מי שהוא בתי בהן ובשמותיהן אוכל והצייד נאמן עליהן בעוף
 ומע שאינו בתי בהן בודק בסימנים ושלושה סימנים יש להן כל שיש לו ארבע
 רגלים וארבע כנפים שחופות רוב אורך גופו ורוב הקיף גופו ויש לו שני כרעים
 לנתב בהן הדי זה מין טהור ואעפ"י שראשו ארוך ויש לו זנב אם היה שמו חג
 טהור כ"ד מי שאין לו עכשו כנפים או כרעים או שאין לו כנפים
 החופות את רובו ועמד לבדל אותן לאחר זמן כשיגריל הדי זה מותר מעתה
 כ"ה ובדגים שע סימנים סנמיר ותשקשת סנמיר הוא שמורח בו ותשקשת
 היא חרבוקה בכל גופו וכל שיש לו תשקשת יש לו סנמיר אין לו עכשו
 וכשיגריל יהיו לו או שיש לו תשקשת בשרה בים וכשיעלה ישיר תשקשיו הדי
 זה מותר ומי שאין תשקשיו חופין את כולו מותר אפילו אין לו אלא סנמיר
 אחד ותשקשת אחת הדי זה מותר

פרק שני

מכלל גמלים וכל בהמה מכרסת פרסה ושוקעת
 מעלת גדה בבהמה אותה תאכלו שומע את שכל שאינה מעלת גרה ומכרסת
 פרסה אסורה ולאו הבא מכלל עשה עשה הוא כ' ובגמל ובחזיר
 ובחדנבת ובשפן נזמר אך את זה לא תאכלו ממנעלה הגרה היא למדת שה
 בלתי עשה ואעפ"י שיש בה סימן אחד וכל שכן שאר בהמה טמאה והיה
 טמאה שאין בה סימן כלל שאיסור אכילה בלא תעשה יתר על עשה הבא

גמ'
 אחרים חזק
 שוכן עם
 טמאים טמא
 עם טהורים
 טהור כמין
 כ"ד איננו
 דאמר לא
 לחנם הלך
 דרזיר אצל
 חזק אלה
 חזק טהור
 מינו אפילו
 חזק רבנו
 חזק ונזמה
 תא אחרית

מכלל אותה תאכלו" א לפיכך כל האוכל מבשר בהמה וחיה טמאה כזית
 לוקה מן התורה בין שאכל מן הבשר בין שאכל מן החלב לית חלק גדול בטמאים
 בין בשדס לחלבס" ו האדם אע"פ שז' בו ויהי האדם לנפש חיה אינו
 בכלל מיני חיה בעלת פרסה לפיכך אינו בלוי תעשה והאוכל מבשר האדם או
 מחלבו בין מן החי בין מן המת אינו לוקה אצל אסור הוא בעשה שהרי מנהיגת
 שבעת מיני חיה ואמר בהן זאת החיה אשר תאכלו האכל כל שהוא חוץ מהן לא
 תאכלו ולאוי הבא מכלל עשה עשה הוא" ה האוכל כזית מבשר עוף
 טמא לוקה מן התורה שז' ואת חלה תשקצו מן העוף לא יאכלו והרי עבר על
 עשה שז' כל צפור טהורה תאכלו הא טמאה לא תאכלו ובן האוכל כזית מרג
 טמא לוקה שז' ושקץ יהיו לכם מבשרים לא תאכלו ועבר על עשה שז' כל אשר
 לו סנפיר וקשקשת תאכלו מכלל שאין לו סנפיר וקשקשת לא יאכל הא למדת
 שכל האוכל דג טמא או בהמה וחיה טמאה או עוף טמא ביטל מצות עשה
 ועבר על לא תעשה" ו חמץ טמא הרי הוא בכלל שרץ העוף והאוכל
 כזית משרץ העוף לוקה שז' וכל שרץ העוף טמא הוא לכם לא יאכלו ואיזה
 הוא שרץ העוף כגון זבוב ויתוש ודבורה וצרעה וכיוצא בהן" ז
 האוכל כזית משרץ הארץ לוקה שז' וכל השרץ השורץ על הארץ שקץ הוא
 לא יאכל ואיזה הוא שרץ הארץ כגון חלד וצב ונחשים ועקרבים וחמשית ונדל
 וכיוצא בהן ושמונה שרצים האמורים בתורה שהם החלד והעכבר והצב והאנקה
 והכח והכטאה והחומט והתנשמת האוכל מבשר כעדשה לוקה שיעור אכילת
 כשיעור טומאתו וכולן מצטרפין זה עם זה לבעדשה" ח ברא בשאכל
 מהן אחד מיתתו אצל החותך אחד מן החי מן אחד מהן ואכלו אינו לוקה עליו
 עד שיהיה בו כזית וכולן מצטרפין לכזית אכל אחד שלם מן השרץ אחד
 שמת אינו לוקה עליו עד שיהיה בו כעדשה" ט דם השמונה שרצים
 ובשר מצטרפין לבעדשה והוא שיהיה הדם מחובר בבשר ובן דם הנחש מצטרף
 לבשרו לכזית ולוקה עליו לפי שאין בשרו חלוק מדמו ואע"פ שאינו מטמא ובן

37934

במעו הדגים ובמנוח שבראש הבהמה והנמצאת בבשר אסורה אבל דג מליח
שהתליע הרי התולעת שבו מותרת כשהן פירות שהתליעו אחר שנעקרו מן
הארץ שמוותר לאכלו כולו כאחת בתולעת שבתוכו י"ז וכן המים שבכלים
שהשריצו הרי אותן השרצים שהשריצו מותרין לשמותן עם המים שז' כל אשר
לו סנפיר וקשקשת במים בימים ובנחלים אותם תאכלו כלומר במים בימים ונחלים
הוא שאתה חובל את שיש לו ואין אתה חובל את שאין לו אבל בכלים בין שיש
לו בין שאין לו מותר י"ח שרץ המים הנברא בבורות בשיחין ובמערות
הואיל ואינו מים נובעין והרי הן עצורים הרי הן כמים שבכלים ומותר ושוחה
ושותה ואינו נמנע וא"כ שכולע בשעת שתייה מאותן השרצים הריקים
י"ט ב"ר שלא פירשו ממקום בדיתן אבל אם פירש השרץ א"כ שחזר
לתוך הכלי או לתוך הבור אסור פירש לדפני החבית וחזר ונפל לתוך המים או
לתוך השיכר מותר וכן אם פירש לדפני הבור או המערה וחזר למים מותר
כ' המעט את היי"א את החומץ או את השכר ואכל מן העבחושי"א או
היתושי"א והתולעת שסינן לוקה משום שרץ המים או שרץ העוף ושרץ המים
ואכלו חזרו לכלי אחר שסינן שהרי פירשו ממקום בדיתן אבל אם לא סינן
שותה ואינו נמנע כמו שפירשנו כ"א זה שאמרנו בפרק זה האוכל
כזית בשאכל כזית מצדיה גדולה או שצידה מעט מצדיה זו ומעט מצדיה זו
שצומה עד שאכל כזית אבל האוכל צדיה א' מצה בפע עצמה כולה הרי זה
לוקה מן התורה ואכלו היתה פחותה מכח דל"ב בין שאכלה מזה בין שאכלה חיה
ואכלו סדחה הצדיה ונשתתת צורתה הואיל ואכלה כולה לוקה נמלה שחפרה
אפילו אחת מרגליה אינו לוקה עליה לא בכזית כ"ב לפיכך האוכל זבוב
שלם או יתוש שלם בין חי בין מת לוקה משום שרץ העוף הרי שהיתה הצדיה
משרץ העוף ומשרץ הארץ ומשרץ המים כגון שהיה לה כנפים והיא מהלכת
על הארץ בשאר שרצים והיתה רבה במים ואכלה לוקה עליה שלש מלקיות ואם
היתה יתר על זה מן המיני הנבראין בפירות לוקה עליה ארבע מלקיות ואם

גמ
זית
דאינו
תולעים
שבמנו
הדגים
אסורין
מאי טעמא
מעלמא
ת"א א"תו
דמינס נים
בזרא ועייל
בזוסקין
מורחא
דבשרא
אסור
דבזארי
שריית
חמ"ל
רבינא לחמנו
אבל
ואנא חיכל
וכ
ופי מורנא
תולעים
ופי כחמא
דגים
באופייה
במזירין

הלכות מאכלות אסורות

מה

מכין אותו מכת מרדות ו יראה לו שהאוכל ביצי דגים טמאים
הנמצאים במעיהן כאוכל קרבי דגים ולוקח מן התורה וכן ביצי העוף התלויות
באשכול שעדיין לא פדשו ונמדרו האוכל אותן כאוכל בע מעים שלהן
ביצי עוף טמא שקתחיל האפרוח להתרקס בה ואכלה לוקח משום
אוכל שרץ העוף אבל ביצי עוף טהור שהתחיל האפרוח להתרקס בה ואכלה
מכין אותו מכת מרדות כמצא עליו קורט דם אם על החלבון זורק את הדם
ואוכל את השאר ואם על החלבון אסורה כולה ביצי המוזרת הנמש היפה
תאכל אפרוח שגולף אצלו שנתפתחו עינו מותר לאכלו ה בהמה
טהורה שנטרפה חלבה אסור בחלב בהמה טמאה וכן ביצי עוף שנטרף
בביצי עוף טמא נתנבל העוף אם נמצאת בו ביצי גמורה כנמכרת בשוק
הרי זו מותרת פ אפרוח של ביצי טריפה מותר שאין מענו טמא
היה העוף ספק טרפה כל הביצים שתלו בערימה ראשונה משהיה אותה אם
טענה ערימה שניה והתחילה ללכוד הותרו הראשונים ואם לא ילדה הרי היא
אסורות ח חלב בהמה טמאה אינו נתקף ועומד בחלב הטהורה
ואם נתערב חלב טהור בחלב טמא בשתעממו אותו יעמוד חלב הטהור
ויצא חלב הטמא עם הקוס של גבינה ומפט זה יתן הדין שכל חלב הנמצא
ביד גוי אסור נמצא עירב בו חלב בהמה טמאה וגבינת הבוים מותרת שאין
חלב בהמה טמאה מתבבן אבל בימי חכמי משנה גזרו על גבינת הבוים
ואסרוה מפט שמעמידין אותה בעור הקיבה של שחיטתן שהיא נבלה
ואם תאמר והרי עור הקיבה דבר קטן הוא עד מאד בחלב
שעמד בו ולמה לא יבטל במיעוטו מפט שהיא המעמידה את הגבינה הוחל
ודבר האסור הוא שהעמידה הרי הכל אסור במה שכתבנו יב גבינה
שמעמידין אותה הבוים בעשבים או במי פירות כגון שרף תאנים והדין נדרים
בגבינה הורו מקצת הגאונים שהיא אסורה שכבר גזרו על כל גבינת הבוים

בדא פיה
לשכל
ואתבטיט
שז אשר
עושינו
בקתר
רצמנו
בתחיות
חכ
פ
קלא פיה
פאטלמו
כין חל
מפדח לא
גביל ופדח
דא גביל
עפדח
יעכא
מא יפדח
לא וקד
נקלחה
לכבינה
מחל
חל ופדח
יבול לחיות

משנה תורה ידושה

בן שהעמידה בדבר אסור בין שהעמידה בדבר מותר גזרה שמא יעמידה
 בדבר אסור יב האוכל גבינת הבוים או חלב שחלבוהו ואין ישראל
 מאיזהו מכין אותה ומדת מדרות החמאה שלמים מתצת באונס התורה שהרי
 לא גזרו על החמאה וחלב הטמאה אינו עומד ומתצת באונס אסורה מפני
 צחצוח חלב שישאר בה שהרי הקוס שבחמאה אינו מעורב עשה חמאה
 כדי שיעטל במיעוטן וכל חלב שלהן חוששין לו שמא עירב בו חלב טמאה
 יי יראה לו שאם לקח חמאה מן הבוים ובישלה עד שהלכו להם
 צחצוחי חלב הרי זו מותרת שאם תאמר נתערבו עמה ונתבשל הכל בטל
 במיעוטן אבל החמאה שבישלו אותה בוים אסורה מעט גיעולי בוים כמו
 שיתבאר לו ישרא פשיטא בצד העדר שלגו והלך הגוי והביא לו
 חלב מן העדר אעפ"י שיש בעדר בהמה טמאה הרי זה מותר ואעפ"י שלא ראה
 אותה חולב והוא שיכול לראותו כשהוא חולב כשיעמוד שהגוי מתירא לחלוב
 לטמאה שמא יעמוד ויראה אותו יי ביצה שעש ראשיה כדן
 ארבעה ראשיה חדין או שהיה חלמון מבחוץ וחלבון מבפנים בידוע שהיא
 ביצת צנוף טמא ראשה אחד בד ראשה אחד חד חלבון מבחוץ וחלמון מבפנים
 אפשר שהיא ביצת צנוף טמא ואפשר שהיא ביצת צנוף טהור יי לפיכך
 שאל לצייד ישראל שמוכרה אם אמר לו שלעוף כל הוא ועוף טהור הוא
 קומך עליו ואם אמר לו שלעוף טהור הוא ולא אמר לו שמו אינו קומך עליו
 לפיכך אין לוחחין ביצים מן הבוים לא אם היה מכיר אותם ויש לו בהן אביעות
 ע"י שהן ביצי עוף כל הטהור ואין חוששין להן שמא הן ביצי טרפה ואין לוחחין
 מן הבוים ביצים טהורות כלל יי ביצי דגים סימניהם כסימני ביצי
 עוף אם היו שני ראשיה חדין או כדן טמאין אחד בד ואחד חד שאל לישדאל
 חמכד אם אמר לו איני מלחמים והוצאתם מדג טהור אוכל על מין ואם אמר
 לו טהורים הם אינו נאמן לא אם כן היה אם טהורין בכשרות יי וכן

5
 קוס
 הו מר
 אבא
 ונסמיה
 באמגרב
 מרס

6
 חלמון
 צבדי
 אביי

מן יין אם
 ידוע
 ביד חלמון
 חלמון
 מן הבוים
 מן הבוים

אין לוקחין גבינה וחתיכת דג שאין בהן סימן לא מפסול שחוזקת בכשרות אבל
בארץ ישראל כשהיתה רוצה לישדאל לוקחין מכל ישראל שבה והחלב לוקחין
אותו מכל ישראל בכל מקום" ב' הכובש דגים טמאים ציד אסור אבל
ציד חבבים טמאים מותר מטעם שאין בהן לחלוחות לפיכך אין לוקחין ציד מן
הגוים לא אם כן היה דג טהור מעשנוטט בן אפילו דג אחד" ב' ג' גוי שהבא
עדיפה מלואה חביות פתוחות של ציד ודג אחד טהור באחת מהן כולן מותרות
היו פתומות פתח אחת מהן ונמצא בה דג טהור שניה ונמצא בה דג טהור כולן
מותרות והוא שיהיה ראשו שלדג ושדרו קיים כדי שיהיה ניכר שהוא דג טהור"
ב' לפיכך אין לוקחין דגים מדורצנים מלוחין מן הגוים והן הנקראין טריות
טרופה ואם היה ראש הדג ושדרו ניכר אעפ"י שהוא מדורץ מותר ליתקן אותו
מן הגוים" ב' ג' גוי שהבא גרב של חתיכות דג שחיתוכן שווה והן ניכרין
שכולן מן אחד ונמצא בחתיכה אחת מן חתיכותיהן הרי כולן מותרות"

פרק רביעי

או חיה
שמתה

האוכל בזית מבשר בהמה שמתה
לוקח שז' לא תאכלו כל נבלה וכל שלח נשחטה
או עוף שמת
כראוי הרי זו נבילה ובהלכות שחיטה יתבאר השחיטה שהיא כראוי ושחיטה
כראוי" ב' אין אסור משום נבלה לא מינין טהורין בלבד אלא שיהיה
ראויין לשחיטה ואם נשחטן שחיטה כשרה והיו מותרין באכילה אבל מינין
טמאין שאין שחיטה מועלת בהן בין שנשחטן בין שמתה כדרכה בין שחתך
בשר מן החי ממנה ואכלו אינו לוקח משום נבלה וטריפה לא משום אוכל
בשר טמאה" ג' האוכל עוף טהור חי כל שהוא לוקח משום אוכל נבלה
ואעפ"י שאין בו כזית הואיל ואכלו כולו לוקח ואם אכלו אחר שמת אינו לוקח
עליו עד שיהיה בו כזית ואעפ"י שאין בכולו בשר כזית הואיל ויש בכולו כזית
חייב עליו משום נבלה" ד' האוכל בזית מבשר נבל בהמה טהורה לוקח
משום אוכל נבלה ואסור לאכול מן הבהמה שנקלדה עד ליל שמיני שכל

שלא שמה שמעונה ימים בבהמה הרי זה כנפל ואין ליתן עליו ואם נודע לו שחל
 לחדש בשר ואחר כך נולד שהתשעה חודשים לבהמה בקה וחמשה ליתר
 הרי זה מותר ביום שנולד הטלה שיצאת עם הולד אסורה באכילה והאוכלה
 פטור שאינה בשר" ה האוכל כזית מבשר בהמה או חיה או עוף ^{טהור}
 שנלכד לוקה על ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכו אותו" ו
 טרפה האמורה בתורה היא שטרפה אותה חיה היעד כבן ארי ונמר וכיוצא
 בהן וכן עוף שטרף אותו עוף הדורס כבן ^{ונשר} וכו' ואין ליתן אותה יכול לומר
 שטרפה אותה והמיתה אותה שאם מתה הרי היא נבלה ומתה לו מתה מחמת
 עצמה או הבה בסוף והמיתה או שיצרה ארי והמיתה הא חינו מדבר ארלא
 בשטרפה ולא מתה" ז אם הטרפה שלא מתה אסורה יכול אם בא
 זאב ודרדגדי ברגלו או בזנבו או באזנו ורדף והצילו מפיו יהיה אסור שהרי
 פטרף תל ובשר בשדה טרפה וכן לכלב תשליכו עד שיעשה אותה בשר הראוי
 לכלב" ח הא למדת שהטרפה האמורה בתורה היא שטרפה אותה חיה
 היעד ושיצרה אותה ונלט למות ועדיין לא מתה אע"פ שקדם ושחטה תורם
 שתמות הרי זו אסורה משום טרפה הוי"ל ואי אפשר שתחיה מעמדה זו הבאה
 עליה" ט נמצאת למד שהתורה אסרה המיתה והיא הנבלה ואסרה
 הנוטה למות מחמת מכותיה ואע"פ שעדיין לא מתה והיא הטרפה וכשם שלא
 תחלוץ במתה בין מתה מחמת עצמה בין שנבלה ומתה בין שחנתה עד שמתה
 בין שרדסיה חיה והדמיה כך לא תחלוץ בנוטה למות בין שטרפה חיה ושיצרה
 בין שנבלה מן החם ונשתדלו רוב עליותיה בין שנבלה ונתדסקו איבדיה בין
 שזרק בה חץ ונקב לבה או דאיתה בין שבת לה חולי מחמת עצמה ונקב ליבה
 או דאיתה או שיצד רוב עליותה וכיוצא בהן הוי"ל והיא נוטה למות מכר
 מעצם הרי זו טרפה בין שהיה הגורם בידי בשר ודם בין שהיה הגורם בידי שמים
 אס"ף. למה נאמר בתורה טרפה דיצר הכתוב בהווה שאם לא

נ"ז
 12

תאמר בן לא תאסור לא שנטרפה בשדה אבל אם נטרפה בחצר לא תאסור הא
 למדת שאין הכת מדבר לא בהווה וענף הכתוב שהנוטה למות מחמת מכותיה
 ואי אפשר לה לחיות מחמת מכה זו אסורה מיכאן אמרו חכמים זה הכלל כל
 שאין כמות חויה טרפה ובהלכות שחיטה יתבאר איזה חולי עושה אותה טרפה
 ואיזה חולי אין עושה אותה טרפה" יא וכן החותך בשר מן החי מן
 הטורים הרי אותו הבשר טרפה והאוכל ממנו כזית לוחק משום אוכל טרפה
 שהרי בשר זה מבהמה שלא נשחטה ולא מתה ומה לו טרפה אותה חית היער
 מה לו חתכו בסכין מה לו בכולה מה לו במקצתה הרי הוא אומ' ובשר בשדה
 טרפה לא תאכלו כיון שנעשית הבהמה בשר בשדה הרי היא טרפה" יב
 בהמה שהיא חולה מחמת שתשש כוחה ונטת למות הואיל ולא ידעה המכה
 באבר מאיבריה הממיתין אותה הרי זו מותרת שלא חסרה תורה לא כעין טרפה
 חית היער שהרי נעשית בה מכה הממיתה אותה" יג אעפ' שהיא מותרת
 גדולי החכמים לא היו אוכלין מבהמה שממנה הרי' ושוחטין אותה כדי שלא
 תמות ואעפ' שכרכסו בקוף שחיטה ודבר זה אין בו איסור לא כל הדומה להחמיר
 על עצמו בדבר זה הרי זה משובח" יד השוחט בהמה חיה ועוף ולא יצא
 מהן דם הרי' אן מותרין ואין אומדין שמעא מתה היתה וכן השוחט את הבריאה
 ולא כרכסו הרי זו מותרת אבל המקובלת והיא כל שמעמידין אותה ואינה
 עומדת אעפ' שהיא אוכלת מאכל הבריות אם שחטה ולא פרכסו כלל הרי זו
 נבלה ולוקין עליה ואם פרכסו הרי זו מותרת וצריך שיהיה הכרכוס בקוף
 השחיטה אבל בתחילה אינו מועיל" טו כיצד הוא הכרכוס בבהמה
 דקה ובחיה בין גסה בין דקה בין שפשטה ידה והחזירתה או שפשטה רגלה
 אעפ' שלא החזירתה או שכפטה רגלה בלבו הרי זה פרכוס ומותרת אבל אם
 פשטה ידה ולא החזירתה הרי זו אסורה שאין זה פרכוס לא הוצאת בפש"י
 יו ובהמה בקה אחד הרי' ואחד הדגל בין שפשטה ולא כפטה בין

ו
 ובשר בשו
 טרפה פל
 בגמ' אמ
 ר' יוחנן
 לא תאכל
 הכפש עס
 הבשר זל
 אבר מן
 החי" ובשר
 בשר טרפה
 לא תאכלו
 זה בשר
 מן החי
 ובשר מן
 הטריפה

הלכות מאכלות אסורות

שכפה ולא פשטה הרי זה כרכוס ומותרת ואם לא פשטה לא יד וכלל וכלל וכלל
כפה כלל הרי זו נבלה" ז' ובעונם אכלו לא רכדק לא בעינו ולא כשכש
לא בזנבו הרי זה כרכוס השוחט את המקובצת בלילה ולא ידע אם פרקה או לא
פרקה הרי זו ספק נבלה ואסורה" יח כל איסורין שבתורה אין מעטרין
זה עם זה חוץ מאיסורי נזיר כמו שיתבאר שם לפיכך הלוקח מעט חלב ומעט דם
ומעט בשר בהמה טמאה ומעט בשר נבלה ומעט בשר דג טמא ומעט בשר עוף
טמא וכיוצא באלו משאר האיסורים וצירף מן הכל כזית ואלו אינו לוקה ודין
כדין אוכל חצי שיעור" יט כל הנבילות מצטרפות זו עם זו ונבילה
מצטרפת עם הטרפה וכן כל בהמה וחיה הטמאים מצטרפין זה עם זה אבל בשר
נבלה עם בשר בהמה טמאה אין מצטרפין" כ פיצד הלוקח מנבלת השור
ונבלת הצבי ונבלת התורנבול וקיצץ מן הכל כזית בשר ואכלו לוקה וכן אם קיצץ
חצי זית מנבלת בהמה טהורה וחצי זית מן הטרפה או חצי זית מבשר נבלה וחצי
זית מבשר מן החי מן הטהורה ואכלו לוקה וכן בשר הגמל והחזיר והארנבת
והשפן שקיצץ מכולן כזית ואכלו לוקה אבל אם צירף חצי זית מנבלת השור
וחצי זית מנבלת הגמל אינו מצטרפין וכן כל כיוצא בזה" כא וכן כל
בהמה טמאה ועוף טמא או דג טמא ועוף טמא אין בשר שניהם מצטרף לפי
שהן שני שמות שהרי כל אחד מהן בלתי בפני עצמו כמו שביארנו אבל כל
העופות הטמאים מצטרפין כמו שמצטרפין כל בהמה וחיה הטמאות זה הכלל
לשאיסורין בלתי אחד מצטרפין בשני לאוין אין מצטרפין חוץ מנבלה וטרפה
הוא יל וטרפה תחלת נבלה היא" כא האוכל מנבלה וטרפה או מבהמה
וחיה הטמאים מן העור ומן העצמות ומן הגידים ומן הקדעים ומן הטלפים ומן
הצפרנים של עוף ומקומות שמבצץ משם הדם כשיחתכו מן השלל שלהן
אע"פ שהיא אסורה הרי זה פטור מטעם שאין לו ראוי לזכילה ואין מצטרפין
עם הבשר לכזית" כא קיבת הנבלה וקיבת הטמאה מותרת מכא

מבשר

הטריפה

הלכות מאכלות אסורות

פח

שהיא כשאר טיביות שבבית ולמכך מותר להעמיד בקיבת שחיטת הנכרי
 וצריכת בהמה וחיה הטמאים אבל עור הקצה הוא כשאר המעיים ואסור ועור
 הפה כנגד פניו שלחמור מותר באכילה מפני שהוא כמו הפה ומי דגלים שהם
 מותרין כו' יש עורות שהם כבשר והאוכל מהם כזית כאוכל מע
 הבשר והוא שיאכל אותן כשהן רכות ולא שעורותיהן כבשר עור האדם ועור
 החזיר שלישי ועור חטאת שלגמל שלא טעמו עליו משא מעולם ולא הביע
 למשא שעדיין היא רכה ועור בית הבושת ועור שתחת האלה ועור השלל ועור
 האנקה והכה והלטאה והחומט כל אלו העורות כשהן רכות הרי הן כבשר לכל דבר
 בין לאיסור אכילה בין לטומאה כו' נאמר בשור הנסקל ולא יאכל
 את בשרו והיאת היה חפשו לאכלו אחר שנסקל והרי הוא נבלה לא לא בא
 הכתוב לא להודיעך שכיון שנבמר דינו לסקלה נחסד ונעשה כבהמה טמאה
 ואם קדש ושחטן שחיטה כשרה הרי זה אסור בהנאה ואם אכל מבשרו
 כזית לוקה וכן כשיסקל לא ימכר ולא יתנו לבליבים או לבגדים לבד נאמ' ולא
 יאכל את בשרו ופירש שלשור הנסקל מותר בהנאה כו' נודע שהוא
 פסול מסקלה אחר שנבמר דינו כגון שהוא זמן עדין יצא וירעה בעדר ואם
 נודע אחר שנסקל הרי זה מותר בהנאה

פרק חמישי

מני השמועה למדן שזה שנאמר בתורה לא
 הנפש עם הבשר לאסור אבר שנתק מן החי ועל אבר מן החי נאמ' לנח
 אך בשר בגופו דמו לא תאכלו ואיסור אבר מן החי כוהב בבהמה חיה ועוף
 בטורים אבל לא בטמאים ב' אחד אבר שיש בו בשר וגידים ועצמות
 כגון היד והרגל ואחד אבר שאין בו עצם כגון הלשון והביצים והטחול והכליות
 והחלב וכיוצא בהן לא שהאבר שאין בו עצם בין שחתך כולו בין שחתך מקצתו
 הרי זה אסור מעצם אבר מן החי והאבר שיש בו עצם אינו חייב מעצם אבר
 מן החי עד שיפירוש כבדיתו בשר וגידים ועצמות ואם פירש מן החי הבשר

כשנולד
 החמור
 יש לו עור
 דת על פניו
 כעין שיליה
 ולא שליה
 הוא ואינו
 דבוק במו
 בפניו לא
 כך הוא
 בדיה בפני
 עצמו ופירש
 בעלמא הוא
 וכי נמי יש
 לאדם עור
 דת כשנולד
 ואותו עור
 אינו לא
 מן האם
 ולא מן
 הולד וטעמו
 הוא מעצמו
 טמאת וס'
 זה לוי רבינו
 נח' בן יחש
 ז"ל בעל
 הערוך ז"ל
 פירש

מעשה תורה קדושה

בלבד חייב עליו משום טרפה כמו שביארנו לא משום אבר מן החי ג
האוכל כזית מעצמו מן אבר החי לוקה ואכילתו אכל אבר שלם אם יש בו כזית חייב
פחות מכזית פטור חתך מן האבר כזריתו בשר ובידים ועצמות כזית ואכלו לוקה
ואעפ שאין בו בשר לא כל שהוא אבל אם הפריד האבר אחר שתלשו מן החי
והפריש הבשר מן הבידים ומן העצמות אינו לוקה עד שיאכל כזית מן הבשר
לבדו ואין העצמות והבידים מצטרפין בו לכזית מאחר ששינה בדייתו
ד חלקו לאבר זה ואכלו מעט מעט אם יש במה שאכל כזית בשר
חייב ואם לאו פטור לקח מן האבר כזית כזריתו בשר ובידים ועצמות ואכלו
אעפ שנחלק בפיו בפעם קודם שיבלענו חייב תלש אבר מן החי ונטרפה
בנטיילתו ואכלו חייב שנים משום אבר מן החי ומשום טרפה שהרי שני האסורין
באין כאחת וכן התולש חלב מן החי ואכלו לוקה שנים משום אבר מן החי
ומשום חלב תלש חלב מן הטל ואכלו לוקה שלש ה בשר המדולדל
בדהמה ואבר המדולדל בה אם אינו יכול לחזור ולחיות אעפ שלא פירש לא
אחר שנשחטה אסור ואין לוקין עליו ואם מתה הדהמה דואין אותה כאלו נפל
מחיים כפיכך לוקין עליו משום אבר מן החי אבל היכול לחזור ולחיות אם
נשחטה הדהמה הרי זה מותר ו שמט אבר חו מיגע בו או דכו כגון
הצצים שמיעך אותם או עיתקן הרי זה אינו אסור מן התורה שהרי יש בו
מקצת חיים ולפיכך אין מקריח ואעפ כן אסור לאכלו ממנה שנהגו בו כל
האסורין מקודם שהרי הוא דומה לאבר מן החי ז עצם שנשבר אם
הוא חצוי או העור חופה רוב עביו של עצם הנשבר ורוב הקיף השבר הרי
זה מותר ואם יצא העצם לחוץ הרי האבר אסור וכשישחוט הדהמה או העוף
החיות ממקום השבר וישליכו והשאר מותר ח נשבר העצם והיה
הבשר חופה את רובו אבל אם היה אותה הבשר מרוסק או נתאכל כבשר
שהדומה בוודו מן החי או שהיה הדומה מתלקט מעקומות הדבה

א שהיה הבשר שעליו נקבים נקבים או שנקדק הבשר או שנקדד כמין
 טבעת או שנבדד הבשר מלמעלה עד שלא נשאר מן הבשר לא כקליפה או
 שנתאכל הבשר מלמטה מעלה עינים שנשבר עד שנמצא הבשר החופה
 אינו נוגע בעצם בכל או מורץ לאסור עד שיתרפא הבשר ואם אכל מכלל
 מכין אותו מבת מרדות פ' המושט ידו למע הבמה וחתך מן הטחול
 ומן הכליות וכו' צ"ב והנח החתיכות בתוך מעיה ואחר כך שחטה הרי אותו
 החתיכות אסורות משום חבר מן החי ואע"פ שהוא בתוך מעיה אבל אם חתך מן
 העובר שבמעיה ולא הוציאו ואחר כך שחטה הרי חתיכת העובר או חציו מותר
 הואיל ולא יצא י' עובר שהוציא ידו או רגלו נזקק אותו אבר לעולם
 ב"ן שחתכו קודם שתישחט אמו ב"ן שחתכו אחד שנשחטה אמו ואם החזיר
 אותו חבר למע' אמו ואחר כך נשחטה או נולד הולך וחיה כמה שנים הרי
 אותו האבר אסור משום טרפה שכל בשר שיצא חוץ למחיצתו נחשב כבשר
 שפירש מן החי שנ' ובשר בשדה טריפה כ"ן שיצא למקום שהוא לו כשדה נעשה
 טריפה כמין שביארנו י"א הוציא מתחת האבר ונשאר מתחתו
 בפנים אפילו לא נשאר לא מיעוטו היוצא אסור ושפטים מותר ואם חתך היוצא
 מן האבר אחד שהחזירו ונשחטה חותך אותו שיצא בלבד ושאר האבר מותר
 ואם לא החזירו וחתכו והוא בחוץ ב"ן שחתכו קודם שחיטה או אחר שחיטה
 מקום החתך אסור והוא המקום שבגד האויר אחר שנחתך היוצא חוזר וחותך
 מקום החתך י"ב אבל אבר עובר שיצא וחתכו קודם שחיטה והוא במקום
 הרי זה אבר מן החי ולוקין עליו ואם נחתך אחר שחיטה האוכלו אינו לוקה ואם
 מת העובר קודם שחיטה ואם מתה הבמה ואחר כך חתכו האוכלו לוקה
 משום חבר מן החי י"ג עובר שהוציא אבר ונאסר האבר ואחר כך
 נולד והרי הוא נקבה החלב שלה אסור לשתותו מספק הואיל ואם מכלל
 האברים יש בה אבר אחד אסור והרי זה כחלב טל שנעדר בחלב טרידה"

משנה תורה קדושה

יך השוחט בהמה מעוברת ומנא בה שלל בין חי בין מת הרי זה
 מותר באכילה ואמלן שליה מעוברת באכילה ושליה שיצאת מקצתה ושחט את
 הבהמה אם היתה שליה זו קשורה בולד מה שיצא ממנה אסור והשאר מותר
 ואם לא היתה קשורה בולד בולד אסורה שמת שליה זו שיצאת מקצתה הלך
 ולד שהיה בה וולד זה שנמצא בבטן הלבנה שליה שלו ואין צריך לומר שלא
 נמצא בבטן ולד כלל שהשליו כולה אסורה" טו מנא בה עובר חי
 אעפ"י שהוא בין תשעה חדשים גמורים ואפשר שיחיה אינו צריך שחיטה תכל
 שחיטת אמו מטהרתו ואם הפריק על גבי קרקע צריך שחיטה" יו
 קדע את הבהמה או שחט בהמה טרפה ומנא בה בין תשעה חי צריך שחיטה
 להתירו ואין שחיטת אמו מועלת לו ואם לא גמרו לו חדשיו ואעפ"י שקוא חי
 במעי הטרפה הרי זה אסור מפני שהוא כאבר מתמו" יז כל עובר
 שהוציא ראשו והתזירו ואחר כך שחט את אמו אין שחיטת אמו מועלת לו
 והרי הוא בולד וצריך שחיטה

הוא אגב
 אגב שחור
 אף יתלון
 פיה אגב
 הלך על
 הקרקע
 מלשון
 מרקה

פרק ששי

האוכל בזית מן הדם במזיד חייב כרת

בשובג מביא
 חטאת קבועה ודבר מפורש בתורה שאינו חייב אלא על דם בהמה חיה ועוף
 בלבד בין טמאים בין טהורים שנז וכל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם לעוף
 ולבהמה וחיה בכלל בהמה שנז זאת החיה אשר תאכלו מכל בהמה וכל שור
 שה כעבים ושה עגום איל וצבי ויהמור" ב אבל דם דגים וחגבים
 משקצים ורמשים ודם האדם אין חייבין עליהן משום דם למיכך דם דגים וחגבים
 טהורים מותר לאכלו ואפלו כינסו בכל ושתהו מותר ודם דגים וחגבים טמאים
 אסור שהוא תמצית מין כחלב בהמה טמאה ודם שרצים כבשרם כמין שבי"א
 דם האדם אסור מעדברי קופרים אם כירש ומכין עליו מבת מדרות
 אבל דם השיניים בלע וחינו נמנע הרי שנשך בפת ויצא עליה דם בורד את
 הדם ואחר כך אוכל שהדי מרש"י ד אין חייבין כרת לא על דם

הלכות מאכלות אסורות

ב

3
הדר סיני

היוצא בשעת שחיטה ונחירה או חתחת הדאש כל זמן שיש בו אדמדם ומת ועל
הדם הכנוס שבתוך הלב ועל דם הקזה כל זמן שהוא מקלח ויוצא אבל הדם
השומת בתחלת הקזה קודם שיתחיל לקלח ודם השומת בסוף הקזה כשיתחיל
הדם לפקוק אין חייבין עליו והרי הוא כדם האיברים שדם הקלוח הוא דם שקנפש
"וצאה בו" ה' דם התמצית ודם האיברים כגון דם הטחול ודם הכליות
ודם ציצים ודם המתכנס ללב בשעת שחיטה ודם הנמצא בכבד אין חייבין עליו
כדת אבל האוכל ממנו כזית לוקה שנ' וכל דם לא תאכלו וצחיוצ כדת הוא
אומר כי נפש הצפר בדם היא אינו חייב כדת לא על דם שהנפש "וצאה בו"
ז השליל הנמצא במעי הבהמה הרי דמו כדם הילוך לפיכך הדם
הנמצא כנוס בתוך לבו חייבין עליו כדת אבל שאר דמי הרי הוא כדם האיברים
ז' הלא בין לצלי בין לקדירה קורעו ומוציא את דמו ואחר כך מולחו
ואם בישל הלב ולא קרעו קורעו אחר שבשלו ומותר ואם לא קרעו אינו חייב
עליו כדת לא אם כן היה לב בהמה שכן יש בו כזית מדם שבתוך הלב שחייבין
עליו כדת ה' הכבד אם חתכה והשליכה לתוך החומץ או לתוך
מים רופחין עד שתתלבן הרי זו מותרת לבשל אותה אחר כן וכבר נהגו כל
ישראל להבהבה על האור ואחר כך מבשלין אותה בין שבישלה לבדה בין שבשלה
עם בשר אחר וכן מנהג פשוט שאין מבשלין המוח שבראש ולא קולין אותו
עד שמהבהבין אותו באור פ' הכבד שבישלה ולא הבהבה על
האור ולא חלטה בחומץ או בדחתין הרי הקדירה כולה מקורה הכבד וכל שנתבשל
עמה ומותר לצלות כבד עם הצפר בשכור אחר והוא שתהיה הכבד למטה ואם
עבר וצליה למעלה הצפר הרי זה אוכל הטחול מותר לבשלו ואמילן עם הצפר
שאינו דם לא בשר הדומה לדם ה' השובר מערבת בהמה קודם שתצא
נמשה הרי הדם נבלע באיברים ואסור לאכול ממנה בשר חי ואמילן חלטן לא

משנה תורה קדושה

כיצד יעשה יחתיך החתיכות וימלוח יפה יפה ואחר כך יבשל או יצלח וכבר
 ביארנו שהשוהט בהמה חיה ועוף ולת יצאמהן דם שהן מותרין
 אין הבשר יוצא מידי דמיו לא אם כפי מולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה כיצד יעשה
 מדיח הבשר תחלה ואחר כך מולחו יפה יפה ומנחו במלחו כדי הילוך מיל ואחר
 כך מדיחו יפה יפה עד שיצאו המים זכים ומשליכו מיז לתוך מים רותחין אבל לא
 לכושדין כדי שיתלבן מיז ולת יצא דם יב כשמולחין הבשר אין מולחין
 אותו אלא בכלי מנוקב ואין מולחין אותו לא במלח עבה כחול הגש שהמלח
 הדק בקמח יבלע בבשר ולת יצא דם ועריך לגש הבשר מן המלח ואחר כך
 ידחגו יב כל הדברים האלו לבשר שצריך לבשלו אבל לצל מולח
 וצלח מיז והרוצה לאכול בשר חי מולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה ואחר כך
 יאכל ואם חלט בחומץ מותר לאכלו כשהוא חי ומוהר בשמות החומץ שחלטו
 בו שאין החומץ מוציא דם יד חומץ שחלט ב בשר לא יחלוט בו
 כעם שניה וחתיכה שהאדימה בתוך החומץ היא והחומץ אסורין עד שימלוח
 אותה יפה יפה ויצלה בשר שהאדים וכפ ביצי בהמה וחיה בתלפ שעטק וכפ
 העורף שבו המזדקיס שהן מלחים דם אם חתכין ומלחין כדת מותר לבשלו ואם
 חתכין וצליין בשפוד וצלח העורף ומין למטה או שצליין כופין על המלח שהיה
 לו מותרין פון ראש הבהמה שצלה בתנור או בכבשן אם תלהו וצית
 שחטתו למטה מותר שהדם יוצא ושותת ואם היה בית השחיטה מן הצד מיחו
 וצדו שהדם מתקבץ לתוכו ושאר הבשר שעל העצמות מצחין מותר העין
 חוטמו למטה אם העין בוגמי או קנה כדי שישאר בתוח ויצא הדם דרך חוטמו
 מותר ואם לאו מוחו אסור יי אין מנחין פלי תחת העין לקבל מימיו
 עד שתבלה פלסודה אדמה ומיה שבו כיצד עושין משליכין לתוך הכלי מעט
 מלח ומנחין הכלי עד שיציל ולוקח השמנועית שלמעלה והמים שלמטה שהחת

החובל מחלב נבלה וטריפה חייב משום חובל חלב ומשום חובל נבלה וטריפה
שנספח האיסור בבשרה שהיה מותר נוסף על החלב ולפיכך לוקה שנים
השוחט בהמה ומצא בה שלל כל חלב מותר ואמילו מצדו חייב
שהוא באבר ממנה ואם שלמו לו חדשיו ומצאו חי אעפ"י שלת הפריק על קדש
וחיבו עריך שחיטה חלבו אסור וחייבין עליו כרת ומציתין ממנו כדל' החוטין
ותקדומות האסורין בשאר המזמות ה' הושיט ידו למנוע הבהמה
וחתך מחלב העובר שכל לו חדשיו והוציאו הדין זה חייב עליו כאן חתכו מדין
האם עצמה שהחדשים הן הגורמים לאיסור החלב ה' שלשה חלבים
הן שחייבין עליהם כרת חלב שעל הקרב וש' של שתי הכליות ושעל הכקלים
אצל הדין מותרת בדין לא נקראת חלב לא לענין קרבן בלבד כמו שנקרא
חלבים כליות ויותרת הכבד לענין קרבן כמו שאתה אומר חלב הארץ וחדש
כליות דלא שהם טעם ולפי שמדין דברים אלו מן הקרבן לשריפה לשם נקדון
חלב שאין שם דבר טעם לא המורס לשם ולכך נאמר בתרומות מעשר בהדימם
את חלבן ממנו חלב שעל המסוק ושעל בית הכיכור היא החכה
שעל הקרב וחלב שבעיקרי הירכיים מבפנים חייבין עליו כרת והיא החלב שעל
הכקלים ויש שם חלב על הקיבה עדים כמו קטרת והוא האסור וחוט מ' אן דמו
יהי והוא מותר חוטין שבחלב אסורין ואין חייבין עליהן כרת
חלב שהבשר חונה אותו מותר שעל הכקלים חסר הכתוב לא שבתור הכקלים
אל חלב שעל הכליות נאסר לא שבתור הכליות ואעפ"י כן נוטל איים ל' אבן
שבתור הכופה ואחד כך אובל אותה ואינן עריך לחטט אחרין ח'
יש כמו שתי כפלות של חלב בעיקרי המעיים קמוך לדאש הידך כשהברכה
חיה חלב זה נראה במעיים ובשתימות ודבך הבשר בבשר ויתכסה חלב זה וחי'
נראה עד שיתגלה הבשר מן הבשר ואעפ"י כן הדין זה אסור שאין זה קרב
ש' אסור חוטין חלה כל מיניו שמתמצא בו חלב תחת הבשר והבשר מ' אן

ועל חלב
הוא חלב הארץ
הוא חלב
הוא חלב
הוא חלב
הוא חלב

הוא חלב
הוא חלב
הוא חלב
הוא חלב
הוא חלב

אין מכל כבשין ולא יראה עד שיקרע הבשר הרי זה מותר
 חלב חלב וחלב המעשים והן הדקין המלופפין כולן מותרין והרי הן בשומן שהיה
 מותר חוץ ממנו שחמץ המעשים המעורר כקצבה שהיא תחנת בני מעיים שצריך לגרוו
 חלב שעליו יזה הוא חלב שעל הדקין שאסור ויש מן הגזונים שיאמר שדקין
 המעשים הזה שצריך לגרוו הוא המעשים שיצא בו הדא שהוא סוף המעשים
 י' ש בגוף הבהמה חוץ וקדומות שהן חסרות מהן משום חלב
 ומהן משום דם וכך חוט או קרום שהוא חסור משום כל דם לה תאכלו צריך
 לנטלן ואחר כך ימלא ויבשל הבשר כמו שבארנו ואם חתכו ומלאו אינו צריך
 לנטלן ואם נצלו הוא אינו צריך לנטלן וכל חוט או קרום שהוא חסור משום
 כל חלב בין נצלו בין לבשול צריך לנטלן מן הבהמה י"א חמשה חוץ
 י"ב בבהמות שלשה מן הימין ושנים מן השמאל השלשה שמן הימין מהפעל
 כל אחד מהן לשנים שנים והשנים שמן השמאל מתפעלן לשלשה שנים וכולן
 מהם חלב וחוט הטחול וחוט הכליה משום חלב י"ג יין קרום שעל
 ה' יין קרום שעל הכסלים וקרום שעל הכליות אסורין משום חלב וקרום
 שג' יין הטחול חייבין עליו כדת ושאר הקרום אסור ואין חייבין עליו ושע
 קדומות יש לכליה העליון חייבין עליו כדת כחב שעל הכליה והרחת הרי
 י"ד כשאר קדומות י"ה יין וחוטין שהן אסורין ואין בהן כדת חוץ
 י"ו וזה י"ז יין וחוט העוקץ וחוט הלחי התחתון שבצד הלשון מנחל ומכח
 י"ח חוטין הדקין שהן בהיקף חלב הדקין כמו ביה עכביש מטובבין זה בזה
 י"ט יין שער המור שבקדקוד יקרום שעל הביצים הכל אסורין משום דם
 י"י ביצי גדי או טלה שלח השנים שלשים יום מותר לבשול בללא
 י"ג כיפה לאחר שלשים יום אם גרמו בהן חוץ דקין אדומים בידים שהלך בהן
 י"ד וזה י"ה עד שיקלוק או עד שיחתוך אימלות כמו שבארנו ואם נצלו
 י"ו נדחו בהן החוץ האדומים מותרים וכל בני מעיים י"ז יין אסור בזה כל

כתב בהב
 בריכות חלב
 איזהו שומן
 אסור כל
 שאינו יכול
 לנטל ביד
 שומן טמא
 יצר שטנש
 ביד שומן
 אסור ושל
 בין שומן טהור
 ובין שומן
 טמא תוספת
 דקין ש

אמר הקורא
 הדבקה יש
 כהן אומר
 בק חלב בלתי
 וזה י"ח
 הכונה
 חלב ב

אין מהזיקין בהן דם כו' יראה לו שכל אי החוטין והקדומות חייבין
מרבדי סופדים ואם תאמר שהן אסורין מן התורה בכלל כל חלב וכל דם אין חזק
עליהן לא מכת מדדות ויהיו כחצי שיעור שהוא אסור מן התורה ואין לזקין שיהיו
יו' אין מולחין חלבים עם הבשר ולא מדיחין חלבים עם הבשר וסביב שיהיו
בה חלבים לא יחתך בה בשר וכלי שהדיח בו חלבים לא ידח בו בשר לפיכך צריך
הטבח להתקין לו שלש סביב אחת ששוחט בה ואחת שמחתך בה בשר ואחת
שמחתך בה חלבים ואם דרך אותו המקום שידח הטבח הבשר בחנות צריך
להתקין לו שני כלים שלמים אחד שמדיח בו בשר ואחד שמדיח בו חלבים
ז' ואסור לטבח לפרוש חלב הכסלים על הבשר כדי לנאותו שהקדוש
שעל החלב דק ויתמעך ביד הטבח ויזוב החלב ויבלע צבצב וכל הדברים האלו
אסור לעשותן ואם נעשו לא נאסר הבשר ואין מכין את העושה אלא מלמד
אותו שלא יעשה י"ח וכן אין מולחין את הבשר קודם שיסיר ממנו
הקדומות והחוטין האסורין ואם מלח מסידם אחד שנמלחו ואפילו היה בהן
גיד הנשה מקירו אחד שנמלח ומבשל וטבח שדרכו לנקות הבשר ונמצא
אחריו חוט או קרום מלמדיו אותו ומזהיריו אותו כדי שלא יזלזל באיסורין
ט' אבל אם נמצא אחריו חלב אם היה כשעורה מעביריו אותו ואם
נמצא אחריו בזית חלב אפילו במקומות הרבה מכין אותו מכת מדדות ו
ומעביריו אותו מפני שהטבח נאמן על החלב

פרק שמיני

בגיד הנשה כוהג בבהמה וחיה הטהור
ואם בנבלות וטדפות שלהן וכוהג בשליל ובמוקד שיש בין קדשים
הנאכלין בין קדשים שאינם נאכלין וכוהג בדרך שלימין ובדרך שלשמאל ואין
אסור מן התורה לא שעל כף היד כלבד שנאמר על כף היד אבל שאר
הגיד שלמעלה מן הכף ושלמטה עד סופו וכן חלב שעל הגיד אינו אסור לא
מרבדי סופדים ושני גידים הפנימי הסמוך לעצם אסור מן התורה והעליון

טו חסור מבידי קופדיס
 ז האוכל מגיד הנשה הפעמי ממקום
 שכל הכף לוקח ואם יוכל מהלכו או משחר הגיד הפעמי או מכל החיצון מבין
 אותו מבית מדרות ובמה שיעור חבילה כזית ואם תכלה הגיד שכל הכף כולו אעפ
 שאין בו כזית לוקח מפני שהוא כבדיה בפני עצמה ז
 ח אכל כזית מגיד
 ט הנשה שלמה וכזית מגיד שלש מחל או שאכל שני גידים כולן אעפ שאין בהן
 כזית לוקח שמועט וכן הוא לוקח על כל גיד וגיד י העוף אין בו משום
 גיד הנשה מבט שאין לו כף ירך אלא יריכו ארוך ואם נמצא עוף שיריכו כיוך
 בהמה שיש לו כף גיד הנשה שלו אסור ואין לוקח עליו וכן בהמה שכל יריכה
 ירוך כשלעוף גיד הנשה שלה אסור ואין לוקח עליו ה האוכל גיד
 הנשה מבהמה וחייה הטמאים כסור מפני שאינו כוהג בטמאים לא צדקה שכולה
 מותרת ואינו כאוכל משחר בופה שאין הגידים מכלל הבשר כמו שביארנו ואם
 אכל מחלב שעל הגיד הרי זה כחולב מצשרה י האוכל גיד הנשה
 של צלה או של טרפה או של עולה חייב שתים מתוך שנכלל באיסור שאר
 גופה שהיה מותר נכלל גם הגיד ונוסף עליו איסור אחר ז הנוטל
 גיד הנשה צריך להטט אחריו עד שלא ישאר ממנו כלום ונאמן הטבח על גיד
 הנשה בשם שנאמן על החלב ואין לוקחין בשר מכל טבח אלא אם היה אדם
 כשר ומוחזק בכשרות הוא ששוחט לעצמו ומוכר ונאמן בדא בחוזה לארץ
 אכל בארץ ישראל בזמן שכולה לישראל לוקחין מכל אדם ח טבח
 הנאמן למכור בשר ונמצא בשר נבלה או בשר טרפה מהזיר את הדמים לצעלים
 ומשמתין אותו ומעבירין אותו ואין לו תקנה לעולם ליקח ממנו בשר עד שילך
 למקום שאין מכירין אותו ויחזיר אצורה בדבר חשוב או ישחוט לעצמו ויוציא
 טרפה לעצמו בממין חשוב שודאי עשה תשובה בלא העדמה פ
 הלוקח בשר ושלחו ביד אחר מעמי הארץ הרי זה נאמן עליו אעפ שאינו
 מוחזק בכשרות אין חוששין שמא יחליף ואפילו עבדי ישראל ואמהותיהן נאמן

עבול

ובירק

משנה תורה קדושה

בדבר זה אכל לא גוים שמא יחלף י
 עשר חנויות תשע מכרות
 בשר שחוטא ואחת מוכרת בשר נבלה ולקח בשר מאחת מהן ואין ידוע ממנו
 לקח הרי זה אסור אבל בשר הנמצא מושלך בשוק הלך אחר הרוב אם היו רוב
 המוכרים גוים אסור ואם היו רוב המוכרים ישראל מותר וכן בשר הנמצא ביד גוי אם
 היו רוב מוכרי הבשר ישראל מותר זה הוא דין תורה וכבר אסרו חכמים כל
 הבשר הנמצא בין בשוק בין ביד גוי ואעפ"י שכל השוחטין וכל המוכרים ישראל
 יא ולא עוד אלא הלוקח בשר והניחו בביתו ונעלם מן העין אסור לא אם
 כן היה לו בו סימא או היה לו בו טביעות עין והוא מכירו ודאי שהוא זה או שהיה
 צרור וחתום יב תכלה כל מלא חתיכות בשר נשצר הכלי ונפלו ק
 החתיכות לארץ ובא ומצא חתיכות ואין לו בהן סימא ולא טביעות עין הרי זה אסור
 שאנו אומרים אותו בשר ברדתו חיה או שרץ וזה בשר אחר הוא יג
 גיד הנשה מותר בהעיה לפיכך מותר לאדם לשלוח לנכרי ירך שביד הנשה בתונה
 ונותן לו היד שלימה בפני ישראל ואין חוששין שמא יאכל ממנה ישראל זה קודם
 שינטל ממנה הגיד שהרי מקומו כיבר לפיכך אם היתה היד חתוכה לא יתננה
 לגוי בפני ישראל עד שיטול הגיד שמא יאכל ממנה ישראל יד כל מקום
 שנבתורה לא תאכל לא תאכלו לא יאכלו לא יאכל אחד איסור אכילה ואחד
 איסור העיה במשמע עד שיפרט כך הכתוב כדרך שפירט בנבלה לגבי אשה
 בשעריך תתננה ואכלה או מכור לנכרי בחרב שנבו יעשה לכל מלאכה או עד
 שיתפרש בתורה שבעלפה שהוא מותר בהעיה כגון שצצים ודמשים ודם
 ואבר מן החי וגיד הנשה שכל אן מותרין בהעיה מפי הקבלה אעפ"י שהן אסורין
 באכילה טו כל מאכל שהוא אסור בהעיה אם נדנה ולא אכל כגון שמר
 או נתן לגוי או לכלבים אינו לוקח ומכין אותו מכת מרדות והדמים מותרין וכל
 דבר שאסור באכילה ומותר בהעיה אעפ"י שהוא מותר בהעיה אסור לעשות בו
 סתירה ולעון מלכתו בדברים אסורים חוץ מן החלב שהרי נאמרו יעשה לכל

גיד הנשה

מלאכה" י למיכך איך עושין סחורה לא בנבילות ולא בטרפות ולא בש
בשקצים ולא ברמשים הצייד שגזזמנו לו היה או עוף ודג' מתין וצדן או שניצודו
לו טמאים וא' הודין מותר למכרן אבל לא יבין מלאכתו בטמאים" יז
ומותר לעשות סחורה בחלב שחלבן בני ואין ישראל רואיהו וצבצבת הגויס וכיוצא
בהן זה הכלל כל שאיסורו מן התורה אסור לעשות בו סחורה וכל שאיסורו מדבריהם

פרק תשיעי

מותר לעשות בו סחורה בין בסמיקו בין בודאו" יח
בשר בחלב אסור לבשלו ואסור לאכלו מן התורה ואסור
בהנייה וקובד' אותן ואסורו אסור כאיכר כל המקדש ומשבישל משנהן כזית
לוקה שנ' לא תבשל גדי בחלב אמו" כ וכן האוכל כזית משנהן מן
החלב והבשר שנתבשלו כאחד לוקה ואע"פ שלא בישלו לא שתן הכתוב מלאסור
האכילה לא מפני שאסור הבישול כלום ואפילו בשולו אסור ואין צריך לומר
אכילתו כמו ששתק מלאסור הבת מאחר שאסור בת הבת" ג אין אסור
מן התורה לא בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה שנ' לא תבשל גדי בחלב
אמו וגדי הוא כולל ולד השור וולד השה וולד העז עד שיפרט ויאמר גדי עזים
ולא נאמר גדי בחלב אמו אלא שדיבר הכתוב בהווה" ד אבל בשר בהמה
טהורה שבישלו בחלב בהמה טמאה או בשר בהמה טמאה בחלב בהמה טהורה
מותר לבשל ומותר בהנייה ואין חייבין על אכילתו משום בשר בחלב" ז בשר
חיה ועוף בין בחלב בהמה בין בחלב חיה אינו אסור באכילה מן התורה לפיכך
מותר לבשלו ומותר בהנייה ואסור באכילה מדברי סופרים כדי שלא יפסל העם
ויבואו לידי איסור בשר בחלב שבתורה ויאכלו בשר טהורה בחלב טהורה שהדי
אין משמנה הכתוב לא גדי בחלב אמו מעט לפיכך אסור כל בשר בחלב" ח
דגים והגבים מותר לאכלן בחלב והשוט' עוף ומצא בו ביצים
גמורות מותר לאכלן בחלב" י בשר המעושן והמבשול במקו טהור
וכיוצא בהן אין לוקין עליו וכן המבשול בשר במי חלב או בחלב מטה או בחלב

זכר או שבישל דם בחלב פטור ואינו לוקה על אכילתו משום בשר בחלב אבל
המבישל בשר מתה או חלב וכיוצא בו בחלב לוקה על בישולו ואינו לוקה על אכילת
משום בשר בחלב שאין איסור בשר בחלב חל על איסור נבלה או איסור חלב שאין
באן לא איסור כולל ולא איסור מוקף ולא איסור בת אחת ז המבישל
שכל בחלב חייב וכן האוכלו אבל המבישל עליה או עור וגידים ועצמות ועיקרי
קרעם וטלפים הדכים בחלב פטור וכן האוכלו פטור ח בשר שנפל
לתוך החלב או חלב שנפל לתוך הבשר ונתבשל עמו שיעורו בנותן טעם כיצד
חתיכה של בשר שנפלה לקדירה דותחת שלחלב טעם הגוי את הקדירה אם אמר
יש בה טעם בשר אסורה ואם לאו מותרת ואותה חתיכה אסורה בלא שחרם
והוציא את החתיכה קודם שתמלוט חלב שבלעה אבל אם לא סילק משעדין אותה
בששים מנע שהחלב שנבלעה ונאסר יצא ונתערב עם שאר החלב

ט נפל חלב לתוך קדירה של בשר אעמין את החתיכה שנפל עליה
האדלג אם אין בה טעם חלב הכל מותר ואם יש בחתיכה טעם חלב אעפ"י
שאם תסחט החתיכה לא ישאר בה טעם והואיל ויש בה טעם חלב נאסרה
אותה חתיכה ומשעדין בכולה אם היה בכל שיש בקדירה מן החתיכות והידק
והמרק והתבליים כדאי שתהיה חתיכה זו אחד מששים מן הכל החתיכה אסורה
והשאר מותר ז בלא בעלמא נער את הקדירה בתחלה כשנפל
החלב לא לבסוף ולא כסה אבל אם נער מתחלה ועד סוף או שכסה משעת נפילה
ועד סוף הדין זה בנותן טעם וכך אם נפל חלב לתוך המרק או לתוך החתיכות ולא
נודע לאיזו חתיכה נפל נועד את הקדירה כולה עד שיתערב הכל אם יש בקדירה
כולה טעם חלב אסורה ואם לאו מותרת יא אם לא נמצא גוי שיטעום

וכחמין עליו משעדין בששים בין בשר לתוך חלב בין חלב לתוך בשר אחד
מששים מותר כחות מששים אסור קדירה שבעלבה בשר לא יבעל בה חלב
וכחמין עליו בנותן טעם יב הכחל אסור מדברי סופרים שאין בשר

שנתבשל בחלב שחוטא אסור מן התורה כמו שביארן הבחל שקרעו ומירק
 החלב שבו מותר לצלותו ולאכלו ואם קרעו שתי ועירב וטחו בכותל עד שלא
 נשאר בו לחלוות חלב מותר לבשלו עם הבשר וברחל שלא קרעו בין שלקטנה
 שלא העיקה בין שלגדולה אסור לבשלו ואם עבר ובשלו בפני עצמו מותר לאכלו
 ואם בשלו עם בשר אחד משעריך אותו בששים וכחל מן המין י"ב
 כיצד אם היה הכל עם הכחל כמו ששים בבחל הכחל אסור והשאר מותר ואם
 היה כחות מששים הכל אסור ובין כך ובין כך אם נפל לקדירה אחרת חסר אותה
 ומשעריך בו בששים כראשונה שהכחל עצמו שנתבשל געשה כחתיכה האסורה
 ואין משעריך בו לא כמות שהוא בעת שנתבשל לא כמות שהיה בשעה שנפל
 י"ג אין צורך את הכחל שחתכו למעלה מן הבשר בשפוף ואם צלהו
 הכל מותר קיבה שציעלה בחלב שבה מותרת שאינו חלב לא הרי הוא כטינופת
 שהרי ישתנה במעיים ט"ז אסור להעמיד הגבינה בעור הקיבה לשחוטא
 ואם העמיד טועם את הגבינה אם יש בה טעם בשר אסורה ואם לאו מותרת
 מפני שהמעמיד דבר המותר הוא שקיצת שחוטא הוא ואין כאן אסור
 בשר בחלב ששיעורו בנותן טעם י"ז אבל המעמיד בעור קיבת גבול
 וט"ח ובהמה טמאה הוחיל והמעמיד דבר האסור בפני עצמו נאסרה הגבינה
 משום נבלה לא משום בשר בחלב ומפני חשש זה אסור גבינת הגוים כמו שצ"ל
 ט"ט הבשר לבדו מותר והחלב לבדו מותר ובהתערב שניהם על ידי
 בישול נאסרו שניהם בלא שנתבשלו שניהם ביחד או שנפל חס לתוך חס אבל
 אם נפל אחד משניהם והוא חס לתוך השני והוא צונן קולף הבשר בולו שנגע בו
 החלב ואוכל השאר ואם נפל צונן לתוך צונן מדיח החתיכה וחוכלה י"ח
 לפיכך מותר לצרור בשר וגבינה במטפחת אחת והוא שלא יגעו זה בזה ואם
 נגעו מדיח הבשר ומדיח הגבינה ואוכלה י"ט מלח שאינו נאכל מחמת
 מלחו הרי הוא כדומה ואם נאכל במות שהוא כמו הכותח אינו כדומה ע"פ

שחוט שנמל לחלב או לכותח שיש בו חלב אם חי הוא מדיחן ומותר ואם על
 קולפו ואם היו בו פלחים פלחים או שהיה מתובל בתבליס ונפל לחלב או לכותח
 הרי זה אסור" **ב** אסור להעלות העוף עם הגבינה על השלחן שהוא
 אוכל עליו גזירה משום הדגל עבירה שמא יאכל זה עם זה אע"פ שהעוף בחלב
 אסור מדברי סופרים" **ב** לא שני אכסנזים שאין מכירין זה את זה
 אוכלין על שלחן אחד זה בשר וזה גבינה מפני שאין זה בקלבו בזה כדי שיאכל
 עמו" **ב** אין לשון את העיסה בחלב ואם לש כל הפת אסורה מפני
 הדגל עבירה שמא יאכל בה בשר ואין ש"ס את התנור באיה ואם שט כל הפת
 אסורה עד שיסיק את התנור שמא יאכל בה חלב ואם שינה בצורת הפת עד
 שתהיה ניכרת כדי שלא יאכל בה לא בשר ולא חלב הרי זה מותר פת שאפייה
 עם הצל ודגים שעליין עם הבשר אסור לאכלן בחלב" **ב** קערה
 שאכל בה בשר ובשלו בה דגים אותן הדגים מותר לאכלן בכותח שבין שחתך
 בה בשר עלי וחתך בה צנון וכיוצא בו מדברים חריפים ^{לכתחלה} אסור לאכלן בכותח אבל
 אם חתך בה קישות או אבטיח גורד מקום החתך ואוכל השאר בחלב"
ב אין מעניח כד שלמלה בצד כד שלבמך מפני שהיא שואב
 ממנו ונמצא מבשר הבשר במלה זה שיש בו טעם חלב אבל מעניח כד החומץ
 בצד כד הכמך שאין החומץ שואב ממנו" **ב** מי שאכל גבינה או
 חלב תחלה מותר לאכול אחריו בשר מיד וצריך שידיו ידיו ויקנח פיו בין
 בגבינה ובין הבשר ובמה יקנח פיו בפת או בפרדות שלועסק וכולש או פולש
 ובכל מקנחין את הפה חוץ מן התמרים או קמח או ירקות שאין אלו מקנחין י"י
ב לא בבשר בהמה או חיה אבל אם אכל בשר עוף אחר שאכל
 הגבינה או החלב אינו צריך לא קינוח הפה ולא נטילת ידים" **ב** מי
 שאכל בשר בתחלה בין בשר בהמה בין בשר עוף לא יאכל אחריו חלב עד
 שיטקה בנה כדי שיעור סעודה אחרת והוא כמו שש שעות מפני הבשר

קישות לקנח
 הו' לפאר
 ואבטיח הו'
 אבטיח ויקנח
 לא יאכל
 אחריו

פרק עשירי

שלבי השנים שתינו סר בקינח

איסורי

כל איסורי שאמרנו בהן במיני נפש חיה ויש

אחרים של תורה והן באדע הארץ והן החדש וכלאי הכרם והעדלה והטבל החדש
 כיצד כל אחד מחמשת מיני תבואה בלבד אסור לאכול מן החדש שלו קודם שיקרב
 העומר בששה עשר בניסן שז' ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו וכל האוכל כזית חדש
 קודם הקרבת העומר לוקה מן התורה בכל מקום ובכל זמן בין בארץ בין בחוצה
 לארץ בין בפני הבית בין שלא בפני הבית **ב** לא שבזמן שיש מקדש
 משקרב העומר הותר החדש בירושלם והמקומות הרחוקים מותרין אחר חצות
 שאין בית דין מתעצל בו עד אחר חצות ובזמן שאין מקדש כל היום כולו אסור
 מן התורה ובזמן הזה במקומות שעושין שני ימים החדש אסור כל יום שבעה
 עשר בניסן עד לערב מדברי סופרים **ג** האוכל לחם וקלי וכרמל
 כזית מכל אחד ואחד לוקה שלש מלקיות שז' ולחם וקלי וכרמל מפי השמועה
 למדו ששלשה בלחין חלוקין זה מזה **ד** כל תבואה שהשרישה
 קודם הקרבת העומר אעפ"י שלא כגמדה לא אחד שקרב העומר מותרת באכילה
 משקרב העומר ותבואה שהשרישה אחר שקרב העומר אעפ"י שהיתה אדומה
 קודם שקרב העומר הרי זו אסורה עד שיקרב העומר שלשה הצאה ודין זה
 בכל מקום ובכל זמן מן התורה **ה** תבואה שהשרישה אחר העומר
 וקצרה וזרע מן החטים בתרתיב ואחד כך קרב העומר הצא ועדיין החטים
 בתרתיב הרי"א ספק אם הותר העומר כאלו הן מוכחין בכך או לא יתיר אותן ממנו
 שבלול בתרתיב לפיכך אם ליקט מהן ואכל אינו לוקה אבל מכין אותו מכה
 מרדות **ו** וכן שיבולת שהביאה שליש מלפני העומר ועתירה
 ושתלה אחר שקרב העומר והוסיפה הרי זה ספק אם תהיה אסורה מפני
 התוספת עד שיבוא העומר הצא או לא תהיה אסורה שהרי השרישה קודם
 העומר **ז** כלאי הכרם כיצד מין ממני תבואה או מני ירקו שמועו

עם הגפן בין שזרע ישראל בין שזרע גוי בין שעלו מאיליהן בין שנטע הגפן
בתוך הירק שניהם אסורים באכילה ובהנאה שנפס תקדש המלאה הזרע אשר
תזרע ותבואת הכרם כלל כן תתרחק ותאסר שניהם והאוכל כזית מכללי
הכרם בין מן הירק בין מן הענבים לוקה מן התורה ושניהם מצטרפין זה עם
זה ח' בלא בשמירעו בארץ ישראל אבל בחוצה לארץ כללי הכרם
מדברי קופרים ובהלכות כללים יתבאר איזה מן אסור בכללי הכרם ואיזה מן
אינו אסור והיאך יאסר ומתי יאסר ואיזה דבר מקדש ואיזה דבר אינו מקדש
ט' העדלה כיצד כל הנוטע אילן מאכל כל פירות שעושה אותו
אילן שלש שנים משמירע הרי הן אסורים באכילה ובהנאה שנ' שלש שנים יהיו
לבם עדלים. לא יאכל וכל האוכל מהן כזית לוקה מן התורה י' בלא
בנוטע בארץ ישראל שנטעוהו או כל הארץ אבל אסור עדלה בחוצה לארץ
הלכה למשה מסיני שודאי העדלה בחוצה לארץ אסורה וסמיתה מותר ובהלכות
מעשר שנ' יתבאר דברים האסורים משום עדלה ודברים המותרים
יא' ספק עדלה וכללי הכרם בארץ ישראל אסור ובקוריא והיאן ארצות
שצבצו חוץ מותר כיצד היה כרם עדלה וענבים נמכרות חוצה לו היה ירק
זרע בתוכו וירק נמכר חוצה לו שמא ממנו הוא זה שמא מאחד בקוריא
מותר ובחוצה לארץ אכילו ראה ענבים יוצאות מכרם עדלה או ירק יוצא מן
הכרם לוקח מהן והוא שלל יראה אותו בוצר מן העדלה או לוקח הירק בדון
יב' כרם שהוא ספק עדלה אין ספק כללים בארץ ישראל אסור
ובקוריא מותר ואין צריך לומר בחוצה לארץ יג' חצית יין הנמצאת
למטה במדרס של עדלה מותרת בהנאה שאין הגב בונב ממקום וטמא בו
אבל ענבים הנמצאים למטה שם אסורים שמא משם נלקטו והצניעם שם
יד' אין וישאל שהיו שותפין בנטיעה אם התנו מתחלת השותפות
שיהיה הגוי אוכל שנ' העדלה וישראל אוכל שלש שנים משע התר כנגד שנ'

העולה הרי זה מותר ואם לא התנו מתחלה אסור ובלבד שלא יבואו לדי חשבון
פיצול כגון שיחשב כמה פירות חבלהגוי בשע ערלה עד שיאכל ישראל ככבד
אותן הפירות אם התנו כזה אסור שהרי זה במחלף פירות ערלה" טו
יראה לי שאין דין נטע רבעי נוהג בחוצה לארץ לא אוכל פירות שנה רביעית
בלא פדיון כלל שלא אמרו לא הערלה וקל וחומר הדברים ומה קורא שהיה חיצון
במעשרות ובשביעית מצדבריהם אינה חייבת בנטע רבעי כמו שיתבאר בהלכות
מעשר שנה בחוצה לארץ לא כן שכן שלא יהיה נטע רבעי נוהג בו" יו
אבל בארץ ישראל נוהג בין בפני הבית בין שלא בפני הבית והורו מקצת גאונים
שכרם רבעי לבדו פדיון אותה בחוצה לארץ ואחר כך יהיה מותר באכילה ואין
לדבר זה עיקר" יז פירות שנה רביעית בולה אסור לאכול מהן בארץ
ישראל עד שיפדו ובהלכות מעשר שנה יתבאר משפטי פדיון ודין אכילת
ומאמתו מונע לערלה ולרבעי" יח פיצול פדיון פירות נטע רבעי
בזמן הזה אחד שאוסף אותן מדרך אשר קדשנו במצו וצונן על פדיון נטע
רבעי ואחר כך מודה את כולו ואפילו בפרוטה אחת ואומה הרי לו פדיון במחלה
זו ומשלך אותה הפרוטה לים המלח או מחלף על שווה פרוטה מפירות אחרות
ואומה הרי כל הפירות האלו מחוללים על חטים או על שעורים או וכיוצא בזה
ושורף אותן כדי שלא יהי תקלה לאחרים ואוכל כל הפירות" טז הורו
מקצת גאונים שאם נפסד פירות שנה רביעית או חילף אסור לאכול עד
שתיכנס שנה חמישית ודבר זה אין לו עיקר ויראה לי שזו שגגה הוראה ופסוק
הטעם לפי שכתוב ובשנה החמישית תאכלו את פדיון ואין ענין הכתוב אלא
שבשנה חמישית תאכלו פדיון בלא פדיון ככל חולף שבעולם ואין ראוי לחוש
להוראה זו" ז הטעם כיצד כל אוכל שהוא חייב להפדוש ממנו תרומה
ומעשרות קודם שיפדוש ממנו נקרא טבל ואסור לאכול ממנו שזו ולא יחלף
את קדשי בני ישראל את אשר ירמו לו כלום לא יעבדו בהן מנהג חולף ועד"י

קדושים שעתידים להיתרם לא הורמו" **כא** האוכל כזית מת הטבל
 קודם שיפריש ממנו תרומה גדולה ותדומת מעשר חייב מיתה בידי שמים **כב**
 ולא יחללו את קדשי בני ישראל והשיאו חותם עון אשמה אבל האוכל מדבר
 שנים לה ממנו תרומה גדולה ותדומת מעשר ועדיין לא הפריש ממנו מעשרון
 ואכלו לא נשאר בואל מעשר ענ הדיו זה לוקה משום אוכל טבל ואין בו מיתה
 שאין עון מיתה אלא בתרומה גדולה **כג** ^{ותרומת קצטל} אזהרה לאוכל טבל שלא
 הורמו ממנו מעשרות בכלל שז לא תוכל לאכל בשעריך מעשר דגנך וכו'
 ובהלכות תרומות ומעשרות יתבאר איזה דבר חייב בתרומה ומעשרות ואיזה
 דבר פטור ואיזה דבר הוא חייב מתורה ואיזה הוא החייב מדברי סופרים והאונס
 בזית מטבל שלדבריהם או מכללי הדרם ועדלה שלחוזה לארץ מכין אותו מדר
 מדרות **כד** הטבל והחדש וההקדש וספיחי שביעית והכלאים
 והעדלה משקין היוצאים מפרותיהם אסורים כמותן ואין לוקין עליהן חוץ מין
 ושמן שלעדלה ויין שלכלאי הדרם שלוקין עליהן בדרך שלוקין על הזיתים
 ועל הענבים שלהן **כה** יש בקדשים אסורים אחרים במזבלוג
 וכולן שלתורה הן כגון אסורים שיש באכילת תרומות ובכורים וחלה ומעשר
 שע ואסורים שיש בקדשי המזבח כגון פיבול וכוותר וטמא וכל אחד מהן
 יתבאר במקומו ושיעור כל אכילה מהן כזית בין למלקות בין לכת" **כז**
 וכבר ביארנו איסור חמץ בפסח ודינו בהלכות חמץ ומצה
 אבל איסור אכילה ביזם הכפודים אינו איסור מין בפע עצמו וכאן איסור יצא
 מגנץ יין על הנזיר אינו שוק בכל ולפיכך יתבאר איסור כל אחד מהן ושיעורו
 ודינו במקומו הראוי לו **פרק אחד עשר** **י"א**
 שנתבאר לנו איסור בהמה
 כל שהוא לוקה מן התורה וכאן האוכל כל שהוא מתקדשת ע"ז מבשר או
 פירות אכלו מים ומלח האוכל מהן כל שהוא לוקה שז אשר חלב זבחונו

הלכות מאכלות אסורות

בז

יחבולו ישתו יין נסכים יין שנתנסך לה כזבח שקרב לה וכו' שאיסור זה משום
 ע"ה הוא חייב לו שיעור ש"כ בע"ה ולא ידבק בידך מחומה מן החרס" ב
 יין הגויים שאין אנו יודעים אם מתנסך או לא נתנסך והוא הנקרא סתם יינם
 אסור בהנאה כ"י שנתנסך ודבר זה מגזירת קוברים הוא והשותה מסתם יינם
 רביעית מביא אותה מכת מרדות וכל יין שיגע בו הגוי הרי זה אסור שאם נסך
 אותו שמח שבת הגוי לע"ה הא למדת ש"י ישראל שנגע בו הגוי דינו כסתם
 יינם שהוא אסור בהנאה" ג גוי שנגע ב"י שלא בכוונה וכן תינות
 גוי שנגע ב"י ישראל אסור בשתייה ומותר בהנאה הלוקח עצדים מן הגויים
 ומלך וטבול מיד חייב מנסכים את היין ויין שיגע בו מותר בשתייה
 ואע"פ שעדיין לא נהגו בדת ישראל ולא פסקה ע"ה מפייהם בע השמחות
 הגויות שכולן ברשות ישראל ומלכו ועדיין לא טבלו הגדולים אוסרין היין כ
 כשיגעו בו והקטנים אינם אוסרים" ד בד תושב והוא שקיבל
 עליו שבע מצוות כמו שביארנו יינו אסור בשתייה ומותר בהנאה ומיחד
 אצלו יין ואין מפקדין אצלו יין וכן כל גוי שאינו עובד ע"ה כגון אלן השמש
 יינם אסור בשתייה ומותר בהנאה וכן הורו כל הגאונים אבל הנצרים עובדי ע"ה
 הן וסתם יינם אסור בהנאה" ה כל מקום ש"כ בע"ה זה שה"י אסור
 אם היה הגוי חשוד היין בכלל עובד ע"ה הרי הוא אסור בהנאה ואם אינו
 עובד ע"ה הרי הוא אסור בשתייה בלבד וכל מקום ש"כ גוי סתם הרי זה עובד
 ע"ה" ו איך מתנסך לע"ה אם יין שראוי להיקרב על גבי המזבח
 ומכאן זה כשגזרו על סתם יינם וגזרו על כל יין שיגע בו הגוי שיהיה אסור
 בהנאה לא גזרו אלא על היין שראוי להתנסך לפיכך יין מבושל של שראוי
 שנגע בו הגוי אינו אסור ומותר לשתותו עם הגוי בכוס אחד אבל יין מזוג
 ויין שהתחיל להחמיץ ואפשר שישתה אם נגע בו נאסר" ז הורו
 גאונים המערב שאם מתערב ב"י ישראל מעט דבש או מעט שאר הואיל

משפחתורה קדושה

ואינו ראוי למזבח הרי הוא כמבושל או כשיכר ואינו מתנקף ומותר לשתות
 הגוי" ^ח מאימתי יאסר י"י הגוים משידוך וימשך הי"י אלעזר
 שלא ירד לבד לא עדיין הוא בבת הרי זה אסור לפיכך איך דורכין עם הנכרי
 בבת שמא יבעבדו וינסך ואטלו היה כפות ואין לזקחין ממנו בת דרובה
 ואע"פ שעדיין הי"י מעורב עם החרצנים והזוגין ולא ירד לבד" ^ט
 נכרי שדרך הי"י ולא נבעבו והרי ישראל עומד על גביו וישראל הוא שכינסו
 בחצית הרי זה אסור בשמיה החומץ שלגוים אסור בהנייה מפני שנעשה י"י
 נסך קודם שיחמיץ" ^י גוי שהיה דורס ענבים בחצית אלעזר שהי"י
 צפ על גבי ידיו איך חושש"י משום י"י נסך היה אוכל מן הקלים והותר
 כסאה וכסאתם וזרקן לבת אלעזר שהי"י מנחם על הענבים אינו עושה אותו
 י"י נסך" ^{יא} החרצנים והזוגין שלגוים אסורין בהנייה כל שנים עשר
 חדש ולאחר שנים עשר חדש כבר יבשו ולא נשארה בהן לחלוניות ומותרין
 בחבילה וכן שמדים של"י שיבשו לאחר שנים עשר חדש מותרין שהרי לא
 נשאר בהן ריח י"י והרי הן בעפר וכאדמה" ^{יב} כודות הגוים
 ותקניהם שהכניסו בהן הגוים י"י אסור ליתן לתוכם י"י עד שישנן שנים
 עשר חדש או עד שיחזירו לאור עד שיתרפק הזפת שעליהן או עד שיוחמו
 או עד שיתן לתוכם מים שלשה ימים מעת לעת ומערה המים ומחליף מים
 אחרים כל מעת לעת שלשה פעמים בשלשת הימים בין שהיו הכלים של"י בין
 שהיו של ישראל ושלא אותן והכניסו בהן י"י ואם נתן לתוכן י"י קודם שיטהר
 אותן הרי זה אסור בשמיה" ^{יג} ומותר ליתן לתוכן שיכר או ציר
 או מור-יוק מיד ואינו צריך לכלום ומותר ליתן הי"י לתוכן אחר שיתן הציר
 או המור-יוק שהמלח שורפן" ^{יד} הלוקח כלים חדשים שאינם מ
 מזופתין מן הגוים כותף לתוכן י"י מיד ואינו חושש שמא נתנו בהן י"י נסך
 ואם היו מזופתין מדיחן ואע"פ שהן חדשים וכן כל שנתנו בו י"י נסך ואינו

חרצנים
 לעגם
 וזג לקטר
 אברחם

רטובה

הלכות מזכרות אסורות

כ

ידיח
בה מן
לחפזו
מיום מבצ

מכאן לתיוס כגון כל שחוסר בו או המעטך וכיוצא בו משכשכו במים ודו
וכן כוס שלחרס ששתה בו הגוי אסור ^{לשמות בו פעם ראשונה} ושניה
ושלישית מותר שכבר הלכו מחצותי היין שבו והוא שיהיה מצופה באבר
כדרך שהיו צדיק עושי או שהיה מזופת אבל שלחרס צריך הדחה

כ"ו כלחרס השוועים באבר ^{שנשתמשו בה} ב"י נקד אם היו לבנים
או אדומים או שחורים מותרין ואם היו ירוקים אסורין מפע שהן בולעין ואם
יש בהן מזוס מגולה שלחרס ב"י לבנים ב"י ירוקים אסורין מפע שהן בולעין
וידא לה שאין הדבר אלא בשכנסו בהן לקיוס אצלם לא כנסו בהן לקיוס

מדיח ומותרין ואמלו הן שלחרס" ^{ג"ו} גת שלמבן ושלעץ שדרך
בהן הגוי או גת שלמבן שדפתה הגוי ^{א"ע} צ"ד בהן מדיח במים ובאפר
ארבעה פעמים ודורך בהן ואם היתה בהן לחלוחית מקדים האפר למים ואם
לאו מקדים המים" ^{ז"ו} גת שלמבן מזופתת שדרך בה הגוי או שלעץ

זפותה א"ע שלמדרך בה צריך לתלוף את הזפת ואם ייטב שנים עשר
חדש או נתן בה מים שלשה ימים מעית לעת אינו צריך לתלוף לא תהיה הגת
חמורה ^{יתר} מן התנקנים לא נאמר יתלוף לא להתירה מעיד" ^{ז"ו} גת שלחרס
א"ע שתלף את הזפת אסור לדרך בה מעיד עד שייתם אותה באש עד שיפיה

הזפת ואם ייטב או נתן בה מים שלשה ימים מותרת כמו שבארנו

למעשה

כ"ז משמרת שליו שלגוים אם היתה שלשיער מדיחה ומשמרת
בה ואם היתה שלצמר מדיחה במים ובאפר ארבעה פעמים ומעיתה עד
ומשמרת בה ואם היתה שלשיש מישנה שנים עשר חדש ואם יש בה תשרים
מתוך" ^כ וכן כל חלף והוצ"ו ^{כ"ז} יוצא בה מקטיפות שדורכין

לעץ א"ע

בהן היין אם היו תמרים בחבלים מדיחין ואם היו אחוזות זו בזו בפסין תשה
מדיחין באפר ובמים ארבעה פעמים ומנגב ומשתמש בהן ואם היו תפורות
בפשת מישן שנים עשר חדש ואם היה בהן תשרים מתוך" ^{כ"ז} לא

כל הגת שדרך בה הנבד יין נקף כיצד מטהרין אותו כדי שידרוך בה
הישראל הדפין והעדשים והלובבין מדיחין העקלים שלנקרים ושלכצבון מונח
שלשיפה ושלגמני מישן שנים עשר חדש ואם רצה לטהרן מיד מבעילן
ברותחין או חולטן במי זיתים או מעק תחת צינור שמימיו מתלחין או במעין
שמימיו רודפין שנים עשרה שעות ואחר כך יותדו כל בזמן שהיה
דרך ישראל כולה לישאל היו לוקחין היין מכל אדם מישראל ואין חוששין לו ובחזו
לארץ לא היו לוקחין היין מכל אדם מישראל לא מאדם שהוחזק בכשרות
ובזמן הזה אין לוקחין יין מכל מקום לא מאדם שהוחזק בכשרות וכן הבשר
והגבינה וחתיכת דג כמו שבארנו כל המתארח אצל בעלה בית
בכל מקום ובכל זמן והביא לו יין או בשר או גבינה וחתיכת דג הרי זה מותר
ואין צריך לשאול עליו אעפ שאינו מכירו לא יודע שהוא בלבד ואם
הוחזק שאינו כשר ולא מדרקת הדברים או אסור להתארח אצלו ואם עבר
ומתארח אצלו אינו אוכל בשר ולא שותה יין על פיו עד שיעיד לו אדם כשר
עליה

דפס לאוח
ועדשין
למראים
ועקלים
למחזיק לוי
מלגשארק
ומלחא לכתח
ושיפה עוף
לכחל וגמי
לכרדי

פרק שנים עשר

כיצד היא הנגיפה

שאוסר בה הגוי היין
הוא שבע ביין עצמו בין בידו
בין בשאר ייצדיו שדרכו לנסך בה וישכשך אבל אם פשט ידו לחבית ותנשו
את ידו קודם שיתניאה ולא ינדה ופתחו החבית מלמטה עד שיצא היין וירד
למטה מידו לא נחסר היין ב וכן אם אחז כל פתוח שלש ושכשם
אעפ שלא הגביה הכל ולא נגע ביין נחסר היין נטל הכל שלש והגביהו ויצק
היין אעפ שלא שכשך נחסר שהרי בא היין מכוחו הגביה ולא שכשך ולא נגע
מותר א ככרי שהיה אוהז הכל בקרקע וישראל צת לתופו יין היין
מותר ואם נדנד הגוי הכל נחסר היין כל סתום מותר לטללו הגוי ממקום
למקום ואעפ שהיין מתנדנד שתיין זה דרך המקור העביר נד שליין ממקום
למקום והוא אוהז כי הנד בידו בין שהיה הנד מלא או חסר מותר ואעפ שהיין

הלכות מאכלות אסורות

ס

יחיד

מתנדנד שתי' זה דרך נסוק העביר נוד שלי' ממקום לועקום והוא אוחז
 פי הנוד בידו בן שהיה הנד מלא או חסר מותר וא' ע' שהי' מתנדנד העביר
 כל חרש פתוח מלא י' אסור שמע נבע בו וא' היה חסר מותר לא אם כן
 שבע' ג' שנגע ב' ולא נתכוון לזה הרי ה' מותר בהנייה
 בלבד כי' כבן שנפל על נד שלי' או שהושי' ידו לחבית על מנת שהיא שמי'
 ונמצאת י' ב' הי' מכוחו שלבוי בלא כוונה הוחיל ולא נבע ב' הרי זה מותר
 בשתייה כי' כבן שהגביה כל שלי' וצק לכלי אחר והוא מדמה שהוא
 שיכר או שמי' הרי זה מותר' ה' ככנס הבוי לבית או לחנות לבקש
 י' וכש' ידו כשהוא מחפש ונגע ב' אסרו שהרי ל' נתכוון וא' זה נוגע
 בלא כוונה' ו' חבית שנפדקה לאדמה וקדם הבוי והיביתה שלא יתפרדו
 החרסים הרי זה מותר בהנייה אבל אם נפדקה לרחצה ותפש בסדק העליון כדי
 שלא יפול הרי זה מותר בשתייה שהרי א' הי' על כוחו שלבוי' ג' גוי
 שנפל לצור שלי' והעלוהו מעש מת או שמדד הצור שיש בו הי' בקנה או
 שהתיז את הזבוב ורה צרעה מעליו בקנה או שהיה מטפח על פי החבית
 הרוחת כדי שתנוח הדתחה או שנטל חבית וזרקה בקמתו לצור הרי זה
 מותר בהנייה בלבד ואם עלה הבוי חי הי' אסור בהנייה' ה' חבית שהיא
 נקב בצידה ונשמט הפקק מן הנקב והניח הבוי אצבעו במקום הנקב כדי שלא
 יצא הי' כל הי' שמדדש החבית עד הנקב אסור ושתחת הנקב מותר
 בשתייה' ו' מנ' כפופה שעושי' אותה מתכת או זכוכית וכיוצא
 בה' שהניח ראשה לתוך הי' שבחבית והראש האחר חוץ לחבית ומצ' הי'
 והתחיל הי' לרד כדרך שעושי' תמיד וצא הבוי והניח אצבעו על פי המעקה
 ומנע הי' מלרד נאסר כל הי' שבחבית שהכל יוצא ונרד לולי ידו ונמצא
 הכל כבא מכוחו' ה' המעדה י' לתוך כל שיש בו י' גויס נאסר כל הי'
 שבכל העליון שהרי העמוד העצוק מחבר ב' הי' שבכל העליון וב' ^{המטה}

מטות
 ה'
 אכזובה
 מנחניה

משנה תורה קדושה

הי"ן שבכלי התחתון לפיכך המודד לגוי לתוך כל שבידו ינפץ נפיעה או יזרוק
 זריקה כדי שלא יהיה נזק חבור ויחסור עליו מה שישאר בכל העליון
 י"א משכך שמדד בו נכרי אם יש בקצה המשכך עכבת י"ן לא
 ימדוד בו לישאל עד שידיחנו ויגבב ותם לא הריח הרי זה אוקר"י
 כל שיש בו כמץ שע חוטמין יוצאין ממנו כמו הכלים שנוטלין בהן לידים שהיה
 מלא י"ן ביד ישראל והיה ישראל מוצץ ושונה מחוטם זה והגוי מוצץ ושונה
 מחוטם זה השע הרי זה מותר והוא שיקדים הישראל ויפסוק ועדיין הגוי שונה
 שמשפסוק הגוי יחזור הי"ן שישאר בחוטם לכל ויחסור כל מה שישאר בו
 שהרי בא הי"ן מכוחו"י י"ג גוי שמצץ הי"ן מן חבית מעקית אסר כל
 הי"ן שבה שמשפסוק יחזור הי"ן שעלה במעקית במציצתו ויפול לחבית אסר
 הכל י"ד נכרי שהיה מעביר עם ישראל כדי י"ן ממקום למקום והוא הולך
 אחריה לשמור אפילו הפלגו ממנו כדי מיל הרי לו מעתדות שאימתו עליה
 ואומר עתה יצא לפענו ויראה אותנו ואם אמר להם לכו ואעבד את אלהיכם
 אם נתעלמו מעיניו כדי שיפתחו פי הכד ויחזרו ויגיבו אותה ותגב הרי הי"ן
 כולו חסור בשתייה ואם פחות מזה מותר"י י"ז וכן המעץ נכרי בחנותו
 אע"פ שהוא יוצא ונכנס כל היום כולו הי"ן מותר ואם הודיעו שהוא מפלג
 ושהה כדי שיפתח ויגוף ותגב חסור בשתייה וכן המעץ י"ן בתרון או בקפנה
 עם הגוים ונכנס לעד לעשות ערכו ויצא הי"ן מעתד ואם הודיעו שהוא
 מפלג ושהה כדי שיפתח ויגוף ותגב הי"ן חסור בשתייה וכל הדברים האלו
 בחביות סתומות אבל בפתוחות אפילו לא שהה מאחר שהודיעם שהוא
 מפלג הי"ן חסור"י י"ז ישראל שהיה אוכל עם הגוי והעץ י"ן פתוח
 על השלח י"ן פתוח על הדלפקי ויצא שעל השלח חסור ושעל הדלפקי
 מותר ואם אמר לו מזוג ושתי כל הי"ן הפתוח שבבית חסור"י י"ז
 היה שונה עם הנכרי ושמשפסוק תפלה בבית הנקטת ויצא חפ הי"ן הפתוח

לחמץ

כ
נוע
מ
אטמ
לעג

כ
מעשרה

הלכות מחכלות חסודות

כא

מותר שהנכרי חומד עתה יזכור היי ויצוא במהרה וימצא חות כובע בייכו
 ולפי זה אינו זז ממקומו ואיך נחסר לא מה שלפטו בלבד יח נכדי
 וישראל שהיו דריי בחצר אחת ויצאו שניהם בבהלה לראות חתא חו הספד וחזר
 הבוי וסגר הפתח ואחר כך בא הישראלי הדי היי הפתוח שבצית הישראלי בהתרו
 שלא סגר הבוי לא על דעת שכבר כנב הישראלי לביתו ולא נשאר אדם
 בחוץ וכמדומה לו שהוא קדמוי יי שלישטא ושלגוי בצית אחד
 והיו החציות פתוחות וכנב הבוי לבית ונעל הדלת בעדו נחסר כל היי ואם יש
 הלוי בדלת שמסתכל ממנו העומד תחורי הפתח ורואה כנבדו כל החציות
 שכנב הדל מותרות ושמן הצדדי חסודי שהרי מפחד מן הדואה חותו
 כ וכן אם שאג חרי וכיצא בו וברח הבוי ונחבא ביי החציות הפתוחות
 היי מותר שהוא חומד שמא ישראל אחד נחבא ביי והוא רואה חותי נשאר
 לא חוצר שליף שהיו חציותו פתוחות ויש לבוי חצות אחידות
 בחותו הפונדק ונמצא הבוי עומד ביי חציות ישראל הפתוחות אם נבדל בשומא
 ונתפש עליו כנב הדי היי מותר בשתייה שמפחדו ויראתו איך פנאי לנסך
 ואם לא נתפש כנב לא הדי הוא בטח שם היי חסוד ותנוק הנמצא ביי
 החציות ביי כך וביי כך כל היי מותר כב גדוד שנכנס למדינה
 דרך שלום כל החציות הפתוחות שבה נות חסודות וסתומות מותרות ובעת
 מלחמה אם פשט הגדוד במדינה ועבר לו ואל מותרות מפני שאיך להם פנאי
 לנסך כב בוי שנמצא עומד בצד הבור שליף אם יש לו מלוא על
 חותו היי זה חסוד מפני שלבו גס בו שולח ידו ומנסך ואם איך לו עליו
 מלוא היי מותר בשתייה כב דונה בוי במס יבה של ישראל היי מותר
 שאימתי עליה ולא תיבע אבל דונה ישראלית במקיבת גוים ינה שלפיה
 בכלייה חסוד מפני שהי כובעיו בו שלט מדעתה כב בוי הנמצא

ז
עסדר

ז מלוא

ז
במעיה

משנה תורה קדושה

בבית הגת אם יש שם לחלוחית י"י כדי לבלול הכף עד שתבלול הכף לבנה
שניה צריך להדיוח כל בית הגת וינגב ואם לאו מדיח בלבד וזו הדקקה יתירה
ל' חבית שצפה בנהר אם נמצאת כנגד עיר שרובה ישראל מותרת
בהעיה כנגד עיר שרובה גוים אסורה מקום שהיו רוב מוכרי הי"י בו ישחול
ונמצאו בו כלים גדולים מלאים י"י והן כלים שדרך המוכרים לצדם לכנוס
בהן הי"י הדיאל מותרין בהעיה חבית שפתחיה גוים בנבים אם רוב גנבי העיר
ישראל הי"י מותר בשתייה

פרק שלשה עשר

הלוקח בית או ששכר בית
בחדירו שלגוי
ומלאהו י"י אם היה הישראלי דר באותה חצר אעפ"י שהפתח פתוח הי"י מותר
מפני שהגוי מפחד תמיד ואומר עתה יכנס לביתו פתאום וימצא אותי בתוך
ביתו ואם היה דר בחצר אחרת לא יצא עד שיסגור הבית ויהיה המפתח
והחותם בידו ואינו חושש שמא יזיף הגוי ויפתח הבית ב' יצא
ולא סגר הפתח או שקגר והנח המפתח ביד הגוי הדי הי"י אסור בשתייה
שמא נכנס הגוי וניסך שהרי אין הישראלי שם ואם אמר לו אחוז לי מפני
זה עד שאבוא הי"י מותר שלא מקר לו שמירת הבית לא שמירת המפתח
ג' נכרי ששכר לישראל לדרוך לו יינו בטהרה כדי שיהיה מותר
לישראל ויקחוהו ממנו והיה הי"י בביתו שלגוי אם היה ישראל זה ששומר הי"י
דר באותה חצר הי"י מותר ואעפ"י שהפתח פתוח והשומר נכנס ויוצא ואם היה
השומר דר בחצר אחרת הי"י אסור ואעפ"י שהמפתח והחותם ביד ישראל שכוין
שהי"י שלגוי וברשותו אינו מפחד לזיין ולהכנס לבית ואמר ויהי מה אם ידעו
בי לא יקחו ממנו ד' אפילו כתב הגוי לישראל שנתקבל ממנו המעון
למכור לו בהן י"י הואיל ואין הישראלי יכול להוציאו מרשות הגוי עד שיתן לו
המענות הרי הוא שלגוי ואסור אם היה השומר דר שם בחצר ואין השומר

הלכות מאכלות אסורות

סב

צריך להיות יושב ומשמר תמיד לא נכנס ויוצא כמו שביארנו צ"ל בדעות בעל
ה"י בין בדעות גוי אחר ה' היה זה הטעם שלבוי מונח בדעות הדנים
או בבית הפתוח לדעות הרבים וישראל הולכים ושבים מותר שעדיין לא נכנס
בדעות הגוי ואשפה ודלף ודקלאע"ש שאין בו פירות לא בדעות הרבים וחצית
י"ש שם וגוי הנמצא שם אינו חסרה ובית הפתוח לשם הרי הוא כפתוח לדעות
הרבים' ו' חצר החלוקה בפסיפס וגוי בצד זה וישראל בצד אחר
וכן שני גמים שהיה בב' ישראל למעלה ובג' הגוי למטה או שהיו זה בצד זה
ויש ביניהם פסיפס אנכי שיד הגוי מבעת לחלק ישראל אינו חושש משום י"ש
נקד ולא משום טהרות' ז' מותר לישראל להפתיח יינו בכלי סתום
ביד הגוים והוא שיהיה לו בו שני סימנים וזה הוא הנקרא חותם בתוך חותם
כיצד קתם החצית בכלי שאינו מהודק כדרך שקותמים כל אדם וטח בטיח
הרי זה חותם אחד היה הכלי מהודק וטח עליו מלמעלה הרי זה חותם בתוך
חותם' ח' וכך אם צד פ' הנד הרי זה חותם אחד הפך קצה פ'
הנד לתוכו וצר עליו הרי זה חותם בתוך חותם וכך כל שינוי שמשנה מצבים
שהן דרך כל אדם הרי זה בחותם אחד והטיחה או הקשירה הרי זה חותם שני
ואם הפתיח ביד גוי בחותם אחד הרי זה אסור בשתייה ומותר בהעיה והוא
שיוחד לו קרף זוית' ט' י"ש מבזש"ל והשיכר או י"ש שעירבן עם
דברים אחרים כגון דבש ושמן וכך החומץ והגבנה והחלב וכל שאיסורו מ'
מדברי סופרים שהפקידו ביד גוי אינו צריך שני חותמות לא חותם אחד בלבד
דין אבל הי"ש והבשר והתבית דג שאין בהן סימנים שהפקידו ביד גוי צריכים
שני חותמות' י' יראה לי שכל מקום שאמרו בענין י"ש שלנו
שהוא אסור בשתייה ומותר בהעיה מפני צד נגיעה בזה הגוי בשהיה
הגוי עובד ע"ז אבל אם היה איסורו במלל גוי שאינו עובד ע"ז כגון ישמעאלי

שם

כ' דת בגג
אמ' דב
חצית פית
בחותם
אחד אסור
חמץ
בחותם
אחד מותר
חצית חלב
בשל י"ש
תכלת
חמץ
חלית
מורייס
פך
גביל

משנה תורה קדושה

שנבע בייך שלנו שלא בכוונה או שטפח על פי החבית הרי זה מותר בשתי
 וכן כל כוונת בזה" יא אבל המפקיד ייך ביד גר תושב או ששילחו
 עמו והפליג או שהניח ביתו פתוח בחצר גר תושב הרי זה אסור בשתייה
 שכל חשש שלחילוף וזיוף יראה לו שכל הגוים שוייך בו הוחיל ונעשה הייך
 ברשות נאסר בשתייה על כל פנים" יב יש דברים שאיך בהן אסור
 נסך כלל ואסרו אותן חכמים כדי להרחיק מן הנסוך ולא הן לא ימזוג הבו
 המים לתוך הייך שציד הישראלי שמא יבוא ליצוק הייך לתוך המים ולא יולך
 הבו ענבים לבת שמא יבוא לדרוך או ליגע ולא יסייע לישראלי בשעה
 שמריק הייך מכלי לכלי שמא ינח הכלי ביד הבו ונמצא הייך בא מכוחו ואם
 סייע עמו או מזג הייך או הביא ענבים הרי זה מותר" יג וכן מותר
 שיריח הבו בחבית שלייך שלנו ומותר לישראלי להריח בחבית שלייך נסך
 ואיך בזה שם אסור שאיך הריח כלום לפי שאיך בו ממש" יד כבר
 ביארנו שכל דבר שהוא אסור בהעיה אם עבר ומכרו דמיו מותרין חוץ
 מענין ומשמשיה ותקרובת שלה וייך שנתנסך לה והחמירו חכמים בסתם
 יינם להיות דמיו אסורין כדמי ייך שנתנסך לענין" טו למיכך גוי
 ששכר את ישראל לעשות עמו בייך שכרו אסור וכן השוכר את החמור
 להביא עליו ייך או ששכר קמינה להביא בה ייך שכר אסור אם מעות נתנו
 לו יולכס לם המלך ואם נתנו לו בשכרו כקנה או כלם או פירות א הרי זה
 ישרוף אתה ויקבור האפר כדי שלא ליהנות בו" יז שכר לבו
 חמור לרכוב עליו והניח עליו לגיץ שלייך שכרו מותר שכרו לשכר ייך
 נסך שכרו מותר ותבוא עליו ברכה מנעט שמעט בתפלה" יח
 השוכר את הפועל ואמר לו העבר לי מזה חביות של שכר במאה פרוטות
 ונמצאת אחת מהן ייך שכרו כולו אסור אמר לו העבר לי חבית בפרוטה

הלכות מאכלות אסורות

קג

והעביר ונמצא ביעה חביות שלי"ח אסור ושאר שכרו מותר" ו"ח
חומע ישראל ששילח להם גוי חביות שלי"ח בשכר מותר שיאמרו לו תן לנו
את דמיה ואם משנכנסה בדשות אסור" ו"ט ישראל שהיה נושה
בגוי מנה הלך הגוי ומכר ע"ז שלו וי"ח נסך והביא לו את דמיה הרי זה מותר
והם אמר לו תודם שימכור המה לי עד שאמכור ע"ז או י"ח שיש לי ואביא
לך א"עפ שהאם סתם י"ט ומכר והביא לו הרי זה אסור מפני שהישראל רוצה
בתינוכו כדי שיפדע ממנו חובו" כ' וכך גר וגוי שהיו שותפים וצאו
לחלות איך הבר יכול לומר לבוי טול חתה ע"ז ואע מעות חתה י"א ואע פירות
שהרי רוצה בתינוק כדי שיטול כנגדן אבל גר וגוי שירשו את חבית הגוי
יכול הבר לומר לו טול חתה ע"ז ואע מעות חתה י"א נסך ואע פירות קל
הוא שהיקילו בירושל הבר כדי שלא יחזור לקורו ואם משבחו לרשות
הבר אסור" כ"א ישראל שמכר י"ט לבוי פקד עד שלא מדד
לו דמיו מותרין שמעפסק סמכה דעתו ומשמשך קנה י"א נסך חינו נעשה
י"א נסך עד שיגע בו נמצא בשעת מכירה היה מותר מדד לו עד שלא
פקד הדמים דמיו אסורין שהרי לא סמכה דעתו א"עפ שמשך ונמצא
כשנגע עדיין לא סמכה דעתו ליתח ונאסר הי"ח בגביעתו והדין זה כמוכר
סתם י"ט" כ"ב בוא בשומד הישרא לכלו אבל אם מדד לכלי
הגוי או לכלי ישראל שביד הגוי צריך ליתח את הדמים ואחר כך ימדוד
ואם מדד ולא לתח דמים א"עפ שפסק דמיו אסורין שמשיגע לכלי נאסר
פקד י"ט" כ"ג הנותן דינר לחנוכ בוי ואמר לפועלו הגוי כך
ושתה ואכול מן החנוכ ואע מחשב כך הרי זה חושש שמא ישתה י"א שזה
כמי שקנה לו י"א נסך והשנהו וכנגד זה בשביעת אסור כבוא שנתן דינר
לחנוכ ישראל עם הארץ ואמר לפועלו הישרא כך ואכול ואע מחשב כך
ואם אבל הפועל דבר שאינו מעושר אסור אבל אם אמר לה אכול ושתה

משנה תורה קדושה

בדינר זה או שאמר להם אכלו ושתו על מן החנוט ואע פודע א"כ
 שנשתעבד הואיל ולא נתקד שעבודו הרי זה מותר ואינו חושש לא משום
 י"ץ נסך ולא משום שביעות ולא משום מעשר" כ"ד מלך שהיה
 מחלק י"נו לעם ולוקח מהן דמיו כפי מה שירצה אל יאמר אדם לבוי האל
 מאתם אז והיכנס תחתיו באו צד המלך כדי שיסח הגוי הי"ץ שכתבו בשם
 ישראל ויתן הגוי הדמים למלך אשר יאמר לו הי"ץ מחתים עוד ומלטיע מן
 האוצר" כ"ה גוי שנבע ביינו של ישראל לאנסו מותר למכור
 אותו י"ץ לאותו הגוי שאסרו לבדו שכי"ן שנתכוון זה הגוי להזיקו ולאסור
 י"נו הרי זה כמי ששיבדו או שרפו שהוא חייב לשלם ונמצאו הדמים שלוקח
 ממנו דמי ההזק לא דמי המכירה

פרק ארבעה עשר כל איסורי מאכלות שבתורה

שיעור ב כזית בינוע ב"י
 למלקות ב"י לכתוב ב"י למיתה בידי שמים וכבר ביארנו שכל המחו"י כרת
 או מיתה בידי שמים על מאכל לוקח ושיעור זה עם כל השיעורים הלכה
 למשה מסיני ואסור מן התורה לאכול כל שהוא מדבר האסור אבל חינו
 לוקח לא על כזית ואם אכל כל שהוא פחות מזה ^{מכשיעור} מצינו אותו מרת מדורות
 ב כזית שאמרנו חוץ משלבי השיניים אבל מה שלבי החניכיים
 מצטרף למה שבלע שהרי נהנה בדוכן בכזית אפילו אכל בחצי זית והקיא
 וחזר ואכל אותו חצי זית עצמו שהקיא חייב שאין החיוב לא על הנחת
 הגרון בכזית מדבר האסור ג כזית חלב או נבלה או פיבול ונותר
 וכיוצא בהן שהנחנו בחמה ונתמנעט האוכלו פטור חזר והנחנו בגשמים
 ונתפח חיי"ב עליו כרת או מלקות היה פחות מכזית מכתחלה ונתפח ועמד
 על כזית אסור ואין לוקח עליו ד כבר ביארנו שכל איסורי שבתורה
 אין מצטרפין זה עם זה לכזית חוץ מבשר נבלה עם בשר טרפה ואסורי

נזיר כמו שיתבאר במקומן חמשה מיני תבואה וקמחין שלהן והבציקות
 שלהן כולם מצטרפות לכזית בין לאיסור חמץ בפסח בין לאיסור חרש
 מלכע העומד בין לאיסור מעשר שני ותדומות^ה יראה לה
 שכל החיוב בתרומה ומעשרות מצטרף לכזית בטבל מפני שהוא שם אחד
 הא למען זה דומה לנבלת השור ונבלת השה ונבלת הצבי שהן מצטרפין לכזית
 כמו שביארנו^ז החובל אכילה גדולה מדבר האסור איך מחייבין אותו
 מלקות אחת כדת על כל כזית וכזית לא חיוב אחד לכל האכילה ואם היו העדים
 מתדיין בו בשעת אכילה על כל כזית וכזית חייב על כל התראה והתראה
 ואע"פ שהיא אכילה אחת ולא הפסיק^ח החובל בשעורה או
 בחרדל מיוחד ממאכלות האסורין ושהה מעט וחזר ואכל בחרדל וכך עד
 שהשלים כזית בין בשוגג בין במזיד אם שהה מתחלה ועד סוף כדי אכילה
 שלש ביצים יצטרף הכל והרי הוא חייב כדת או מלקות או קרבן כמו שאכל
 כזית בבית אחת ואם שהה יתר מזה מתחלה ועד סוף אע"פ שלא שהה ביעף
 לא אכל בחרדל אחר בחרדל הואיל ולא השלים כזית לא ביתר מכדי אכילה
 כדקאין מצטרפין ופסור^ה וכן השותה רביעית שלקטס יינס מעט
 מעט או שהמחה את החמץ בפסח או את החלב וגמאו מעט מעט או ששתה
 מן הדם מעט מעט אם שהה מתחלה ועד סוף כדי שתיית רביעית מצטרפין
 ואם לאו איך מצטרפין^ו כל האוכלין האסורין אינן חייב עליהן
 עד שיאכל אותן דרך הנחה חוץ מעשר בחלב וכלאי הכרס לפי שלא נאמר
 בהן אכילה לא הוציא איסור אכילה בלשון אחרת בלשון בישול ובלשון הקדש
 לאסור אותן ואפילו שלא בדרך הנחה^ז כיצד הרי שהמחה את
 החלב וגמאו כשהוא חם עד שנכוה גרונו ממנו או שאכל חלב חי או שעירב
 דברים מדיים כגון רוש ולענה לתוך יין נקד או לתוך קדידה של נבלה ואכלה

כשהן מרים או שאכל אוכל האסור אחר שהקריח והבאיש ובטל מאוכל
 אדם הרי זה פטור ואם עירב דבר מר בתוך קדידה שלבשר בחלב או בייב בלח
 הכרס ואכלו חייב" ^{י"א} האוכל מאכל ממאכלות האסורות דרך
 שחוק או כמתעסק אע"פ שלא נתכוון לבגוס האכילה הואיל ונהנה חייב כמו
 שמתכוין לעצמה שלאכילה ונהנה הבזה לו לאדם בעל כרחו באיסור מכל
 האיסורים אם נתכוון אסור ואם לא נתכוון מותר" ^{י"ב} האוכל מאכל
 אסור לתיאבון או מפני הרעב חייב ואם היה תועה במדבר ואיך לו מה יאכל
 לא דבר אסור הרי זה מותר מפני קננת נפשות עצרה שהריחה מאכל אסור
 כגון בשר קדש או בשר חזיר מאכילין אותה מן המדבר אם נתישבה דעתה
 מוטב ואם לאו מאכילין אותה פחות מכשיעור ואם לא נתישבה דעתה
 מאכילין אותה עז שנתישב דעתה וכך הצריח שהריח דבר שיש בו חומץ
 וכיוצא בו מדברים שמעדרעדין את הנפש דינו כעצרה" ^{י"ג} מי שאחזו
 בולמזס מאכילין אותו ודברים האסורים מיד עד שיאירו עיניו ואיך מחזרי
 על דבר המותר לא ממהרי' בגמצא ומאכילין אותו הקל תחלה אם
 האירו עיניו דין ואם לאו מאכילין אותו מן החמור" ^{י"ד} כיצד היו
 לסעוד אכל ונבלה מאכילין אותו נבלה תחלה שהאכל במיתה נבלה וסמיח
 שביעית מאכילין אותו סמיח שביעית שאיסורין מדברי קופרים כמו שיתבאר
 בהלכות שמטה ויוכל אכל ושביעית מאכילין אותו שביעית אכל ותרומה
 אם אי אפשר לתת האכל מאכילין אותו אכל שאינו קדש בתרומה וכך כל
 כיוצא בזה" ^{י"ה} כצד ביארנו שאין איסור חל על איסור אלא
 אם כן הן שני האיסורים באין כאחד או שהיה איסור מוקדם או אסור כולל
 או איסור בת אחת לפיכך יש אוכל כזית אחד ולוקה עליו חמש מלקיות
 והוא שהתירו בו בחמשה איסורים שנתקבצו בו" ^{י"ו} כיצד כגון אגוז

פ
 כוע מן
 אכילת
 אכילת
 יחידת מן
 לדעת כי פס
 למעדה
 כחצי אכל
 פתח ענה
 ואחרת
 וחלל
 אכלתה
 ע"ע עינה

הלכות מאכלות אסורות

סל

שחבל חלב שנותר מן המוקדשין ביום הכפורים לוקה משום אוכל חלב ומשום
אוכל כותל ומשום אוכל ביום הכפורים ומשום טמא שאכל קדש ומשום שנהנה
מן הקודש ומעל. וזו הלכה בלא חסור על חסור שבהמה זו
היה חלבה אסור באכילה ומותר בהנחה הקדושה נאסר חלבה בהנחה ומותר
שנוסף בו חסור הנייה נוסף עליו חסור קדשים ועדיין היה חלב זה מותר
לגבוה ואסור להדיוט נעשה כותל מתוך שנוסף בו חסור לגבוה נאסר
להדיוט והאוכל הזה היה מותר בבשר הבהמה וחסור בחלבה נאסר
אף בצורה נוסף לו חסור על החלב בא יום הכפורים כלל כל האוכלין ומתוך
שנאסר אף בחולין נוסף חסורו בחלב זה וכן כל כיוצא בזה.

דבר אסור שנתערב

פרק חמשה עשר

בדבר מותר

ומין בשמינו מינו בנותן טעם
ומין במינו שאי אפשר לעמוד על טעמו יבטל ברוב. ב כיצד
חלב הכליות שנכפל לתוך הגריסין ונימנח הכל לוטמין את הגריסין חס לא
נמצא בהן טעם חלב הרי לא מותרין ואם נמצא טעם חלב בהן והיה בהן
ממשו הרי לא אסורין מן התורה נמצא בהן טעמו ולא היה בהן ממשו הרי
לא אסורין מדברי סופרים. ג כיצד הוא ממשו כגון שהיה מן
החלב כזית בכל שלש ביצים מן התערובות חס אבל מן הגריסין האן בשלש
ביצים הואיל ויש בהן כזית מן החלב לוקה שהרי טעם האסור וממשו אבל
כחות משלש ביצים מכין אותן מכת מרדות מדבריהם יאס לא היה בתערובת
כזית בכל שלש ביצים אעפ"י שיש בהן טעם חלב ואכל כל הקדירה אינו
לוקה לא מכת מרדות. ד נפל חלב כליות לחלב האליה ונימנח
הכל חס היה חלב האליה בשנים בחלב הכליות הרי הכל מותר מן התורה
אפילו חתיכה נבלה שנתערבה בשתי חתיכות של שאוטה הכל מותר מן

משנה תורה קדושה

התורה אבל מדברי סופרים הכל חקור עד שיתבד דבר התקור מעוצם מיעוט
 ולא יהיה דבר חשוב שעינו עומדת כמו שיתבאר" ה' ובכמה
 יתערב דבר התקור ויתבד מעוצם מיעוטו בשיעור שנתנו חכמי יש דבר
 ששיעורו בששים ויש ששיעורו במאה ויש ששיעורו במאתים" ו'
 פמצאת למד שכל איסורי שבתורה בין איסורי מלקות בין איסורי כרת
 בין איסורי העייה שנתערבו במחצית המותר מין בשמינו מינו בנותן טעם מין
 במינו שאי אפשר לעמוד על טעמו שיעורו בששים או במאה או במאתים
 חוץ מין נקד מסע חומה עליו וחץ מטבל שהרי אפשר לתקנו ומכאן זה
 חוסרין במין בכל שהן ושלא במין בנותן טעם כשאר האיסורים"
 כיצד ליטת יין נקד שנפל עליה כמה חביות שליין הכל חקור
 כמו שיתבאר וכך פוס שליין טבל שנתערב בחביות הכל טבל עד שיכריש
 תרומה ומעשחת הראוין לתערובת כמו שיתבאר במקומו" ה'
 פדות שביעות חנף שאם נתערבו במין בכל שהוא ושלא במין בנותן טעם
 חין בכלל איסורי תורה שאין אותה התערובת חקורה אלא חייב לאכול כל
 התערובת בקדושת שביעות כמו שיתבאר במקומו" ט' חמץ במסח
 חנף שהוא מאיסורי תורה חינו בכללות או לפי שהן התערובת חקורה
 לעולם שהדי לאחר הפסח תהיה כל התערובת מותרת כמו שביארנו לפיכך
 חוסר בכל שהוא בין במינו בין שלא במינו והוא הדין לתבואה חדשה
 שנתעבדה בישנה מלמע העומר חוסרת בכל שהוא שהדי יש לה מתירין
 שלאחר העומר יות הכל" ו' וכך כל דבר שיש לו מתירין ואפילו
 חיה איסורו מדבריהם כגון איסור מוקצה וגולד ביס טוב לא נתבן בו חכמים
 שיעור לא אפילו אחד בכמה אטם אינו בטל שהדי יש לו דרך שיוותר בה
 כגון הקדש ומעשר שני וכיוצא בהן אבל העדלה וכלאי הכרס וחלב ודם

הטעם

הלכות מאכלות אסורות

וס

וכיוצא בהן וכן תרומות נתנו חכמים בהן שיעור שאין בהן דרך התר לכל
 אדם" י"א יראה כי שאמילו דבר שיש לו מתירין אם נתערב
 בשאינו מינו ולא נתן טעם מותר לא יהיה זה שיש לו מתירין חמור מטבל
 שהרי אפשר לתקנו ואע"פ כן שלח במינו בנותן טעם כמו שביארנו ואל
 תתמה על חומץ בפסח שהתורה תקרה כל מחמשת לפיכך החמירו בו כמו
 שביארנו" י"ב ואן הן השיעורין שנתנו חכמים התרומה ותרומת
 מעשר והחלה והבכורים עולין באחד ומאה ודרך להרים ומצטרפין זה עם זה
 וכן כרוסה של לחם הפנים לתוך כרוסה של חולין עולה באחד ומאה" י"ג
 כיצד קמה מאחד מאן או קמה מכולן שנפלה למאה קמה קמה
 של חולין ונתערב הכל מרים מן הכל קמה אחד כנגד קמה שנפלה והשאר
 מותר לכל אדם נפלה לפחות ממאה נעשה הכל מדומע" י"ד
 העולה וכלאי הכרם עולין באחד ומאתים ומצטרפין זה עם זה ואינו צריך
 להרים כיצד רביעית שליף עדלה או כלאי הכרם או שהיתה הרביעית מצטרפת
 משניהם שנפלה לתוך מאתים רביעיות שליף הכל מותר ואינו צריך להרים
 כלום נפלה לפחות ממאתים הכל אסור בהנייה" ט"ו ולמה צריך להרים
 התרומה ולא ידים עדלה וכלאי הכרם שהתרומה ממנו כהעם לפיכך כל תרומה
 שאין בה טעם מקפידין עליה כגון תרומת הכליפין והחרובין ושעורים שבאדם
 אינו צריך להרים ולמה כפלו שיעור עדלה וכלאי הכרם מפני שהן אסורין
 בהנייה ולמה קמכו על שיעור מאה בתרומות שהרי תרומת מעשר אחד
 ממאה ומקדשת הכל שז' את מקדשו ממנו חכמים דבר שאתה מרים
 ממנו אם חזר לתוכו מקדשו" י"ז שאר חיסורין שבתורה כולן
 כגון בשר שקצים ודמשים וחלב ודם וכיוצא בהן שיעורן בששים כיצד כזית
 חלב כליות שנפל לתוך ששים כזית מחלב האלה הכל מותר נפל לפחות מששים

כליפין
 חסורין
 כזית

משנה תורה קדושה

מששים הכל אקור וכן אם נפל כשעורה חלב צריך שיהיה שם כמו ששים
שעורה וכן בשאר איסורים י"ז וכן שומן שלביד הנשה שנפל לנדיוו
שלבשר משעדין אותו בששים ואין שומן הביד מן המעץ ואע"פ ששומן ביד
הנשה מדבריהם כמו שביארנו הואיל ואין הנשה בריה בפני עצמה החמירו
בו באיסורי תורה והביד עצמו אין משעדין בו ואינו אקור שאין בגידים בנותן
טעם י"ח אבל כחל שנתבשל עם הבשר בששים וכחל מן המנין
הואיל והכחל מדבריהם כמו שביארנו היקלו בשיעורו י"ט ביצה
שנמצא בה אפרוח שנשלקה עם ביצים המותרות אם היתה עם ששים ואחת
והיא הרי הן מותרות היתה עם ששים בלבד נאקרו הכל מפני שהיא בריה בפני
עצמה עשו בה הכר והוקיפו בשיעורה אבל ביצת עוף טמא שנשלקה עם
ביצי עוף טהור לא אקרה אותם ואם טרף לו עם לו או שנתעבדה ביצת עוף
טמא או ביצת טרפה עם ביצים אחרים שיערך בששים כ" ומה
קמכו חכמי על שיעור ששים שהרי המורם ואיל נזיר והוא הזרוע אחד
מששים משאר האיל והוא מתבשלת עמו ואינה אוקרת אותו שז' ולקח הכהן
את הזרוע בשלה מן האיל כ"א מין במינו ודבר אחר שנתערבו
בבין קדירה שהיה בה חלב אלה וגדיסין ונסל לתוכה חלב הכלות וכמחה
הכל ונעשה גוף אחד דואין את האלה ואת הגדיסין כאלו הן גוף אחד ומשער
חלב הכלות בגדיסין ובאלה אם היה אחד מששים מותר שהרי אי איפשר
בין לעמוד על הטעם והוא הדין לתרומות שנתערבו לשער במזה וכלאי
הכרם או עדלה לשער אותם במחתים כ"ב כשמשעדין כל האקור
בין בששים בין במזה בין במחתים משעדין במדק ובתבליס ובכל שיש בנדירה
ובמזה שבלעה קדירה מאחד שנפל האקור לפי אמרן הדעת שהרי אי אפשר
לעמוד על מה שבלעה בצמצום כ"ג אקור לבטל איסורין שנתורה

לכתחלה ואם בטלה הרי זה מותר וא"ע כן קנסו אותו חכמים ואסרו הכל וייראה
 לי שפיוק שהוא קנס ח"י חוסרין תערוכות זו לא על זה העובר שבטל האיסור
 אבל לאחרים הכל מותר" כ"ז כיצד הרי שנפלה קאה שלעלה לתוך
 מאה קאה שהרי נחסר הכל לא יבא מאה קאה אחרת ויצרף כדי שתעלה
 באחד ומאתים ואם עבר ועשה כן הכל מותר אבל באיסורין שלדבריהן מצטלף
 האיסור לכתחלה כיצד חלב שנפל לקרידה שיש בה בשר עוף ונתן טעם בקדוח
 מרבה עליו בשר עוף אחר עד שיבטל הטעם ובן כ"ז כיוצא בזה" כ"ח
 כבר ביארנו שאם נתן דבר האסור טעמו בדבר המותר נחסר הכל כ"זא בשהשביח
 אבל אם כגם זה האסור למותר והכסיד טעמו הרי זה מותר והוא שיהיה פוגם
 מתחלה ועד קוף אבל אם כגם בתחלה וקנסו להשביח או השביח בתחלה א"ע
 שקנסו לכגום הרי זה אסור" כ"ז ומי יטעום את התערוכות אם היה
 המעורב תרומות עם החולין טעם אותם הבה אם היה טעם התרומה כיכר
 הכל מדומע ובהלכות תרומות יתבאר ד"ה המדומע ואם היה בשר בחלב או
 י"ץ נקד וי"ץ עדלה וכלאי הכרם שנפלו לדבש או בשר שקצים ורמשים ש
 שנתבשל עם הירק וכיוצא בהן טעם אותם הגוי ופומכין על פיו אם אמר ח"י
 בו טעם או שאמר יש בו טעם ומטעם דע הוא והרי כגמו הכל מותר והוא
 שלא יהיה פוכו להשביח כמו שביארנו ואם ח"י שם גוי לטעום משערין אותו
 בשיעורו בששים או במאתים" כ"ז עכבר שנפל לשיכר או לחומץ
 משערין אותו בששים שאנו חוששין שמא טעמו בשיכר ובחומץ משביח
 אבל אם נפל ל"ץ או לשמן או לדבש מותר ואפילו נתן טעם מפני שטעמו פוגם
 שכללן עדיכין להיות מבוססין וזה מקריחין ומפסיד טעמן" כ"ח
 גדי שצלה אותו בחלב אסור לחלוט ואפילו מקצה חזנו שהחלב נבלע באיבריו
 והוא משביחו ונותן בו טעם לפיכך אם היה בחוש ולא היה בו חלב כליות ולא

פ
 מדומע
 הו' אשי
 למצתל
 מ' תרומה
 וחולין יסמי
 דמע מ'
 קו' מלאתך
 ודמעך לא
 תאחר"

חלב קרב לא מעט באחד מששים קולף ואוכל עד שמגיע לחלב
 וכן ירך שעלזה בגיד הנשה שבה קולף ואוכל עד שמגיע לבגיד ומשליכו וכן
 בהמה שעלזה שלמה ונא הסיד ממנה לא חוטא ולא קדומות האסורות קולף
 ואוכל ופיו שיגיע לדבר אסור חותכו ומשליכו שתי בגידים בנותן טעם כדי
 לשער בהן ל איך צולף בשר שחוטא עם בשר נבלה או בהמה טמאה
 התנוד אחד ואעפ שתי כובעים זה בזה ואם צלף הרי זה מותר ואכילו היתר
 האסורה שמינה הדבה והמותדת רזה שהריח אינו אסור ואיך אסור אלא
 עצמו של אסור ל בשר נבלה מליח שנבלל עמו בשר שחוטא
 הרי זה נאסר מפני שתמצית הנבלה נבלעת במה בשר שחוטא ואי איכשר
 לעמוד כאן לא על הטעם ולא על השיעור ל בשר דג טמא
 מליח שנבלל עמו דג תכל טהור נאסר מפני צירו תכל אם היה המליח טהור
 והתכל טמא לא נאסר המליח שהתכל בולע מן המליח דג טמא שכבשו עם
 דג טהור ציר הכל אסור לא אם כן היה הטמא אחד ממצתים מן הטהור

פרק ששה עשר

כל השיעורים האלו שנתנו
 לדבר האסור שנתערב במינו המותר
 חכמים בשלא היה הדבר האסור מחמץ או מתבב או דבר חשוב כשהוא עומד במעות
 שהוא ולא נתערב ונדמע בדבר המותר אבל אם היה הדבר האסור מחמץ או מתבב
 או דבר חשוב אסור בכל שהוא ב כיצד שאור שלחמץ
 שלתרומה שנפל לתוך עיסת חטא שלחולץ ויש בו כדי לחמץ הרי זה העיסה
 כולה נדמעת ב וכן תבואה שלתרומה שנפל לתוך חולץ ויש
 בה כדי לתבב והן ממין החולץ הכל מדומע אעפ שהשאר או התבואה
 אחד מאלף וכן שאר שלכלאי הכרם לתוך העיסה או התבואה שלתרומה לתוך
 הקדירה הכל אסור בהעיה ד דבר חשוב שהוא אסור במינו בכר

נבלל
 אימנענא
 אכילת
 משתק
 מן קול
 לנא פו
 שכל
 שם
 כל הארץ
 וענינו
 שנכלל

הלכות מהכלות חסדיות

סח

שמות
מקומות
ה'

שנים שבעה דברים וחלו הן איגוזי פרך ורמוע בדן וחביות סתומות וחליפות
 תריין וקלסי הדוב ודלעת יונה וככרות שלבעל הבית ה' כיצד
 דמין אחד מרמוע בדן שהיה ערלה ונתערב בכמה לפי רמועם הכל חסד
 בה' וכן חבית סתומה של"ץ ערלה או כלאי הכרם שנתערבה בכמה חליפות
 חביות סתומות הכל חסדיו בה' וכן שאר השבעה דברים ו' וכן
 חתכה שלגבלה או שלבשר בהמה או חיה או עוף או דג טמאים שנתערבה
 בכמה לפי חתיכות הכל חסד עד שיגביה אותה חתיכה ואחר כך ישער השאר
 בשמים שאם לא הגביהה הרי הדבר חסד עומד ולא נשתנה והחתיכה חשובה
 חסדו שהרי מתכבד בה לפי האורח"י ז' והוא הדין בחתיכה שלבשר
 בחלב או שלחולץ שנשחטו בעזרה שהרי הן חסדיו מזבדיהם בה' כמו
 ש' תבאר בהלכות שחיטה חסדיו בכל שהן עד שיגביה אותה וכן גיד הנשה
 שנתבשל עם הגידים או עם הצמר בזמן שמכירו מגביהו והשאר מותר
 שאין בגידים בנות טעם ואם חסד מכירו הכל חסד מפני שהוא בדיק
 ענמה הרי הוא חשוב וחוסר בכל שהוא ה' וכן כל בעלי חיים
 חסדיהן הן וחינת בטילים לפיכך שור הנסקל שנתערב בחלב שוורים ועגלה
 עדוכי בחלב עגלות או צפור מצודת השחוט בחלב צפרים או פטר חמוץ
 באלף חמורים כולן חסדיו בה' אבל שאר הדברים אע"פ שדרך להמכור
 הדין עולין בשיעור"י פ' כיצד אגודה שלירק מכלתי הכרם
 שנתערבה במאמנים חסדיות או אחרים שלערלה שנתערבה במאמנים חסדיות
 הכל מותר וכן כל כיוצא בה' ו' יראה ל' שכל דבר שהוא חסד
 חסדו מקום מן המקומות כגון איגוזי פרך ורמוע בדן צמר ישראלי
 באותן הזמנים שהוא חסד בכל שהוא לפי חשיבותו באותו מקום ואותו זמן
 ולא הוזכרו לו לא שהן חסדיו בכל שהן בכל מקום והוא הדין לכל כיוצא
 בה' בשאר מקומות ודבר ברור הוא שכל חסדיו או מצבד"ה" ז'

ככל דמין אחד מן התעודות הזאת לשני דמונים אחרים מרמוט ונפל
השלשה דמין אחד לדמונים אחרים הרי לא האחרים מותרין שהרי הרימין
של תעודות הראשונה בטל ברוב ואם נפל מן התעודות הראשונה דמין לא
כולן אסורין לא נאמר בטל ברוב לא להתיר קצת קצתן שחם יכול מן התעודות
השניה למקום אחר אינו אסור וכך כל כיוצא בזה" יב נתבצעו חגוים
לא שנאסרו כולן מפני חגו ערלה שביעה תו נתפרדו הדמונים ונתפטר
החביות וסתחתכו הדלושין ונפרדו הכרות אחד שנאסרו הרי לא יעלו באחד
ומזתים והוא הדין לחתיכת נבלה שטעמה בכלל החתיכות ונעשה הכל כמנה
שהיא עולה בששים יג ואסור לפצע האגוזים ולפרד הדמונים ולפתוח
החביות אחד שנאסרו כדי שיעלו באחד ומזתים שאין מצטלף אסור לכתחלה
ואם עשה כך תונקין אותו ואסורין עליו כמו שביארנו יד שאור
שלכלאי הכדס ושל תרומה שנפלו לתוך העיסה לא בזה כדי לחמץ ולא בזה
כדי לחמץ ובשניהם כשיצטרפו כדי לחמץ אותה עיסה אסורה לישא ומותרת
לכהעם וכך תבליס של תרומה ושלכלאי הכדס שנפלו לתוך הקדירה ולא היה
באחד מהן כדי לתבל ובשניהם כדי לתבל אותה קדירה אסורה לישא שהרי
דבר האסור להם תיבלה ומותרת לכהעם טו תבליס שהן שנים או
שלשה שמות ממין אחד או שלשה מינין משם אחד מצטרפין להתבל ולחמץ
וכן לחמץ כיצד שאור של חטים ושאור של שעורים הואיל ושם שאור אחד
הוא אינן כמין ושאינו מינו לא הרי הן כמין אחד ומצטרפין לשער בהן כדי
לחמץ בעיסה של חטים אם היה טעם שניהם טעם חטים או כדי לחמץ
בעיסה של שעורים אם היה טעם שניהם טעם שעורים יז שלשה
שמות ממין אחד כיצד כבן כרפס של נהרות וכרפס של אפר וכרפס של גי
אע"פ שלכל אחד מהן שם בפע עצמו הואיל והן מין אחד מצטרפין להתבל
יח עיסה מחומצת שנפל לתוכה שאור של תרומה או שאור

שכלכלתי הכרם וכך קדירה מתוצלת שנפלו לתוכה תבלים שלתרומה או שלערלה
או שכלכלתי הכרם אם יש בשאור כדי לחמץ לו היתה העיקה מצה ובתבלים
כדי לתבול הקדירה או היתה תפלה הרי הכל אסור ואם אין בה כדי לתבול ולחמץ
יעלו בשיעור תרומה באחד ומאה וערלה וכלכלתי הכרם באחד ומאתים
וה' התרומה מעלה את הערלה ואת כלכלתי הכרם כי צד סאה שלתרומה
שנפלה לתשעה ותשעים חולין ואחר כך נפל לכל חצי סאה שלערלה או
שכלכלתי הכרם אין כח אסור ערלה ולא אסור כלכלתי הכרם שהרי עלה באחד
ומאתים אע"פ שמקצת המצות תרומה" ו"כ ערלה וכלכלתי הכרם
מעלין את התרומה כי צד מאה סאה שלערלה או שכלכלתי הכרם שנפלו
לעשרים חלק שלחולין נעשית כל התערובת עשרים חלק ומאה ואחר כך
נפל לכל מאתים סאה וסאה שלתרומה הרי הכל מותר ותעלה התרומה
באחד ומאה ואע"פ שמקצת המצה שמעלין חוטה ערלה או כלכלתי הכרם
כ' וכך הערלה מעלה את כלכלתי הכרם וכלכלתי הכרם את הערלה
וכלכלתי הכרם את כלכלתי הכרם והערלה את הערלה כי צד מאתים סאה של
ערלה או שכלכלתי הכרם שנפלו לארבעים חלק ואחר כך נפל לכל
מאתים סאה וסאה שלערלה או שכלכלתי הכרם הרי הכל מותר שכיון
שבטל האיסור שנפל תחלה נעשה הכל כחולין המותרין" ו"כ בבד
שצבעו בקלפי ערלה ישראל נתערב באחרים יעלה באחד ומאתים וכך תבשיל
שבישלו בקלפי ערלה ופת שאפייה בקלפי ערלה או בכלכלתי הכרם ישראל
התבשיל והפת שהרי העיתו ניכרת בהן נתערבו באחרים יעלו באחד ומאתים
וכך בבד שארג בו מל"ה הסיט שצבעו בערלה ואין ידוע איזה הוא יעלה
באחד ומאתים נתערבו סוממט ערלה בקממט התר יעלו באחד ומאתים
מי שצבע במי צבע יבטל ברוב" ו"כ תנור שהסיקו בקלפי ערלה

פ
מלוא
הסיט הו
סדס שבר

ז
יבדד
מלשון
צינה

ובכלאי הכרם ב' חדש בין יש' יוצא' ותחר כך ייחס' אותו בעצי התר ואם
בישל בו קורס שיוצא' ב' פתב' תבשיל' הרי זה חסור בהעיה ששבה עצי
איקור בפת או בתבשיל גרף את כל האש ותחר כך בישל או חפה בחוממו
שלתנור הרי זה מותר שהרי עצי איקור הלכו לה' כ' קערות
וכוסות וקדירות ועלחיות שבישל' היוצא בקליפי ערלה הרי לא חסור בהעיה
שהרי זכר האקור בהעיה עשה אותו חרס' כ' פת שבישלה על
גבי בחלים של עצי ערלה מותרת שכין שנעשו בחלים הלך איקור' א' ע'פ'
שה' בוערות קדירה שבישל אותה בקליפי ערלה או בכלאי הכרם ובעצי
התר הרי התבשיל אקור וא' ע'פ' שזה וזה גורם שבשעה שנתבשלה מחמת
עצי איקור עדיין לא באו עצי ההתר וגמ' ממ' מקצת הבישול בעצי התר
ומקצתו באיקור' כ' נטיעה של ערלה שנתערבה בנטיעות וכן
ערובה שלכלאי הכרם שנתערבה בערובות הרי זה לוקט לבתחלה מן הכל
ואם היתה נטיעה במחתים נטיעות וערובה במחתים ערובות הרי כל הנלקט
מותר ואם היו בפחות הרי כל הנלקט אקור' כ' ולמה התירו ללקט
לבתחלה והיה מן הדין שאוסדין לו הכל עד שיטריח ויוציא הנטיעה
והערובה האסורה שהוצר חזקה שאין אדם אוסר כדמו בנטיעה אחת ואין
היה יודעה היה מוציאה' כ' המעמיד בצינה בשרף פבי ערני
או בקיצת קתרובת ע' או בחומץ י' שלמים הרי זו אסורה בהעיה א' ע'פ'
שהא מ' בשאינו מינו וא' ע'פ' שהוא כל שקוא שהרי הדבר האקור הוא
העבר והוא שעשה אותו גבינה' כ' הערלה וכלאי הכרם ד'
הפירות שלהם שישרפו והמשקין שלהם יקברו מפע שאי איפשר לשרוף
המשקין י' שנתקבץ לע' שנתערב עם הי' אוסר הכל בהעיה בכל ש'
במו שאמרנו' כ' ב'א' בשהורף הי' המותר על טיפה של'י
נסך אצל אס עירה י' נסך מעל צול קט' לתוך הבור של'י אפילו עדי

כל היום כולו ראשון ראשון בטל עירה מן החבית בין שעירה מן המותר
 לאסור בין שעירה מן האסור למותר הכל אסור מפני שהעמוד היורד מן
 החבית גדול נתערב סתם ינס' בין הרי זה אסור בכל שהוא לשתיה וימכר
 כולו לבוים ולוקח דמי הי' האסור שבו ומשליכו לים המלח וייהנה בשאר המעור
 וכ' אם נתערב חבית שלי' נקד בין חביות הכל אסור' בשתיה ומותר' ^{בשתיה}
 בהניה ויוליך דמי חותה חבית לים המלח כשימכור הכל לבוי' וכ' בחבית
 של סתם ינס' ל' מים שנתערבו בי' או י' במים בנות' טעם מפני
 שה' מע' בשחינו מינו צ'א' בשנפל המשקה המותר לתוך משקה האסור
 אבל אם נפל המשקה האסור לתוך המשקה המותר ראשון ראשון בטל והוא
 שיורק מעצמו ט' שהוא מיריק ויורד מעט מעט והיאך יהיו המים אסור' ^{בשתיה}
 כגון שהיו געגדים או שהיו תקדושת ט' ל' בור שלי' שנפל
 לתוכו קיתור' שלמים תחלה ואחר כך נפל לתוכו י' נקד רואין את י' ההתר
 כחילו אינו והמים שנפלו משער' בה' עם י' נקד אם ראוי' לצט' טעם
 אותו י' נקד הרי המים רבים עליו ומבטלי' אותו והרי הכל מותר' ל' ^{בשתיה}
 י' נקד שנפל על העצבים ידיו וה' מותר' באכילה ואם היו מצוקעות
 בין שהיה הי' יש' בין שהיה חדש חס נת' טעם בעצבים הרי לו אסורות
 בהניה ואם לאו הרי לו מותרות באכילה נפל על גבי תאינים הרי לו מותרות
 מפני שהי' כוגם בטעם התאינים' ל' י' נקד שנפל על החטים
 הרי לו אסורות באכילה ומותרות בהניה ולי' ימכרם לבוי' שמא יחזק וימכרם
 לישראל לא כיצד עושה טוה' אותה ועושה מה' סת' ומוכרה לבוי' של' בפני
 ישראל כדי שלא יקח אותה ישראל מן הגוי שהרי פת גוי' אסורה כמו שיתבאר
 ולמה אין בודקין את החטים בנות' טעם מפני שה' שואבות והי' נבלע
 בה' 45 י' נקד שהחמיץ ונפל לתוך חומץ שיכר אסור בכל
 שהוא מפני שהוא במינו ששניהם חומץ ה' וי' שנתערב עם החומץ בין

שנכל חומץ לייב בין שנכל יין לחומץ משערין אותו בנות טעם

פרק שבעה עשר

בשר נבלה או בשר שקצים ורמשים לא יבשל

בה בשר שחוטא בחותו היום ואם בישל בה מעין בשר התבשיל אסור בישל

בה מעין אחר בנות טעם ולא אסרה תורה לא קדרה בת יומה בלבוז הואיל ועדיין

לא כמגס השומץ שנבלע בקדירה ומדברי סופרים לא יבשל בה לעולם למי כד

אין לוקחין בלי חדש ישנם מן הבוים שנשתמשו בה בחמץ כגון קדריות

וקערות לעולם ואפילו היו שוועים באבר ואם לקח ובישל בה מיום שע והלחה

התבשיל מותר ב הלוקח בלי תשמיש סעודה מן הבוים מדלי מתנוג

וכלי זכוכית דברים שלא נשתמש בה כל עיקר מטבילין במי מקוה ואחר כך

יהיו מותרין לאכול בה ולשתות ודברים שנשתמש בה על ידי צונץ כגון כוסות

וצלוחיות וקיתובות מדיחן ומטבילין והן מותרין ודברים שנשתמש בה על

ידי חמץ כגון יורות וקומקמוסקין ומחיימי חמץ מגבילין והן מותרין

ודברים שנשתמש בה על ידי האור כגון שפודין ואסכלאות מלבנן באור

עד שתינשר קליפתן ומטבילין והן מותרין ב כיצד מגבילין בזה

יורה קטנה לתוך יורה גדולה וממלא עליה מים עד שיצופו על הקטנה

ומדרתיה יפה יפה ואם היתה יורה גדולה מקיף על שפתה בצק או פויט

וממלאה מים עד שיצופו המים על שפתה ומדרתיה ו יכול

שנשתמש בה עד שלא הרתח או עד שלא הדיח ועד שלא הלבין ועד

שלא הטביל מותר בכל השומץ שבה בנות טעם לכגס הוא כמו שביארנו

ה טבילה זו שמטבילין בלי הסעודה הנלקחין מן הבוים ואחר

כך יותר לאכילה ולשתיה אינו לעט אומחה וטהרה לא מדברי סופרים

ורמז לה כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטהר ומפי השמועה למדו

ש אינו מדבר לא בטהרת מידו ביעול בוים לא מידו אומחה שאין לה

לך

טומאה שאינה עולה לא על ידי האש וכל הטומאים בטבילה עולה מטומאת
 וטומאת מת בהזיה וטבילה ואין שם אש כלל לא לענין ביעולי בויס וכיון
 שכתב וטהר אמרו חכמים הוסיף לו טהרה אחר עבירתו באש להתירו מגיע
 בויס" ו' לא חייבו בטבילה זו אלא כלי מתכות שלקטורה הנלקחין
 מן הבויס אבל השואל מן הבויס או שמשכן הבויס אצלו כלי מתכות מדיוח או
 מרתח ואינו צריך להטביל וכך אם לקח כלי עץ או כלי אבנים מדיוח או מרתח
 ואינו צריך לטבילה וכך כלי חדש חדשים אינו צריך להטביל אבל השווע"ז
 באבר הדין הכלי מתכות וצריכין לטבילה" ז' הלוקח סכין מן הבויס
 מלבעה באור או משחיזה בדריחים שלה ואם היתה סכין יפה שאין בה פגמאות
 די לו אם נעצה בקרקע קשה עשרה פעמים ואוכל בה צונץ ואם היו בה פגמאות
 או שהיתה יפה ורצה לאכול בה חמץ או לשחוט בה מלבעה או משחיזה כולה:
 ח' שחט בה קודם שיטהרנה מדיוח מקום השחיטה ואם קלף הדי
 זה משובח וכן סכין ששחט בה טרפה לא ישחוט בה עד שידיחה אתו בצונץ
 או מקנחה בבליות שלבגדים" ט' ויש שם דברים אחרים אסרו
 אותם חכמי ואלע"פ שאין לאיסורין עיקר מן התורה גזרו עליהם כדי להתרחק
 מן הבויס עד שלא יתערבו בהן ישראל ויצוהו ליד חתנות ואלה אסרו לשתות
 עמהן ואפילו במקום שלא לחוש לייס נסך ואסרו לאכול פיתאן או בישוליהן
 ואפילו במקום שלא לחוש לביעוליהן" י' כיצד לא ישתה אדם
 במסיבה שלבויס ואלע"פ שהוא י"י מצוה של שאינו נזקק או שיהיה שותה מכליו
 לבדו ואם היה רוב המסיבה ישראל מותר ואין שותין שכל טלף שעושה מן
 התמרים ומן התאנים וכיוצא בהן ואינו אסור לא במקום מפרתו אבל אם
 הביא השיכר לביתו ושתהו שט מותר שיעקר הגזרה שמא יבעור אצלם
 י"א י"א הכוחים וי"א רמועס וכיוצא בהן מותר לשתות בכל מקום וצו
 שאינו מצוי לא גזרו בו י"א צמוקים הדי הוא כיון ומתבאר" י"ב

אֵלֶּכָּה שֶׁאֶסְדֹּרוּ כֶּת גּוֹיִם יֵשׁ מִקּוֹמֹת שְׁמִינִי בְּדָבָר זֶה וּלְקַחְתִּי פֶתַח הַנִּחְתּוֹם
הַגּוֹי בַּמִּנְזָם שֶׁאֵין שָׁם נִחְתּוֹם יִשְׂרָאֵל וּבִשְׂדֵה מַכְנֵה שֶׁהָיָה שַׁעַת הַדּוּחֶק אֲבָל מִתְּ
בְּעַלֵּי בָתִּים אֵין שָׁם מִי שֶׁמּוֹדֶה בָּהּ לְהִקָּל שְׁעִיקָר הַגְּזִירָה מִשּׁוֹם חֲתָנוּת וְאִם
יֵאָכֵל כֶּת בְּעַלֵּי בָתִּים צוּא לְסַעֲוֹד אֲצֻלָּם יִבֶּה הַדְּלִיק הַגּוֹי אֶת הַתְּנוּ
וְאִפֹּה בּוֹ יִשְׂרָאֵל אִם שֶׁהַדְּלִיק יִשְׂרָאֵל וְאִפֹּה הַגּוֹי אִם שֶׁהַדְּלִיק הַגּוֹי וְאִפֹּה הַגּוֹי וְאִם
יִשְׂרָאֵל וְעַד אֶת הָאֵשׁ מִעֵט אִם כִּבְשׁוֹ לֹא שֶׁהוּא יִלְ וְנִשְׁתַּתֵּף בַּמִּלֻּחָה הַפֶּתַח
הָרִי זֶה מוֹתָרִית וְאִפֹּלוֹ לֹא זָרָק לֹא עַץ לְתוֹךְ הַתְּנוּרָה הַתִּיר כָּל הַפֶּתַח שָׁבוּ שֶׁאֵין
הַדָּבָר לֹא לְהִיּוֹת הַכּוֹר שֶׁהִפֵּת שֶׁלָּהּ אִקְוָה יִי גּוֹי שֶׁבִּישׁוּלָם לָנוּ יִי
חֶלֶב אִם דָּבָשׁ אִם פְּרִישִׁין וְכִיּוֹצֵא בָּאֵן מִכָּל דָּבָר הַנִּחְתּוֹל כְּמוֹת שֶׁהוּא חֵי הָרִי אִם
מִוֹתָרִין וְלֹא גִזְרוּ לֹא עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ נִחְתּוֹל כְּמוֹת שֶׁהוּא חֵי כִּבְשׁוֹ וְדָגְתָנִים
וּבִיצָה וִידָרוֹת אִם בִּישׁוּלָם הַגּוֹי מִתְחַלֶּה וְעַד קוֹפֹת וְלֹא נִשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּישׁוּלָם
הָרִי אִם אִקְוָרִין מִשּׁוֹם בִּישׁוּלָם גּוֹיִם יִי בָּרָא בְּדָבָר שֶׁהוּא עוֹלָה עַל
שֶׁלָּהּ מִלְכִּים לִאֲכֹלָם בּוֹ אֶת הַפֶּתַח כִּבְשׁוֹ בְּשֵׁד וּבִיצִים וְדָגִים וְכִיּוֹצֵא בָּהּ אֲבָל
דָּבָר שֶׁאֵינוֹ עוֹלָה עַל שֶׁלָּהּ מִלְכִּים לִאֲכֹלָם בּוֹ אֶת הַפֶּתַח כִּבְשׁוֹ תוֹר מוֹסִין שֶׁשֶׁלָּהּ
אֶתָּה גּוֹיִם אֵלֶּכָּה שֶׁאֵין נִחְתּוֹל חֵי הָרִי אִם מוֹתָרִין וְכִי כִיּוֹצֵא בָּהּ שְׁעִיקָר
הַגְּזִירָה מִשּׁוֹם חֲתָנוּת שֶׁלָּהּ יִזְמְנוּ הַגּוֹי אֲצֻלָּם בְּסַעֲוָה וְדָבָר שֶׁאֵינוֹ עוֹלָה עַל
שֶׁלָּהּ מִלְכִּים לִאֲכֹלָם בּוֹ אֶת הַפֶּתַח אִם אִדָּם מִזְמָן אֶת חֲבִירוֹ עֲלֵינוּ יִי
דָּגִים קִטְנִים שֶׁמִּלָּהּ יִשְׂרָאֵל אִם גּוֹי הָרִי הֵן כִּמְיֵי שְׁנֵת בִּישׁוּלָם מִתְחַלֶּה בִּישׁוּלָם וְאִם צִלְעֵי
גּוֹי אֶחָד כִּי מוֹתָרִין וְכִי שֶׁבִּישׁוּלָם יִשְׂרָאֵל מִעֵט בִּישׁוּלָם בִּין בִּתְחִילָה בִּין בְּסוֹף
מִוֹתָר לְפִיכָךְ אִם הַנִּחְתּוֹל הַגּוֹי בְּשֵׁד אִם קִדִּירָה עַל גְּבִי הָאֵשׁ וְהַכֶּךְ יִשְׂרָאֵל בְּבִשְׂרָה
וְהַיֵּס בְּקִדְרָה אִם שֶׁהֵעַח יִשְׂרָאֵל וְגַמֵּר הַגּוֹי הָרִי זֶה נִמּוֹתִי יִי דָּג שֶׁמִּלָּהּ
הֵן וְפִירוֹת שֶׁעִישָׁן עַד שֶׁהַכְּשִׁירָה לֹא כִילָה הָרִי אִם מוֹתָרִין מִלָּהּ אֵינוֹ כְּרוֹתָה
בַּגְּזִירָה אִם וְהַמַּעֲשֵׂה אֵינוֹ כְּמַבּוּשָׁל וְכִי קָלִיּוֹת שֶׁלִּבָּנוֹיִם מוֹתָרִין וְלֹא גִזְרוּ עֲלֵיהֶם
שֶׁאֵין אִדָּם מִזְמָן חֲבִירוֹ עַל הַקָּלִיּוֹת יִי כֹלֵץ וְאִכְוִיָּה וְעַד שֶׁיִּסֵּי

וזו ע"פ בה' ששולחין אותם הבנים ומוכרין אותם אסורין משום בשולי בויס
 במקום שעולין על שלחן מלכים משום פרמדת ומשום ביעולי בויס בכל מקום
 שמה יבטלו אותו עם הבשר או בקדירה שבישלו בה בשר וכן הקופגין שזולין
 אותם הבויס בשמן אסורין אף משום ביעולי בויס ^{ו"ט} בוי שבישל
 ולא נתכוון לבשול הרי זה מותר כיצד בוי ^{ש"א} שהצית אור בצקס כדי להעביר
 החציד ונתבטלו בו חגבים הרי לו מותרין ואכילתו במקום שהן עולין על שלחן
 מלכים משום פרמדת וכן אם חדר הראש להעביר השיער מותר לאכול מן
 הדלדולין ומראשי חזנים שנצלו בשעת חריכה ^ז תמרים ששלחו
 אותם בויס אם היו מתוקים מתחלתן הרי לו מותרין ואם היו מרים ומיתתן
 הבישול הרי לו אסורין קלי שלעדשים שלשו ב"ן במים ב"ן בחומץ הרי זה
 אסור אבל קלי שלחטים ושעורים שלשין אותם במים הרי זה מותר ^ז
 שמן שלבויס מותר ומי שחוסרו הרי זה עומד בחטא גדול מפני
 שהמדה על פי בית דין שהתירוהו ואכילתו נתבטל השמן הרי זה מותר ואינו
 נאסר לא מפני בישולי בויס מפני שנאכל כמות שהוא חי ולא מפני ביעולי
 בויס מפני שהבשר פוגם את השמן ומסריחו וקדש שלבויס שנתבטל
 ועשו ממנו מיני מהיקה מותר מטעם זה ^ז ^ז כוסין שלבויס
 שהוחמו ב"ן ביורה גדולה ב"ן ביורה קטנה מותר מפני שנוהט טעם לפגם
 הוא וכן כבשים שאין דרכן לתת לתוכן חומץ או י"ן או זתים הנבזשים וחגבים
 הנבזשים שצאת מן האוצר מותרין אבל חגבים וכבשים שחזלפין עליהן י"ן
 אסורין וכן אם היו מזלפין עליהן חומץ ואכילתו חומץ שיכר אסורין
^ז ומפני מה אסרו חומץ שיכר שלבויס מפני שמשליכין לתוכן
 שמדי י"ן לטיכך הנלקח מן היחצר מותר המורייס במזון שדרך לתת לבשר
 י"ן אסור ואם היה הי"ן יקר מן המורייס מותר וכזה מורה בכל דבר שחוששין
 לו שמה שגדלו בו הבויס דבר אסור שאין אדם מערב היקר בצול שהרי מקפיד

ז
 אסור
 והי'
 אסור

ז
 שמן זה
 הוא שה
 צית ושה
 זה רבי
 ובית דינו
 הרי

ז
 ירמיה

ז
 אסור ולדבר

אבל מערב זה זול ביקר כדי להשתכר כ"ד קט"ז שאכל אחד ממזכר
 חסודות או שעשה מלאכה בשבת אין בית דין מצווין עליו להפרישו לפי שאין
 בן דעת בזה שעשה מעצמו אבל להחזיקו בידים חסוד ואכילת דברים שאינם
 מדברי קומרים וכך חסוד להרדילו בחילול שבת ומועד ואכילת בדברים שהם
 משום שבות כ"ה אע"פ שאין בית דין מצווין להפריש את הקט"ז מעצמו
 על אביו לבעור בו ולהפרישו כדי להנכו בקדושה ופרישה שז' חנוכה לעשר
 על פ' דרכו כ"ו חסוד חכמים מאכלות ומשקין שנפס רוב בנ
 אדם תיהא מהם כבון מאכלות ומשקין שנתערב בהן קיץ או צואה ולחה קדושה
 וכיוצא בהן וכך חסודו לאכול ולשתות בכלים הצואים שנפשו של אדם מתאונה
 מהם כבון כל בית הכסא וכל זכויות של ספרים שגורעין בהן את הדט וכיוצא
 בהן וכך לאכול בידים מזוהמות ולא עלבבי כלים מלוכלכין שכל דברים אלו
 בכלל חל תשקצו את נפשותיכם והאוכל מאכלות או מכין חותו מכת מרדות
 וכך חסוד לאדם שישהה את נפשו כלל ב"ב גדולים ב"ב קטנים וכל
 חסוד שצדק הרי זה בכלל משקץ נפשו יתר על חללים רעים שציץ על עצמו
 שחלל נפשו לא ראוי לו להרדיל עצמו בעתים מזומנים כדי שלא יתרחק
 נפשו אדם ולא משקץ נפשו וכל הנזהר בדברים או מביא קדושה וטהרה
 יתרה לנפשו וממדת נפשו לשם הקדוש בדוך הוא שנחמר והתקדש
 ביותם קדושים כי קדוש את"ל בדרך רחמנו דסייע

י"ב וזוהר
 משל
 פ' הלוח
 ד"ה

הלכות שחיטה

א"ל ב"ר אבהו בשם ר' יוחנן כל שחיטה שיש בה שני חסודים
 חסוד אחד ושחיטה אחת כן יאכל ב' שלל לשחוט אותו ואם בבן
 חסוד אחד לבקור דם חיה ועוף ו' שלל ליתח האם על הבשר

מצות עשה שישחוט מי שרצה לחיות בשם

פרק ראשון

בהמך

בהמה
 ונחמ' בצכור בעלמ' אף כחש' יאכל את הצבי ואת החיל כף תאכלנו את למד
 שחיה בזהמה לענ' שחיה ובעוף הוא חוג' חש' יצוד ציד חיה או עוף חש'
 יאכל וספק את דמו וכסהו בעפר מלמד ששפיטת דם העוף כשפיטת דם
 החיה ^ב והלכות שחיה בכול' אחת היא לפיכך השוחט בהמה
 או חיה או עוף מברך תחלה חש' קדשנו במצותנו וציונו על השחיה וחס'
 לא בדרך ב' בשוגג ב' במזיד הבשר מותר ^ג ואסור לאכול ^ד מע'
 השחיה כל זמ' שהיא מפר כדת והאוכל ממנה קודם שתצא נפשה עובר
 בלא תעשה והרי הוא בכלל לא תאכלו על הדם ואינו לוקה ומותר לחתוך ממנו
 אחר שחיה קודם שתצא נפשה ומולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה ומנחו עד
 שיתמיה וזהו כך יאכלו ^ה דגים והגבים חנין צריכין שחיה לא
 אכילה היא המתרת אותה הרי הוא חוג' הצת' ובקר ישחט להם ומצא להם
 את כל דג הים יאסר להם ומצא להם אכילה דגים כשחיה בתר וזהו
 נאמ' אוסף החסיד' באסיפה לבדה לפיכך חס' מתו מאיליה בתוך המים מותר
 שחיה לאכול חיים ^ו זבחה זו היא מורה בתורה פתס צריך למע'
 אמה ולדע בזה מקום מן הזהמה שוחטין וכמה הוא שיעור השחיה
 ובזה דבר שוחטין ומעט שוחטין והיכ' שוחטין וביצו שוחטין ומה ה'
 הדברים המפקדין את השחיה ומי הוא השוחט ועל כל הדברים האלו ציונו
 בתורה ואמר וזבח מברך ומצאנך חש' צויתך שכל הדברים ^ז
 על פדיונה ב' משה בשאר תורה שבעל פה שהיא הנקראת מצוה ^ח
 שבארנו בתחלת היבור זה ^ט מקום השחיה מן החי הו'
 העומד וכל העומד חש' לשהיה כיצור בנשט מתחלת המלכות ששוחט

משנה תורה קדושה

אומן מתקבץ עד מקום שיש עיר ויתחיל להיות כרצו כרצו זה הוא
מקום השחיטה בושט שחט למעלה ממקום זה והוא הנקרא תרדב הושט או
למטה ממקום זה והוא מתחלת בעמלים שחטתו פסול לה ושיעור
תרדב הושט שאינו ראוי לשחיטה למעלה בזהמה וחיה כדו שיאחוז בשני
אצבעותיו ובעוף הכל לפי גדלו וקטנו ו
ותיזה הוא מקום השחיטה
בקנה משיכו כובע ולמטה עד ראש כנה הריאה כשתמשך הבהמה צוורה
לרעות זה הוא מקום השחיטה בקנה וכל שכנגד המקום הזה מבחוץ נקרא צוור
ח אנסה הבהמה עצמה ומשכה צוורה הרבה לו שאנס השוחט
את הקימני ומשך למעלה ושחט במקום שחיטה בצוור ונמצאת השחיטה
בושט שלח במקום שחיטה הרי זו ספק נבלה וצריך השוחט שישחוט
בצוור צוור ואם שחט מן הצדדין שחטתו כשרה ו
וכמה
שיעור השחיטה שני הקימני שהן הקנה והושט השחיטה המעולה
שניהם בין בבהמה בין בעוף ולזה יתכוון השוחט ואם שחט
בעוף ורוב שנים בבהמה ובחיה שחטתו כשרה
והנה השני בבהמה שחטתו פסולה דובו שלזה ורובו שלזה אעפ
שחטתו אחר מה לא יתר על חציו כחוט השערה הרי זו כשרה וכן שחט
על חציו במה שהוא רובו הוא ו
שחט חציו שלזה והוא
ועל בעוף שחטתו פסולה קנה שהיה חציו פסוק ושהט על מקום
השחיטה והשלימו לרוב בין שהתחיל לשחוט במקום השלם וכבע בחתך
השחיטה הקטין בחתך והשלימו לרוב שחטתו כשרה ו
דרך לבנות הקימני לאחר השחיטה שאם לא בדת וחתך הראש
הרי זו נבלה ואפילו היה השוחט זריז ומהיר שכל בבהמה בחיה
ידע צוור ששחטה שחטה כשרה ו
ובתיזה דבר
בין בסכין שלמתבד בין בצור בין בזכוכית בין בחרומו שלקנה

תרדב
הושט
קאחז
למדי
התרדב

הוא
הוא
הוא

החגס וכיוצא בהן מדברים החותכין והוא שיהיה כיה חד ולא יהיה בה פגס
זבל אם היה כמו תלם בחדו שלדבר ששוחטין בו ואפילו היה התלם קטן
ביותר שחיטתו פסולה היה התלם מרוח אחת לא ישחוט בה ואם שחט דרך
הרוח שאין הכבימה נכדת בה שחיטתו כשרה י"ד כיצד סכין
שתיצק בהולכה ולא תרגיש שיש בה פגס וכשתחזיר חותה בקצתה תרגיש
שיש בה פגס אם שחט בה דרך הולכה ולא הביא שחיטתו כשרה ואם הביא
שחיטתו פסולה א"ל סכין שהיא עולה ויורדת כעש ואין בה פגס
שוחטין בה לבתחלה וסכין שבין חלץ ואינה חדה הואיל ואין בה פגס שוחטין
בה ואע"פ שהולך והביא בה כל היום עד ששחטה שחיטתו כשרה וסכין חדה
שהושחטה והרי אינה חלקה לא מגעה כמגע ראש השבולת שהיא מסתבך
באצבע הואיל ואין בה פגס שוחטין בה י"ז התולש קנה או שן
או שקצץ צור או ציפור והרי הן חדין ואין בהן פגס שוחטין בהן ואם נעץ
בקרקע לא ישחוט בהן כשהן נעוצין ואם שחט שחיטתו כשרה שחט
בהן כשהן מחוברין מתחלת ברית קודם שיטעור אותן שחיטתו פסול ואע"פ
שאין בהן פגס י"ח לקח לחי בהמה שיש בו שיניים חדין ושחט בהן
שחיטתו פסולה מנע שהן כמגל אבל בשן אחת הקבועה בלחי שוחט בה
לבתחלה ואע"פ שהיא קבועה בו לצד הקצין באור ושחט בה שחיטתו כשרה
י"ח סכין שצידה אחד מגל וצידה השני יפה לא ישחוט בעצו היפה
לבתחלה גזירה שמא ישחוט בעצו האחר ואם שחט הואיל ובצדה היפה שחט
שחיטתו כשרה י"ט ה"שוחט יצריך שיבדוק הסכין בחורה ומצד
זה ומצד זה וכיצד בודקה מוליכה ומביאה על בשר אצבעו ומוליכה ומביאה
על צדו ממשלש רוחותיה שהן פיה ושני צדדין כדי שלא יהיה בה פגס כלל
ויחד כך ישחוט בה י"ז וצריך לבדוק כן אחד השחיטה שאם

שיעור

הפגימה

כדי שהמגל יפגם

בציפור

וכבימה

הסכין

פגמול

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

כדי שיהיה

משנה תורה קדושה

מצא בה פס אחר השחיטה הרי זו ספק נבלה שמא בעור כפגמה וכששח
הסימנים בקיני פגומה שחט לפיכך השוחט בהמות רבות או עופות רבים צריך
לבדוק בן כל אחת ואחת שאם לא בדק ובדק באחרונה ונמצאת הקיני פגומ
הכל ספק נבלות ואפילו הראשונה כן בדק הקיני ושחט בה ולא
בדקה אחר השחיטה ושיבד בה עצם או עץ וכיוצא בהן ואחר כך בדקה ומצאה
פגומה שחיטתו כשרה שחזקה הקיני שנפגמה בדבר קשה ששיבד בה וכן
אם פשע בה ולא בדקה או שאבדה הקיני עד שלא יבדוק שחיטתו כשרה
כב כל טבח שלא בדק הקיני שלו ששחט בה לפע חכם ושחט בה
לעצמו בודקין אותה אם נמצאת יפה ובדוקה מנדין אותה לפי מקומה על
עצמו פעם אחרת ותהיה פגומה וישחוט בה ואם נמצאת פגומה מעצירה
אותו ומנדין אותו ומכדיין על כל בשר ששחט שהוא טרפה כב
במה הוא אורך הקיני ששחט בה כל שהוא והוא שלא יהיה דבר דק שנעב
וחיכו שחט כמו ראש האזמל הקטן וכיוצא בו כב ומת שוחטין
בכל זמן בין ביום בין בלילה והוא שתהיה אבוקה עמו כדי שיראה מה יעשה
ואם שחט באמלה שחיטתו כשרה כב השוחט ביום הכפורים או
בשבת בשוגג חנף שאן היה מזויז היה מתחייב בנפשו או מתחייב מלקות על
הכפורים שחיטתו כשרה

משה
וטרף דב
יוסף מליק
חזי ואפילו
תמידיה

ההוא טבחא
דלא קב
סכנה ומה

פרק שני

בכל מקום מותר
בעזרה לא קדשו מזבח
אצל החולין אסור לשחט בעזרה בין בהמה בין חיה בין עוף וכן הוא
בשר תלויה כי ירחק ממך המזבח אשר יצחק יא וזבחת וכו' ואכלת בשעריך
בשר שאין שוחטין בשר תלויה לא חוץ למזבח אשר בחר ש וזה שנשחט
במזבח הוא שמוותר לאכלו בכל השערים ב אצל השוחט
אחרת אותו הבשר טהור ואסור בהנחה בבשר בחלב וכיוצא בו וקובצין

הוא חזק
הוא חזק

אדם

חבר
מקור
עבר

אותרו ואחריו אסור חטול שחט לדבואה או לאכילה ביום או להחזיק לכלבים
 אבל הנותר והמעקד וגוי ששחט והשוחט ונמצאת ארטה והשוחט בהמה חיה
 ועוף הטמאים בעזרה הרי אלו כולן מותרין בהניה ^ג ולא בהמה וחיה
 בלבד לא כל החולץ אסור להכניס לעזרה אטולו בשד שחטה או פירות ופר
 ופוצת בהן ואם עבר והכניס לעזרה מותרין באכילה בשהיו ודברים אלו כולן
 דברי קבלה הן וכל השוחט חולץ בעזרה או האוכל דגית מבשר חולץ שנשחט
 בעזרה מכין אותו מכת מרדות ^ד האומר בהמה זו שלמים וולדה
 חולץ אם נשחטה בעזרה ולדה מותר באכילה למי שאינו יכול לשחוט אותה
 ברחוק מקום ^ה אין שוחטין לתוך ימים ונהרות שומא יאמר
 עובד מים ונמצא במקדש למים ולא ישחוט לכלי מלא מים שומא יאמר לצורה
 שתראה במים שחט ולא ישחוט לתוך הכלים ולא לתוך הבומא שכן דרך עובדי
 ע"ז ואם שחט שחיטתו כשרה ^ו שוחטין לכלי מלא מים עכ"ל
 שאין הצורה נדחית בהן וכך שוחט חוץ לבומה והדס יורד לבומה ובשוק
 לא יעשה כן שומא יחקה את המיעים ואם שחט לבומה בשוק אסור לאכול
 משחיטתו עד שיבדק אחריו שומא מין הוא ומותר לשחוט על דופן הקטנה
 והדס שותת על הדופן ויורד למים ומותר לשחוט על גבי הכלים ^ז
 כיצד שוחטין מותרת הצואר ומולך הקבץ ומביאה עד שישחוט בין שתי
 הבהמה רבוצה בין שהיתה עומדת ואחז בערפה והקבץ בידו מלמטה ו
 הרי זו כשרה ^ח נעץ את הקבץ בכותל והעביר הצואר עליה
 שנשחט שחיטתו כשרה והוא שיהיה צואר בהמה למטה וקבץ למעלה שה
 היה צואר בהמה למעלה מן הקבץ שומא הרי הבהמה בכונן גופה ומחתך
 בלא הולכה ולא הוצאה ואין זו דרך שחיטה כמו שיתבאר לפיכך אם היה ענף
 בין שהיה צוארו למעלה מן הקבץ הנעוצה או למטה ממנה שחי כשרה
 פ' השוחט והולך את הקבץ ולא הביאה או הביאה ^י

י
יד
בח

הולכי ושהטה שחיטתו כשרה הולך והציב עד שחתך הראש והתיזו
 שחיטתו כשרה הולך ולא הביא או הביא ולא הולך והתיז את הראש בהונות
 בלבו או בהצחה בלבו אם יש בקיץ כמלוא שני צווארין מצוארי הנשה
 שחיטתו כשרה ואם לאו שחיטתו פסולה ^ז שחט שני ראשים
 באחד שחיטתו כשרה שנים שאחזו בקיץ אפילו אחד מצד זה ושני מצד
 אחד כנגדו ושחטו שחיטתו כשרה וכן שנים שאחזו שני קינים ושחטו כזה
 בשני מקומות בצואר שחיטתו כשרה ואפילו שחט זה הושט בלבו או
 רובו והשני ^ז במקום אחד הקנה או רובו הרי שחיטה זו כשרה ואף על
 שאין השחיטה כולה במקום אחד וכן שחיטה העשויה כקולמוס ושחיטה
 העשויה כמסרק כשרה ^י אין שחיטת החולץ צריכה כוונה
 לא אפילו שחט כמתעסק או דרך שחוק או שזרק סכין לנעצה בכותל
 ושחטה בהליכתו הואיל והשחיטה כדאין במקומה ושיעורה הרי זו כשרה
 לפיכך חדש או שוטה או קטן או שבור שנתבלבל דעתו ומי שאחזתו רוח
 דעה ששחטו ואחרים רואין אותו שהשחיטה בתקנה הרי זו כשרה אצל
 סכין שנפלה ושחטה אף על ששחטה כדרכה הרי זו פקולה שנזכרת עד
 שיהיה הזוזה אדם ואף על שאינו מתכוין לשחיטה ^{יב} גלגל
^{יג} או שלעף שהיתה הסכין קבועה בו וקיבצו אדם את הגלגל ושם
 יד העוף או הבהמה כנגדו עד שנשחט בקביעת הגלגל הרי זו כשרה
 וה' המים ה' המקצבין את הגלגל ושם הצואר כנגדו בשעה שקיבצו ונשחט
 זו פקולה ואם פטר אדם את המים עד שבאו וסבבו את הגלגל ושחט
^{יד} הרי זו כשרה שהרי מכה בן אדם בא ^{יז} ציף בקביעה
^{יח} שהיא מכה בן אדם אצל מקביעה שניה ולאחריה אינה מכה
^{יט} בציפור לא מכה המים בהליכתו ^י השוחט לשש הרים לשש

ז
 ישראל וכו'
 ששחטו
 באחד
 הרי זו
 פסולה

וְהַבְּאֵר הַזֶּה נִתְּבַחַר שְׁמֵיךְ שֶׁהֵייתָ בְּתִנָּה בַּעֲוֹף כָּלֵל שֶׁאִם שֶׁהָיָה
 יוֹב הַתֵּנֶה וְשֶׁהָיָה כְּבֹד נִגְמְרָה שֶׁהֵיטָתוּ וּכְשֶׁחֲזָר וּגְמַר מִחֲתָךְ בְּשֶׁר הוּא וְאִם
 שֶׁחֵט מִיַּעֲוֹל הַתֵּנֶה וְשֶׁהָיָה הִרְיָה זֶה חֲזָר וְשֶׁחֵט כָּל זֶמֶן שִׁירָצָה שֶׁאִיכָּה
 הַזְכַּרְתָּ מִשּׁוֹם נִבְלָה יָגַד שִׁי כִּסְקָה רֹב הַתֵּנֶה ה' שֶׁחֵט הַעֲוֹף וְשֶׁהָיָה
 בּוֹ וְאִינוּ יוֹדְעִים אִם נִתְּבַח הוֹשֵׁט אוֹ לֹא נִתְּבַח חֲזָר וְשֶׁחֵט הַתֵּנֶה לְבָדוֹ בְּמִקְוֵה אַחֵר
 וּמִנְהוּ עַד שִׁימֹת וּבֹדֶק הוֹשֵׁט מִבְּכַפֵּי אִם לֹא נִמְצְאָה בּוֹ טִיפְתָּרִים בִּידוּעַ שֶׁלֹּא
 נִתְּבַח וּכְשֶׁהָיָה ט' חֲלֻפָּה כִּי צָר כְּבוֹן שֶׁהִכְנִיעַ הַכִּבִּי בֵּין סִימָן לְסִימָן בֵּין
 שְׁמֵק הַסִּימָן הַעֲלִיף לַמַּעֲלָה בֵּין שֶׁחֵט הַתִּחְתּוֹן לַמַּטָּה שֶׁהוּא דֶּרֶךְ שֶׁהֵיטָה
 הִרְיָה זֶה פְּסוּלָה הַכֵּנֶס חֵט הַכִּבִּי תַּחַת הַעֲוֹר וְשֶׁחֵט שֶׁנֶּה סִימָנִים בְּדֶרֶךְ אוֹ שֶׁהִחְלִיד
 הַסִּימָן תַּחַת צִמְרֵי מִסּוּבָךְ אוֹ שֶׁפָּרַס מַטְלֵה עַל הַכִּבִּי וְעַל הַצֹּמֵחַ וְשֶׁחֵט תַּחַת
 הַמַּטְלֵה הוֹחִיל וְהִי הַכִּבִּי גְלוּיָה הִרְיָה זֶה סִפָּה נִבְלָה וְכֵן אִם שֶׁחֵט מִיַּעֲוֹל הַסִּימָן
 בְּהַחֲלִיד וְהַמַּטְלֵה שֶׁהֵיטָה שֶׁלֹּא הָיָה בְּכַפֵּי הַכִּבִּי דֶּרֶךְ
 כִּי־יָגַד שֶׁהָיָה בְּכַפֵּי הַכִּבִּי וְהָיָה בְּכַפֵּי הַכִּבִּי הַסִּימָן בְּכַפֵּי
 חֲתָם בְּכַפֵּי הַכִּבִּי וְלֹא הָיָה אוֹ שֶׁהֵיטָה הַכִּבִּי עַל הַצֹּמֵחַ וְהָיָה לַמַּטָּה כְּחֹתֶךְ
 צִמְרֵי אוֹ קִישוֹת עַד שֶׁחֲתָךְ הַסִּימָנִים הִרְיָה זֶה פְּסוּלָה י"א הַגְּדֻמָּה כִּי צָר
 זֶה הַשּׁוֹחֵט בְּתִנָּה לַמַּעֲלָה בְּמִקְוֵה שֶׁאִינוּ רֹחִי לְשֶׁהֵיטָה וְכֵמוֹ שֶׁנֶּה חֲטִיף י"ב
 בְּסוּף הַתֵּנֶה לַמַּעֲלָה בְּטַעַם גְּדוּלָה שֶׁחֵט בְּתוֹךְ הַטֵּן אִם שִׁיר גֵּהָ כֵּן שֶׁהוּא
 לַמַּעֲלָה הִרְיָה זֶה כְּשֶׁהָיָה שֶׁהִרְיָה שֶׁחֵט מִשְׁכּוֹן כּוֹבֵעַ וְלַמַּטָּה וְהוּא מִן הַמִּקְוֵה הִרְיָה
 לְשֶׁהֵיטָה וְאִם לֹא שִׁיר כָּלוֹם לֹא שֶׁחֵט לַמַּעֲלָה מִהֵן הִרְיָה זֶה מוֹגְדֻמָּה וּפְסוּלָה
 י"ג שֶׁחֵט רֹב הָאֶחָד אוֹ רֹב הַשֵּׁנִי וְהַשְּׁלִישִׁי בְּדֶרֶךְ אוֹ בְּהַגְדֻמָּה הִרְיָה
 זֶה כְּשֶׁהָיָה שֶׁהִרְיָה נִשְׁחָט הַשִּׁיעוֹר כְּרֹחִי הַגְּדִים בְּתַחֲלָה שְׁלֹשׁ וְשֶׁחֵט שֶׁנֶּה שְׁלֹשׁ
 הִרְיָה זֶה כְּשֶׁהָיָה שֶׁחֵט שְׁלֹשׁ וְהַגְּדִים שְׁלֹשׁ וְחֲזָר וְשֶׁחֵט שְׁלֹשׁ הָאֶחָד כְּשֶׁהָיָה
 גְּדִים שְׁלֹשׁ וְשֶׁחֵט שְׁלֹשׁ וְחֲזָר וְהַגְּדִים שְׁלֹשׁ הָאֶחָד פְּסוּלָה וְאִם דֶּרֶךְ אוֹ
 חֲלִיד בֵּין שְׁלֹשׁ הָרִאשׁוֹן בֵּין שְׁלֹשׁ הָאֲמִצְעִי הִרְיָה זֶה פְּסוּלָה י"ד

עיקור כיצד כגון שעקרה הגדרת והיא הקנה או הושט ונשט אחד מה
או שניה קודם גמר שחיטה הדין פסולה אבל אם שחט אחד בעוף או רוב
ואחר כך נשט הקימץ השני הדין שחיטתו כשרה נשט אחד מהן ואחר כך
שחט את השני שחיטתו פסולה שחט אחד מהן ונמצא השני שמוט ואין ידוע
אם קודם שחיטה נשט או אחר שחיטה הדין זה ספק נבלה יד נמצא
הקימץ השחוט שמוט הדין זה כשרה שודאי אחר שחיטה נעקר שאלו נעקר קודם
שחיטה היה מדלדל ולא ישחט במה דב' אלו בשלח תפס הקימץ בידו כששחט
אבל אם תפס בידו ושחט אפשר שתישחט אחר העיקור ולפיכך אם נמצאת
שמוטה ושחטה הדין זה ספק נבלה כן כל מקום שאמרנו בשחיטה הדין
זה נבלה והאובל ממנה כזית לוקה משום אובל נבלה שאין מוציא מידו כל
שחיטה כשרה כאשר צוה כמו שביארנו וכל ספק בשחיטה הדין זה ספק נבלה
והאובל ממנה כזית לוקה משום אובל נבלה כזית לוקה משום אובל נבלה
חד נשט וחלף שחט אחד מהן ונשט אחד מהן ונשט אחד מהן ונשט אחד מהן
חציה ומחלקה לשני אופות אחד השחיטה מועלת בה זכר אם נשברה שחט
ורוב בשר עמה או שנקרעה מגבה כדג או שנפסק רוב הקנה שחט
שנפסק הושט בכל שהוא במקום הראוי לשחיטה הדין זה נבלה מה שחט
השחיטה מועלת בה ואחד הבהמה ואחד העוף בכל הדברים האלו
יד שני עורות יש לו לושט החיצון ארום והפעמי לבן כשחט אחד
מהן בלבד כשרה ניקבו שניה בכל שהוא במקום הראוי לשחיטה הדין זה נבלה
ובין שנשחטה במקום הנקב בין שנשחטה במקום אחר אין השחיטה מועלת
בה ניקבו שניה זה שלח כנגד זה נבלה ניקב הושט ועלה בו קרום וסתמו
אין הקרום כלום והדין הוא נקוב כשהיה יד נמצא קוף עומד
בוסט לרחצו הדין זה ספק נבלה שמת ניקב הושט ועלה בו קרום במקום הנקב
ואינו נראה אבל אם נמצא הקוף לארכו בושט אין חוששין שרוב הבהמות

71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

א. פרק רביעי
ישראל שמינו יודע חמשה דברים
את השחוט וכוונתו בהן מהלכות שחיטה
ב. וזו שחט בינו לבין עצמו חקור לאכול משחיטתו לא הוא ולא אחרים
ג. וזהו קורבן לשפת נבנה והחובל ממנה מביא אותו מכת מרדות
ד. ואפילו שחט בפענו ארבעה וחמשה כעמים שחיטה כשרה והרי
שחיטה זו ששחט בינו לבין עצמו נכונה וגמורה חקור לאכול ממנה הוא
והיו יודע דברים המפקידים אפשר שיפקיד השחיטה והוא מינו יודע כגון
שישקה או ידרוק או ישחוט בסכין כבומה וכיוצא באלו בלא כוונתו
ה. וישראל שיוודע הלכות שחיטה הרי זה לא ישחוט בינו לבין
העצמו לכתחלה עד שישחוט בפני חכם כעמים רבות עד שיהיה רגיל וזרע
ואם שחט תחלה בינו לבין עצמו שחיטתו כשרה י. היורה

הלכות שחיטה ושחט בפע חכם עד שנעשה דגוי — הוא הנקרא מומחה
וכל המומחין שוחטין לכתחלה בין לבין עצמן ואפילו כשים ועבדים אם היו
מומחין הרי אלו שוחטין לכתחלה ה' חדש שוטה וקטן וישפור
שנתבלבלה דעתו ששחטו שחיטתן פקולה מפני שאין בהן דעת שומע
יקלקלן בשחיטתן לפיכך אם שחטו בפע היו דע וראה אחת ששחטו כדוג
שחיטתן כשרה" ו' מי שאינו יודע אצלנו ששחט בינו לבין
עצמו שואליו אותו אם נמצא יודע עיקרי הלכות שחיטה שחיטתו כשרה
הרי שראינו ישראל מרחוק ששחט והלך לו ולא ידענו אם יודע אם אינו יודע
הרי זו מותרת וכך האומר לשלוחו צא ושחוט לי ומצא הבהמה שחוטתה ואם
יודע אם שלוחו שחטה או אחר הרי זו מותרת שרוב המצויין אצל
מומחין הן" ז' אבד לו גדי או תורנגול ומצאו שפוט
מותר שרוב המצויין אצל שחיטה מומחין הן מצאו בשוק יהוה
כתגבול ולפיכך הושלך וכך אם מצאו באשפה שבצית אסור" ח'
מומחה שנשתתק והרי הוא מבין ושומע ודעתו נכונה הרי זה שומע
לכתחלה ובן מי שאינו שומע הרי זה שוחט הקומה לא ישחוט לכתחלה
לא אם כן אחרים רואין אותו ואם שחט שחיטתו כשרה" ט'
ששחט אעפ"י ששחט בפע ישראל בקבץ יפה ואפילו היה קטן ואם
ולקח על אכילה מן התורה שנ' וקרא כל ואכלת משבח מזהר ששחט
שומע יאכל משבח אתה למד משבח אסור ואינו דומה לישראל שאין יודע
הלכות שחיטה וגדר גדול גדול בדבר שאפילו גוי שאינו עובד ע"י שחט
כבילה" י' התחיל המי לשחוט מיעוט הסימנים ובמר ישראל או
שהתחיל ישראל ובמר המי פקולה ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף לא שחט
הגד דבר שאינו עושה אותה כבילה בגוף ששחט חצי הגרדת בלבד ובמר
ישראל הרי זו כשרה" יא' ישראל משומע לעבירה מן העבירות

מומחה
הוא אדם
חכם בין
בהלכה
ויודע
לכל
בזו המדה

הוא אדם

מומחה
הוא אדם
חכם בין
בהלכה
ויודע
לכל
בזו המדה

מומחה

הוא אדם

חכם בין

בהלכה

ויודע

לכל

בזו המדה

שהיה מומחה הרי זה שוחט לכתלה וצריך ישראל כשר לבדוק את הקבץ ואחר
 כך יתנה למשומד זה לשחוט בה מפני שהזקק שאינו טורח לבדוק ואם
 היה משומד לעצמו או מחלל שבת במדקא דמין והוא הכופר בתורה ובמשה
 רבינו כמו שביארנו בהלכות תשובה הרי הוא כגוי ושהיטתו נבלה יב
 מי שהוא פקול לעדות בעבירה מן העבירות הרי זה שוחט בינו לבין עצמו
 אם היה מומחה שאינו מעיז דבר מותר ואוכל דבר אסור שזו חזקה היא על
 כל ישראל ואפילו הרשעים מהם יב או הצדוקים והביתוסים
 ותלמידיהם וכל הטועים אחריהם שאינם מאמינים בתורה שבעל פה שהיטתם
 אסורה ואם שחטו בבענו הרי זו מותרת שאין איסור שהיטתם לא שמת
 יחלצו בשחיטתם והן אינם מאמינים בתורת שהיטה לפיכך אינם נאמנים
 לומר לא קלקלנו יד כשהיו ישראל במדבר לא כצטון בשחיטת
 ה וזכין לאת היו נזהרים או שוחטים ואוכלים בשאר הגוים וצטון במדבר שכל
 הרוצה לשחוט לא ישחוט לא שלמים שנאמר איש איש מבית ישראל וכו' ואל
 מתח אהל מועד לא הביאו וזבחן זבחי שלמים אצל הרוצה לנחור ולא כול
 במדבר היה נזהר ואוכל ומצוה זו אינה נוהגת לדורות לא במדבר בלבד בער
 יותר הנחירה כו' וצטון שם שכיבנסו לארץ תיאסר הנחירה
 ולא יחלצו הולכי אצל שהיטה וישחטו בכל מקום לעולם חוץ לעזרה שנאמר כי
 ירחיב שן אהרן את גבולך וזבחית מבקרך ומציתך אשר נתן ייך כאשר
 צויתך וזו היא המצוה הנוהגת לדורות לשחוט ואחד כך נאכל

פרק חמישי

כבר ביארנו בהלכות חיסורי

שהטה זה האמורה בתורה היא הנוטה

מי וכלות

למות ולא באמר טריפה לא שדיבד המתוב בהוה כגון שטרפה חרי וכיוצא
 בו וישערה ועדיין לא מתה ויש שם חלום אחרים שאם יארעו לה היחשב
 טריפה והן הלכה למשה מסיני ושמונה מצוות נאמרו לו למשה בקיני

בסיט ואלו הן דרוסה נקובה חקדה נטולה פסיקה קדושה נפולה ושבורה
 ב' אעפ שכולן הלכה הואיל ואין לך בפירוש בתורה לא דרוסה החמה
 בה וכל קפק שיקתפק בדריסה אשור ושאר שבעה מיני טרפות יש בהן פסיקות
 מותרין כמו שיתבאר א' הדרוסה הוא שיטריף חרי וכיוצא בו
 הבהמה וידרוס עליה בידו או ידרוס הנק והנשר וכיוצא בהן על העוף ואין דריסה
 בבהמה גסה ובחיה גסה לא לארי בלבד ובבהמה דקה ובחיה דקה מן הזאב
 ולמעלה ובגדיים וטלאים אפילו חתול ושועל ונמיה וכיוצא בהן יש להן דריסה
 ובעופות הנק יש לו דריסה ואפילו בעוף שהוא גדול ממנו אבל שאר עופות
 הדורסין יש לו דריסה בעוף שכמוהו ואין לו דריסה בעוף שהוא גדול ממנו
 ויש לחולקה דריסה בעופות וכלב אין לו דריסה כל עיקר לא בעוף ולא בבהמה
 וחיה ונק יש לו דריסה בגדיים וטלאים זהו שיתקב בצפרו לבית החלל
 ג' אין דריסה לא ביד הטורף אבל ברגליו אין חוששין לה ואין דריסה
 לא בצפורף אבל בשן אין חוששין לה לא אם כן נקב עד בית החלל ואם אין
 שטח נקב אחד מן האיברים שנטרפה בנקיבתו ואין דריסה לא בכוננית
 הטורף אבל אם נפל הדורק ונשתקעו ציפריו בנטרף אין זו דריסה ואין דריסה
 לא מחיים אבל אם דרך ונהרג ועדיין ידובדרוסה ולא שמש צפרו ממהל
 אחר מותו אין חוששין לה ו' וכיצד דין הדרוסה כל מקום שאמר
 חוששין לה שוחטין את הנטרף וצודקין כל החלל שלו מנה הידך עד הקדקד
 אם נמצאת כולה שלימה מכל מיני טריפות ולא נמצא בה רושם הדרוסה
 הדין מותרת ואם נמצא בה רושם הדרוסה הדין זו טרפה ואסורה מן התורה
 ה' איזה הוא רושם הדרוסה שיאדים הבשר כנגד בע מעיים ואם
 נטמן הבשר כנגד בע מעיים עד שנעשה כבשר שהרופא גורדו מן החבצות
 דאין חותו הבשר כלא חסר וטרפה ואם דרס בקימט משיאדימו טריפה
 ודריסתו במטהו כיון שהאדים בהן כל שהוא מחמת דריסה טריפה

ט
 א
 ב
 ג
 ד
 ה
 ו
 ז
 ח
 ט
 י
 יא
 יב
 יג
 יד
 יו
 יז
 יח
 יט
 כ

ס' פחמים כוונתה טרם
 ח' פחמים כוונתה טרם
 ח' פחמים כוונתה טרם

א
 ב
 ג
 ד
 ה
 ו
 ז
 ח
 ט
 י
 יא
 יב
 יג
 יד
 יו
 יז
 יח
 יט
 כ

א ספק דריסה חסורה עד שתבדק כדדוקה ודאית כי צד אר' שנכנס
 לבין שוורים ונמצא ציפורין בגבו של אחד מהן חוששין שמא אר' דרקו וחין
 ומעדין שמא בכוהל נתחכך וכך שועל או נמיה שנכנס לבין העופות והוא
 שותק והן מקדקדין חוששין שמא דרס אבל אם היה נוהם והן מקדקדין מ
 מיראתן מנהימתו הן מקדקדין וכן אם קטע ראש אחד מהן הנה נח רוגז
 וכן אם שתק הוא והן אין חוששין שאו הזיק היו מקדקדין ז

ספק שנכנס לבית אורח או לא נכנס או שדאינוהו שנכנס ולא נודע אם זה
 ה' האורחין או אינו מן האורחין אין חוששין וכן עוף שנכנס לבין העצים
 או לבין הקנים ויצא וראשו מנטף דם או צואתו אין חוששין לו שמא נטרף
 לא אומדין שמא בעצים ניזק

פרק ששי

נקובה כי צד אחד עשר איברים הן שאם
 לבית חללו במה שהוא טרפה ואין הרבץ הושט וקדום שלמות הראש והלב
 עם הקנה שלו והמרה וקע הכבד והקיבה והכרס והמסוס ובית הכוסות והדן
 והריאה הקנה שלה ב תרבץ הושט כבד ביארנו שיעורו
 ושהוא המקום מן הושט שחינו רחוי לשחיטה למעלה אם נקב לחלל במה
 שהוא טרפה ג שני קדומות יש למוח שבראש אם נקב העלין
 הסמוך לעצם בלבד הרי זו מותרת ואם נקב התחתון הסמוך למוח טרפה
 ומשיתחיל המוח להימשך לשדרה והוא מחוץ לפולין שהן תחלת העורף והיו
 לתרומן דין אחר ואם נקב הושט לפולין מותר המוח עצמו שנקב או נתמעק
 והקדום קיים כשרה ואם נשחק כמים או כדונג טרפה ד הלב
 שנקב לבית חללו בין לחלל גדול שבשמאל בין לחלל קטן שבמימין טרפה אבל
 אם נקב בשר הלב ולא הגיע לחלל מותר וקנה הלב והוא המזרק הגדול של
 שיוצא וממנו לריאת הרי הוא כלב אם נקב לחללו במה שהוא טריפה

משנה תורה קדושה

מרה שנקבה וכבד כותמתה מותרת ואם לא נקתה הנקב מעל
 שהוא סמוך לכבד טרפה נזייה שנמצאת במרה חס היתה כמו ברענה
 שלתמרה שאין ראשה חד מותרת ואם ראשה חד כגרענת הזית אסורה
 שהרי נקבה חולה כשנכנסה וזה שלא יראה הנקב מפני שהוגלגל פי המלה
 קט הכבד והן המזרקים שבהן הדם מתבשל חס נקב אחד מהן
 במה שהוא טרפה לפיכך מחט שנמצאת בחיתוך הכבד חס היתה מחט גדולה
 והיה הקצצה החוד שלה למעט בידוע שנקבה כשנכנסה וחס היה הראש העגול
 שלה למעט חומרי דרך סמפונות הלכה ומותרת היתה מחט קטנה הרי היא
 טרפה מפני ששע ראשיה חדין וודאי נקבה ואם נמצאת בקמטון הגדול
 שבכבד והוא הקנה הרחב שבאמצעה שבו נכנס המאכל לכבד הרי זו מותרת
 ובשר כבד שהתלוע מותרת
 קיצה שנקבה וחלב טהור סותם
 את הנקב מותרת וכך כל נקב שהבשר או החלב המותר באכילה סותם
 אותו הרי זה מותר חוץ מחלב הלב והכיס שעל הלב כולו והמקיצה שבאמצע
 הלב המבדלת בין איברי המאכל ואיברי הנשמה והיא שקורעין אותה ואחר
 כך תראה הריאה והיא הנקראת טרפס הכבד והוא המקום הלצץ שבאמצע
 חלב המעי האחרון שאיברים לו אינן מלינין לפי שהן קשים ונקב שנקתם
 באחד מהן אינו כסתום וחלב חיה שכנגדו בבהמה חסור אינו סותם מעט שהוא
 מותר באכילה
 ח כרס שנקב טרפה ואין לו דבר שיקטום אותו
 סתרי החלב שעליו אסור וכן המקום ובית הכוסות שנקב אחד מהן לחוץ
 לרפס ואם נקב אחד מהן לתוך חלל חבירו מותרת מחט שנמצאת בעובי
 בית הכוסות כשרה ואם נקבה נקב מפולש לתוך חלל בית הכוסות ונמצאת
 שם חסרה במקום הנקב הרי זו טרפה שודאי קודם שהיטה נקב אבל אם אין
 דם במקום הנקב הרי זו מותרת שמה אחר השחיטה דחקה המהט ונקבה

טור י"ד מב
 פ
 פהוב
 בהגדה
 בכסף
 טור
 משנה
 נזייה
 בזיין
 שם

הנקב הנמצא בין שתי פותמות שומן הנפול בין בבהמה בין בחיה בין בעוף ששה דמיהדין אבל
 אינו נחשב לנקב ולא מליהדין אבל יאה הערוס לזמן חלב אינו קדוש סתימה וטרפה
 שומן אינו נחשב לנקב שומן חלב הנקב שמה גדול מאד ודאי שנקב
 דם נחשב לנקב שומן חלב אינו גדול מן היטה לפי

ט בהמה שהלעיטה דבר שנוקב ^{את} בעי מעיה כגון קורט שכלתית וכו' א

ב וטרפה שודאי נקב ואם היה ספק נוקב ספק אינו נוקב תיבדק
כל אחד מבעי המעיים שפסולת המזכר סובבת בהן והן הנקראין דתין שניקב
טרפה ויש מהן מלופפין ומוקפין זו לפנים מזו זו לפנים מזו בעימל כמו כחש
שנכרך ולו הן הנקראין הדר הכנה אם ניקב אחד מהן לחבירו כשרה שהרי
חבירו מבין עליו ומעיים שניקבו ולחה פותמתן טרפה שאין זו סתימה עומדת
נא בעי מעיים שבא זאב או כלב וכו' צא בהן ונטלן והרי הן טקובין
אחר שהעין הולין בו ומותרת ואין אומרים שמה במקום נקוב נקב כמצאו
נקובין ולא נודע אם קודם שחיטה ניקבו או אחר שחיטה נוקבין בהן נקב
אחר ומדמיין לו אם היה המקב הראשון כמותו כשרה ואם היה ביעה שינוי
קודם שחיטה נקב וטרפה ואם משמשו הידים במקב כך יצריך למשמש בנקב
שמדמיין לו ואחד כך עורבין זה לזה יב בעי מעיים שיצאו לחוץ
ולא ניקבו מותרת ואם נתהפכו אע"פ שלא ניקבו טרפה שאי אפשר שיחזרו
כמות שהיו אחר שנתהפכו ואינה חוויה יג המעי האחרון שהוא
ישוק ואין בו עיקום והוא קדאי יוצא בו מן הערוה והוא דבוק בן עיקרי
הידכיים הוא הנקרא חלולת אם ניקב במה שהוא טרפה כשאר המעיים בלא
שניקב לחלל הבטן אבל אם ניקב במקום הדבוק בידכיים מותרת ואפילו נטל
ממנו מקום הדבוק כולו מותר והוא שישתייד מאדכו בשור כמו ארבע חצבעים
יד העוף אין לו כדס ולא מקום ולא בית הכוסות אבל יש לו כנגד
זפת וקרקע וכל הטרפות שוותיה בבהמה חיה ועוף וזמן שניקב גמל במה
שהוא טרפה ואיזה הוא גמל שלזפת זה שימתח עס הושט כשיאריך העוף
צואתו אבל שאר הזפת שניקב מותר טו שע כיוסין יש בקרקע
החיצון אדום כמו בשר והפעמי לבן כמו עור ניקב זה בלא זה מותרת

١١١١

4: 416

25

2014

1952

1990

55-2

44-38861-100

1990

[illegible]

Abstract

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

1990

THE

•

100

שביעי

א על הריאה

ענהם ארימה

ה' למטה

ייתה וזאת

ה וכן כל

תקבץ נחמיה

1990

35

ותצא" ט"ו יש שם מראות שאם נשתנה מראה האיבר לאותו
 המראה הרע הרי הוא כנקוב שאותו הבשר שנשתנה מראיו למראה זה
 כמת הוא חשוב וכלו אותו הבשר הנהמך עינו אינו מצוי וכך הוא אומ'
 ומחית בשר חי בשאת וביום הראות בו בשר חי יטמא מכלל ששאר הבשר
 שנשתנה אינו חי" י"ז ריאה שנשתנה מראה ב"מ מראה כולה ב"מ
 נראה מקצתה אם נשתנת למראה המותר אפילו נשתנת כולה מותרת
 ואם נשתנת למראה האסור אפילו כל שהוא טריפה שהמראה האסור
 בנקב הוא חשוב כמו שביארנו" י"ח וחמש מראות אסורות יש
 בריאה ואן ה' שחורה כדיו או ירוקה כעץ הכשות או כעץ חלמון ביצה או
 כעץ חריע או כמראה הבשר וחריע הוא שצובע בזהבגדים והוא דומה
 לשערות אדומות מעט ונוטות לרוקה" י"ח נמצאת כעץ חריות
 שלדקל אדום אותה מקפץ שזה קרוב למראה האסור וכל המראות
 האן ה' חריות בהן עד שנוכחין אותה וממירק בה בידו אם נשתנת
 למראה המותר מותרת ואם עמדה בעינה אסורה" י"ט ארבע
 מראות מותרות יש בהן ואן ה' שחורה ככחל או ירוקה כחציר או אדומה
 או כמראה הכבד ואפילו היתה הריאה כולה טללים טללים נקודות נקודות
 מן ארבע מראות אלו יזו מותרת" כ עוף שנפל לאור והורץ לבן
 או כבדו או קורבנו או האדימו המעשים שלו בכל שהוא טרפה שכל
 יירוקין שהאדימו או האדומים יזהוריקו נחמת האור בעוף הרי ה' כמי
 שניטלו וטרפה והוא שיעמדו במראה זה אחר ששולקין אותו מעט
 ומדקין בהן" כ"א כל עוף שנמצאת כבד שלו כמראה בע מעין
 שנשתנו שאר בע מעין ועמדו בשנוי אחר שניקה ומדיקה כמו
 ביארנו בידוע שנפל לאור ונהמרו בע מעין וטרפה ולא עוד לא בע
 עים שלעוף שלא נמצא ב"מ שינוי וכשנשלקו נשתנו והוריקו האדומים

מעשה תורה קדושה

בידוע שנפל לאור ונהמרו בע מעין וטריפה - לב - וכא הושט שטמא
העור החיצון שלו לבן והפנימי אדום בין בעוף בין בבהמה הרי זה כאלו אינו

חכירה כיצד שני

פרק שמיני

מענינס טריפה ואן הן הריאה

והרגלים וחמש אונות יש לה לריאה כשיתלה אותה אדם בידו ופני ריאה
כנגד פניו שלוש מן הימין ושתים מן השמאל ובצד ימין ממנה כמו אן

קטנה ואינה בצד האונות ויש לה כמו כיק בפע עצמה והיא בתוך הכיק
ואין זו הקטנה היא הנקראת ורדה מפע שהיא דומה לורד ואינה מן

המנין ב לפיכך אם לא נמצאת הורדה מותרת שכך הוא
דרכה יש בהמות תמצא בהן ויש בהמות לא תמצאן ואם נמצאת נקובה

אזע שהכיק שלה קוים את הנקב הרי זו טרפה ג חסר מעין
האונות ונמצאת אחת מן השמאל או שתיים מן הימין טרפה

במנין שתיים וזאת הורדה הרי זו מותרת ונתחלה
ונמצאו שלוש מן השמאל ושתים מן הימין בלא ורד או שהורד

עם השלש בצד שמאל הרי זו טרפה שהרי חסרה מצד הימין כיתוספו
האונות במנינם אם היתה האוזן היתירה בצד האונות או מלפני הריאה

שהוא לעומת הלב מותרת ואם היתה על גבה שאין לעומת העליונות
הרי זו טרפה שהיתר כחסר והוא שיהיה כמו עלה שלהדק אבל פחות

מזה אינה אזה ומותרת ה שני שנמצאת דבוקה בחברתה
דמוכה לה מותרת ואם נסמכו של

למשית טרפה נמצאו שתי האונות כ

דבוקות אם היה ביניהן כמו עלה של

בקוס כדי שיוכר שהן שתיים דבוקות

וטריפה נמצאת כולה שתי עדובות ואין לה ויתוך אזעם טרפה ו

וכן אם חקר גוף הדיאח אצל אלא נקבה הדי זה כמי שחקר מנין האונות
 וטריפה לפיכך אם נמצא ממנה מקום יבש עד שיפגך בצמור הדי זו
 כחסירה וטריפה ואפילו היה כל שהוא ז' דיאח שנמצאת נפוחה
 כמו עיקר חריות שלדקל אוקדף אותה מקפק שזו תוספת משונה בגופה
 ושמה תוספת בגוף כחידון כמו שאמרו במש"כ ה' הבהמה
 שפחדה וידאה עד שצמקה הדיאח שלה וקדבה להיות יבשה אם פחדה
 בידי שמים כגון ששמעה קול רעם או רחם זיקים וכיוצא בה' הדי זו מותרת
 ואם פחדה בידי אדם כגון ששחטן לפניה בהמה אחרת וכיוצא בזה הדי
 זו חסירה וטריפה כ' כיצד בודקין אותה מושיבין את הדיאח
 בנים מעת לעת אם היה זמן הקור מושיבין אותה במים פושרין ובכל
 שאין המים מתמצין מגבש ונוזלים כדי שלא יצנו במהרה ואם היה זמן
 החום מושיבין אותה במים צונן ובכל שהמים מתמצין מגבשו כדי שישארו
 קריה אם חזרה לבדייתה הדי זו בידי שמים חסירה ואם חזרה
 לבדייתה בידי אדם היא וטריפה ; בהמה שהיתה חסירה רגל
 מתחלת בדייתה טריפה ובן אם היתה יתרה רגל שכל היתר כחקר הוא
 חשוב אבל אם היו שלש ידיים או יד אחת מותרת לפיכך אם נחתך היד
 שלה מותרת י"א נחתך הרגל מן הארכובה ולמעלה טרי מן
 הארכובה ולמטה מותרת באיזו ארכובה אמרו בארכובה שהיא סוף
 הדרך הסמוך לגוף נשבר העצם למעלה מן הארכובה אם יצא כולו או
 רובו לחוץ הדי זה כמי ששחטן ונפל וטריטה ואם היה הבשר או העור
 חופה רוב עביו ורוב הקיכו של עצם הנשבר הדי זו מותרת ואפילו נפל
 מקצת העצם שנשבר והלך לו ובידיים הרבים אינן חשופין כבשר
 ז' צומת הבדין ה' בבהמה ובחיה למעלה מן העקב במקום
 שתולין בו הטבחים בהמה וה' שלשה בידיים לבנים אחד עבה ושנים

מענה תורה קדושה

דקין וממקום שיתחבן והן קשים ולבנים עד שיסור הלשון מהן ויתחילו
 להתחדש ולהתעורר צומת הגידים והיא כאורך שש עשרה אצבעות
 בשור"י ומעין גידים אן בעופ ששה עשר גידין תחתן מעין
 העינב שלמטה מאצבע יתירה עד סוף הרגל שהוא קשקשים קשקשים
 בהמה שנחתכו רגליה במקום צומת הגידים טריפה ואר"י
 תתמה ותאמר כיצד תיחתך למעלה מצומת הגידים והיא מותרת עד
 שתיחתך למעלה מן הארבעה העליונה כמו שביארנו ואם תיחתך למטה
 מצומת הגידים אקורה שבטריפות תיחתך מיכאן ותחיה ומיכאן ותמות
 ולא נאסרה בהמה זו מפני שהיא חתוכה רגל ממקום זה חלא מפני
 שנחתכו הגידים שחתיכות מכלל הטריפות כמו שיתבאר פ"ו
 נטלה כיצד שלשה איברים הן שאם נטלן טרפה ואעפ שאיבריה דין
 נקב ולא דין חסדן ולא הן צומת הגידים והכבד ולחי העליון וכבר ביארנו
 שהבהמה שנחתך רגלה וכן העוף במקום צומת הגידים לא נעשן א"ל
 לא מפני שנחתכו הגידים לפיכך אם נחתכו הגידים לבדם והרגל קיימת
 טרפה שהרי נטלה צומת הגידים י"ן נחתך בבהמה האחד
 העצה לבדו מותרת שהרי נשארו השניים נחתכו השנים הדקין מותרת
 שהרי האחד העצה גדול משניהם והרי לא נטלה כל הצומה כולה לא
 מיעוטה נחתך רובו שלכל אחד מהן טרפה ואין צריך לומר שנחתכו
 כולם או נטלו כולם ובעוף חטלו נחתך רובו שלאחד מן הששה עשר
 טרפה ועוף שנשתבדו בפיו מותר בבהמה שנחתכו ידיה י"ז
 כבד שנטלה כולה טרפה ואם נשתיר ממנה כזית במקום שהיא תלויה
 בו וכזית במקום מרה הרי זו מותרת נידלדלה הכבד והרי היא מעורה
 בטריפה שלה מותרת נטל ממנה מקום שהיא תלויה בו ומקום המה
 אעפ שהשאר קיים כמות שהוא טרפה נשאר בה כזית במקום מרה י"ח

במקום שהיא תלויה בו מותרת אבל אם היה ממזר מעט בכף ומעט
 בכף או שהיה מרודף או שהיה ארוך כדעושה הרי זה ספק וייראה לי שהוא
 אסורה יח לחי העליון שניטל טריפה אחת וסניטל התחתון כגון
 שנגמס עד מקום הסימנים ולא נעקרו הדין מותרת וכל אבר שנאמר בו
 אם היה חסר טריפה כך אם ניטל טריפה אבל אבר שנאמר בו אם ניטל יח
 טריפה אינה נאסדת לא אם נחתך אותו אבר אבל אם נבדאת חסרה אותו
 אבר הרי זה מותרת שאם לא תאמר כך נמצאת החסירה הנטולה אחת
 וכל אבר שנאמר בו שאם ניטל מותרת קל וחומר אם חסר מתחת טריפתו
 ולא נבדא שהיא מותרת יט בהמה שניטלה האוס שלה והיא
 בית הדחם או שניטלו הכליות הרי זה מותרת לפיכך אם נבדאת בכוליה
 אחת או בשלוש כל אחת מותרת וכא אם ניקבה הכולה מותרת כ
 יתגל שהכולה שניטלה או שחסרה מותרת אם נמצאת קטנה ביותר
 והקטינה בדקה עד כמול ובגסה עד כעניבה טריפה וכא אם לקתה המול
 והוא שיעשה בשרה כבשר המת שהבאיש אחר ימים שאם תאחוז
 בזקניתו יתמסק ויפול והגיע חולי זה עד הלב שבתוך הכולה הרי
 זו טריפה וכא אם נמצאת בכוליה לחה אעפ שאינה סדוחה או שנמצא
 בה מים טכור או סדוחי הרי זו טריפה אבל אם נמצאו בה מים זכוי
 הרי זו מותרת

פרק תשיעי

פסקה כיצד חוט השדרה
 העור החופה את המוח טריפה ובלבד שיפסק רוב הקיפו אבל אם נס'
 העור לאדכו או שניקב מותרת וכא אם נשברה השדרה ולא נפסקה
 שלה או נתמעך המוח שבתוך החוט ונתנדנד הואיל ועורו קיים
 זו מותרת ב' הומרך המוח ונשפך כמים או כדונג שנימ
 עד שימצא החוט בשמעמידו אינו עומד הרי זו טריפה ואם אינו

כעמוד מפע כבא הרי זו ספק ואסורה ג' עד השכ הוא חוט
 השדרה תחלת מחש לפולק שבתחלת העורף עד סוף פרשה שנייה
 שלא ישאר אחריה לא פרשה שלישית הקמוכה לתחלת השליש ושלוש
 פרשיות לא הן שלשה עצמות דבוקים זה בזה למטה מחלות שלשה
 וחוט השדרה בעורף עד בן האגפיים אבל למטה ממקומות אלו אין
 משמחה על החוט הנמשך לשם בין שנפסק עורו בין שנמרח המוח
 ד קדושה כיצד בשר החופה את רוב הכרס והוא המקום מן
 הצל שאם יקרע יצא הכרס אם נקרע בשר זה טריפה אע"פ שלא הגיע
 הקרע לכרס עד שנראית לא כ"כ שנקרע רוב עובי הבשר הזה או
 נטל טריפה וכמה שיעור הקרע בארכו אורך טפח ואם היה בהמה
 קטנה ונקרע רוב אורך הבשר הזה החופה אר"י הכרס אע"פ שאין
 באורך הקרע טפח טריפה הואיל ונקרע רובה ה' יקרא
 הבשר הזה בעיגול או באורך אם היה יחד מכסלע והוא כדי שיכנס
 בו שלש גרענ תמרה זו בצד זו בדוחק הרי זו טרפה שאם ימתח קצ'
 זה יעמוד על טפח ו' בהמה שנפשט העור שעלה כולו בין
 שנקרע בידי בין בחולי ונמצאת בשר בלא עור הרי זו טריפה וזו היא
 הנקראת גלוזה ואם נשאר מן העור רוחב סלע על פני השדרה
 ורוחב סלע על הטבור ורוחב סלע על דיושי איברייה הרי זו מותרת
 ואם נטל ברוחב סלע מעל פני השדרה או מעל הטבור או מעל
 דיושי איברייה ושאר כל העור קיים הרי זה ספק וייראה לי שמעתי ר' י
 אומר ז' נפולה כיצד הרי שנפלה הבהמה ממקום גבוה שגבו
 נשברה טפחים או יחד ונתרסק אבר מאיברייה הרי זו טריפה וכיצד
 זא הרקוק שיתרוצץ האבר ויהלם מחמת הפילה עד שתיפסק
 תו ותזרז אע"פ שלא נקב ולא נסדק ולא נשבר הרי זו טרפה זכ
 כע"כ ד"א חיות כדון קנה תולדות כדון צלעות

אם היכה אותה באבן או במטה וריצץ אבר מאיבריה טריפה באינו
איברים אמרו באיברים שבחלל הגוף" ח בהמה שנפלה
מן הגב אם הלכה אין חוששין לה ואם עמדה ולא הלכה חוששין לה
קפצה מחמת עצמה אין חוששין לה הנחה למעלה ומצאה למטה אין
חוששין שמה נפלה זכרים המנבחים זה את זה אין חוששין לה נפלו
לארץ חוששין לה וכך בהמה שהיתה מגדרת רגלה אין חוששין לה
שמה נתרסקן איבריה או שמה נפסק החוט שלשדרה" ט
גנבים שבונבין הטלאים ומשליכין אותן לאחורי הדיר אין חוששין לה
משום ריקוק איברים מפע שאין משליכין אותם אלא בכוונה שלא ישתברו
ואם החזירום והשליכום לדיר מחמת יראה חוששין לה מחמת תשובה
אין חוששין לה מפע שמתכוונין להחזירם שלמים ויזהרו בהשליכתם
שור שהדביצוהו לשהיטה אעפ"י שנפל נפילה גדולה שיש
לה קול בעת שמתפלת אותו אין חוששין לו מפע שנועץ צטרנו ומתחזק
עד שמגיע לארץ" יא היכה הבהמה על ראשה והלכה לה
המכה כלפי גבה חו על זנבה והלכה לה המכה כלפי ראשה ואפילו
חכה אותה במטה על כל השדרה אין חוששין לה ואם יש במטה חליות
חליות חוששין לה ואם הביע המטה למקצת השדרה חוששין לה וכך
אם היכה לרוחב השדרה חוששין לה" יב עוף שנחבט ע
גבי דבר קשה כגון כרי שלחטים או קופה של שקדים וכיוצא בהן חוץ
לדיקוק איברים ואם נחבט על גבי דבר דך כגון כסות כפולה והתב
והאמר וכיוצא בהן אין חוששין לו נדבקו כנפיו בדבק בשעת צירה
ונתחבט אם בכנף אחד נאחז אין חוששין לו ואם נאחז בשתי כנפיו
ונתחבט בגופו וחוששין לו" יג נחבט על פני המים אם
מלא קומתו ממטה למעלה לעומת המים אין חוששין לו אבל אם

משנה תורה קדושה

ממעלה למטה עם הילוך המים חוששין לו שמא המים הם המוליכין
אותו ואם קדם לתבן או לקט שמהלכין על גבי המים הרי זה שט מחמת
עצמו ואין חוששין לו" ^{יד} כל מקום שאמרנו איך חוששין לה
מותד לשחוט הבהמה מיד ואינו צריך לבדוק שמא נתדסק אבר וכל מעשה
שאמרנו חוששין לה אם שחטה צריך לבדוק כנגד כל החלל כולו מקדון
הדאש עד הדרך אם מצא בה טריפה מן הטריפות שמענינו או "נתדסק
אבר מן האיברים שבפנים ונפסדה צורתו הרי זו טריפה" ^{טו}
אפילו נתדסק אבר מן האיברים שאם ניטל בשרה כגון טחול וכליות
הרי זו טרפה חוץ מבית הרחם שאם נתדסק הרי זו מותרת והסימנים איך
צריכין בדיקה בכאן שאין הנפילה ממעכת אותה" ^{טז} נפלה מן
הגב ולא עמדה אסור לשחוט אותה עד שתשהה מעט לעת ואם שחטה
בתוך זמן זה הרי זו טריפה וכששוחט אותה אחר מעט לעת צריכה
בדיקה כמו שביארנו" ^{יז} וכאן מי שדרס ברגל על העוף או
שדרסו בהמה או שטרפו לכותל והרי הוא מפרכס משהי' אותו
מעט לעת ואחר כך שוחטין אותו ובודקין אותו בדרך שביארנו"
^{יח} סימנים שיעדלולו בחבץ טריפה ואפילו שלא מחמת נפילה
וכאן נתקפלו שהרי אין ראויין לשחיטה אבל אם נפרק רוב תרדבץ
השט מן הלחי הרי זו מותרת שאין התרדבץ ראוי לשחיטה כמו שביארנו"

פרק עשירי

שבירה כיצד הוא

רוב צלעותיה וצלעות הבהמה

אחת עשרה מיכאן ואחת עשרה מיכאן נשתבדו שש מיכאן ושש

מיכאן או אחת עשרה מיכאן ואחת מיכאן טריפה והוא שישתבדו

שש שלמנו השדרה" ^ב נשתבדו שש מיכאן ושש מיכאן

אם צלעות גדולות שיש בהן מוח טריפה ואם לאו אעפ"י שהן רוב

ואעפ"י שנשברו כלפי שדרה מותרת" **ג** וכך אם נעקרו רוב
 עלעותיה טריפה ואם נעקרה אפילו עלע אחת וחצי חוליותה עמה שהכלל
 תקועה בה הרי זו טריפה וכך אם נעקרה מן השדרה חולה אחת אפילו
 היתה מן החלות שלמטה מן הכקלים שאין בהן עלעות הרי זו טריפה"
ד בהמה שנשמת הירך שלה מעיקרו ויצא מן הכפ עלו אם
 נתאכלו העצב והן היתדות שבעצם הכפ שיוצאות עבהעצם הזכר
 ואוחזות אותו הרי זו טריפה ואם לא נתאכלו מותרת וכך בעוף אם נשמת
 יריכו טריפה נשמת כנפו מעיקרו חוששין שמא יקבה הריאה שלו ולפיכך
 בודקין אותה ואחר כך יאכל ובהמה ששמה ידה מעקרה מותרת
 ואין חוששין לה" **ה** גולגולת בהמה או חיה שנטל ממנה כסלע
 אעפ"י שלא נקב הקרום טריפה ואם נקבה נקבים שיש בהן חסדן כולל
 מצטרפין לכסלע וכך גולגולת שנקב רוב גבהה ורוב הקיפה טל אעפ"י
 שהקרום שלם ולא חקר ממנה כלום מחבס רוב גבהה והרי רוב הקיפה
 קיים או שנקב רוב הקיפה והרי רוב גבהה קיים הרי זו ספק טריפה
 וייראה לי שאוקרין אותה" **ו** עוף שלמים כגון אומץ אם נקב
 עורו בולגלת אעפ"י שלא נקב קרום שלמוח טריפה מפני שקרומו רך
 עוף היבשה שהיכתו חולדה על ראשו או שניגף באבן או בעץ מעי
 ידו בצד הנקב ונועץ או מכעס ידו לתוך פיו ודוחק למעלה אם יצא
 הזמוח מן הנקב בידוע שנקב הקרום וטריפה ואם לאו מותרת"
ז בהמה שאחזה דם או שהיתה מעושנת או מצוננת או שאכלה
 פס שהורג את הבהמה או ששתת מים הרעים הרי זו מותרת אכלה פס
 שהורג את האדם או שנשכה נחש ופיוצצו מותרת משום טריפה
 ואסורה משום סכנת נפשות" **ח** נמצאו כל הטריות המנויות

משנה תורה קדושה

בשיכר וואיכער שימצאו בבהמה וחיה שבעים ואלו חן על קדר
 שנתבחרו בחיבור זה א' דרוק" ב' ניקב תרביץ הושת
 ג' ניקב קרום שלמוח" ד' נתמסמס המוח עצמו" ה' ניקב
 הלב לבית חללו" ו' ניקב קנה הלב" ז' נקבה המרה" ח'
 נקבו קני הכבד" ט' נקבה הקיבה" י' ניקב הכרס" יא'
 ניקב המקום" יב' נקב בית הכוסות" יג' ניקבו מעיה" יד'
 יצאו המעס לחוץ ונהפכו" טו' ניקב הטחול בעציו" יז'
 חסרה המרה" יח' נמצאו שתי מרוחות" יט' חסרה הקיבה
 יא' נמצאו שתי קיבות" כ' חסר הכרס" כא' נמצאו שני
 כרסין" כב' חסר המקום" כג' נמצאו שני מקומין" כד'
 חסר בית הכוסות" כה' נמצאו שני בתי כוסות" כו' חסר אחד
 מן המעיים" כז' נמצאו שני בע מעיים" כח' נקבה הריאה
 כא' ניקב הקנה למטה במקום שאינו ראוי לשחיטה" לב' ניקב
 סומק מסמכונ ריאה אפילו לחבירו" לג' נחטם מקום מן הריאה
 לד' נימק סומכונ מסמכונ ריאה" לה' נמצאת לחה סרוחה
 בריאה" לו' נמצאו בה מים סרוחין" לז' נמצאו בה מים
 לז' נתמסמסה הריאה" לט' נשתנו מראיה" לא' נהפך
 הושת במראיו" לא' חסרה הריאה מעט האונות" מא' נתחלפו
 האונות" מא' חתירו האונות מגבה" מאב' נסמכה אונה לאונה
 מאב' כסדר" מאב' נמצאת הריאה בלא חיתוך אונות" מאב' חסר
 מקצת הריאה" מאב' יבש מקצת גופה" מאב' נמצאת הריאה
 במחה ועומדת" מאב' צמקה הריאה מפחד אדם" מאב' חסרה
 חל בן מתחלת ברייתה בן שנחתך" מאב' או שהיתה יתירה חל

הלכות שחיטה

פח

ז' נטלה צומת הגידים" ז"א נטלה הכבד" ז"ב נטל לחי
 העליון" ז"ג כולה שהקטינה ביותר" ז"ד כולה שלקתה" ז"ה
 כולה שנמצאת בה לחה" ז"ו כולה שנמצאו בה מים עכורין אעפ
 שאיך קדוחין" ז"ז כולה שנמצאו בה מים קדוחין" ז"ח נפסק
 חוט השדרה" ז"ט נמך מוח חוט השדרה ונתמסמס" ק נקרע
 רוב הבשר החופה את הכדס" ק"א נבלד העור שעליה" ק"ב נתדקקו
 איבריה מגפילה" ק"ג נדלדלו הקימטין" ק"ד נשתברו רוב
 עלעותיה" ק"ה נעקרו רוב עלעותיה" ק"ו נעקרה עלע אחת
 בחליתה" ק"ז נעקרה חוליה אחת" ק"ח נשטף היקף מעיקרו
 ק"ט חסרה הגולגולת כסלע" ע' נחבס רוב הגולגולת ונערוץ
 פ' לו השבעים חולי שאוקדו את הבהמה ואת החיה משום
 טריטה כבר נתבאר כל אחד ומשפטיו וכל שאפשר מהן שימצא
 בעוף באיברים המצויין בעוף בבהמה דינו בבהמה ובעוף אחד הוא
 חוץ מטריפות שבכוליה ושבתחול ושבתונות הריאה" ז' מטע
 שהעוף חייב לו חיתוך חונות בבהמה ואם ימצא איך לו מעי ידוע וטחול
 הריף עגול כמו עינב ואינו כטחול בהמה וטריפות שבכוליה ושבתחול
 לא מגו חותם חכמים בבהמה כדי שיהיה כנגד בעוף ולפיכך לא נתנו
 לכוליה שהקטינה שיעור בעוף וכך כל כיוצא בדה ושתי טריפות יש
 בעוף יחד על הבהמה ואעפ שיש לה אותה האיברים ואף עוף
 שנשתנו מהאף בני מעיו מחמת האור ועוף המים שניקב עצם ראשו
 ז"א ואיך להקטין על טריפות לו כלל שכל שיארע לבהמה או
 לחיה או לעוף חוץ מהלכו שמגו חכמי הדורות הראשונים והסכימו
 עליה בתי דיעי ישראל אפשר שתחיה ואפילו נודע לנו מדרך הכוונה
 שאיך סופה לחיות וכך לו שמנו ואמרו שהן טריפות ואעפ שייראה

משנה תורה קדושה

בדרבי הרמאח לבידינו שמקצתא אינן ממיתות שופט שנתחיה
מה איך לך לא מה שמנו חכמים שנאמר על ט התורה שער יורק
כל לבח שיודע הטריפות האן והרי הוא בחזקת כשרות
מותר לו לשחוט ולבדוק לעצמו ולמכור ואיך בזה חשש שעד אחד
נאמן באיסורין אין יש לו העייה בעדותו בין אין לו וכבר ביארנו שאין
לוקחין בשד מטבח ששוחט ובודק לעצמו בחוצה לארץ או בארץ
ישראל בזמן הזה לא אם כן היה מומחה ואם יצאת טרפה מתחת ידו
מנדיף אותו ומעבדין אותו ואינו חוזר לכשרותו עד שילך למקום שאין
מפריץ אותו ויחזיר אבדה בדבר חשוב או יוציא טרפה לעצמו במטבח
כל בהמה

פרק אחד עשר

אדחיה או עוף
טרפה מטריפות לו כגון בהמה שנפלה ולא הלכה או שנטרפה ביד
חיה ואין ידוע אם האדם הבשר כנגד בע מעשים או לא האדום או
שטחבקה גולגולתה ואין ידוע אם רובה או מעושטה וכיוצא בדברים
האם היה זכר ושהה שנים עשר חדש הרי זו בחזקת שלמה כשחזר
חזקתו ואם היתה נקבה עד שתלד ובעוף בזכר שנים עשר חדש
ובנקבה עד שתלד כל הציצים שלטעינה הרחשונה והטען טעינה
שניה ונולד ואסור למכור סמך טרפה זו לבני בתוך זמן זה שמצא
מכירה לשרא ב כל בהמה חיה ועוף בחזקת בריא אין הן ואין
המיתות להן שמת יש בהן טריפה לפיכך כשישחטו שחיטה כשרה אינן
נדיפין בדיקה שואבין אחת מן הטריפות לא הדי הן בחזקת הול
אין שילכו להן דבר שחוששין ואחד בך בודקין על אותו דבר בלבד
סעיף סמוך שנשמטה הגף שלעוף בודקין את הרימה שמצא
מקרה נפלה הבהמה בודקין אותה שמה נתרסקו איבריה נתרופץ

עצם הראש בודקין שמא נקב קרום שלמנוח היכה אותה ^אאין
 או נזרק בה חץ או דומה וכיוצא בהן ונכנס לחללה חוששין לה
 וצריכה בדיקה כנגד כל החלל שמא נקב אחד מן האיברים שתלפף
 בנקיבתו וכך כל כיוצא בזה ^בד לפיכך ריאה שהעלת צמחים
 או שנמצאו סדכות כמו חוטי תלויי ממנה ולדופף או ללב או לטפס
 הכבד חוששין לה שמא נקבה וצריכה בדיקה וכך אם נמצא בה
 אבעבוע מלא לחה חוששין שמא נקב סמפין שתחתיו וצריך
 בדיקה ^הה מן הדין היה על דרך שאם נמצאת הריאה
 תלויה בקרבות כמו חוטי חס היו מן האם של ריאה ולדופף או שהיו
 ללב או לטפס ^{הכבד}שחותכין את הסיכא ומן צידין את הריאה ונוטין
 אותה בפושדין אם נמצאת נקובה טריפה ואם לא נתבעבע המים
 הרי היא שלימה ^זמכל נקב ומחזרת וסורכא זו לא היתה במקום נקב
 או שמא נקב קרום העליון בלבד זמעולס לא ראינו מי שהורה
 שכן ולא שמענו במקום שעושין בו כך ואעפ שאי הדברים הנראים
 מדברי חכמי התלמוד ^זהמנהג הפשוט בישראל כך הוא
 בשוחטין את הבהמה או את החיה קורעין את הטרפס שלכבד
 ובודקין את הריאה במקומה אם לא נמצאת תלויה בסורכא או
 שנמצאת סורכא מחוץ מחזני ריאה ולבשר במקום רביצתה בין
 בשר שבין הצלעות בין בשר שבחזה או שנמצאת סורכא מחוץ
 לאוזן על הסדר או מן האם לאוזן הסמוכה לה הרי אן מתירין אותה
^חח ואם נמצאת חוץ יוצא מן האם של ריאה לאיזה מקום
 שימשך והפילו היה בחוט השערה אוסרין אותה וכך אם היה מן
 הריאה חוט משוך ללב או לטפס הכבד או לכיס הלב או לורדה

משנה תורה קדושה

בין שהיה החוט מן האם שלריאה בין שהיה מן האב ואפילו היה
 כחוט השערה חוסרין אותה וכך ורדה שנמצאת דבוקה בכיסה או
 חסרין ממנה לכיסה חוסרין אותה וחוט היוצא מאוזן למטה שלא
 על הסדר חוסרין אותה. ח' יש מקומות שמנהג אם
 נמצא חסיר כח מן האוזן לבשר ולעצם שבצלעות והסידכא דבוקה
 בשתי חוסרין אותה וחבא מדי ג' מן האוזן וחט מן המערה
 ומעוט מקומות מתירין אפילו נדבקה בעצם לבדו ואע"פ חוסרין יש
 מקומות שנכפח^א הריאה שמא יש בה נקב ורוב המקומות אין נוסח
 שהרי לא נולד דבר שגורם לחשש ומעולם לא נמצא ריאה בספרד
 נמצא לא אם נולד לנו דבר שחוששין לו ודברים אלו כולן אינן על
 פי הדף לא על פי המנהג כמו שביארנו ומעולם לא שמענו במי
 שצדק ענף לא אם נולד לו חשש. פ' מי ששחט את הבהמה
 וקרע את הצל וקודם שיבדוק הריאה בא כדב חרדו ונאלץ את
 הריאה והלך לו הרי זו מותרת ואין חומרים שמה נקובה היתרה
 הריאה או שמה דבוקה היתה שאין מחזיקין איסור לא הרי זו
 בחזקת התר עד שיודע במה נכרכה וכשם שאין חוששין לקרום
 מזה ולשדדה וכיוצא בהן כך לא נחוש לריאה שאבדה ואין בזה מנהג
 שצדק שאינו מצוי אין בו מנהג. ו' בא הגוי או הישראלי והוציא
 את הריאה קודם שתיבדק והרי היא קיימת נוסחין אותה ואפ"י
 שאין אנו יודעין אם הן שם צמחים או לא הן ממעט פשוט המנהג
 ח' יש מקומות שחש^{שמנהג} ימצאו סדכות מדולדלות מן הריאה
 ח' יש דבוקות לא לדוכן ולא למקום אחר חוסרין אותה ודבר
 זה צד ואינו לממונס של ישראל ומעולם לא נהגו זה בצדק ולא

א' ו' ו' ו'

א' ו'

במקדד ולא נשמע זה במעמד ואין ראוי לנהוג במנהג זה אלא כופתין
אותה בלבד אם נמצאת שלימה מן הנקב הרי זו מותרת

השוחט אותה

פרק שנים עשר

ביום אחד הצטרף מותר

באכילה והשוחט לוקה שנ' אותו ואת בנו לא תשחט ביום אחד אינו לוקה
אלא על שחיטת האחרון לפיכך אם שחט אחד משניהם ובא חבירו
ושחט את השני חבירו לוקה ב' איסור אותו ואת בנו בכל

מקום ובכל זמן בחולין ובמוקדשין בין במוקדשין הנאכלין בין במוקדשין
שאין נאכלין לפיכך הראשון ששחט בעזרה והשני שחט בחוץ או
הראשון בחוץ והשני בעזרה בין שהיו שניהן חולין או שניהן מוקדשין
בין שהיה אחד מהן חולין ואחד קדשים זה ששחט אחרון לוקה משום
אותו ואת בנו ג' אין איסור אותו ואת בנו כוהג לא בשחיטה

בלבד שנמצא לא תשחטו בשחטת שניה הוא האיסור אבל אם נח
הראשון או נתגבל בידו מותר לשחט השני וכך אם שחט הראשון ונחר
השני או נתגבל בידו פטור ד' חרש שוטה וקטן ששחטו בינן

לפי עצמן את הראשון מותר לשחוט שני אחריהן שאין שחיטתן שחיטה
השוחט את הראשון והרי הוא ספק נבלה אסור לשחוט השני ואם שחט
אינו לוקה שחיטה שאינה ראויה לאכילה שמה שחיטה לפיכך ראשון
ששחט חולין בעזרה או טריפה או שור הנסקל ועגלה ערומה ופרה
אדומה או ששחט לעז ובא האחרון ושחט את השני הרי זה לוקה

ה' וכך אם שחט הראשון את האחד ובא האחרון ושחט השני והרי
הוא חולין בעזרה או שור הנסקל ועגלה ערומה ופרה אדומה הרי זה לוקה
שחט לעז פטור משום אותו ואת בנו שהרי נתחייב בנפשו ואם התרו
בן משום אותו ואת בנו ולא התרו בן משום עז לוקה ו' אין איסור

משנה תורה קדושה

חותנו ואת בנו נוהג לא בבהמה טהורה בלבד ע"ז ושור או שה חותנו ואת
 בנו כו ונוהג בכלאים כיצד ע"ז שבא על העז ושחט העז ובנה לוקה
 אבל ע"ז שבא על הצביה אסור לשחוט חתולה ואת בנה ואם שחט אינו לוקה
 מרה ובנה אסרה תורה לא ע"ז ובנה" ז הייתה בת הצביה הזאת
 נתנה ולדה בן ושחט את המקבה בת הצביה ואת בנה לוקה וכך כלאים
 הבא ממנו בבש וממנו ע"ז בן מכבש עם העז בן מן העז עם הכבשה
 לוקה משום חותנו ואת בנו" ח מותר לשחוט את המעוברת עובר
 אבד ממנו הוא ואם היה העובר חי אחר שחיטתה והפריק על התרדע
 איך שחט חותנו ביום אחד ואם שחט אינו לוקה" ט איסור חותנו
 ואת בנו נוהג בנקיבות שזה בנה ודאי ואם נודע שזה הוא אביו ודאי איך
 שחט שניה ביום אחד ואם שחט אינו לוקה שהדבר ספק אם נוהג
 בזכרים או אינו נוהג" י השוחט את הפרה ואחר כך שחט שני
 בעז לוקה שתי מלקיות שחט שני בעז ואחר כך שחט לוקה אחת שחט
 ואת בנה ואת בן בתה לוקה שתיים שחט ואת בן בתה ואחר כך שחט
 את הבת לוקה אחת בן הוא בן אחר" יא שנים שלקחו שתי
 בהמות זה האם וזה הבת וצאו לדון זה שלקח ראשון ישחוט ראשון וקטע
 ויחזור למחר ואם קדם השני ושחט זכה וימתיך הראשון עד למחר
יב בארבעה פרקים בשנה המוכר בהמה לחבירו עריך להודיע
 לו בטרם ימכרה אמה או בתה שישחטה כדי שימתיך זה האחרון ולא
 ישחוט עד למחר ולא הן ערב יום טוב האחרון שלחג וערב יום טוב
 הראשון שלפסח וערב עצרת וערב ראש השנה" יג ב"א בשראה
 זה שלקח באחדונה נחם לקנות והיה בסוף היום שחזקתו שהוא שוחט
 שנה אבל אם היה ריוח ביום אינו עריך להודיעו שמא לא ישחוט אלא
 למחר והמוכר את האם לחתן ואת הבת לבתה עריך להודיע שודאי ביום

אחד שוחט וכן כל כיוצא בזה י"ד יום אחד האמור בחותנו וחת
בנו היום הולך אחר הלילה כיצד הרי ששחט ראשון בתחלת ליל רביעי לא
ישחוט השני עד תחלת ליל חמישי וכן אם שחט הראשון בסוף יום רביעי
קודם ב"ח השמשות שוחט השני בתחלת ליל חמישי שחט ראשון ב"ח
השמשות שללל חמישי לא ישחוט השני עד ליל ששי ואם שחט ביום חמישי
אינו לוקה

פרק שלישה עשר

ושחט הבשר

הלוקה אם על הבנים מותר באכילה ולוקה על שחיטת האם שנ' לא תקח האם על הבנים וכן אם
מיתה קודם שישלחה לוקה ואם שילחה אחר שלקחה פטור וכן כל מצות
לא תעשה שניתקה לעשה חייב לקיים עשה שבה ואם לא קיימו לוקה
בז אחד וחטף האם מידו ושילחה או שברחה מתחת ידו שלא מדעתו לוקה
שנ' שלח תשלח עד שישלח מעצמו והרי לא קיים עשה שבה

ב' ג' כל אם על הבנים וקיצץ אגפיה כדי שלא תענף ושילחה
מכ"א אותנו מכת מרדות ומשהה אותה אצלו עד שיגדלו כנפיה ומשלחה
ואם מיתה קודם לזה או שברחה זאבדה לוקה שהרי לא קיים עשה שבה
ויצד י"א לוקה אוחז בכנפיה ומפריחה" ג' שילחה וחזרה אפילו
ארבעה וחמשה פעמים חייב לשלח שנ' שלח תשלח החומר הריני נוטל את
האם ומשלח את הבנים חייב לשלח האם שנ' שלח תשלח את האם לקח את
הבנים והחזיר לקח ואחר כך חזרה האם עליה פטור מלשלח" ד'
שילח את האם וחזר וצד אותה הרי זה מותר לא אקרה תורה לא לצד
אותה והיא אינה יכולה לפרוח בשביל הבנים שהיא מרחפת עליה שלח
ילקחו שנ' והאם רובצת על האפרוחים אבל אם הוציאה מתחת ידו וחזר
וצדה מותר" ה' שילוח האם אינו נוהג לא בעוף טהור שאינו
מזומן בגוף יונ שובך ויונ עלייה ועופות שקיננו בפרדס שנ' כי יקרא

אחל המזומן כבן חוזין ותורגמלי ויונים שקיננו צביות אינו חייב
לשלח היו אפרוחין צפרדחין שאינן עריכין לאימץ או ביצים מוזרות אינו
חייב לשלח היו האפרוחין טרימין הריגו כביצים מוזרות וצפור מלשלה
זכר שנמצא רובץ על הקץ פטור מלשלח עוף טמא רובץ על
ביצי עוף טהור או עוף טהור רובץ על ביצי עוף טמא פטור מלשלח
היתה רובצת על ביצים שאינן מיעה והן טהורים הרי זה משלח ואם לא
שילח אינו לוקה ז היתה האם טרימה חייב לשלח שחט מקצת
סימני בתוך הקץ קודם שיקחנה חייב לשלח ואם לא שילח אינו לוקה
ח היתה מעופפת אם כנפיה נוגעות בקץ חייב לשלח ואם לא היו
נוגעות בקץ פטור מלשלח היתה מטלית או כנפים חוצצין בין כנפיה
ובין הקץ הרי זה משלח ואם לא שילח אינו לוקה היו שנ קדרי ביצים
וכנפים נוגעות בסדר העליון או שהיתה רובצת על הביצים המוזרות
ותחתיהם ביצים יפות או שהיתה אם על גבי אם או שהיה הזכר על
הקץ והאם רובצת על הזכר הרי זה לא יקח ואם לקח ישלח ואם לא
שילח אינו לוקה פ היתה יושבת בין האפרוחים מובין הביצים
ואינה נוגעת בהן פטור מלשלח וכאם חס היתה בצד הקץ וכנפיה נוגעות
בין מנח פטור מלשלח היתה על שנ בדי אילן והקץ ביעה רוחץ
כל שחיט יטלנו הבדים רוחץ תפול על הקץ חייב לשלח
היתה רובצת על אפרוח אחד או על ביצה אחת חייב לשלח המוצא קץ
על טבחים או על גבי בעלי חיים חייב לשלח לא נחמר אפרוחים או
ביצים ולא נחמד בכל עץ לא שדעבר הכתוב בהווה יא אסור
לזכות בזה כל זמן שהאם רובצת עליהן לפיכך אמרו היתה רובצת
על הביצים על האפרוחים בעלייתו ושזבבו אינן מזומנין ולא קנינה
לו חצרו כשם שאינו יכול לזכות בהן לאחרים כך לא תזכה לו חצרו

בהן ולפיכך חייב לשלח"י ב' אקור לטולחם על הבנים אפילו
 לטור בהן את המצורע שהיא מצוה ואם לקח חייב לשלח ואם לא שלח
 אינו לוקה ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה' ולא עשה דוחה עשה
 ג' המקדש עוף לבדק הבית ופרח מידן והרי הוא מכיר ומצאו
 חובץ כל האפרוחים או על הביצים לוקח הכל ומביא לידי גזבר שאין
 שילוח האם נוהג במקדש' שנ' ואת הבנים תקח לך ואין לו שלך
 עוף שהרג בפש פטור מלשלח מפני שהוא מצוה להביאו לבית דין
 לדן אותו

פרק ארבעה עשר

ד' מצות עשה לכסות
 ג' חיה חיה טהורה או עוף טהור שנ' אשר יצור ציד חיה או עוף אשר
 יאכל ושכך את דמו וכסו בעפר לפיכך חייב לבדק קודם שיכסה ב' א'
 ג' מ' אשר קדשנו במצותיו וצונו על כסוי הדם ב' כסוי הדם
 כסוי במזומן כשאינו מאמץ לא נאמר אשר יצור לא בהזקה ונוהג בחולין
 וחיונו נוהג במקדש' בין קדשי מזבח בין קדשי בדין הבית אם עבר
 ונחל' אינו חייב לכסות" ג' כלאים הבא מבהמה וחיה ור'
 ב' א' שהיא ספק בהמה או חיה צריך לכסות ואינו מצריך" ד'
 השוחט לחולה בשבת חייב לכסות לאחר השבת זכ' השוחט כל
 ח' ספק ביום טוב מכסה דמו לאחר יום טוב" ה' השוחט עופות
 ומצ' חיה במקום אחד מבדק ברכה אחת וכסוי אחד לבול' דם
 ש' ש' במים אם יש בו מראה דם חייב לכסות ואם לאו פטור
 מלכסות נתערב ביי' או בדם בהמה חוץ אותו כלאו' ה' יום אם אפי' זר
 שיידא' מראה דם שחייב לכסותו בשיעור זה או היה מ' חייב לכסות
 הכל ואם לאו פטור מלכסות" ו' כסו ונתגלה יחינו חייב

משנה תורה קדושה

לכקותו פעם אחרת בבקתו הרוח אינו חייב לכקות חזר ונתבלה אחר
שביקתו הרוח חייב לכקות דם הנותן ושעל הסכין אם איך שס דם לא
הוא חייב לכקות שחט ונצלע הדם בקרקע אם רישומו ניכר חייב
לכקותו ואם איך רישומו ניכר הרי זה כמי שביקתו הרוח ופסד מלכו
איך חייב בכיסוי לא על דם שחיטה הראויה לאכילה שפחה
אשר יאכל למיכך השוחט ונניח את טריפה או השוחט חולין בעזרה או
השוחט חיה או עוף שנגמר דינם לסקילה והשוחט ונתבלה בידו פסד
מלכיות וכך חרש שוטה וקטל ששחטו בינם לבין עצמם איך חייבין
לכקות דם שחיטה ח' במה מכסין מכסין בעמך בקוד ובמחשך
ובזבל דק ובחול דק שאין היוצר צריך לכתשו ובשחיקת חבנים וחרסנים
ובעורות של משתן דקה ובנקורות חדשים דקה ובלבנה וחרסית ומומיה
שבתשה שכל או מין עפר ה' אבל אם כפה עליו כלי
כסהו באבנים איך זה כסוי שנ' בעפר למיכך איך מכסין בזבל גם ובחול
ס' וקומח וקובץ ומורקן ושחיקת כל מתכות לפי שאין לו מין עפר
משחיקת הזהב בלבד שמכסין בה מפני שנקרא עפר שנ' ועפרות
ונאמר עד אשר דק לעפר' ; מכסין בשחיתות ח' ח'
סחל ובנקודת הפסילים ובאפר בין אפר עצים בין אפר בשרים
גשר שנשרף שהרי נאמר מעפר שרפת החטאת ונאמר
זר הנדחת' יא' השוחט צריך שיתן עפר למטה
בו ואחר כך יכסה בעפר אבל לא ישחוט בכלי יכסה
הוא יכסה שנ' ושפך את דמו וכסהו ואם לא כסהו
יב לכקות שזו מצוה בפני עצמה ואינה תלויה בשוחט
וכשמכסה לא יכסה ברגלו לא בידו או בקטן או

1923
 יום ה'אדר א' תרע"ג
 (ה'אדר א' תרע"ג)
 בהמה שחלתה

הלכות שחיטה

כלי כדי שלא ינהג בזיון במצוות ויהיו בזויות עליו שאין הכבוד
עצמן של מצוות לא למי שצוה בהן בדרך הוא והציצו מלמעלה
בחסד וערך אותם נד לשרא לשר המעשים ואחר להודות בתעבות היושר
יכ הוא חזק נד לרגלי דבריו ואור לעתידותי בריך רחמי דקיישי

בגמר ספר חמישי בעזרת שדי

ומנע פרקים שלספר זה שלשה וחמשים

הלכות איסורי ביאה שנים ועשרים פרקים

הלכות מאכלות אקורות שבעה עשר פרקים

הלכות שחיטה ארבעה עשר פרקים

הלכות נתינת טהרה ארבעה פרקים

אתחיל בהוראת דמלכא עילאה יהא שמיא רבא
מבדק לעלמא ולעלמי עלמא בתריי בשבא
דהוא חד קר יומי לירח אור שעת אתתקלג
שע לשרי קודשא בריך הוא לזכי
יתני למילעי באוריתא תדירא
יומס ולילי וישיזבינן מכל
צרה ועקתא וייתו משיתא
בעגלא ובזמ קרע
אמן ואמן כיד

ספרא זעירא
חיים בכרומא אברהם זלזה בכבך מור קעדיה נטה הידוע לבשרי דכתב יתה לוי
לנפשי ואיכתב בכתב ארזי

